

ప్రీతి క.

ఈ ,,మాజుషస్సార్థమంత్రపాఠము ద్వితీయభాగము,, అను గ్రంథము వైదికాభిమాన వేదవిద్యాభిలాషుల యుపయోగార్థము. ఆ 1913 సం॥ నందు సహస్రప్రతులు ముద్రించి ప్రకటించితి, ఆగ్రంథమును గాంచిన పండితులును, విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును, పురోహితులును, సమ్మోదితు లగుటచే గాక స్మార్తాభిమానులు దానిని స్వీకరించి పునః బహుజను లీగ్రంథమును బంపుమని వ్రాస్తూ యుండిరి. పునర్ముద్రణమందుండుటచే వ్రాసిన వారికి శీఘ్రములో పంపలేకపోతిని. భగవదానుగ్రహమువలన పూర్వముకన్న మజిలొన్ని విషయములు చేర్చి ముద్రించితిని. ఇక సజ్జనులు సహాయులై నాశ్రమను సార్థకము చేయుదురేని నిట్టి యుగ్గంధము లనేకములు వెలువరింప నుత్సాహి నగుదును. విద్యాగతులు సమయోచితమును సద్గ్రంథప్రకటన ప్రయోజనమును, నెఱుంగుదురు గాన విశేషము విన్నవింపఁ బనిలేదు. ఈగ్రంథమందు స్వరాదిస్థాలిత్యము లున్ననో వానిం గనుగొన్న మహనీయులు నన్ను మన్నించి వానిని నాకుఁ దెలిపి యేని తృతీయముద్రణమందు సవరణచేయుదును. కాఁబట్టి బుధోత్తములనుఁ బ్రార్థించెదను.

బందరు-బచ్చపేట
మచిలీపట్టణము

}

ఇట్లు
చల్లా-లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

ప త ద్విషయాః.

సంఖ్య	విషయాః	పుట సంఖ్య	విషయాః	పుట
౧.	యోవై తామ్	౧	౨౭. అగ్నే తేజస్విక్	౮౧
౨.	శతంజీవ	”	—(ఋగ్వేదాశీః.)—	
౩.	అయమగ్నిః	”	౨౮. ఇద్ధ్రోశ్శేషాని	౮౨
౪.	అయూర్దాఅగ్నే	౨	౨౯. అయూర్దాదేవ	౮౩
౫.	అస్మదేవాసో	౩	౩౦. ఓషధయస్సగం	౮౪
౬.	అశాసానా	౪	—(సామవేదాశీః.)—	
౭.	బృహస్పతే సవితర్బోధయ	౬	౩౧. ఉచ్చాత్తేజాత	”
౮.	పునస్తాదిత్యాః	౯	౩౨. ఇమంత్రోష్యం	౮౫
౯.	సంత్యాసించామి	౧౦	౩౩. కయానక్చిత్రఅభువ	”
౧౦.	ఓజశే జుహోమి	౧౩	౩౪. తరోభిగ్నో	౮౬
౧౧.	ప్రజాకామాఅవిన్వత	౧౪	౩౫. పునానస్సోమ	౮౭
౧౨.	ఓషధయస్సం వదంతే	౧౮	౩౬. అభిత్యాకూరసోమ	౮౮
౧౩.	ఏతాఆనదన్	౧౯	(సరస్వతి అధ్యాయాః.)	
౧౪.	కదాచనక్షరీరసి	౨౨	౩౭. సద్యాదీక్షయంతి	౮౯
౧౫.	బృహస్పతి సుతస్య	౩౧	—(ఋగ్వేదాశీః.)—	
౧౬.	వాచామేంద్రియేణ	౩౫	౩౮. రాయోబుధ్విస్సంగ	౯౦
౧౭.	బ్రహ్మాక్షగ్ం రాజన్	౪౩	౩౯. అవోచామ మహతే	౯౧
౧౮.	సృజతుక్షీవాతవే	౫౦	—(విశేషవిషయాః.)—	
౧౯.	మారుతమసి	౬౦	౪౦. స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణమ్.	౯౩
౨౦.	నవోన్వబోధవతి	౬౩	౪౧. మస్త్రబ్రాహ్మణమ్.	౧౦౯
౨౧.	కురుతే తస్మాత్	౬౬	౪౨. పెద్దబ్రాహ్మణమ్.	౧౩౩
౨౨.	యదాశ్చ్యేవ	౭౦	౪౩. సంజ్ఞానమ్.	౧౬౫
౨౩.	నేష్టఃపత్నిముదాన	౭౭	౪౪. లోకోన్తి.	౧౮౦
౨౪.	అగ్నేగృహపతే	౭౮	౪౫. తుభ్యమ్.	౧౯౯
౨౫.	సృజతుక్షీవాతవే	౭౯		
౨౬.	అశాస్తేయం	౮౦		

సంఖ్య	విషయాః	పుట సంఖ్య	విషయాః	పుట
౪౬.	సున్నాలపన్నమ్.	౨౧౯	౫౬. ఫలశ్రుతిః.	౨౪౫
౪౭.	పంచానువాకాః.	౨౨౪	౫౭. సరస్వతీస్తోత్రమ్.	౨౪౬
౪౮.	మృత్యులాంగూలన్యాసమ్.	౨౨౯	౫౮. వారుణజపమ్.	౨౪౯
(ద్రావిడపాఠ పంచనూక్తాః.)			౫౯. మహాలింగార్చనప్రయోగః.	౨౫౩
౪౯.	పురుషనూక్తమ్.	౨౩౦	(అత్రాదౌ మహాలింగార్చనపత్రము)	
౫౦.	నారాయణనూక్తమ్.	౨౩౩	(సూర్యయంత్రము)	
౫౧.	శ్రీనూక్తమ్.	౨౩౫	౬౦. రుద్రనమకత్రిశతినామావళిః.	౨౬౭
౫౨.	భూనూక్తమ్.	౨౩౭	౬౧. సూర్యస్తోత్రమ్.	౨౭౪
౫౩.	నీళానూక్తమ్.	౨౩౮	౬౨. అనావృష్ట్యాదిదోష	
౫౪.	బృహస్పతినూక్తమ్.	౨౩౯	పరిహారశాంతిః.	
౫౫.	సరస్వతీనూక్తమ్.	౨౪౦	౬౩. శతానువాకక్రమః.	౨౮౮
			౬౪. ఆదిత్యశృంగాయస్తోత్రమ్.	౨౯౦

ద్వితీయముద్రణే విషయా స్సమాప్తాః.

యాజుష స్తావంత్రపాఠము.

ప్రథమభాగము—సంస్కరము.

దీనివెల 2-8-0-పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఇది 340 షేజీలుకలది, వెలసులభము, ఫలమధికము. ఈప్రకటన తమ మిత్రులకుఁ జూపుఁడు.

అలస్యముచేసిన ప్రయోజనము కలుగదు. ప్రతులు చాలాభాగము వ్యయపడినవి. ఇది స్మార్తగృహస్థులకును, స్మార్తగ్రవిద్యార్థులకును, పురోహితులకును, రాజాశ్రమికులకును, యజ్ఞికులకును, స్వస్థివాచకులకును, శివాలయ-విష్ణ్వలయార్చకులకును, కొంతభాగము ఋగ్వేదులకును, బ్రాహ్మణమూత్రుల కందఱికిని, అత్యవశ్యకముగ నుండఁదగినది. స్మార్తవిషయములన్నియును, గురుసాహాయ్యములేకయే సులభముగ గ్రహింపఁదగినను. (1) రుద్రాభిషేకము మొదలగు వాని కావశ్యకమైన నమకము, చమకము, పురుషనూక్తము, మహాన్యాసము, దశశాస్త్రము మొదలగునవియు (2) సూర్యనమస్కారములు మొదలగు వాని కావశ్యకమైన అరుణము, సోరము, త్రిచవిధానము మొదలగునవియు (3) నిత్యపారాయణయోగ్యమైన శ్రీనూక్తము, భూనూక్తము, ఉపనిషత్తులు అనఁగా చిత్తి, శిక్ష, ఆనందవల్లి, భృగువల్లి, సారాయణము మొదలగునవియు (4) గ్రహశాస్త్రులకును, నవగ్రహాదిజపములకును అత్యవశ్యకమైన నక్షత్రేష్టి, (స్వాహాకారములతో) ఇదిగాక నవగ్రహాదిమంత్రములు మొదలగునవియు గ్రహషీడ, పిశాచషీడ మొదలగు నుపద్రవనివారణకు పతింపఁదగిన సర్ప, దేవీ, రాత్రి, హిరణ్య, నీళానూక్తములు మొదలగునవియు (5) వివాహోపనయనాదికర్మల కావశ్యకమైన మంత్రప్రన్నములు రెండును, ఇదిగాక నాచికేతాంతము వఱి కధికప్రణామమును, అంత్యకిర్మమనఁగా పైతృమేధికము, ఇందు కుపయోగించు పితృమేధప్రన్నమును ఇందుకలవు. పంచమకూర్పనందు ముద్రించిన ప్రతులలో స్వల్పముగా నున్నవి. వలయువారు వెంటనే వ్రాసి తెప్పించుకొనగలరు.

బందరు-బచ్చుపేట
మచిలీపట్టణము

}

ఇట్లు
చల్లా-లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

ఓమ్.

పర బ్రహ్మ జే న మః .

ఆశీర్వచనమంత్రదర్పణము .

ప్రారంభాశీర్వచనమ్ .

(౧) యోవైతాం బ్రహ్మణోవేద । అమృతేనాజృతాంపుష్పమ్ ।
తస్మై బ్రహ్మచ బ్రహ్మచ । ఆయుఃకీర్తిం ప్రజాంబదమ్ ॥ భాగధేయే
నైవైవంప్రణయతి । బ్రాహ్మణ ఆర్షేయఉద్ధరేత్ । బ్రాహ్మణా
వైసర్వాదేవతాః । సర్వాభి రేవైవం దేవతాభి రుద్ధరతి । యావత్తీ
ర్వా దేవతాస్తాసర్వా వేదవిది బ్రాహ్మణేవసంతి । తస్మాద్బ్రాహ్మణే
భ్యో వేదవిద్భ్యో దివేదివే నమస్కుర్యాన్నాశ్శీలం కీర్తయేదేవతావ్రవ
దేవతాః పీణాతి । పర్యాప్త్యా అనంతరాయాయ సర్వ స్తోమోఽతి
రాత్రీ ఉత్తమ మహర్భవతి సర్వస్యైవై సర్వస్య జితైవ సర్వమేవ
తేనాహ్నతి సర్వంజయతి । శతమానం...దీర్ఘమాయాః । (౧)

(౨) శతం జేవ శరదో వర్ధమాన ఇత్యపి నిగమోభవతి శత
మితి శతం దీర్ఘమాాయాః । మృదుత ఏనావర్ధయంతి । శత మేన
మేవ శతాత్మానం భవతిశత మనంతంభవతి । శత మైశ్వర్యం భవతి ।
శతమితి శతం దీర్ఘమాాయాః । అగ్నే యశస్మిన్ యశో నేమపస్త్య
యేంద్రాపిత్రి మపచిత్రి మి హావహ । ఆయుం మూర్ధా వహతి
సమూనానా ముత్తమశ్లోకో అస్తు । (౨)

దంపత్యాశీర్వాదః.

(3) అమమగ్నిర్మహాపతి స్సర్వకం సత్పుష్టివర్ధనః । యథా
భగప్రభాభ్యాం దధ ద్ద్రయిం పుష్టి మధోప్రజామ్ । ప్రజాయాఅభ్యాం
ప్రజావత ఇద్వాగ్ని శర్మయచ్ఛతమ్ । యథైసయోర్న ప్రమియా
తాఉభయో ర్జీవతోః ప్రజాః । తేనభూతేనహవిషాఽయ మాప్యాయ
తాం పునః । జ్ఞామాం యామస్తా ఆవాత్సుక్తాం రసే నాభివర్ధతామ్ ।
అభివర్ధతాం పయస్తాఽభిరాప్తేణ వర్ధతామ్ । రయ్యానహస్రపాషసై
మాస్తా మనపేక్షితౌ । ఇహివస్తు మావియోష్టం విశ్వనాయు
ర్వ్యక్ష్మతమ్ । (3)

స ర్వ దా శీ ర్వ చ న మ్ .

(౪) ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జహణో ఘృత ప్రతికో ఘృత
యోనిరేధి । ఘృతం పీత్వా మధు చారు గవ్యం పితౌ పుత్ర మభి
రక్షతాదమమ్ ।

ఆయుర్దా ఇత్యాయుఃఽదాః । అగ్నే । హవిషః । జహణః ।
ఘృతప్రతిక ఇతి ఘృతఽప్రతికః । ఘృతయోనిరితి ఘృతఽయోనిః ।
ఏధి । ఘృతం । పీత్వా । మధు । చారు । గవ్యం । పితౌ । ఇవ ।
పుత్రం । అభి । రక్షతాత్ । ఇమమ్ ।

ఆయుర్దా అగ్నే । ఆయుర్దా ఇత్యాయుఃఽదాః । అగ్నే హవి
షః । హవిషో జహణః । జహణో ఘృతప్రతికః । ఘృతప్రతికో ఘృత
యోనిః । ఘృతప్రతిక ఇతి ఘృతఽప్రతికః । ఘృతయోనిరేధి ।

ఘృతయోనిరితి ఘృతయోనిః । ఏధీత్యేధిః ఘృతం పీత్యాః పీత్యా
మధుః । మధుచారుః । చారుగవ్యం । గవ్యం పీతాః । పీతేవ । ఇవ
పుత్రమ్ । పుత్రమభి । అభిరక్షతాత్ । రక్షతాదిమం । ఇమమితీ
మమ్ । శోచిష్మిశో ఘృతనిర్ణిక్వావకః । నయజ్ఞో అగ్నిర్యజ్ఞాయ
దేవాః । ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరగ్నిః । ఘృతై స్సమిధో ఘృత
మస్యాన్నమ్ । ఘృతప్రప్రప్రస్వా సరితోవహంతి । ఘృతం పిబంత్యుయ
జాయతీ దేవాః । ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జహాణః । ఘృతప్రతీకో
ఘృతయోని రేధి । ఘృతం పీత్యా మధు చారుగవ్యమ్ । పీతేవపుత్ర
మభిరక్షతాదిమమ్ । శతమాసం...తి । (౪)

దంపత్యాశీర్వాదః.

(గ) అస్మిదేవాస్తావపుషే చికిభ్యత యమాశిరా దంపతీవామ
మశ్చుతః । పుమాన్పుత్రోజాయతే విందతేవస్వక విశ్వే అరసావక
తేగృహః । ఆశీర్దాయాదంపతీవామమశ్చుతామరిష్టారాయస్సచతా
గ్ం సమోకసా । యఅసిచక్సం దుగ్ధం క్తుభ్యానహేష్టే నయామన్న
మతింజహతుసః । సర్పిర్గ్రివీపీవర్యస్య జాయాపీ వాసః పుత్రా అకృ
శాసో అస్య । సహజానిర్య స్సమఖస్యమాన ఇన్ద్రాయాశిరగ్ం సహ
కుంభ్యాదాత్ । ఆశీర్మ ఊర్జముత సుప్రతా స్వ మిమం దధాతు
ద్రవిణగ్ం సవర్చనమ్ । సప్తయో జేత్రాణి సహ స్తాహ మిన్ద్రా
జ్ఞానో అన్యగ్ం అధరా క్షవత్పాః । ఆశివతు సుప్రతా
శాస్తే పూర్ణపాత్రే । అంతతోఽమృష్టభా । చతుష్పద్యా విశ్వమృ

ప్రతిష్ఠితం పత్నియై పూర్ణచాత్రే భవతి । అస్మిల్లోకే ప్రతిష్ఠానీతి ।
 అస్మి న్నేవ లోకే ప్రతిష్ఠిష్ఠతి । అథో వాగ్వా అనుష్టుక్ । వాఙ్మేధున
 మ్ । ఆప్తోరేతః ప్రజనసమ్ । ఏతస్మాద్వైమిధునా ద్వివ్యోతమాన
 ననయోవర్షతి । రేతస్సించక । ప్రజాః ప్రజనయో । యద్వైయజ్ఞ
 స్త్య బ్రహ్మణాయజ్యతే । బ్రహ్మణావైతస్య విమోళః । అద్భిశ్చాన్తి ॥
 విముక్తంవా ఏతర్హియోక్తం బ్రహ్మణా । ఆదాయైవత్పత్నీనహవ
 తపగృహ్ణీతే శాంత్యై । అంజతా పూర్ణచాత్ర మానయతి । రేత
 ఏవాస్యాం ప్రజాం దధాతి । ప్రజయా హి మనుష్యః పూర్ణః ।
 ముఖం విమృష్టే । అవభృథస్త్వైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి ॥ శత
 మానం.....తి । (గ)

(ఁ) మస్త్రమ్ । ఆశాసానాసామస్త్ర సమ్ప్రీహగ్ం సాభా
 గ్యంతమామ్ । అగ్నేరనువ్రతా భూత్వాసన్నహ్యే సుక్తృతాయకమ్ ॥

పదం । ఆశాసానత్యా- శాసానా । సామస్త్రసమ్ । ప్రజామితి
 ప్ర- జామ్ । సాభాగ్యమ్ । త్రమామ్ । అగ్నే । అస్త్రేతే త్యను-
 ప్రతా । భూత్వా । సమితి । వహ్యై । సుక్తృతాయేతి సు-క్తృ
 తాయ । కమ్ ॥

త్రమమ్ । ఆశాసానా సామస్త్రసమ్ । ఆశాసానత్యా- శాసానా
 సామస్త్ర సమ్ప్రీహమ్ । ప్రజాగ్ం సాభాగ్యమ్ । ప్రజామితి ప్ర-
 జామ్ । సాభాగ్యం త్రమామ్ । త్రమామితి త్రమామ్ । అగ్నే రనువ్రతా

అనువ్రతా భూత్వా । అనువ్రతే త్యను-వ్రతా । భూత్వాసమ్ ।
 సన్న హ్యే న హ్యే సుక్తతాయ । సుక్తతాయకమ్ । సుక్తతాయేతి
 సు-క్తతాయ । కమితకమ్ ॥

జట ॥ ఆశానానా సోమనసగ్ం సోమనస మూళానానా శానా
 నానా సోమనసమ్ । ఆశానానత్యా-శానానా । సోమనస సప్రజా
 మ్ప్రజాగ్ం సోమనసగ్ం సోమనసమ్ప్రజామ్ । ప్రజాగ్ం సోభాగ్య
 గ్ం సోభాగ్యమ్ప్రజా మ్ప్రజాగ్ం సోభాగ్యమ్ । ప్రజామితి ప్ర-
 జామ్ । సోభాగ్యంతనూం తనూగ్ం సోభాగ్యగ్ం సోభాగ్యంతనూమ్
 తనూమితి తనూమ్ । అగ్నే రనువ్రతానువ్రతాగ్నే రగ్నేరనువ్రతా ।
 అనువ్రతాభూత్వా భూత్వాను వ్రతానువ్రతా భూత్వా । అనువ్రతే
 త్యను-వ్రతా । భూత్వాసగ్ం సంభూత్వా భూత్వాసమ్ । సన్న హ్యే
 న హ్యేసగ్ం సంసహ్యే । న హ్యే సుక్తతాయ సుక్తతాయ న హ్యే
 న హ్యే సుక్తతాయ । సుక్తతాయకం కగ్ం సుక్తతాయ సుక్తతా
 యకమ్ । సుక్తతాయేతి సు-క్తతాయ । కమితకమ్ ॥

ఘన ॥ ఆశానానా సోమనసగ్ం సోమనస మూళానానా శానా
 నాసోమనస సమ్ప్రజామ్ప్రజాగ్ం సోమనస మూళానానా శానానా
 సోమనసమ్ప్రజామ్ । ఆశానానత్యా-శానానా । సోమనస సమ్ప్రజా
 మ్ప్రజాగ్ం సోమనసగ్ం సోమనసమ్ప్రజాగ్ం సోభాగ్యగ్ం సోభా
 గ్యమ్ప్రజాగ్ం సోమనసగ్ం సోమనసమ్ప్రజాగ్ం సోభాగ్యమ్ ।
 ప్రజాగ్ం సోభాగ్యగ్ం సోభాగ్యమ్ప్రజా మ్ప్రజాగ్ం సోభాగ్యమ్

తనూ॑ న॒నూగ్ం సా॑భా॒గ్యమ్ప్ర॑జామ్ప్ర॑జాగ్ం సా॑భా॒గ్యమ్న॒నూమ్ ।
 ప్ర॑జామితి ప్ర-జామ్ । సా॑భా॒గ్యం తనూ॑ న॒నూగ్ం సా॑భా॒గ్యగ్ం
 సా॑భా॒గ్యంత॒నూమ్ । తనూ॑మితి॒తనూమ్ । అ॒గ్నేర॑ను॒వ్రతా॑ను॒వ్రతా॑గ్నే
 ర॒గ్నే రను॑వ్రతా భూ॒త్వా భూ॒త్వాను॑వ్రతా॒గ్నే ర॒గ్నే రను॑వ్రతా
 భూ॒త్వా । అను॑వ్రతా భూ॒త్వా భూ॒త్వాను॑వ్రతాను॒వ్రతా భూ॒త్వా
 సగ్ం స॒మ్భూత్వా॑ను॒ వ్రతా॑ను॒వ్రతా భూ॒త్వాసమ్ । అను॑వ్రతేత్యను-
 వ్రతా । భూ॒త్వాసగ్ం స॒మ్భూత్వా భూ॒త్వా సం॑స॒హ్యే న॒హ్యే
 సం॑భూ॒త్వా భూ॒త్వా సం॑స॒హ్యే । సం॑స॒హ్యే న॒హ్యేసగ్ం సం॑స॒హ్యే
 సు॒క్తతా॑య॒ సు॒క్తతా॑య॒ న॒హ్యేసగ్ం సం॑స॒హ్యే సు॒క్తతా॑య॒ ।
 న॒హ్యే సు॒క్తతా॑య॒ సు॒క్తతా॑య॒ న॒హ్యే న॒హ్యే సు॒క్తతా॑య॒ కం
 కగ్ం సు॒క్తతా॑య॒ న॒హ్యే న॒హ్యే సు॒క్తతా॑య॒కమ్ । సు॒క్తతా॑య॒
 కం కగ్ం సు॒క్తతా॑య॒ సు॒క్తతా॑య॒కమ్ ॥ సు॒క్తతా॑యేతి సు-క్త
 తా॑య॒ । కమి॒తి॒కమ్ ॥

పది॥ యత్ప్ర॑శ్నాత్ప్రాప్య॑వాసీత॑ । అ॒వయా॑న మద॑ందధీత॑ ।
 దే॒వానా॑ మృ॒త్నియా॑న మద॑ందధీత॑ । దే॒శాద్దక్షి॑ణత ఉ॒ద్దిచ్ఛ॑న్వాసై॑ ।
 ఆత్మ॑నో గోప్తీ॒థాయ॑ । ఆ॒శాసా॑నా సామ॑న సమి॒త్యాహ॑ । మే॒ధ్యామే॒
 వైనా॑జ్ఞే వరీ॒ష్ణుత్వా॑ । ఆ॒శిషా॑ సమ॒ర్థయ॑తి । అ॒గ్నేర॑ను॒వ్రతా
 భూ॒త్వా సన్న॑హ్యే సు॒క్తతా॑య॒ కమి॒త్యాహ॑ । వీ॒తద్వై వత్సీ॑యై
 వ్రతో॑వస॒యనమ్ । తే॒నైవై నాం॑ ప్ర॒థము॑పస॒యతి॑ । క॒రమా॑నం...తి॑ ॥

(2) బృహస్పతే సవితర్భౌగయేనగ్ం సగ్ంశీతం చిహ్నస్తరా
గ్ం సగ్ంశీశాధి । వర్ధయే నమ్మహతే సాధగాయ విశ్వేవనమను
మదస్తుదేవాః ॥

వసం॥ బృహస్పతే । సవితః । బోధయ । వనమ్ । సగ్ం శీత
మిత్రసమ్-శీతమ్ । చిత్ర । స్తస్తరామిత్రసమ్ - తరాత్ । సమితి ।
శీశాధి । వర్ధయ । వనమ్ । మహతే । సాధగాయ । విశ్వే । వనమ్ ।
అన్యితి । మదస్తు । దేవాః ॥

క్రమం॥ బృహస్పతే సవితః । సవితర్భౌగయ । బోధయేనమ్ ।
వనగ్ం సగ్ంశీతమ్ । సగ్ం శీతంచిత్ర । సగ్ం శీతమిత్రసమ్-శీతమ్ ।
చిహ్నస్తరామ్ । స్తస్తరాగ్ంసమ్ । స్తస్తరామిత్ర సమ్-తరామ్ । సగ్ం
శీశాధి । శీశాధీతి శీశాధి । వర్ధయేనమ్ । వనమ్మహతే । మహతే
సాధగాయ । సాధగాయ విశ్వే । విశ్వేవనమ్ । వనమను । అను
మదస్తు । మదస్తుదేవాః । దేవా ఇతిదేవాః ॥

జట॥ బృహస్పతే సవితస్సవితర్భౌహస్పతే బృహస్పతే సవి
తః । సవితర్భౌగయ బోధయ సవిత స్సవితర్భౌగయ । బోధయేనమే
నంబోధయ బోధయేనమ్ । వనగ్ంసగ్ం శీతగ్ంసగ్ం శీతమేనమేన
గ్ం సగ్ంశీతమ్ । సగ్ంశీతం చిచ్చిహ్నగ్ం శీతగ్ం సగ్ం శీతంచిత్ర ।
సగ్ం శీతమిత్రసమ్-శీతమ్ । చిహ్నస్తరాగ్ం సస్తరాం చిచ్చిహ్నస్త
రామ్ । సస్తరాగ్ం సగ్ం సగ్ం సస్తరాగ్ం సస్తరాగ్ంసమ్ । స్తస్త
రామితి సమ్-తరామ్ । సగ్ం శీశాధి శీశాధి సగ్ం సగ్ం శీశాధి ।

శ్రిశ్రాధీతి శిశాధి । వర్ధయేనమేనం వర్ధయ వర్ధయేనమ్ । ఏనమహతే
 మహత ఏన మేనం మహతే । మహతే సాధగాయ సాధగాయ
 మహతే మహతే సాధగాయ । సాధగాయ విశ్వే విశ్వే సాధగాయ
 సాధగాయ విశ్వే । విశ్వేనమేనం విశ్వే విశ్వేనమ్ । ఏనమస్వ
 స్వేనమేనమను । అనుమదస్తు మదస్త్వ స్వమమదస్తు । మదస్తు
 దేవా దేవామదస్తు మదస్తుదేవాః । దేవా ఇతి దేవాః ॥

ఘనా బృహస్పతే సవిత స్సవితర్బృహస్పతే బృహస్పతే సవి
 తర్బృధయ బోధయ సవితర్బృహస్పతే బృహస్పతే సవితర్బృధయ ।
 సవితర్బృధయ బోధయ సవిత స్సవితర్బృధయై నమో నమోబృధయ
 సవిత స్సవితర్బృధయైనమ్ । బోధయై నమోనమోబృధయ బోధయైనగ్ం
 సగ్ం శితగ్ం సగ్ం శితమేనం బోధయ బోధయైనగ్ం సగ్ం శితమ్ ।
 ఏనగ్ం సగ్ం శితగ్ం సగ్ం శితమేన మేనగ్ం సగ్ం శితం చిచ్ఛిభ్య
 గ్ం శితమేన మేనగ్ం సగ్ం శితంచితే । సగ్ం శితం చిచ్ఛిభ్యగ్ం
 శితగ్ం సగ్ం శితం చిచ్ఛంతరాగ్ం సంతరాం చిచ్ఛగ్ం శితగ్ం సగ్ం
 శితం చిచ్ఛంతరామ్ । సగ్ం శితమితి సమ్ శితమ్ । చిచ్ఛంతరాగ్ం
 సంతరాం చిచ్ఛిభ్యంతరాగ్ం సగ్ం సగ్ం సంతరాం చిచ్ఛిభ్యంతరా
 గ్ం సంతరాగ్ం సగ్ం సగ్ం సంతరాగ్ం సంతరాగ్ం సగ్ం
 శిశాధి శిశాధిసగ్ం సంతరాగ్ం సంతరాగ్ం సగ్ం శిశాధి । సంతరా
 మితి సమ్-తరామ్ । సగ్ం శిశాధి శిశాధిసగ్ం సగ్ం శిశాధి । శ్రిశ్రా
 ధీతిశిశాధి । వర్ధయేనమేనం వర్ధయ వర్ధయేనం మహతే మహతేనం

వర్ధయ వర్ధయేనమహతే । వీనం మహతే మహత ఏనమేనం మహతే
 సాధగాయ సాధగాయ మహత ఏనమేనం మహతే సాధగాయ ।
 మహతే సాధగాయ సాధగాయ మహతే మహతే సాధగాయ
 విశ్వే విశ్వే సాధగాయ మహతే మహతే సాధగాయ విశ్వే ।
 సాధగాయ విశ్వే విశ్వే సాధగాయ సాధగాయ విశ్వే ఏనమేనం
 విశ్వే సాధగాయ సాధగాయ విశ్వే ఏనమ్ । విశ్వే ఏనమేనం విశ్వే
 విశ్వే ఏనమన్వస్వేనం విశ్వే విశ్వే ఏనమను । ఏనమన్వ స్వేనమేన
 మనుమదన్తు మదన్త్వ స్వేనమేనమను మదన్తు । అనుమదన్తు మద
 న్త్వన్వనుమదన్తు దేవా దేవా మదన్త్వన్వను మదన్తు దేవాః ।
 మదన్తు దేవా దేవా మదన్తు మదన్తు దేవాః । దేవా ఇతి దేవాః ॥

పది॥ వ్యానాదుచాగ్ం శుసవనమ్ । వాచ విన్ద్రావాయవమ్ ।
 దక్షతృతుభ్యం మైత్రావరుణమ్ । శోత్రాదాశ్వివమ్ । చక్షుషశ్శు
 క్రామన్ధినా । అత్తన ఆగ్నియణమ్ । అగ్నేభ్య ఉక్థ్యమ్ । ఆయు
 షోద్ధవమ్ ॥

(౮) మంత్రః ॥ పునస్త్యాదిత్యా రుద్రావ సవస్సమిన్ధతామ్ను
 సత్ప్రహ్మణో వసుసీభయజ్ఞైః । స్తుతేనత్వం తనువోవర్ధయస్వనత్వా
 స్సంత్రు యజమానన్యకామూః ॥

పదం ॥ పు । త్వా । అదిత్యాః । రుద్రాః । వసవః ।
 సమితి । ఇన్ధతామ్ । పునః । బ్రహ్మణః । వసుసీభేతి వసు-సీభః ।

యజ్ఞైః ఘృతేన త్వం తనువః వర్ధయస్వ సత్యాః సన్తు
యజమానస్య కామాః ।

శ్రిమం । పునస్త్యా త్వాదిత్యాః । ఆదిత్యాదుదాః । రుద్రా
వసవః । వసవస్సం । సమిధతామ్ । ఇన్ధతామ్నువః । పునర్బ్రహ్మణః ।
బ్రహ్మణో వసునీధ । వసునీధయజ్ఞైః । వసునీధేతివసు-నీధ । యజ్ఞైరితి
యజ్ఞైః । ఘృతేన త్వమ్ । త్వంతనువః । తనువో వర్ధయస్వ । వర్ధయ
స్వసత్యాః । సత్యాస్సన్తు । సన్తు యజమానస్య । యజమానస్య
కామాః । కామాః శామాః ।

జట ॥ పునస్త్యాత్వా పునః పునస్త్యా । త్వాదిత్యా ఆదిత్యా
స్త్యాత్వాదిత్యాః । ఆదిత్యా రుద్రా రుద్రా ఆదిత్యా ఆదిత్యా
రుద్రాః । రుద్రావసవో వసవో రుద్రా రుద్రావసవః । వసవస్సం
సంవసవో వసవస్సమ్ । సమిధతా మిన్ధతాగ్ం సగ్ం సమిధతామ్ ।
ఇన్ధతామ్నువః పునరిన్ధతా మిన్ధతామ్నువః । పునర్బ్రహ్మణో బ్రహ్మ
ణః పునః పునర్బ్రహ్మణః । బ్రహ్మణో వసునీధ వసునీధ బ్రహ్మణో
బ్రహ్మణో వసునీధ । వసునీధయజ్ఞైర్వజ్ఞై ర్వసునీధ వసునీధయజ్ఞైః ।
వసునీధేతివసు-నీధ । యజ్ఞైరితియజ్ఞైః ॥ ఘృతేన త్వం త్వఘృతేన ఘృతే
న త్వమ్ । త్వం తనువ స్తను వస్త్యం త్వం తనువః । తనువో వర్ధ
యస్వ వర్ధయస్వ తనువ స్తనువో వర్ధయస్వ । వర్ధయస్వ సత్యా
స్సత్యా వర్ధయస్వ వర్ధయస్వ సత్యాః । సత్యాస్సన్తు సన్తు సత్యా
స్సత్యాస్సన్తు । సన్తు యజమానస్య యజమానస్య సన్తు సన్తు యజ

మానస్య । యజమానస్య కామాః । కామా యజమానస్య యజమా
నస్య కామాః । కామా ఇతి కామాః ।

ఘన ॥ పీనస్త్వాత్వా పునః పునస్త్వాదిత్యా ఆదిత్యాస్త్వా
పునః పునస్త్వాదిత్యాః । త్వాదిత్యా ఆదిత్యాస్త్వా త్వాదిత్యా రుద్రా
రుద్రా ఆదిత్యా స్త్వా త్వాదిత్యా రుద్రాః । ఆదిత్యా రుద్రా రుద్రా
ఆదిత్యా ఆదిత్యా రుద్రా వసవో వసవో రుద్రా ఆదిత్యాః ఆదిత్యా
రుద్రావసవః । రుద్రా వసవో వసవో రుద్రా రుద్రా వసవస్సగం
సంవసవో రుద్రా రుద్రా వసవస్సమ్ । వసవస్సగం సంవసవోవ సవ
స్సమిధతా మిధతాగం సంవసవోవ సవస్సమిధతామ్ । సమిధతా
మిధతాగం సగం సమిధతామ్మునః పునరిధతాగం సగం సమిధతా
మ్మునః । ఇధతామ్మునః పునరిధతా మిధతా మ్మునర్బహ్మణో
బ్రహ్మణః పునరిధతా మిధతా మ్మునర్బహ్మణః । పునర్బహ్మణో
బ్రహ్మణః పునః పునర్బహ్మణో వసునీధ వసునీధ బ్రహ్మణః పునః
పునర్బహ్మణో వసునీధ । బ్రహ్మణో వసునీధ వసునీధ బ్రహ్మణో
బ్రహ్మణో వసునీధ యజ్ఞే ర్యజ్ఞే ర్యసునీధ బ్రహ్మణో బ్రహ్మణో
వసునీధ యజ్ఞే । వసునీధ యజ్ఞే ర్యజ్ఞే ర్యసునీధ వసునీధ యజ్ఞే ।
వసునీధేతి వసునీధ । యజ్ఞే రితియజ్ఞే । ఘృతేవత్వం త్వజ్ఞితేన
ఘృతేవత్వం తనువ స్తనువత్వం జ్ఞితేన ఘృతేవత్వం తనువః ।
త్వం తనువ స్తనువత్వం త్వం తనువో వర్ధయస్య వర్ధయస్య తను
వత్వం త్వం తనువో వర్ధయస్య । తనువో వర్ధయస్య వర్ధయస్య

తనువస్తనహో వర్ధయస్వ సత్యాస్తత్యా వర్ధయస్వ తనువస్తనహో
 వర్ధయస్వ సత్యాః । వర్ధయస్వ సత్యాస్తత్యా వర్ధయస్వ వర్ధయస్వ
 సత్యా స్సంతు సంత సత్యా వర్ధయస్వ వర్ధయస్వ సత్యాస్సంతు ।
 సత్యాస్సంతు సంత సత్యా స్సత్యాస్సంతు యజమానస్య యజ
 మానస్య సంత సత్యా స్సత్యా స్సంతు యజమానస్య । సంత
 యజమానస్య యజమానస్య సంత సంత యజమానస్య కామూః
 కామూ యజమానస్య సంత సంత యజమానస్య కామూః । యజ
 మానస్య కామూః కామూ యజమానస్య యజమానస్య కామూః ।
 కామూ ఇతి కామూః ।

పది । పునస్త్యాదిత్యా రుద్రావసవ సమిధతా మిత్యా హై
 తావా ఏతందేవతా అగ్రేనమిధత తాభిర్మైవన్ సమిధ బోధాన
 బోధియ పతిష్ఠతే బోధయత్యైవైవన్ తస్మాద్ధుస్తా ప్రజాః ప్రబు
 ధ్యంతే యథాస్థాన ముపతిష్ఠతే తస్మా ద్యథాస్థానమ్మశప్తః పునరెత్యో
 పతిష్ఠతే । శతమానం...తి ।

(౯) మస్త్రః । సన్త్యాసిహ్వామి యజమా ప్రజామాయుర్ధనశ్చ ।

పదం । సమితి । త్యా । సిహ్వామి । యజమా । ప్రజామితి
 ప్ర-జామ్ । ఆయుః । ధనమ్ । చ ।

క్రమం ॥ సన్త్యా । త్యాసిహ్వామి । సిహ్వామి యజమా । య
 జమా ప్రజామ్ । ప్రజామాయుః । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । ఆయుర్ధ
 నమ్ । ధనశ్చ । చేతిచ ।

జట || సన్న్వా త్వాసగ్ం సన్న్వా త్వాసిహ్చమి సిహ్చమి త్వా
 త్వాసిహ్చమి | సిహ్చమి యజమా యజమా సిహ్చమి సిహ్చమి
 యజమా | యజమా ప్రజామ్మజాం యజమా యజమా ప్రజామ్ |
 ప్రజా మాయు రాయుః ప్రజా మ్మజా మాయుః | ప్రజా మితి
 ప్రజామ్ | ఆయుర్ధనం ధనమాయు రాయుర్ధనమ్ | ధనశ్చ చధనం
 ధనశ్చ | చేతిచ |

ఘన || సన్న్వా త్వాసగ్ం సన్న్వా సిహ్చమి సిహ్చమి త్వాసగ్ం
 సన్న్వా సిహ్చమి | త్వాసిహ్చమి సిహ్చమి త్వా త్వాసిహ్చమి యజ
 మా యజమా సిహ్చమి త్వా త్వాసిహ్చమి యజమా | సిహ్చమి యజ
 మా యజమా సిహ్చమి సిహ్చమి యజమా ప్రజా మ్మజాం యజమా
 సిహ్చమి సిహ్చమి యజమా ప్రజామ్ | యజమా ప్రజాం ప్రజాం
 యజమా యజమా ప్రజా మాయురాయుః ప్రజాం యజమా యజ
 మా ప్రజామాయుః | ప్రజామాయురాయుః ప్రజా మ్మజామాయు
 ర్ధనం ధనమాయుః ప్రజామ్మజా మాయుర్ధనమ్ | ప్రజామితి ప్ర
 జామ్ | ఆయుర్ధనం ధనమాయు రాయుర్ధనశ్చ చధన మాయు రాయు
 ర్ధనంచ | ధనంచ చధనం ధనంచ | చేతిచ |

పది || శ్రేయోవసీయ ఆయధ్సమ్భూత మ్భూతమ్ | చిత్రః
 కేతుః ప్రభానాభాన్సమ్భూత్ | జ్యోతిష్మాన్ స్తేజస్వానా తప్తన్
 సప్తస్థి తపన్ | రోచనో రోచమాన శ్శీఘ్రన శ్శీఘ్రమానః
 కల్యాణః |

(౧౦) సః ఓజసే జహోమ్యేజ్ఞో విదస్యా జోమూ మాహా
 స్తీన్మాహ మోజోహసిత్తం మానూమోజో హస్తీహ్సర్వ భాజస్వి
 స్త్రాజస్తీత్వం దేవేషు భూయా భాజస్వంతం మామాయస్వంతం
 వర్చస్వంతం మమష్యేషు కురువాయో శ్చత్వా పాంచభాజసే జ
 హోవి సువర్చిదస్తి సువర్తామాహ స్తీన్మాహగం సువర్ హసిత్తం మా
 మాగం సువర్ హస్తీన్మయి మేధామయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో
 దధాతు మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయింద్ర ఇంద్రియం
 దధాతుమయి మేధాం మయి ప్రజాం మయి నూగ్యోభాజో దధాతు ॥

పది : మేధాదేవీ జుషమాణాన ఆగ్నిద్విత్వాదీ భద్రాసు
 మనస్య మానా : త్వయా జుప్తాసు దమానాదు రుక్తాస్త్వగ్నిహస్వ
 దేమ విదక్షేమవీరా : : త్వయాజుప్త ఋషిర్భవతి దేవిత్వయా బ్రహ్మ
 గత శ్రీగురత్వయా : త్వయాజుప్తశ్చిత్రం విందతేవసు సాసోజుష
 స్త్వదవిజోనమధే : మేధాతు ఇంద్రో దధాతు మేధాం దేవీ సర
 స్వతీ : మేధాంమే అశ్వినావు భావాధత్తాం పుష్కరస్రజా : అప్స
 రాసుచ్రయా మేధా గంధర్వేషుచ యస్మతః : దైవీమేధా సరస్వతీ
 సామాం మేధాసు రభిర్జుషతాగ్ స్వాహా : ఆమాంమేధాసు రభిర్వి
 శ్వయాపా హిరణ్యవర్ణా జగతీ జగమ్యా : ఊర్జస్వతీ పయపా పిన్వ
 మానా సామాంమేధాసు ప్రతీకాజుషం తామ్ : మయిమేధాం మయి
 ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయిమేధాం మయి ప్రజాం

మయీ-ప్ర-ఇంద్రియం దధాతు మయీమైధాం మయీప్రజాం మయీ
సూర్యోభ్రాతౌ దధాతు || కలమానం...తి ||

(౧౧) సం! ప్రజాకామా అదిన్వత తతోవైతే సహస్రగం
సహస్రం ప్రతాన విందంత ప్రథతే ప్రజయా ప్రశుభిస్తా మాత్రా
మాప్నోతియాంతే గచ్ఛన్ యవనం విద్వానే తమగ్నిం చినుతే |

పదం || ప్రజాకామా ఇతిప్రజా-కామాః | అదిన్వత | తతః |
వై | తే | సహస్రగం సహస్రమితి సహస్రం-సహస్రం | ప్రత్యా |
అవిందంత | ప్రథతే | ప్రజయేతి-ప్ర-జయా | ప్రశుభిరితి ప్రశు-భిః |
తాం | మాత్రాం | ఆప్నోతి | యాం-తే | అగచ్ఛన్ | యః | వనం |
విద్వాన్ | వతం | అగ్నిం | చినుతే |

క్రమం || ప్రజాకామా అదిన్వత | ప్రజాకామా ఇతిప్రజా-
కామాః | అదిన్వత తతః | తతోవై వైతే | తేసహస్రగం సహ
స్రం - సహస్రగం సహస్రం ప్రతాన్ | సహస్రగం సహస్రమితి
సహస్రం - సహస్రం | ప్రతానవిందంత | అవిందంత ప్రథతే | ప్ర
థతే ప్రజయా | ప్రజయా ప్రశుభిః | ప్రజయేతి ప్ర-జయా | ప్రశు
భిస్తాం | ప్రశుభిరితి ప్రశు-భిః | తాం మాత్రాం | మాత్రా మా
ప్నోతి | ఆప్నోతియాం | యాం-తే | తేగచ్ఛన్ | అగచ్ఛన్ యః |
యవనం | వనం విద్వాన్ | విద్వా వేతం | వత మగ్నిం | అగ్నిం
చినుతే | చినుత ఇతి చినుతే |

జట॥ ప్ర॒జాకా॑మా అచిన్వతా చిన్వత ప్ర॒జాకా॑మాః ప్ర॒
 జాకా॑మా అచిన్వత । ప్ర॒జాకా॑మా ఇతి ప్ర॒జా-కా॑మాః । అచి
 న్వత తతస్తతో చిన్వతా చిన్వత తతః । తతోవై వై తతస్తతోవై ।
 వై తే తేవై వై తే । తేస్తహస్రగ్ం సహస్రగ్ం స్తహస్రగ్ం సహ
 ప్రం॑తే తేస్తహస్రగ్ం సహస్రం స్తహస్రగ్ం సహస్రం పుత్రాన్పుత్రా
 న్స్తహస్రగ్ం సహస్రగ్ం స్తహస్రగ్ం సహస్రం పుత్రాన్ । స్తహస్ర
 గ్ం సహస్రమితి స్తహస్రం-స్తహప్రం॑ । పుత్రాన్ విందంతా విందంత
 పుత్రాన్పుత్రాన్ విందంత । అవిందంత ప్రథతే ప్రథతే విందంతా
 విందంత ప్రథతే । ప్రథతే ప్ర॒జయా॑ ప్ర॒జయా॑ ప్రథతే ప్రథతే ప్ర॒
 జయా॑ । ప్ర॒జయా॑ పశుభిః పశుభిః ప్ర॒జయా॑ ప్ర॒జయా॑ పశుభిః ।
 ప్ర॒జయి॑తి ప్ర-జయా॑ । పశుభిస్తాం తాంపశుభిః పశుభిస్తాం । పశుభి
 రితి పశు-భిః । తాం మాత్రాం॑ మాత్రాం॑ తాం తాం మాత్రాం॑
 మాత్రామాప్నోతి త్యాప్నోతి మాత్రాం॑ మాత్రాం॑ మాప్నోతి ।
 అప్నోతియాం యా మాప్నోతి త్యాప్నోతి యాం । యాంతే తేయాం
 యాంతే । తేగచ్ఛ ప్నగచ్ఛంతే తెగచ్ఛ । అగచ్ఛన్యో యో
 గచ్ఛన్న గచ్ఛన్ యః । యవ్రవ మైవం యో యవ్రవం । వ్రవం
 విద్యాన్ విద్యానేవ మైవం విద్యాన్ । విద్యానేతమైతం విద్యాన్
 విద్యానేతం । వ్రతమగ్ని మగ్ని మైత మైత మగ్నిం । అగ్నిం చినుతే
 చినుతేగ్ని మగ్నిం చినుతే । చినుత ఇతి చినుతే ।

ఘన । ప్రజాకామా అచిన్వతా చిన్వత ప్రజాకామాః ప్ర
 జాకామా అచిన్వత తతస్తతో చిన్వత ప్రజాకామాః ప్రజాకామా
 అచిన్వత తతః । ప్రజాకామా ఇతి ప్రజాకామాః । అచిన్వత
 తతస్తతో చిన్వతా చిన్వత తతోవై వైతతో చిన్వతా చిన్వత
 తతోవై । తతోవై వైతతస్తతో వైతే తేవై తతస్తతో వైతే ।
 వైతే తేవై వైతే సహస్రగం సహస్రగం సహస్రగం సహస్రం
 తేవై వైతే సహస్రగం సహస్రం । తేసహస్రగం సహస్రగం సహ
 స్రగం సహస్రం తే తేసహస్రగం సహస్రం పుత్రా పుత్రాస్థహ
 స్రగం సహస్రం తే తేసహస్రగం సహస్రం పుత్రాన్ । సహస్రగం
 సహస్రం పుత్రా పుత్రాస్థహస్రగం సహస్రగం సహస్రగం
 సహస్రం పుత్రానవిదంతా విదంతపుత్రా స్థహస్రగం సహస్ర
 గం సహస్రగం సహస్రం పుత్రాన విదంత । సహస్రగం సహస్ర
 మితి సహస్రం । సహస్రం । పుత్రాన విదంతా విదంత పుత్రా
 పుత్రాన విదంత ప్రథతే ప్రథతే విదంత పుత్రాస్తుతాన వి
 దంత ప్రథతే । అవిదంత ప్రథతే ప్రథతే విదంతా విదంత ప్ర
 థతే ప్రజయా ప్రజయా ప్రథతే విదంతా విదంత ప్రథతే ప్ర
 జయా । ప్రథతే ప్రజయా ప్రజయా ప్రథతే ప్రథతే ప్రజయా పశు
 భిః పశుభిః ప్రజయా ప్రథతే ప్రథతే ప్రజయా పశుభిః । ప్రజయా
 పశుభిః పశుభిః ప్రజయా ప్రజయా పశుభిస్తాం తాం పశుభిః ప్ర
 జయా ప్రజయా పశుభిస్తాం । ప్రజయేతి ప్రజయా । పశుభిస్తాం

తాం ప్రశుభిః ప్రశుభిస్తాం మాత్రాం మాత్రాం తాం ప్రశుభిః ప్రశు
భిస్తాం మాత్రాం ప్రశుభిరిత ప్రశుభిః తాం మాత్రాం మాత్రాం
తాం తాం మాత్రా మాహ్న త్యాహ్నతి మాత్రాం తాం తాం
మాత్రా మాహ్నతి మాత్రా మాహ్న త్యాహ్నతి మాత్రాం
మాత్రా మాహ్నతియాం యామాహ్నతి మాత్రాం మాత్రా మా
హ్నతియాం అహ్నతియాం యా మాహ్న త్యాహ్నతియాం
తెయామాహ్న త్యాహ్నతియాంతే యాంతే తెయాం యాంతే
గచ్ఛన్న గచ్ఛన్తే యాం యాంతే గచ్ఛన్తే తెగచ్ఛన్న గచ్ఛన్తే
తెగచ్ఛన్యో యోగచ్ఛన్తే తెగచ్ఛన్యో అగచ్ఛన్యో
యోగచ్ఛన్న గచ్ఛన్ యవవమేవం యోగచ్ఛన్నగచ్ఛన్ యవవం
యవవమేవంయో యవవం విద్యా నివిద్యా నేవంయో యవవం
విద్యా వివం విద్యానివిద్యా నేవమేవం విద్యా నేవమేవం విద్యా
నేవమేవం విద్యానైవం విద్యా నేవమేవం విద్యా నివిద్యా నేవ
మగ్ని మగ్నిమేవం విద్యా నివిద్యా నేవమగ్నిం వీరమగ్ని మగ్ని
మేవ మేవమగ్నిం చిన్తతే చిన్తతేగ్ని మేవ మేవ మగ్నిం చిన్తతే
అగ్ని చిన్తతే చిన్తతేగ్ని మగ్ని చిన్తతే చిన్తత ఇతి చిన్తతే

పది సాంగ్రహంశ్యేష్ట్యా యజతే ఇమాం జనతాన్ సం
గృహ్లానీతి ద్వాదశారత్న రక్షనాభవతి ద్వాదశమాసా సంవత్స
రః సంవత్సరమేవా వరుంధే మాఃజీభవతి ఊర్వేముఖాః

ఊర్జమే॑వా॒వసుంధే॑ । చి॒త్రా॒నక్ష॑త్రం భవతి । చి॒త్రం॒వా నీ॒తత్కర్మ॑ ।
ఊర్జ॑మే॒భస్మ॑మృ॒త్యై ॥ శత॑మా॒నం...తి ॥

౧౨॥ సగ్ం॑హితా॒ ఓష॑ధ్యుస్సం॒వదం॑తై సోమే॑న ప్రహ॒రాజ్ఞా॑ ।
యస్మై॑ క్రోతి॒ బ్రాహ్మ॑ణస్తగ్ం॒ రాజన్పా॑రయామసి ॥

వదం॑ ॥ ఓష॑ధయః । సమి॑తి । వదం॑తై । సోమే॑న । ప్రహ॒ ।
రాజ్ఞా॑ । యస్మై॑ । క్రోతి॒ । బ్రా॒హ్మ॑ణః । తం । రాజన్ పా॑ర॒
యామ॑సి ॥

క్రమం॑ ॥ ఓష॑ధ్యుస్సం । సం॒వదం॑తై । వదం॑తై సోమే॑న ।
సోమే॑న ప్రహ॒ । ప్రహ॒రాజ్ఞా॑ । రాజ్ఞే॑తి రాజ్ఞా॑ । యస్మై॑ క్రోతి॒ ।
క్రోతి॑ బ్రాహ్మ॑ణః । బ్రా॒హ్మ॑ణస్తం । తగ్ం॒రాజన్॑ । రాజన్పా॑ర॒
యామ॑సి । పార॑యామసి॒తి పార॑యామసి ॥

జట॑ ॥ ఓష॑ధ్యుస్సగ్ం॒ సమో॑ష॒ధయః॑ ఓష॑ధ్యుస్సం । సం॒వ॒
దం॑తై వదం॑తై సగ్ం॒ సం॒వదం॑తై । వదం॑తై సోమే॑న సోమే॑నవదం॑తై
వదం॑తై సోమే॑న । సోమే॑నప్రహ॒ ప్రహ॒సోమే॑న సోమే॑నప్రహ॒ । ప్రహ॒
రాజ్ఞా॑ రాజ్ఞా॑ప్రహ॒ ప్రహ॒రాజ్ఞా॑ । రాజ్ఞే॑తి రాజ్ఞా॑ । యస్మై॑ క్రోతి॒
క్రోతి॑ యస్మై॑ యస్మై॑క్రోతి॒ । క్రోతి॑ బ్రాహ్మ॑ణో బ్రాహ్మ॑ణః
క్రోతి॑ క్రోతి॑ బ్రాహ్మ॑ణః । బ్రా॒హ్మ॑ణస్తం తం బ్రాహ్మ॑ణో బ్రా॒
హ్మ॑ణస్తం । తగ్ం॒రాజన్పా॑ర॒ తం తగ్ం॒రాజన్॑ । రాజన్పా॑ర॒
యామ॑సి పార॑యామసి రాజన్పా॑రయామసి । పార॑యామసి॒తి పార॑
యామసి ॥ శత॑మా॒నం...తి ॥

౧౩ : ఏతా అనదన్ స్సుక్తతస్య లోక తావిష్టోపాహి ప్రాహి
యజ్ఞమ్ ప్రాహియజ్ఞపతిమ్ ప్రాహిమాం యజ్ఞనియమ్ ।

వదం । ఏతాః । అనదన్ । సుక్తతస్యేతి సు-క్తతస్య ।
లోక । తాః । విష్టో ఇతి । ప్రాహి । ప్రాహి । యజ్ఞమ్ । ప్రాహి ।
యజ్ఞపతి మితి యజ్ఞ-పతిమ్ । ప్రాహి । మామ్ । యజ్ఞనియమితి
యజ్ఞ-నియమ్ ।

క్రమం । ఏతా అనదన్ । అనదన్ స్సుక్తతస్య । సుక్తతస్య
లోక । సుక్తతస్యేతి సు-క్తతస్య । లోక తాః । తావిష్టో । విష్టో
ప్రాహి । విష్టో ఇతి విష్టో । ప్రాహి ప్రాహి । ప్రాహి యజ్ఞమ్ । యజ్ఞ
మూహి । ప్రాహి యజ్ఞపతిమ్ । యజ్ఞపతిమ్మూహి । యజ్ఞపతిమితి
యజ్ఞ-పతిమ్ । ప్రాహిమామ్ । మాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియమితి
యజ్ఞ-నియమ్ ।

జట । ఏతా అనద స్సనదన్నేతా ఏతా అనదన్ । అనదన్
స్సుక్తతస్య సుక్తతస్యనద స్సనద స్సుక్తతస్య । సుక్తతస్య లోకే
లోకే సుక్తతస్య సుక్తతస్య లోక । సుక్తతస్యేతి సు-క్తతస్య ।
లోకతాస్తా లోక లోకేతాః । తావిష్టో విష్టోతాస్తావిష్టో । విష్టో
ప్రాహి ప్రాహి విష్టో విష్టో ప్రాహి । విష్టో ఇతి విష్టో । ప్రాహి ప్రాహి
ప్రాహి ప్రాహి ప్రాహి । ప్రాహియజ్ఞం యజ్ఞమూహి ప్రాహి
యజ్ఞమ్ । ప్రాహి యజ్ఞపతిం యజ్ఞపతిం ప్రాహి ప్రాహి యజ్ఞపతిమ్ ।
యజ్ఞపతిమ్మూహి ప్రాహియజ్ఞపతిం యజ్ఞపతిమ్మూహి । యజ్ఞపతి మితి

యజ్ఞ-ప్రతిమ్ । ప్రాహిమా మ్మాహ్మహి ప్రాహిమామ్ । మాంయజ్ఞ
నియం యజ్ఞనియం మాం మాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియమితి
యజ్ఞ - నియమ్ ।

ఘనః ఏతా అనద న్ననదన్నేతా ఏతా అనదన్ స్థుక్తతస్య
సుక్తతస్యానద న్నేతా ఏతా అనదన్ స్థుక్తతస్య । అనదన్ స్థుక్తతస్య
సుక్తతస్యానద న్ననదన్ స్థుక్తతస్య లోకే లోకే సుక్తతస్యానద న్నన
దన్ స్థుక్తతస్య లోకే । సుక్తతస్య లోకే లోకే సుక్తతస్య సుక్త
తస్యలోకే తాస్తాలోకే సుక్తతస్య సుక్తతస్య లోకేతాః । సుక్త
తస్యేతి సు-క్తతస్య । లోకేతా స్తాలోకే లోకేతా విష్టో విష్టోతా
లోకే లోకేతావిష్టో । తావిష్టో విష్టోతా స్తావిష్టో పాహి పాహి విష్టో
తాస్తా విష్టో పాహి । విష్టోపాహి పాహివిష్టో విష్టోపాహి పాహిపాహి
పాహి విష్టో విష్టో పాహి పాహి । విష్టో ఇతి విష్టో । పాహి పాహి
పాహి పాహి పాహి పాహియజ్ఞం యజ్ఞమ్పాహి పాహి పాహి పాహి
యజ్ఞమ్ । పాహియజ్ఞం యజ్ఞమ్పాహి పాహియజ్ఞమ్పాహి పాహి
యజ్ఞమ్పాహి పాహి యజ్ఞమ్పాహి । యజ్ఞమ్పాహి పాహియజ్ఞం
యజ్ఞమ్పాహి యజ్ఞపతిం యజ్ఞపతి మ్పాహియజ్ఞం యజ్ఞమ్పాహి
యజ్ఞపతిమ్ । పాహి యజ్ఞపతిం యజ్ఞపతిమ్పాహి పాహి యజ్ఞపతి
మ్పాహి పాహి యజ్ఞపతిమ్పాహి పాహి యజ్ఞపతిమ్పాహి । యజ్ఞ
పతిమ్పాహి పాహి యజ్ఞపతిం యజ్ఞపతి మ్పాహిమా మ్మాహ్మహి
యజ్ఞపతిమ్ యజ్ఞపతిం పాహిమామ్ । యజ్ఞపతి మితి యజ్ఞ-ప్రతిమ్ ।

ప్రాహీమా మ్మూహ్వాహీ ప్రాహీమాం యజ్ఞనియమ్ యజ్ఞనియమ్ మ్మూ
హ్వాహీ ప్రాహీమాం యజ్ఞనియమ్ । మాం యజ్ఞ నియమ్ యజ్ఞ నియమ్
మాం మాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియమితి యజ్ఞ-నియమ్ ॥

బ్రాహ్మణమ్ ॥ ఏతా అసద స్సుక్తతస్య లోక ఇత్యాహ ।
సత్యం వై సుక్తతస్య లోకః । సత్యవై నా సుక్తతస్య లోకే సాద
యతి । తావిష్ణోహిత్యాహ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞస్య ధృత్యై ।
ప్రాహీయజ్ఞం ప్రాహీ యజ్ఞవతిం ప్రాహీమాం యజ్ఞనియమ్ మిత్యాహ ।
యజ్ఞాయ యజమానాయాత్మనే । తెభ్యస్తేవాశీష్ట మాతా సైర్వా ॥
శతమానం.....తి ॥

౧౮॥ క్షదాచన సరీరస్థి నేంద్రసశ్చ సిద్ధాశుషే । ఉప్రోవెమ్మ
మఘవన్ భూయ ఇన్నతేదానం దేవస్య పృచ్యతే । ఉప్రయామ
గృహీతోఽస్మాదిత్యేభ్యస్తా । క్షదాచన ప్రయచ్ఛస్యథే నిపాస్తి
జన్మానీ । తురియాదిత్య సవనంత ఇన్ద్రియ మాతస్థావమృతం దివి ।
యజ్ఞో దేవానాం ప్రత్యేతి సుమ్నూ మాదిత్యాహో భవతా మృడ
యస్తః । ఆహోఽర్వాదీ సుమతిర్వ పృత్యాదగం హోర్చ్ఛిద్యా
పరిహో విత్తరాసత్ । వివస్వ ఆదిత్యై షతేసోమ పీథ సై నమస్త
స్తతే సత్యస్య తృప్యస్మకేష్ట యంతర్పయితాహో యా దివ్యావృష్టి
స్తయాత్వా శ్రీగామి ।

పదం । క్షదా । చన । సరీః । అస్తి । న । ఇంద్ర । సశ్చస్తి ।
దాశుషే । ఉప్రోవెత్సువ-ఉప్ర । ఇత్ । ను । మఘవన్నితి మఘ-వన్ ।

భూః : ఇత్ । ను । తె । దానమ్ । దేవస్య । పృచ్ఛతె । ఉప
యామ గృహీత ఇత్యుపయామ - గృహీతః । అసి । అదిత్యేభ్యః ।
త్వా । కదా । చన । పేరి । యుచ్చసి । ఉభే ఇతి । నీతి । పాసి ।
జన్మనీతి । తురియ । ఆదిత్య । నవనమ్ । తె । ఇంద్రియమ్ । ఏతి ।
తస్మా । అమృతమ్ । దివి । యజ్ఞః । దేవానామ్ । ప్రతితి । ఏది ।
సుమ్నమ్ । ఆదిత్యానః । భవత । మృడయ స్తః । ఏతి । ప్రః । అర్వా
చి । సుమతిరితి సు - మతిః । వప్తత్యాత్ । అగ్రంహాః । చిత్ ।
యా । వహ్నో విత్త రేతి వరివోవిత్ - తరా । అసత్ । వివస్వః ।
ఆదిత్య । ఏమః । తె । సోమపీథ ఇతి సోమ-పీథః । తేన । మందస్య ।
తేన । త్రవ్య । త్రప్తాస్య । తె । వయం । తర్పయితారః । యా ।
దివ్యా । వృష్టిః । తయా । త్వా । శ్రీదామి ।

క్రమం । కదాచన । చన స్తః । స్తరీసి । అసిన । సేంద్ర ।
ఇంద్రశశ్చసి । శశ్చసిదాశుషి । దాశుష ఇతి దాశుషి । ఉహో
పేత్ । ఉహోపేత్యుప-ఉప । ఇన్ను । నుమఘవత్ । మఘవత్ భూయః ।
మఘవన్నితి మఘ-వన్ । భూయఇత్ । ఇన్ను । నుతే । తెదానమ్ ।
దానం దేవస్య । దేవస్య పృచ్ఛతె । పృచ్ఛత ఇతి పృచ్ఛతె । ఉప
యామ గృహీతోసి । ఉపయామ గృహీత ఇత్యుపయామ-గృహీతః ।
అపాదిత్యేభ్యః । అదిత్యేభ్యస్తావ । అపేరిత్యా । కదాచన । చనప్ర
ప్రయుచ్చసి । యుచ్చస్యభే । ఉభేని । ఉభే ఇత్యుభే । నిపాసి । పాసి
జన్మనీ । జన్మనీ ఇతి జన్మనీ । తురియాదిత్య । ఆదిత్యనవనం । నవ

నస్తే । తత్తందియమ్ । తందియమా । అతస్థా । తస్థావమృతమ్ ।
 అమృతం దివి । దివీతి దివి । యజ్ఞోదేవానామ్ । దేవానాం ప్రతి ।
 ప్రత్యేతి । ఏతిసుమ్నమ్ । సుమ్నమాదిత్యానః । ఆదిత్యాప్రోధవత ।
 భవతా మృడయస్తః । మృడయస్త ఇతి మృడయస్తః । ఆవః ।
 వోర్వాచీ । అర్వాచి సుమతిః । సుమతిర్వ వృత్యాత్ । సుమతి రితి
 సు-మతిః । వప్రత్యాదగ్హాః । అగ్హాశ్చీత్ । దివ్యా । యా
 వరివోవిత్తరా । వరివో విత్తరాసత్ । వరివో విత్తరేతి వరివోవిత్-
 తరా । అస్తదిత్యసత్ । వివస్వ ఆదిత్య । ఆదిత్యేపః । ఏషతే ।
 తైప్రామస్తీభః । ప్రామస్తీభస్తేన । ప్రామస్తీభ ఇతి సామ-స్తీభః । తేన
 మండస్య । మందస్యతేన । తేనతృప్య । తృప్యతృప్యస్య । తృప్య
 స్మృతే । తైవయం । వయం తర్పయితారః । తర్పయితారోయా
 యాదివ్యా । దివ్యావృష్టిః । వృష్టిస్తయా । తయాత్వా । త్వా శ్రీ
 దామి । శ్రీదామీతి శ్రీదామి ।

జట । కదాచన చనకదా కదాచన । చనస్తరీ స్తరీశ్చన
 చనస్తరీ । స్తరీరస్యసి స్తరీ స్తరీరసి । అసిననాస్యసిన । సేంద్రేంద్ర
 నసేంద్ర । ఇంద్రేనశ్చసి నశ్చసేంద్రే నశ్చసి । నశ్చసిదాశుషే
 దాశుషేనశ్చసి నశ్చసిదాశుషే । దాశుష ఇతి దాశుషే । ఉప్రోపేది
 దుప్రోపోపేత్ । ఉప్రోపేత్వృష-ఉప్ర । ఇన్నున్విదిన్ను । సుమఘవ
 న్మఘవ న్నునుమఘవన్ । మఘవన్మఘో భూయోమఘవ న్మఘ
 వన్మఘో । మఘవన్మితి మఘవన్ । భూయఇదిన్మఘో భూయ

ఇత్ । ఇన్నున్విదిన్ను । నుతే తెను నుతే । తెదానం ద నంతే
 తెదానం । దానందేవస్య దేవస్యదానం దానందేవస్య । దేవస్య
 పృచ్యతే పచ్యతే దేవస్య దేవస్యపృచ్యతే । పృచ్యత ఇతి పృచ్యతే ।
 ఉప్రయామ గృహీతోస్య మ్యపయామ గృహీత ఉపయామ గృహీ
 తోసి । ఉప్రయామగృహీత ఇత్యుపయామ - గృహీతః । అప్యాది
 త్యేభ్య ఆదిత్యేభ్య స్వస్వాదిత్యేభ్యః । ఆదిత్యేభ్యస్తా త్వాదిత్యేభ్య
 ఆదిత్యేభ్యస్తా । త్యేతత్వా । కదాచన చనకదా కదాచన । చనప్ర
 ప్రచన చనప్ర । ప్రయచ్చసి యచ్చప్రప్రప్రయచ్చసి । యచ్చ
 స్త్యభే ఉభేయచ్చసి యచ్చస్త్యభే । ఉభేనిస్యభే ఉభేని । ఉభ
 ఇత్యుభే । నిపాసి పాసిని నిపాసి । పాసిజన్మనీ జన్మనీపాసి పాసిజన్మనీ
 జన్మనీ ఇతి జన్మనీ । తురియాది త్యాదిత్య తురియ తురియాదిత్య
 ఆదిత్యసవనగ్ సవనమాది త్యాదిత్యసవనం । సవనంతే తైసవనగ్
 సవనంతే । తత్తందియ మిందియంతే తత్తందియం । త్తందియ
 మిందియ మిందియమా । అతస్థా తస్థా వాతస్థా । తస్థావమృత
 మమృతంతస్థా తస్థావమృతమ్ । అమృతం దివి దివ్యమృత మమృతం
 దివి దివీతిదివి । యజ్ఞో దేవానాం దేవానాంయజ్ఞో యజ్ఞో దేవానాం ।
 దేవానాంప్రతి ప్రతిదేవానాం దేవానాంప్రతి । పృత్యేత్యేతి ప్రతి
 ప్రత్యేతి । వీతిసుమ్నగ్ సుమ్నపేత్యేతి సుమ్నమ్ । సుమ్నమాది
 త్యాస్త ఆదిత్యాసస్సుమ్నగ్ సుమ్నమాదిత్యాసః । ఆదిత్యాస్తాభవత
 భవతాదిత్యాస్త ఆదిత్యాస్తాభవత । భవతా మృక్షమంతో మృక్ష

యంత్రోభవత భవతామృతమస్తః | మృతయంత్ర ఇతి మృతయంతః |
 ఆవోవ ఆవః | వోర్వాచ్య ర్వాచీవో వోర్వాచీ | అర్వాచీసుమతిః
 సుమతిరర్వాచ్య ర్వాచీ సుమతిః | సుమతిర్వ వృత్యాద్వ వృత్యా
 త్సుమతి స్సుమతిర్వవృత్యాత్ | సుమతిరితి సు-మతిః | వవృత్యా
 ర్గహో ర్గహోర్వవృత్యా ద్వవృత్యార్గహోః | అగ్హోశ్చ
 చ్చిరగ్హో రగ్హోశ్చిత్ | చిద్యా యాచి చ్చిద్యా | యావరివో
 విత్తరా వరివోవిత్తరాయా యావరివోవిత్తరా | వరివోవిత్తరా నదస
 ద్వరివోవిత్తరా వరివోవిత్తరాసత్ | వరివోవిత్తరేతి వరివోవిత్-
 తరా | అనదిత్యసత్ | వివస్వతి త్యాదిత్యవివస్వా వివస్వతిత్య |
 ఆదిత్యేష ఏవతి త్యాదిత్యేషః | ఏవతే తేవ ఏవతే | తేనామ
 పీథ సామపీథ సే తేనామపీథః | సామపీథ సేన తేనామపీథ సామ
 పీథ సేన | సామపీథ ఇతి సామ-పీథః | తేనామందస్య మందస్యతేన
 తేనామందస్య | మందస్యతేన తేనామందస్య మందస్యతేన | తేన
 తృప్య తృప్యతేన తేనతృప్య | తృప్యతృప్యాన్మ తృప్యాన్మతృప్య
 తృప్యతృప్యాన్మ | తృప్యాన్మతే తేతృప్యాన్మ తృప్యాన్మతే | తేన
 యం ప్రయంతే తేవయమ్ | వయం తర్పయితార స్తర్పయితారో
 వయం వయంతర్పయితారః | తర్పయితారోయా యాతర్పయితార
 స్తర్పయితారోయా | యాదివ్యా దివ్యాయా యాదివ్యా | దివ్యా
 వృష్టి ర్వృష్టిద్దివ్యా దివ్యావృష్టిః | వృష్టిస్తయా తయావృష్టి ర్వృ

ప్రి॒త్యయా॑ । తయా॑త్వా త్వా॒తయా॑ తయా॑త్వా । త్వా॒శ్రీద్రామి॑
శ్రీ॒ద్రామి॑త్వా త్వా॒శ్రీద్రామి॑ । శ్రీ॒ద్రామి॑తి॑ శ్రీ॒ద్రామి॑ ॥

ఘన॑ ॥ క॒దాచ॑న చ॒వక॑దా క॒దాచ॑న స్త॒రీ స్త॒రీశ్చ॑నక॒దా క॒దా
చ॒న స్త॒రీః । చ॒న స్త॒రీ స్త॒రీశ్చ॑న చ॒న స్త॒రీః స్య॑సి స్త॒రీశ్చ॑న చ॒న స్త॒రీః ।
స్త॒రీః స్య॑సి స్త॒రీ స్త॒రీః సిన॑ నాసి॒ స్త॒రీ స్త॒రీః సిన॑ । అ॒సిన॑ నా॒స్య॑సి సేం
ద్రేంద్ర॑ నా॒స్య॑సి సేంద్ర॑ । సేంద్రేంద్ర॑న సేంద్ర॑నశ్చ॑సి సశ్చ॑సింద్ర॑న
సేంద్ర॑నశ్చ॑సి । ఇంద్ర॑నశ్చ॑సి సశ్చ॑సింద్రేంద్ర॑న సశ్చ॑సిదాశు॑షే దాశు॑
షే సశ్చ॑సింద్రేంద్ర॑న సశ్చ॑సిదాశు॑షే । సశ్చ॑సిదాశు॑షే దాశు॑షే
సశ్చ॑సి సశ్చ॑సిదాశు॑షే । దాశు॑ష ఇతి॑ దాశు॑షే । ఉ॒ప్రో॑పేది॒మప్రో॑పే
ప్రో॑పేన్ను ని॒ద్వి॒దుప్రో॑పేప్రో॑పేన్ను । ఉ॒ప్రో॑పేత్సు॒వ-ఉ॒ప్రో॑ । ఇ॒న్నుని॒ద్వి॒దున్ను
మ॒ఘవ॑న్మ॒ఘవ॑న్ ని॒ద్వి॒దిన్ను॑మ॒ఘవ॑న్ । ను॒మ॒ఘవ॑న్ సృ॒ఘవ॑న్ ను॒ను॒మ॒ఘవ॑న్
న్యూ॒యో భూ॑యోమ॒ఘవ॑న్ ను॒ను॒మ॒ఘవ॑న్ భూ॒యః । మ॒ఘవ॑న్ భూ॒
యో భూ॑యోమ॒ఘవ॑న్ సృ॒ఘవ॑న్ భూ॒య ఇ॒ది॒ద్భూ॑యోమ॒ఘవ॑న్ సృ॒ఘ
వ॑న్ భూ॒య ఇతి॑ । మ॒ఘవ॑న్ ని॒తి మ॒ఘ-వ॑న్ । భూ॒య ఇ॒ది॒ద్భూ॑యో
భూ॒య ఇ॒న్నుని॒ద్వి॒ద్భూ॑యో భూ॒య ఇ॒న్ను । ఇ॒న్నుని॒ద్వి॒దిన్ను॑తే తె॒న్వి॒ది
న్ను॑తే । ను॒తే తె॒ను ను॒తేదా॑నం దా॒నం తె॒ను ను॒తేదా॑నం । తె॒దా॑నం
దా॒నం తె॒ తె॒దా॑నం దే॒వస్య॑ దే॒వస్య॑దా॒నం తె॒ తె॒దా॑నం దే॒వస్య॑ । దా॒నం
దే॒వస్య॑ దే॒వస్య॑దా॒నం దా॒నం దే॒వస్య॑ పృ॒చ్ఛతే॑ పృ॒చ్ఛతే॑ దే॒వస్య॑
దా॒నం దా॒నం దే॒వస్య॑పృ॒చ్ఛతే॑ । దే॒వస్య॑పృ॒చ్ఛతే॑ పృ॒చ్ఛతే॑ దే॒వస్య॑
దే॒వస్య॑పృ॒చ్ఛతే॑ । పృ॒చ్ఛతే॑ ఇతి॑ పృ॒చ్ఛతే॑ । ఉ॒ప్రో॑పే॒యమ॑గృహీ॒తో

స్య స్యుపయామ గృహీత ఉపయామ గృహీతో స్వాదిత్యేభ్య ఆది
 త్యేభ్యో స్యుపయామ గృహీత ఉపయామ గృహీతో స్వాదిత్యేభ్యః ।
 ఉపయామ గృహీత ఇత్యుపయామ-గృహీతః । అస్వాదిత్యేభ్య ఆది
 త్యేభ్యో స్యస్వాదిత్యేభ్యస్తా త్వాదిత్యేభ్యో స్యస్వాదిత్యేభ్యస్తా ॥
 ఆదిత్యేభ్యస్తా త్వాదిత్యేభ్య ఆదిత్యేభ్యస్తా ॥ త్వేతిత్వా ॥ కదా
 చన చనకదా కదాచనప్ర ప్రచనకదా కదాచనప్ర । చనప్ర ప్రచన
 చనప్రయచ్చసి యుచ్చప్రిప్రచన చనప్రయుచ్చసి । ప్రయుచ్చసి యు
 చ్చస్త్రిప్ర ప్రయుచ్చస్యభే ఉభయుచ్చస్త్రిప్ర ప్రయుచ్చస్యభే । యుచ్చ
 స్యభే ఉభయుచ్చసి యుచ్చస్యభే నిన్యుభయుచ్చసి యుచ్చస్యభేని ।
 ఉభేనిన్యుభే ఉభేనిపాసి పాస్త్రిన్యుభే ఉభేనిపాసి । ఉభేఇత్యుభే । నిపాసి
 పాస్త్రి నిపాస్త్రిజన్మనీ జన్మనీపాస్త్రి నిపాస్త్రిజన్మనీ ॥ పాస్త్రిజన్మనీ జన్మనీ
 పాసి పాస్త్రిజన్మనీ । జన్మనీ ఇత్తిజన్మనీ ॥ తురియాది త్యాదిత్యతురియా
 తురియాదిత్య సవన్తగ్ సవనమాదిత్య తురియా తురియాదిత్యసవనం ।
 ఆదిత్యసవన్తగ్ సవనమాది త్యాదిత్యసవనం తే తైసవనమాది త్యా
 దిత్త్యసవనం తే । సవనం తే తైసవన్తగ్ సవనంతింద్రియ మింద్రియం
 తైసవన్తగ్ సవనంత ఇంద్రియం । తింద్రియ మింద్రియం తే తింద్రి
 ద్రియ మేంద్రియం తే తింద్రియమా । ఇంద్రియ మేంద్రియ మిం
 ద్రియనూతస్థా తస్థావేంద్రియ మింద్రియనూతస్థా । ఆతస్థా తస్థా
 వాతస్థావమృత మమృతంతస్థా వాతస్థావమృతం । తస్థావమృత మమృ
 తంతస్థా తస్థావమృతందివి దివమృతంతస్థా తస్థావమృతందివి । అమృ

తందివి దివ్యమృత మమృతందివి, దివీతిందివి, యజ్ఞోదేవానాం దేవా
 నాంయజ్ఞో యజ్ఞోదేవానాంప్రతి ప్రతిదేవానాం యజ్ఞో యజ్ఞోదేవా
 నాంప్రతి, దేవానాంప్రతి ప్రతిదేవానాం దేవానాం ప్రత్యేత్యేతి ప్రతి
 దేవానాం దేవానాంప్రత్యేతి, ప్రత్యేత్యేతి ప్రతిప్రత్యేతి సుమ్నః
 సుమ్నమేతిప్రతి ప్రత్యేతి సుమ్నమ్, ఏతిసుమ్నః సుమ్నమేత్యేతి
 సుమ్నమాదిత్యాన ఆదిత్యాన సుమ్నమేత్యేతి సుమ్నమాదిత్యానః,
 సుమ్నమాదిత్యాన ఆదిత్యానసుమ్నగ్ం సుమ్నమాదిత్యాస్తో భవత
 భవతాదిత్యానసుమ్నగ్ సుమ్నమాదిత్యాస్తో భవత, ఆదిత్యాస్తో
 భవత భవతాదిత్యాన ఆదిత్యాస్తోభవతా మృడయంతో మృడ
 యంతో భవతాదిత్యాన ఆదిత్యాస్తోభవతా మృడయంతః, భవతా
 మృడయంతో మృడయంతోభవత భవతామృడయంతః, మృడ
 యంత ఇతి మృడయంతః, ఆవోవ ఆవోర్వా చ్యుర్వాచివ ఆవో
 ర్వాచి, వోర్వాచ్యు ర్వాచివో వోర్వాచిసుమతి స్సుమతిర్ర్వాచివో
 వోర్వాచిసుమతి, ఆర్వాచిసుమతి స్సుమతిర్ర్వా చ్యుర్వాచి సుమతి
 ర్వపుత్యా ద్వపుత్యా త్సుమతిర్ర్వాచ్యుర్వాచి సుమతిర్వపుత్యాత్,
 సుమతిర్వపుత్యా ద్వపుత్యాత్సుమతి స్సుమతిర్వపుత్యా ద్దగ్హో
 రగ్హో ర్వపుత్యాత్సుమతి స్సుమతిర్వపుత్యాద్దగ్హో, సుమతి
 రితి సు-మతిః, వప్రుత్యాద్దగ్ం హోరగ్ం హోర్వపుత్యా ద్వపు
 త్యాద్దగ్హోశ్చి చ్చిద్దగ్ హోర్వపుత్యాద్వపుత్యా ద్దగ్ంహోశ్చిత్,
 అగ్హోశ్చి చ్చిద్దగ్హోరగ్ హోశ్చిద్యాయా చిద్దగ్ హోరగ్

హాశ్చిద్యా । చిద్యాయా చిచ్ఛిద్యా వరివోవిత్తరా వరివోవిత్త
 రాయా చిచ్ఛిద్యా వరివోవిత్తరా । యావరివోవిత్తరా వరివోవిత్త
 రాయా యావరివోవిత్తరా నదనద్యరివో విత్తరాయా యావరివో
 విత్తరాసత్ । వరివోవిత్తరానదన ద్యోవోవిత్తరా వరివోవిత్తరా
 సత్ । వరివోవిత్తరేత వరివోవిత్-త్తరా । అనదిత్యసత్ । వివస్వ
 ఆదిత్యాదిత్యవివస్వా వివస్వ ఆదిత్యైష ఏష ఆదిత్యవివస్వా వివస్వ
 ఆదిత్యైషః । ఆదిత్యైషఏష ఆదిత్యాదిత్యైష తేతఏష ఆదిత్యాది
 త్యైషతే । ఏషతే తఏష ఏషతేసామస్తీక స్సామస్తీక స్సఏష ఏషతే
 సామస్తీకః । తేసామస్తీక స్సామస్తీకస్తే తేసామస్తీకస్తేన తేసామ
 స్తీకస్తే తేసామస్తీకస్తేన । సామస్తీకస్తేన తేసామస్తీక స్సామస్తీకస్తేన
 మందస్వ మందస్వతే సామస్తీక స్సామస్తీకస్తేన మందస్వ । సామ
 స్తీక ఇతి సామస్తీకః । తేనమందస్వ మందస్వతేన తేనమందస్వ తేన
 తేనమందస్వ తేన తేన మందస్వ తేన । మందస్వ తేన తేనమం
 దస్వ మందస్వతేనతృప్య తృప్యతేనమందస్వ మందస్వతేనతృప్య ।
 తేనతృప్య తృప్యతేన తేనతృప్య తృప్యతృప్య తృప్యతృప్యతేన
 తేనతృప్య తృప్యతృప్య । తృప్యతృప్యతృప్య తృప్యతృప్యతృప్య తృప్య
 తృప్యతృప్యతే తేతృప్యతృప్యతృప్య తృప్యతృప్యతృప్యతే । తృప్యతృప్యతే
 తేతృప్యతృప్య తృప్యతృప్యతే వయం వయంతే తృప్యతృప్య తృప్యతృప్య
 వయమ్ । తేవయం వయంతే తేవయం తర్వయితార తర్వయితార

వయం॑ తే॒ తే॒వయం॑ త॒ర్పయి॑తారః॑ । వయం॑ త॒ర్పయి॑తార॑ స్త॒ర్పయి॑
తారో॑వయం॑ వయం॑ త॒ర్పయి॑తారో॒యా యా॑త॒ర్పయి॑తారో॑వయం॑
వయం॑ త॒ర్పయి॑తారో॒యా । త॒ర్పయి॑తారో॒యా యా॑త॒ర్పయి॑తార॑
స్త॒ర్పయి॑తారో॒ యాది॑వ్యా ది॒వ్యా హ త॒ర్పయి॑తార॑ స్త॒ర్పయి॑తారో॒
యాది॑వ్యా । యాది॑వ్యా ది॒వ్యాయా॑ యాది॑వ్యావృ॒ష్టి ర్వృ॑ష్టి॒ద్ది॒వ్యా
యా యాది॑వ్యావృ॒ష్టిః । ది॒వ్యావృ॒ష్టి ర్వృ॑ష్టి॒ద్ది॒వ్యా ది॒వ్యావృ॒ష్టి
స్త॒యా తయా॑వృ॒ష్టిద్ది॒వ్యా ది॒వ్యావృ॒ష్టిస్త॒యా । వృ॒ష్టిస్త॒యా తయా॑
వృ॒ష్టి ర్వృ॑ష్టిస్త॒యాత్వా త్వాత॑యావృ॒ష్టి ర్వృ॑ష్టిస్త॒యాత్వా ।
త॒యాత్వా త్వాత॑యా త॒యాత్వా శ్రీ॑ణామి శ్రీ॑ణామిత్వా తయా॑
త॒యాత్వా శ్రీ॑ణామి । త్వాశ్రీ॑ణామి శ్రీ॑ణామిత్వా త్వాశ్రీ॑ణామి ।
శ్రీ॑ణామితీ శ్రీ॑ణామి ।

పది॑ ఆశా॑స్సై॒యం య॑బ॒మానో॑సా । ఆయు॑రాశా॑స్సై । సుప్త॑)
జాస్త్వ॑ మా॑శా॑స్సై । సజాత॑వ॒సన్యా మా॑శా॑స్సై । ఉ॒త్తరాం॑ దే॒వ
య॑జ్ఞామా॑శా॑స్సై । భూ॑యో హ॒విష్క॑రణ॒ మా॑శా॑స్సై । ది॒వ్యంధా
మా॑శా॑స్సై । విశ్వం॑ప్రి॒య మా॑శా॑స్సై । య॒దన॑న హ॒విషా॑శా॑స్సై ।
తద॑శ్యా తదృ॑థ్యాత్ । తద॑స్మై దే॒వారా॑సంతాం । తదగ్ని॑ర్దే॒వ
దే॒వేభ్యో॑వన॑తే । వయ॑మగ్నై ర్మాను॑సాః । ఇ॒న్ద్రం చ॑ వీ॒తం చ॑ ఉ॒భే
చ॑వ్రో॒ద్యావా॑ పృ॒థివీ॑గం హ॒సన్తాం॑ । ఇ॒హగతి॑ర్వామ॒స్యైదం॑ చ ।
నమా॑ దే॒వేభ్యః॑ ।

౧౫. బృహస్పతి సుతస్యత ఇందో, ఇంద్రియావతః పత్ని
వంతం గ్రహం గృహ్లామ్యగ్నా ౩ ఇవత్నీవా ౩ స్రజాదేవేనత్వస్త్వా
సోమం పిబస్వాహా ॥

పదం । బృహస్పతి సుతస్యతి బృహస్పతి - సుతస్య । తే ।
ఇందో ఇతి । ఇంద్రియావత ఇంద్రియ-వతః । పత్నివంత మితి
పత్ని-వంతం । గ్రహం । గృహ్లామి । అగ్నా ౩ ఇ । పత్నీవా ౩ ఇతి
పత్నీ - వా । స్రజా రితి స - జాః । దేవేన । త్వస్త్వా । సోమం ।
పిబ । స్వాహా ॥

క్రమం॥ బృహస్పతి సుతస్యతే । బృహస్పతి-సుతస్యేతి బృహ
స్పతి-సుతస్య । త ఇందో । ఇందో ఇంద్రియావతః । ఇందో ఇతిందో ।
ఇంద్రియావతః పత్నివంతం । ఇంద్రియావత ఇంద్రియ - వతః ।
పత్నివంతం గ్రహం । పత్నివంతమితి పత్ని-వంతం । గ్రహంగృహ్లామి
గృహ్లామ్యగ్నా ౩ ఇ । అగ్నా ౩ ఇ పత్నీవా ౩ । పత్నీవా ౩
స్రజాః । పత్నీవా ౩ ఇతి పత్నీ-వా ౩ । స్రజాదేవేన । స్రజారితి
స-జాః । దేవేనత్వస్త్వా । త్వస్త్వాసోమం । సోమంపిబ । పిబస్వాహా ।
స్వాహేతిస్వాహా ॥

ఋట । బృహస్పతి సుతస్యతే తేబృహస్పతి సుతస్య బృహస్పతి
సుతస్యతే । బృహస్పతి సుతస్యేతి బృహస్పతి - సుతస్య । త ఇందో
ఇందోతే త ఇందో । ఇందో ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇ-దో
ఇందో ఇంద్రియావతః । ఇందో ఇతిందో ఇంద్రియావతః పత్ని

వంతం పత్నివంత మింద్రియావత ఇంద్రియావతః పత్నివంతం ఇంద్రి
 యావత ఇతింద్రియ-వతః । పత్నివంతంగ్రహం గ్రహం పత్నివంతం
 పత్నివంతంగ్రహం । పత్నివంత మితి పత్ని-వంతం । గ్రహం గృహ్ణామి
 గృహ్ణామి గ్రహం గ్రహం గృహ్ణామి । గృహ్ణామ్యగ్నా ౩ అగ్నా ౩ ఇ
 గృహ్ణామి గృహ్ణామ్యగ్నా ఇ । అగ్నా ౩ ఇ పత్నివా ౩ పత్నివా ౩
 అగ్నా ౩ అగ్నా ౩ ఇ పత్నివా ౩ । పత్నివా ౩ నృజా నృజాః
 పత్నివా ౩ పత్నివానృజాః । పత్నివా ౩ ఇతి పత్ని-వా ౩ । నృజా
 ర్దేవేన దేవేననృజా నృజార్దేవేన । నృజారితి న-జాః । దేవేనత్వప్తా
 త్వప్తా దేవేన దేవేనత్వప్తా । త్వప్తా సోమగ్ సోమం త్వప్తా
 త్వప్తా సోమం । సోమంపిబ పిబసోమగ్ం సోమంపిబ । పిబన్వాహ
 న్వాహపిబ పిబన్వాహ । న్వాహేతి న్వాహః ॥

ఘనః బృహస్పతిసుతస్య తే తైబృహస్పతి సుతస్య బృహస్పతి
 సుతస్యత ఇందో ఇందోతై బృహస్పతి సుతస్య బృహస్పతి సుతస్యత
 ఇందో । బృహస్పతిసుతస్యేతి బృహస్పతి-సుతస్య త ఇందో ఇందోతై
 త ఇందో ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇందోతై త ఇందో ఇంద్రియా
 వతః । ఇందో ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇందో ఇందో ఇంద్రి
 యావతః పత్నివంతం పత్నివంత మింద్రియావత ఇందో ఇందో ఇంద్రి
 యావతః పత్నివంతం । ఇందో ఇతిందో । ఇంద్రియావతః పత్నివంతం
 పత్నివంత మింద్రియావత ఇంద్రియావతః పత్నివంతం గ్రహం గ్రహం
 పత్నివంత మింద్రియావత ఇంద్రియావతః పత్నివంతంగ్రహం । ఇంద్రి

యావత్ ఇతిందియ-వత్తః । పత్నివంతం గ్రహం గ్రహం పత్నివంతం
 పత్నివంతం గ్రహం గృహ్ణామి గృహ్ణామి గ్రహం పత్నివంతం పత్నివం
 తం గ్రహం గృహ్ణామి । పత్నివంతమితి పత్ని-వంతం । గ్రహంగృహ్ణామి
 గృహ్ణామి గ్రహం గ్రహం గృహ్ణామ్యగ్నా ३ అగ్నా ३ ఇ గృహ్ణామి
 గ్రహం గ్రహం గృహ్ణామ్యగ్నా ३ ఇ । గృహ్ణామ్యగ్నా ३ అగ్నా ३ ఇ
 గృహ్ణామి గృహ్ణామ్యగ్నా ३ ఇ పత్నివాః పత్నివా ३ అగ్నా ३ ఇ
 గృహ్ణామి గృహ్ణామ్యగ్నా ३ ఇ పత్నివాః । అగ్నా ३ ఇ పత్నివాః
 పత్నివా ३ అగ్నా ३ అగ్నా ఇ పత్నివా ३ స్సజా స్సజాః పత్నివా
 ३ అగ్నా ३ అగ్నా ३ ఇ పత్నివా ३ స్సజాః । పత్నివా ३ స్సజా
 స్సజాః పత్నివాః పత్నివా ३ స్సజార్దేవేన దేవేనస్సజాః పత్ని
 వాః పత్నివాస్సజార్దేవేన । పత్నివా ३ ఇతి పత్నివాః । స్సజా
 ర్దేవేన దేవేనస్సజా స్సజార్దేవేనత్వస్త్వా త్వస్త్వాదేవేనస్సజా స్సజా
 ర్దేవేనత్వస్త్వా । స్సజారితి స-జాః । దేవేనత్వస్త్వా త్వస్త్వాదేవేన
 దేవేనత్వస్త్వాసోమగ్ సోమంత్వస్త్వాదేవేన దేవేనత్వస్త్వా సోమం ।
 త్వస్త్వాసోమగ్ సోమంత్వస్త్వా త్వస్త్వాసోమంపిబ పిబసోమంత్వస్త్వా
 త్వస్త్వాసోమంపిబ । సోమంపిబ పిబసోమగ్ సోమంపిబస్వాహా స్వా
 హాపిబ సోమగ్ సోమంపిబ స్వాహా । పిబస్వాహా స్వాహాపిబ పిబ
 స్వాహా । స్వాహేతి స్వాహా ॥

దీనికి పది అనఁగ - బ్రాహ్మణము.

పాంగ్రహశ్చైవ్యో యజతే । ఇహంజనతాగ్ సంగృహ్ణా

నీతి । ద్వాదశారత్నీరశనా భవతి । ద్వాదశమాసా స్సంవత్సరః ।
 సంవత్సరమేవా వరుంధే । మూణీభవతి । ఊర్ధ్వముంజాః । ఊజా
 మేవా వరుంధే । చిత్రాసక్షత్రంభవతి । చిత్రంవా పితృర్మయ
 దశ్యమేధ స్సమృద్ధ్యై ।

ఈ పది అనంతరమందు “ శతమాసం భవతి ” అనునది చెప్ప
 వలయును.

౧౬॥ సగంహితా ॥ వ్రాచా మేంద్రియేణా విశవస్తమృతూ
 నాం ప్రీణామి సమప్రీతః ప్రీణాతు గ్రీష్మ మృతూనాం ప్రీణామి
 సమప్రీతః ప్రీణాతుషర్షణా ఋతూనాం ప్రీణామి తామ ప్రీతాః
 ప్రీణంతు శరదమృతూనాం ప్రీణామి సామప్రీతా ప్రీణాతు హేమంత
 శిశిరామృతూనాం ప్రీణామితే మాప్రీతే ప్రీణీతామగ్ని షోమయో
 రహం దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్భూయాస మగ్నేరహం దేవయజ్య
 యాన్నాదో భూయాసం ॥

పదం॥ వ్రాచా । మ్రా । ఇంద్రియేణ । ఏతి । విశ । వస్తంతం ।
 ఋతూనాం । ప్రీణామి । సః । మ్రా । ప్రీతః । ప్రీణాతు । గ్రీష్మం ।
 ఋతూనాం । ప్రీణామి । సః । మ్రా । ప్రీతః । ప్రీణాతు । షర్షణాః ।
 ఋతూనాం । ప్రీణామి । తాః । మ్రా । ప్రీతాః । ప్రీణంతు । శర
 దం । ఋతూనాం । ప్రీణామి । సా । మ్రా । ప్రీతా । ప్రీణాతు ।
 హేమంత శిశిరావతి హేమంత-శిశిరా । ఋతూనాం । ప్రీణామి ।
 తే । మ్రా । ప్రీతే । ప్రీణీతాం । అగ్నిషోమయో రిత్యగ్ని-సోమ

యోః । అహం । దేవయజ్ఞయేతి దేవ-యజ్ఞయా । చక్షుష్మాన్ ।
 భూయానం । అగ్నేః । అహం । దేవయజ్ఞయేతి దేవ-యజ్ఞయా ।
 అన్నాద ఇత్యన్న-అదః । భూయానమ్ ।

క్రమం! వాచామా । మేంద్రియేణ । ఇంద్రియేణ । అపిశ ।
 నిశవనంతం । వనంతమృతూనాం । ఋతూనాంప్రిణామి । ప్రీణామిసః ।
 సమా । మాప్రీతః । ప్రీతఃప్రిణాతు । ప్రీణాతుగ్రిష్మం । గ్రిష్మ
 మృతూనాం । ఋతూనాంప్రిణామి । ప్రీణామిసః । సమా । మా
 ప్రీతః । ప్రీతఃప్రిణాతు । ప్రీణాతువర్షాః । వర్షాఋతూనాం ।
 ఋతూనాంప్రిణామి । ప్రీణామితాః । తామా । మాప్రీతాః ।
 ప్రీతాఃప్రిణంతు । ప్రీణంతు శరదం । శరదమృతూనాం । ఋతూ
 నాంప్రిణామి । ప్రీణామినా । సామా । మాప్రీతా । ప్రీతాప్రిణాతు ।
 ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా । హేమంత శిశిరావృతూనాం । హేమంత
 శిశిరావతి హేమంత శిశిరా । ఋతూనాంప్రిణామి । ప్రీణామితౌ ।
 తౌమా । మాప్రీతౌ । ప్రీతౌప్రిణేతాం । ప్రీణేతామగ్ని హేమయోః ।
 అగ్నిహేమయోరహం । అగ్నిహేమయో రిత్యగ్ని-సోమయోః । అహం
 దేవయజ్ఞయా । దేవయజ్ఞయా చక్షుష్మాన్ । దేవయజ్ఞయేతి
 దేవ-యజ్ఞయా । చక్షుష్మాన్భూయానం । భూయానమ్ అగ్నేః । అగ్న
 రహం । అహం దేవయజ్ఞయా । దేవయజ్ఞయాన్నాదః । దేవయజ్ఞ
 యేతి దేవ-యజ్ఞయా । అన్నాదోభూయానం । అన్నాద ఇత్యన్న-
 అదః । భూయానదభిః ।

జట! వాచామా మావాచా వాచామా । మేంద్రియేణేంద్రి
 యేణమా మేంద్రి - యేణ । ఇంద్రియేణేంద్రియేణేంద్రియేణ ।
 అవిశవిశావిశ । విశవస్తంతం వస్తంతవిశ విశవస్తంతం । వస్తంతమృ
 త్తానా మృత్తానాం వస్తంతం వస్తంతమృత్తానాం । ఋత్తానాంప్రీణామి
 ప్రీణామృత్తానా మృత్తానాంప్రీణామి । ప్రీణామిస సప్రీణామి ప్రీణా
 మిసః । సమా మాస సమా । మాప్రీతః ప్రీతోమా మాప్రీతః ।
 ప్రీతఃప్రీణతు ప్రీణతుప్రీతః ప్రీతఃప్రీణతు । ప్రీణాతుగ్రీష్మం గ్రీ
 ష్మంప్రీణతు ప్రీణతు గ్రీష్మం । గ్రీష్మ మృత్తానా మృత్తానాం
 గ్రీష్మం గ్రీష్మమృత్తానాం । ఋత్తానాంప్రీణామి ప్రీణామృత్తానా
 మృత్తానాం ప్రీణామి । ప్రీణామిస సప్రీణామి ప్రీణామిసః । సమా
 మాస సమా । మాప్రీతః ప్రీతోమా మాప్రీతః । ప్రీతః ప్రీణతు
 ప్రీణతుప్రీతః ప్రీతఃప్రీణతు । ప్రీణాతు వర్షా వర్షాః ప్రీణతు
 ప్రీణతు వర్షాః । వర్షాఋత్తానా మృత్తానాంవర్షా వర్షా
 ఋత్తానాం । ఋత్తానాంప్రీణామి ప్రీణామృత్తానా మృత్తానాం
 ప్రీణామి । ప్రీణామితా సాప్రీణామి ప్రీణామితా । తామా మాతా
 సామా । మాప్రీతః ప్రీతోమా మాప్రీతః । ప్రీతఃప్రీణతు
 ప్రీణతు ప్రీతః । ప్రీతఃప్రీణతు । ప్రీణాతు శరదగ్ం శరదం
 ప్రీణతు ప్రీణతు శరదం । శరదమృత్తానా మృత్తానాగ్ం శరదగ్
 శరదమృత్తానాం । ఋత్తానాం ప్రీణామి ప్రీణామృత్తానా మృత్తా
 నాంప్రీణామి । ప్రీణామిస సాప్రీణామి ప్రీణామిసా । సామా మాతా

సామా । మాప్రితాప్రితామా మాప్రితా । ప్రితాప్రితాతు ప్రి
 తాతుప్రితా ప్రితాప్రితాతు । ప్రితాతు హేమంతశిశిరా హేమంత
 శిశిరా ప్రితాతు ప్రితాతు హేమంతశిశిరా । హేమంత శిశిరావృ
 త్తూ మృతూగాం హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరావృత్తూనాం ।
 హేమంత శిశిరావితి హేమంత-శిశిరా । ఋతూనాం ప్రితామి ప్రితా
 మృతూనా మృతూనాంప్రితామి । ప్రితామితే తేప్రితామి ప్రితా
 మితే । తేమా మాతే తేమా । మాప్రితే ప్రితేమా మాప్రితే ।
 ప్రితేప్రితేతాం ప్రితేతాంప్రితే ప్రితేప్రితేతాం । ప్రితేతామగ్నిహో
 మయో రగ్నిహోమయోః ప్రితేతాం ప్రితేతా మగ్నిహోమయోః ।
 అగ్నిహోమయోరహ మహమగ్నిహోమయో రగ్నిహోమయోరహం ।
 అగ్నిహోమయో రిత్యగ్ని-హోమయోః । అహం దేవయజ్ఞయా దేవ
 యజ్ఞయాహ మహం దేవయజ్ఞయా । దేవయజ్ఞయా చక్షుష్మాగ్
 శ్చక్షుష్మాన్ దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయా చక్షుష్మాన్ । దేవ
 యజ్ఞయేతి దేవ-యజ్ఞయా । చక్షుష్మాన్భూయానం భూయానం
 చక్షుష్మాగ్ శ్చక్షుష్మాన్భూయానం । భూయానమగ్నై రగ్నైర్భూ
 యానం భూయానమగ్నైః । అగ్నైరహ మహమగ్నై రగ్నైరహం ।
 అహం దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాహ మహం దేవయజ్ఞయా ।
 దేవయజ్ఞయాన్నాదో న్నాదోదేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాన్నాదః ।
 దేవయజ్ఞయేతి దేవ - యజ్ఞయా । అన్నాదోభూయానం భూయానం

మన్నాదో న్నాదో భూయానమ్ । అన్నాద ఇత్యన్న-అదః । భూయా
నందబ్ధి రబ్ధిర్భూయానం భూయానందబ్ధిః ॥

ఘన॥ వ్రాచామా మావ్రాచా వ్రాచా మేంద్రియే శేంద్రియేణ
మావ్రాచా వ్రాచామేంద్రియేణ । మేంద్రియే శేంద్రియేణమా మేం
ద్రియే శేంద్రియేణమా మేంద్రియేణ । శేంద్రియే శేంద్రియే శేంద్రి
యేణావిశ విశేంద్రియే శేంద్రియేణావిశ । ఆవిశవిశావిశ వస్తంతం
వస్తంతం విశావిశవస్తంతం । విశవస్తంతం వస్తంతంవిశ విశవస్తంతమృ
తూనా మృతూనాంవస్తంతంవిశ విశవస్తంతమృతూనాం । వస్తంతమృ
తూనా మృతూనాంవస్తంతం వస్తంత మృతూనాంప్రిణామి ప్రీణామ్యృ
తూనాంవస్తంతం వస్తంతమృతూనాం ప్రీణామి । ఋతూనాంప్రిణామి
ప్రీణామ్యృతూనా మృతూనాంప్రిణామిస సప్రీణామ్యృతూనా మృతూ
నాంప్రిణామిసః । ప్రీణామిస సప్రీణామి ప్రీణామిసమా మాసప్రీణామి
ప్రీణామిసమా । సమా మాస సమాప్రీతః ప్రీతోమాస సమాప్రీతః॥
మాప్రీతః ప్రీతోమా మాప్రీతః ప్రీణాతు ప్రీణాతుప్రీతోమా మా
ప్రీతఃప్రీణాతు । ప్రీతఃప్రీణాతు ప్రీణాతుప్రీతః ప్రీతఃప్రీణాతు గ్రీష్మం
గ్రీష్మం ప్రీణాతుప్రీతః ప్రీతఃప్రీణాతుగ్రీష్మం । ప్రీణాతుగ్రీష్మం గ్రీ
ష్మంప్రీణాతు ప్రీణాతుగ్రీష్మమృతూనా మృతూనాం గ్రీష్మం ప్రీణాతు
ప్రీణాతు గ్రీష్మమృతూనాం । గ్రీష్మమృతూనా మృతూనాంగ్రీష్మం
గ్రీష్మమృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యృతూనాం గ్రీష్మం గ్రీష్మమృ
తూనాంప్రిణామి । ఋతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యృతూనా మృతూ

నాంప్రణామి సప్రణామ్యత్తానాం మృత్తానాంప్రణామి సః । వీణా
 మిస సప్రణామి ప్రణామిసమా మ్నాసప్రణామి ప్రణామిసమా । సమా
 మ్నాస సమాప్రీతః ప్రీతోన్మాస సమాప్రీతః । మ్నాప్రీతః ప్రీతోమా
 మాప్రీతః ప్రణాతు ప్రీణాతుప్రీతోమా మాప్రీతఃప్రణాతు । ప్రీతః
 ప్రణాతు ప్రీణాతుప్రీతః ప్రీతఃప్రణాతువర్షా వర్షాఃప్రణాతుప్రీతః
 ప్రీతఃప్రణాతువర్షాః । ప్రణాతువర్షా వర్షాఃప్రణాతు ప్రీణాతు
 వర్షాఃముత్తానా మృత్తానాం వర్షాఃప్రణాతు ప్రీణాతువర్షాఃముత్తా
 నాం । వర్షాఃముత్తానాం మృత్తానాంవర్షా వర్షాఃముత్తానాం
 ప్రణామి ప్రణామ్యత్తానాం వర్షా వర్షాఃముత్తానాం ప్రణామి ।
 ముత్తానాంప్రణామి ప్రణామ్యత్తానా మృత్తానాంప్రణామి తాస్తాః
 ప్రణామ్యత్తానా మృత్తానాం ప్రణామితాః । వీణామి తాస్తాః
 ప్రణామి ప్రణామితామా మాతాఃప్రణామి ప్రణామితామా । తామా
 మాతా స్తామాప్రీతాః ప్రీతామాతా స్తామాప్రీతాః । మ్నాప్రీతాః
 ప్రీతామా మాప్రీతాః ప్రీణంతు ప్రీణంతుప్రీతామా మాప్రీతాప్రీ
 ణంతు । ప్రీతాఃప్రీణంతు ప్రీణంతుప్రీతాః ప్రీతాఃప్రీణంతు క్షరదగ్
 క్షరదంప్రీణంతు ప్రీతాః ప్రీతాఃప్రీణంతు క్షరదం । వీణంతు క్షరదగ్
 క్షరదంప్రీణంతు ప్రీణంతు క్షరదమృత్తానా మృత్తానాగ్ క్షరదంప్రీ
 ణంతు ప్రీణంతు క్షరదమృత్తానాం । క్షరదమృత్తానా మృత్తానాగ్
 క్షరదగ్ క్షరద మృత్తానాం ప్రణామి ప్రణామ్యత్తానాగ్ క్షరదగ్

శరదమృతూనాం ప్రీణామి । ఋతూనాంప్రీణామి ప్రీణామృతూనా
 మృతూనాం ప్రీణామిసా సాప్రీణామృతూనా మృతూనాంప్రీణామిసా ।
 ప్రీణామిసా సాప్రీణామి ప్రీణామిసామా మాసా ప్రీణామి ప్రీణామి
 నామా । న మా మాసా సామాప్రీతా ప్రీతామాసా సామాప్రీతా ।
 మాప్రీతా ప్రీతామా మాప్రీతా ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతామా
 మాప్రీతా ప్రీణాతు । ప్రీతాప్రీణాతు ప్రీణాతుప్రీతా ప్రీతాప్రీణాతు
 హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు ప్రీతా ప్రీతా ప్రీణాతు
 హేమంతశిశిరా । ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు
 ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా వృతూనా మృతూనాగ్ం హేమంతశిశిరా
 ప్రీణాతు ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా వృతూనాం । హేమంతశిశిరా
 వృతూనా మృతూనాగ్ హేమంతశిశిరా హేమంత శిశిరావృతూనాం
 ప్రీణామి ప్రీణామృతూనాగ్ం హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరావృ
 తూనాం ప్రీణామి । హేమంతశిశిరావీతి హేమంత-శిశిరా । ఋతూ
 నాం ప్రీణామి ప్రీణామృతూనా మృతూనాం ప్రీణామితో తోప్రీణా
 మృతూనా మృతూనాం ప్రీణామితో । ప్రీణామితో తోప్రీణామి ప్రీ
 ణామితోమా మాతోప్రీణామి ప్రీణామితోమా । తోమా మాతో
 తోమాప్రీతా ప్రీతామాతో తోమాప్రీతా । మాప్రీతా ప్రీతామా
 మాప్రీతా ప్రీణేతాం ప్రీణేతాం ప్రీతామా మాప్రీతా ప్రీణేతాం ।
 ప్రీతాప్రీణేతాం ప్రీణేతాంప్రీతా ప్రీతాప్రీణేతా మగ్నీషామయా రగ్నీ
 షామయా । ప్రీణేతాంప్రీతా ప్రీతాప్రీణేతా మగ్నీషామయా । ప్రీణే

తామగ్నిహోమయో రగ్నిహోమయోః ప్రీతీతాం ప్రీతీతామగ్నిహోమ
యోరహ మహమగ్నిహోమయోః ప్రీతీతాం ప్రీతీతా మగ్నిహోమయో
రహః । అగ్నిహోమయోరహ మహమగ్నిహోమయో రగ్నిహోమయో
రహం దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాహ మగ్నిహోమయో రగ్నిహోమ
యోరహం దేవయజ్ఞయా । అగ్నిహోమయో రిత్యగ్ని-హోమయోః ।
అహం దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాహ మహం దేవయజ్ఞయా
చక్షుష్మాగ్ శ్చక్షుష్మాం దేవయజ్ఞయాహ మహం దేవయజ్ఞయా
చక్షుష్మాన్ । దేవయజ్ఞయా చక్షుష్మాగ్ శ్చక్షుష్మాం దేవయజ్ఞ
యా దేవయజ్ఞయా చక్షుష్మాన్భూయానం భూయానం చక్షుష్మాన్
దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయా చక్షుష్మాన్భూయానం । దేవయజ్ఞ
యేతి దేవ-యజ్ఞయా । చక్షుష్మాన్భూయానం భూయానం చక్షు
ష్మాగ్ శ్చక్షుష్మాన్భూయానమగ్నే రగ్నేర్భూయానం చక్షుష్మాగ్
శ్చక్షుష్మాన్భూయానమగ్నేః । భూయానమగ్నే రగ్నేర్భూయానం
భూయానమగ్నేరహ మహమగ్నేర్భూయానం భూయానమగ్నేరహం ।
అగ్నేరహ మహమగ్నే రగ్నేరహం దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాహ
మగ్నే రగ్నేరహం దేవయజ్ఞయా । అహం దేవయజ్ఞయా దేవ
యజ్ఞయాహ మహం దేవయజ్ఞయా న్నాదో న్నాదో దేవయజ్ఞ
యాహ మహం దేవయజ్ఞయాన్నాదః । దేవయజ్ఞయాన్నాదో న్నా
దో దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాన్నాదో భూయానం భూయాన
న్నాదో దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాన్నాదో భూయానం । దేవ

యజ్ఞయేతి దేవ-యజ్ఞయా । అన్నాదో భూయాసం భూయాసమ
న్నాదో న్నాదోభూయాస్తందభి ర్దభిర్భూయాస మన్నాదో న్నాదో
భూయాస్తందభిః । అన్నాద ఇత్యన్న-అదః । భూయాస్తందభి ర్దభిర్భూ
యాసం భూయాస్తందభిరస్యస్తి దభిర్భూయాసం భూయాస్తందభిరసి ।

(వది) వస్తంతే నతునాదేవాః । వసవస్త్రి వృతాస్తతమ్ ।
రథంతరేణతేజసా । హవిరింద్రేవయోదధుః । స్త్రీష్మేణ దేవాః
తునా । దుద్రాః పంచదశేస్తుతమ్ । బృహతాయశసాబలమ్ । హవి
రింద్రేవయోదధుః । వర్షాభిర్ ఋతునాదిత్యాః । సోమేనవదశే
స్తుతమ్ । ౧ । వైరూపేణవిశేజసా । హవిరింద్రేవయోదధుః । శారదే
నతునాదేవాః । ఏకవింశతిభిరస్తుతమ్ । వైరాజేన శ్రియా
శ్రియమ్ । హవిరింద్రేవయోదధుః । హైమంతే నతునాదేవాః ।
మరుతస్త్రీణవేస్తుతమ్ । బలెన శక్వరీస్సహః । హవిరింద్రేవయో
దధుః । శైశిరేణరునాదేవాః । త్రియస్త్రిగంశే మృతగ్నస్తుతమ్ ।
సత్యేన రేవణిఃశ్రుతమ్ । హవిరింద్రేవయోదధుః ।

౧౭ । సగంహిత । బ్రహ్మన్వగ్ రాజన్బ్రహ్మసి విశ్రోసి
మశేవో బ్రహ్మన్వగ్ రాజన్బ్రహ్మసి వరుణోసి నత్యధర్మేంద్రస్య
వశ్రోసి వార్తీష్నుస్తేనమే రధ్యదిశోభ్యయగ్ం రాజా భూతుశ్లో
కా(ర)ం సుమంగలా(ర)ం సత్యరాజా(ర)క । ఆపాంనప్తై స్వాహా
శోకానప్తై స్వాహాగ్నయే గృహపతయై స్వాహా ।

పదం । బ్రహ్మన్ । త్వమ్ । రాజన్ । బ్రహ్మ । అసి ।
 మిత్రః । అసి । సుశేవ ఇతి సు-శేవః । బ్రహ్మన్ । త్వమ్ । రాజన్ ।
 బ్రహ్మ । అసి । వరుణః । అసి । సత్యధర్మేతి సత్య-ధర్మా । ఇంద్ర
 స్య । వజ్రః । అసి । వార్త్రీఘ్న ఇతి వార్త్రీఘ్నః । తేన । మే ।
 రధ్య । దిశః । అభీతి । అయం । రాజా । అభూత్ । సుశ్లోకా(ర)ం
 ఇతి సు-శ్లోకా(ర)ం సుమంగలా(ర)ం ఇతి సు-మంగలా(ర)ం సత్య
 రాజా(ర)ం నితి సత్య-రాజా(ర)న్ । అపాం । నప్తే । స్వాహా ।
 ఊజః । నప్తే । స్వాహా । అగ్నయే । గృహపతయ ఇతి గృహ-
 పతయే । స్వాహా ।

క్రమం । బ్రహ్మన్త్యం । త్వగ్ రాజన్ । రాజన్బ్రహ్మ । బ్ర
 హ్మసి । అసిమిత్రః । మిత్రోసి । అసిసుశేవః । సుశేవోబ్రహ్మన్ ।
 సుశేవ ఇతి సు-శేవః । బ్రహ్మన్త్యం । త్వగ్ రాజన్ । రాజన్బ్రహ్మ ।
 బ్రహ్మసి । అసివరుణః । వరుణోసి । అసిసత్యధర్మా । సత్యధర్మే
 త్యం । సత్యధర్మేతి సత్య-ధర్మా । ఇంద్రస్య వజ్రః । వజ్రోసి ।
 అసివార్త్రీఘ్నః । వార్త్రీఘ్న సేన । వార్త్రీఘ్న ఇతి-వార్త్రీఘ్నః ।
 తేనమే । మేరధ్య । రధ్యదిశః । దిశోభి । అధ్యయం । అహా
 రాజా । రాజాభూత్ । అభూత్సుశ్లోకా(ర)ం సుశ్లోకా(ర)ం సుమం
 గలా(ర)ం । సుశ్లోకా(ర)ం ఇతి సు-శ్లోకా(ర)ం । సుమంగలా(ర)ం
 సత్యరాజా(ర)న్ । సుమంగలా(ర)ం ఇతి సు-మంగలా(ర)ం ।
 సత్యరాజా(ర) నితి సత్య-రాజా(ర)న్ । అపాంనప్తే । నప్తే

స్వాహా । స్వాహాజః । ఊజో న ప్రే । న ప్రే స్వాహా । స్వాహా
గ్నయే । అగ్నయే గృహపతయే । గృహపతయే స్వాహా । గృహ
పతయే ఇతి గృహ-పతయే । స్వాహేతి స్వాహా ॥

జట॥ బ్రహ్మకిన్ద్ర్యంత్వంబ్రహ్మకిన్ద్ర్యిహ్మకిన్ద్ర్యం త్వగ్ంరాజ
నాజన్ద్ర్యం త్వగ్ంరాజన్ । రాజన్ద్ర్యహ్మ బ్రహ్మరాజనాజన్ద్ర్యహ్మ
బ్రహ్మస్యసిబ్రహ్మ బ్రహ్మసి । అసిమిత్రో మిత్రోస్యసి మిత్రః ।
మిత్రో స్యసిమిత్రో మిత్రోసి । అసిస్తుశేవ స్తుశేవో స్యసిస్తుశేవః ।
స్తుశేవోబ్రహ్మకిన్ద్ర్యిహ్మకిన్ద్ర్యుశేవ స్తుశేవోబ్రహ్మకిన్ద్ర్యం । స్తుశేవఇతి
మ-శేవః । బ్రహ్మకిన్ద్ర్యం త్వంబ్రహ్మకిన్ద్ర్యిహ్మకిన్ద్ర్యం । త్వగ్ంరాజ
నాజన్ద్ర్యం త్వగ్ంరాజన్ । రాజన్ద్ర్యహ్మ బ్రహ్మరాజనాజన్ద్ర్యహ్మ
బ్రహ్మస్యసిబ్రహ్మ బ్రహ్మసి । అసివరుణో వరుణోస్యసి వరుణః । వరుణో
స్యసివరుణో వరుణోసి । అసిస్తత్యథర్మా స్తత్యథర్మాస్యసి స్తత్యథర్మా ।
స్తత్యథర్మేంద్రో స్యేంద్రస్య స్తత్యథర్మా స్తత్యథర్మేంద్రస్య । స్తత్యథర్మేతి
స్తత్య-థర్మా । ఇంద్రస్త్యవజ్ఞో వజ్ఞిఇంద్రో స్యేంద్రస్త్యవజ్ఞః । వజ్ఞో
స్యసివజ్ఞో వజ్ఞోసి । అసివార్యఘ్నో వార్యఘ్నో స్యసివార్య
ఘ్నః । వార్యఘ్నో నేన తేనవార్యఘ్నో వార్యఘ్నో నేన । వార్య
ఘ్నో ఇతివా-ర్యఘ్నః । తేనమే మేతేన తేనమే । మేరధ్య రధ్యమే
మేరధ్య । రధ్యదిశో దిశోరధ్య రధ్యదిశః । దిశో భృభిదిశో దిశోభి ।
అభ్యయ మయమభ్య ౨ అభ్యయం । అయగ్ంరాజా రాజాయ
మయగ్ంరాజా । రాజాభూద భూద్రాజా రాజాభూత్ । అభూత్

[illegible]

మేతేన తేనమెరధ్య రధ్యమేతేన తేనమెరధ్య । మేరధ్య రధ్యమే
 మేరధ్యదిశో దిశోరధ్యమే మేరధ్యదిశః । రధ్యదిశో దిశోరధ్య రధ్య
 దిశో భ్యభిదిశోరధ్య రధ్యదిశోభి, దిశోభ్యభిదిశో దిశోభ్యయమయ
 మభిదిశో దిశోభ్యయం । అభ్యయ మయమభ్య 3 అభ్యయగ్ రాజా
 రాజాయమభ్య 3 అభ్యయగ్ రాజా । అయగ్ రాజా రాజాయ
 మయగ్ రాజాభూద భూద్రాజాయమయగ్ రాజాభూత్ । రాజా
 భూద భూద్రాజా రాజాభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం అభూ
 ద్రాజా రాజా భూత్సుశ్లోకా (ర)ం । అభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుశ్లో
 కా (ర)ం అభూ దభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సుమంగ
 లా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం అభూ దభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం ।
 సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం
 సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సత్యరాజా (ర) స్థానత్యరాజా (ర)
 స్థానమంగలా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం
 సత్య రాజా । సుశ్లోకా (ర)ం ఇతి సు-శ్లోకా (ర) । సుమంగ
 లా (ర)ం సత్యరాజా (ర) స్థానత్యరాజా (ర) స్థానమంగలా (ర) సుమంగ
 లా (ర)ం సత్యరాజా । సుమంగలా (ర)ం ఇతి సు-మంగలా (ర)ం ।
 సత్యరాజా (3) నితి సత్యరాజాన్ । అపాంసప్రై నప్రైపా మపాం
 నప్రైస్వాహా స్వాహానప్రైపా మపాంనప్రైస్వాహా । నప్రైస్వాహా
 స్వాహానప్రై నప్రైస్వాహాజా ఊజాస్వాహానప్రై నప్రైస్వాహా
 జా । స్వాహాజా ఊజాస్వాహా స్వాహాజానప్రై నప్రైఊజా

స్వాహా స్వాహాః జ్ఞానప్రే । ఊజ్ఞానప్రే నప్రే ఊజ్ఞానప్రే
 నప్రే స్వాహా స్వాహానప్రే ఊజ్ఞానప్రే స్వాహా । నప్రే
 స్వాహా స్వాహానప్రే నప్రే స్వాహా గ్నయే గ్నయే స్వాహా నప్రే
 నప్రే స్వాహాగ్నయే । స్వాహాగ్నయే గ్నయే స్వాహా స్వాహాగ్నయే
 గృహపతయే గృహపతయేగ్నయే స్వాహా స్వాహాగ్నయే గృహపతయే ।
 అగ్నయే గృహపతయే గృహపతయే గ్నయే గ్నయే గృహపతయే
 స్వాహా స్వాహా గృహపతయేగ్నయే గ్నయేగృహపతయే స్వాహా ।
 గృహపతయే స్వాహా స్వాహా గృహపతయే గృహపతయే స్వాహా ।
 గృహపతయే ఇతి గృహ-వ్రతయే । స్వాహేతి స్వాహా ।

(దీనికి పది) ఓదనముద్యోవతే । వరమేష్టివావహః । యదో
 దనః । వరమామైవైవర్తగ శ్రియంగమయతి । సుశ్లోకా (౪)ం సుమం
 గలా (౪)ం సత్యరాజా ౩ నిత్యాహ । అగ్నిమైవైతా మాశాస్తే ।
 శౌనశ్శేపమాఖ్యావయతే । వరుణపాశాదేవై నంముంచతి । వరశ్శ
 తంభవతి । కతాయుః పురుషః కలేంద్రియః । ఆయుష్యే వేంద్రియే
 ప్రతితివతి ।

౧౦౮ । (సగం హిత) వృజతుజీవాతవే జీవనస్వాహా అగ్న
 స్వాహాత్రయా జగత్త్యై వర్తన్యాగ్రయణస్య వీర్యణ దేవస్వా
 నవితోత్సుజతు జీవాతవే జీవనస్వాహా ఇమమగ్న ఆయుషేవర్తన
 కృధిప్తియగరేతో వరుణసామరాజా । మూలేవాస్మా అదితేకర్మ
 యుక్త్య విశ్వేదేహా జరదప్తిర్యథానత్ । అగ్నిరాయస్మాకృతవస్మన్

తిభిరాయుష్మాన్తన త్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి సోమ ఆయు
ష్మాన్ఘ ఓషధీభిర్వజ్ఞ ఆయుష్మాన్ఘ దక్షిణాభిర్భూయుష్మత్తద్వా
ష్మాన్తై రాయుష్మదేవా ఆయుష్మంతస్తే ౭మృతేనపితర ఆయుష్మం
తస్తే స్వధయాయుష్మంతస్తేన త్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి ।

పదం । స్తుజతు । జీవతవే । జీవనస్యాయై । అగ్నే । త్వా
మాత్రయా । జగత్త్యై । వర్తన్యా । అగ్నియణస్య । వీర్యేణ ।
దేవః । త్వా । సువితా । ఉదితి । స్తుజతు । జీవతవే । జీవన
స్యాయై । ఇమం । అగ్నే । ఆయుషే । వర్చసే । కృధి । ప్రియం ।
రేతః । వరుణ । సోమ । రాజ్ఞా । మాతా । ఇవ । అస్మై ।
అదితే । శర్మ । యచ్ఛ । విశ్వే । దేవాః । జరనస్మి రితి జరత్ -
అప్తిః । యథా । అసత్ । అగ్నిః । ఆయుష్మాన్ । నః । వనస్పతిభి
రితి వనస్పతిభిః । ఆయుష్మాన్ । తేన । త్వా । ఆయుషా । ఆయు
ష్మంతం । కరోమి । సోమః । ఆయుష్మాన్ । నః । ఓషధీభి రిత్యోష
ధీభిః । యజ్ఞః । ఆయుష్మాన్ । నః । దక్షిణాభిః । బ్రహ్మ ।
ఆయుష్మత్ । రత్ । సాప్తాన్తైః । ఆయుష్మత్ । దేవాః । ఆయు
ష్మంతః । తే । అమృతేన । పితరః । ఆయుష్మంతః । తే । స్వధ
యేతి స్వ-ధయా । ఆయుష్మంతః । తేన । త్వా । ఆయుషా । ఆయు
ష్మంతం । కరోమి ।

క్రమం । స్తుజతుజీవతవే । జీవతవే జీవనస్యాయై । జీవన
స్యాయై అగ్నేః । అగ్నేస్త్యై । త్వామాత్రయా । మాత్రయా జగత్త్యై ।

జగత్త్రైవర్తన్యా । వర్తన్యాగ్రయణస్య । అగ్రయణస్య వీర్యణ ।
 వీర్యణదేవః । దేవస్త్వా । త్వానవితా । నవితోత్ । ఉత్సుభతు ।
 సృజతు జీవాతవే । జీవాతవే జీవనస్యాయై । జీవనస్యాయా ఇమం ।
 ఇమమగ్నై । అగ్నై ఆయుషే । ఆయుషేవర్చసే । వర్చసేకృధి । కృధి
 ప్రియం । ప్రియగం రేతః । రేతో వరుణ । వరుణస్తామ । సోమ
 రాజన్ । రాజన్నితి రా-జన్ । మూతేవ । ఇవాస్త్వా । అస్త్వా అదితే ।
 అదితేశ్వర్యై । శర్మయచ్చ । యచ్చవిశ్వే । విశ్వేదేవాః । దేవావర
 దష్టిః । జరదష్టిర్యథా । జరదష్టిరితి జరత్-అష్టిః । యథాసత్ ।
 అనదిత్యసత్ । అగ్నిరాయుష్మాన్ । ఆయుష్మాన్యః । నవనసృతిభిః ।
 వననసృతిభిరాయుష్మాన్ । వననసృతిభిరితి వననసృతి-భిః । ఆయుష్మాన్
 తేన । తేనత్వా । త్వాయుషా । ఆయుషాయుష్మంతం । ఆయుష్మం
 తంకరోమి । కరోమి సోమః । సోమ ఆయుష్మాన్ । ఆయుష్మాన్యః ।
 సఓషధీభిః । ఓషధీభిర్వజ్ఞః । ఓషధీభి రిత్యోషధీ-భిః । యజ్ఞ ఆయు
 ష్మాన్ । ఆయుష్మాన్యః । నదక్షిణాభిః । దక్షిణాభిర్భ్రష్టః । బ్రహ్మ
 యుష్మత్ । ఆయుష్మత్తత్ । తద్బ్రాహ్మణైః । బ్రాహ్మణై రాయు
 ష్మత్ । ఆయుష్మద్దేవాః । దేవా ఆయుష్మంతః । ఆయుష్మంతస్తే ।
 తేమృతేన । అమృతేనపితరః । పితర ఆయుష్మంతః । ఆయుష్మంతస్తే ।
 తేర్వధయా । స్వధ యాయుష్మంతః । వ్యధయేతి స్వ-ధయా ।
 ఆయుష్మంతస్తేన । తేనత్వా । త్వాయుషా । ఆయుషాయుష్మంతం ।
 ఆయుష్మంతంకరోమి । కరోమితి క-రోమి ।

దాయుష్మద్బ్రహ్మ బ్రహ్మయుష్మత్ । ఆయుష్మత్త తదాయుష్మ
 దాయుష్మత్తత్ । తద్రాహ్మణై ర్భ్రాహ్మణై స్త తద్రాహ్మణైః ।
 బ్రాహ్మణై రాయుష్మ దాయుష్మ ద్రాహ్మణై ర్భ్రాహ్మణై రాయు
 ష్మత్ । ఆయుష్మద్దేవా దేవా ఆయుష్మ దాయుష్మద్దేవాః । దేవా
 ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతోదేవా దేవా ఆయుష్మంతః । ఆయుష్మంత
 సేత ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతసై । తేన్మ తేనా మృతేన తే తేన్మ
 తేన । అన్మ తేన పితరః పితరోన్మ తే నాన్మ తేన పితరః । పితర ఆయు
 ష్మంత ఆయుష్మంతః పితరః పితర ఆయుష్మంతః । ఆయుష్మంత సేత
 ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతసై । తేస్వధయా స్వధయా తే తేస్వధ
 యా । స్వధయా యుష్మంత ఆయుష్మంతస్వధయా స్వధయా యు
 ష్మంతః । స్వధయేతి స్వ-ధయా । ఆయుష్మంత సేన తేనా యుష్మంత
 ఆయుష్మంత సేన । తేన త్వా త్వా తేన తేన త్వా । త్వా యుసా యు
 సా త్వా త్వా యుసా । ఆయుసా యుష్మంత మాయుష్మంత మాయు
 సాయుసా యుష్మంతం । ఆయుష్మంతం కరోమి కరోమాయుష్మంత
 మాయుష్మంతం కరోమి । కరోమితి క-రోమి ।

ఘనః సృజతు జీవాత వే జీవాత వే సృజతు సృజతు జీవాత వే జీవ
 వ్రస్యాయై జీవవ్రస్యాయై జీవాత వే సృజతు సృజతు జీవాత వే జీవవ్రస్యాయై ।
 జీవాత వే జీవవ్రస్యాయై జీవవ్రస్యాయై జీవాత వే జీవాత వే జీవవ్రస్యాయా
 అగ్నే రగ్నేర్జీవవ్రస్యాయై జీవాత వే జీవాత వే జీవవ్రస్యాయా అగ్నేః ।
 జీవవ్రస్యాయా అగ్నే రగ్నేర్జీవవ్రస్యాయై జీవవ్రస్యాయా అగ్నేస్త్యై త్వా

శ్చరీవనస్యామై జీవనస్యామై అగ్నేస్త్యై । అగ్నేస్త్యై త్వాగ్నే
 రగ్నేస్త్యైమాత్రయా మాత్రయాత్వాగ్నే రగ్నేస్త్యైమాత్రయా ।
 త్వామాత్రయా మాత్రయాత్వా త్వామాత్రయా జగత్త్యై జగత్త్యై
 మాత్రయాత్వా త్వామాత్రయా జగత్త్యై । మాత్రయా జగత్త్యై
 జగత్త్యైమాత్రయా మాత్రయాజగత్త్యై వత్సన్యా వత్సన్యాజగత్త్యై
 మాత్రయా మాత్రయా జగత్త్యై వత్సన్యా । జగత్త్యై వత్సన్యా
 వత్సన్యా జగత్త్యై జగత్త్యై వత్సన్యాగ్నియణ స్వాగ్నియణస్యవత్స
 న్యాజగత్త్యై జగత్త్యై వత్సన్యాగ్నియణస్య । వత్సన్యాగ్నియణ స్వా
 గ్నియణస్యవత్సన్యా వత్సన్యాగ్నియణస్య వీర్యణ వీర్యణాగ్నియ
 ణస్యవత్సన్యా వత్సన్యాగ్నియణస్య వీర్యణ । అగ్నియణస్యవీర్యణ
 వీర్యణాగ్నియణ స్వాగ్నియణస్య వీర్యణ దేవో దేవో వీర్యణాగ్ని
 యణ స్వాగ్నియణస్య వీర్యణదేవః । వీర్యణదేవో దేవోవీర్యణ
 వీర్యణ దేవస్త్యై త్వాదేవో వీర్యణ వీర్యణ దేవస్త్యై । దేవస్త్యై
 త్వాదేవో దేవస్త్యై సవితా సవితాత్వా దేవో దేవస్త్యై సవితా ।
 త్వాసవితా సవితాత్వా త్వాసవితో దుత్సవితాత్వా త్వాసవితోత్ ।
 సవితో దుత్సవితా సవితోత్సృజతు సృజతు త్సవితా సవితోత్సృ
 జతు । ఉత్సృజతు సృజతు దుత్సృజతు జీవారవే జీవారవేసృజతు
 దుత్సృజతు జీవారవే । సృజతు జీవారవే జీవారవే సృజతు సృజతు
 జీవారవే జీవనస్యామై జీవనస్యామై జీవారవేసృజతు సృజతుజీవారవే
 జీవనస్యామై । జీవారవే జీవనస్యామై జీవనస్యామై జీవారవే జీవా

తే వే జీవనస్యా^{యా} ఇమ మిమం జీవనస్యా^{యై} జీవా^త వే జీవా^త వే జీవన
స్యా^{యా} ఇమమ్ । జీవనస్యా^{యా} ఇమ మిమం జీవనస్యా^{యై} జీవన
స్యా^{యా} ఇమమ్ గ్నగ్న ఇమం జీవనస్యా^{యై} జీవనస్యా^{యా} ఇమమ్ గ్నః
ఇమమ్ గ్నగ్న ఇమ మిమమ్ గ్న ఆయుష్ ఆయుషే గ్న ఇమ మిమమ్ గ్న
ఆయుషే । అగ్న ఆయుష్ ఆయుషే గ్నగ్న ఆయుషే వర్చసై వర్చస్త
ఆయుషే గ్నగ్న ఆయుషే వర్చసే । ఆయుషే వర్చసే వర్చస్త ఆయుష్
ఆయుషే వర్చసే కృధి కృధి వర్చస్త ఆయుష్ ఆయుషే వర్చసే కృధి ।
వర్చసే కృధి కృధి వర్చసే వర్చసే కృధి ప్రియం ప్రియం కృధి వర్చసై వర్చసే
కృధి ప్రియం । కృధి ప్రియం ప్రియం కృధి కృధి ప్రియం గం రేతో రేతః
ప్రియం కృధి కృధి ప్రియం గం రేతః । ప్రియం గం రేతో రేతః ప్రియం
ప్రియం గం రేతో వరుణ వరుణ రేతః ప్రియం ప్రియం గం రేతో వరుణ ।
రేతో వరుణ వరుణ రేతో రేతో వరుణ సోమ సోమ వరుణ రేతో రేతో
వరుణ సోమ । వరుణ సోమ సోమ వరుణ వరుణ సోమ రాజ నాజిన్ధ్రోమ
వరుణ వరుణ సోమ రాజన్ । సోమ రాజ నాజిన్ధ్రోమ సోమ రాజన్ ।
రాజన్ నితీ రా-జన్ । మూతే వే వమూతా మూతే వాస్మా అస్మా ఇవ
మూతా మూతే వాస్మై । ఇవాస్మా అస్మా ఇవై వాస్మా అదితే దితే
స్మా ఇవై వాస్మా అదితే । అస్మా అదితే దితే స్మా అస్మా అదితే శర్మ
శర్మా దితే స్మా అస్మా అదితే శర్మ । అదితే శర్మ శర్మా దితే దితే శర్మ
యచ్చ యచ్చ శర్మా దితే దితే శర్మ యచ్చ । శర్మ యచ్చ యచ్చ శర్మ
శర్మ యచ్చ విశ్వే విశ్వే యచ్చ శర్మ శర్మ యచ్చ విశ్వే । యచ్చ విశ్వే

విశ్వేయచ్చ యచ్చవిశ్వేదేవా దేవావిశ్వేయచ్చ యచ్చవిశ్వేదేవాః॥
 విశ్వేదేవా దేవావిశ్వే విశ్వేదేవా జరదప్తి ర్జరదప్తి దేవావిశ్వే విశ్వే
 దేవాజరదప్తిః । దేవాజరదప్తి ర్జరదప్తి దేవా దేవాజరదప్తిర్యథా
 యథాజరదప్తి దేవా దేవాజరదప్తిర్యథా । జరదప్తిర్యథా యథాజరదప్తి
 ర్జరదప్తిర్యథానదన ద్యథాజరదప్తి ర్జరదప్తిర్యథాసత్ । జరదప్తి రితి
 జరత్-అస్తిః । యథానద నద్యథా యథాసత్ । అనదిత్యసత్ ।
 అగ్నిరాయుష్మా నాయుష్మానగ్ని రగ్నిరాయుష్మాన్ స ఆయుష్మానగ్ని
 రగ్నిరాయుష్మాన్ । ఆయుష్మాన్ స ఆయుష్మా నాయుష్మాన్ వన
 స్పతిభి ర్వనస్పతిభిన్ ఆయుష్మా నాయుష్మాన్ వనస్పతిభిః । సజన
 స్పతిభి ర్వనస్పతిభిన్ సవనస్పతిభిరాయుష్మా నాయుష్మాన్ వనస్పతి
 భిర్న సవనస్పతిభిరాయుష్మా । వనస్పతిభిరాయుష్మా నాయుష్మాన్
 వనస్పతిభి ర్వనస్పతిభి రాయుష్మానేన తేనాయుష్మాన్ వనస్పతిభి
 ర్వనస్పతిభిరాయుష్మానేన । వనస్పతిభి రితి వనస్పతి-భిః । ఆయుష్మా
 నేన తేనాయుష్మా నాయుష్మానేన త్వా త్వాతేనాయుష్మా నాయు
 ష్మానేన త్వా । తేన త్వా త్వాతేన తేన త్వా యు పాయుపాత్వాతేన
 తేన త్వా యుపా । త్వా యుపా యుపాత్వా త్వా యుపాయుష్మంత
 మాయుష్మంత మాయుపాత్వా త్వా యుపాయుష్మంతం । ఆయుపా
 యుష్మంత మాయుష్మంతమాయు పాయుపాయుష్మంతం కరోమి కరో
 మ్యాయుష్మంతమాయు పాయుపాయుష్మంతం కరోమి । ఆయుష్మంతం
 కరోమి కరోమ్యాయుష్మంత మాయుష్మంతం కరోమి సోమః సోమః

కరోమాయుష్మంత మాయుష్మంతం కరోమిసోమః । కరోమిసోమః
 సోమఃకరోమి కరోమిసోమ ఆయుష్మా నాయుష్మాన్సోమః కరోమి
 కరోమిసోమ ఆయుష్మాన్ । సోమ ఆయుష్మా నాయుష్మాన్సోమ
 సోమఆయుష్మాన్ సఆయుష్మాన్సోమ సోమఆయుష్మాన్ । ఆయు
 ష్మాన్ సఆయుష్మా నాయుష్మాన్ ఓషధీభి రోషధీభిన్ ఆయుష్మా
 నాయుష్మాన్ ఓషధీభిః । సఓషధీభి రోషధీభిన్ సఓషధీభి ర్యజ్ఞో
 యజ్ఞఓషధీభిన్ సఓషధీభిర్యజ్ఞః । ఓషధీభిర్యజ్ఞో యజ్ఞఓషధీభి రోష
 ధీభిర్యజ్ఞ ఆయుష్మా నాయుష్మాన్ యజ్ఞఓషధీభి రోషధీభిర్యజ్ఞ ఆయు
 ష్మాన్ । ఓషధీభి రిత్యోషధీ - భిః । యజ్ఞఆయుష్మా నాయుష్మాన్
 యజ్ఞో యజ్ఞఆయుష్మాన్ సఆయుష్మాన్యజ్ఞో యజ్ఞఆయుష్మాన్ ।
 ఆయుష్మాన్ సఆయుష్మా నాయుష్మాన్ దక్షిణాభి ర్దక్షిణాభిన్
 ఆయుష్మా నాయుష్మాన్ దక్షిణాభిః । సదక్షిణాభి ర్దక్షిణాభిన్ సద
 క్షిణాభిర్భ్రాహ్మ బ్రహ్మదక్షిణాభిన్ సదక్షిణాభిర్భ్రాహ్మ । దక్షిణాభి
 ర్భ్రాహ్మ బ్రహ్మదక్షిణాభి ర్దక్షిణాభిర్భ్రాహ్మయమ్మ దాయమ్మద్రాహ్మ
 దక్షిణాభి ర్దక్షిణాభి ర్భ్రాహ్మయమ్మత్ । బ్రహ్మయమ్మ దాయమ్మ
 ద్రాహ్మ బ్రహ్మయమ్మ త తదాయమ్మద్రాహ్మ బ్రహ్మయమ్మ తత్ ।
 ఆయుమ్మ త తదాయమ్మ దాయమ్మ తద్రాహ్మణై ర్రాహ్మణై స
 దాయమ్మ దాయమ్మ తద్రాహ్మణై ॥ తద్రాహ్మణై ర్రాహ్మణై స
 తద్రాహ్మణై రాయమ్మ దాయమ్మద్రాహ్మణై స తద్రాహ్మణై
 రాయమ్మత్ । బ్రాహ్మణై రాయమ్మ దాయమ్మద్రాహ్మణై ర్రాహ్మ

హృదై రాయుష్మదేవా దేవా ఆయుష్మద్రాహృదై రాహృదై రాయుష్మదేవాః । ఆయుష్మదేవా దేవా ఆయుష్మ దాయుష్మదేవా ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతో దేవా ఆయుష్మ దాయుష్మదేవా ఆయుష్మంతః । దేవా ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతో దేవా దేవా ఆయుష్మంత సై త ఆయుష్మంతో దేవా దేవా ఆయుష్మంత సై । ఆయుష్మంత సై త ఆయుష్మంత ఆయుష్మంత సై మృతేనా మృతేనత ఆయుష్మంత ఆయుష్మంత సై మృతేన । తేమృతేనా మృతేనతే తేమృతేనపితరః పితరోమృతేనతే తేమృతేనపితరః । అమృతేనపితరః పితరోమృతేనా మృతేనపితర ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతః పితరోమృతేనా మృతేనపితర ఆయుష్మంతః । పితర ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతః పితర పితర ఆయుష్మంత సై త ఆయుష్మంతః పితరః పితర ఆయుష్మంత సై । ఆయుష్మంత సై త ఆయుష్మంత ఆయుష్మంత సై స్వధయా స్వధయాత ఆయుష్మంత ఆయుష్మంత సై స్వధయా । తెస్వధయా స్వధయా తె తెస్వధయాయుష్మంత ఆయుష్మంతస్వధయా తె తెస్వధయాయుష్మంతః । స్వధయాయుష్మంత ఆయుష్మంతస్వధయా స్వధయాయుష్మంత సేన తెరాయుష్మంత స్వధయా స్వధయాయుష్మంత సేన । స్వధయేతి స్వ-ధయా । ఆయుష్మంత సేన తెరాయుష్మంత ఆయుష్మంత సేనత్వా త్వాతేనాయుష్మంత ఆయుష్మంత సేనత్వా । తేనత్వా త్వాతేన తేనత్వాయుషా యుషాత్వా తేన తేనత్వాయుషా । త్వాయుషా యుషాత్వా త్వాయుషాయుష్మంత మాయుష్మంత మాయుషాత్వా త్వాయు షాయుష్మంతం ।

అయుషాయుష్మంత మాయుష్మంత మాయుషాయుషాయుష్మంతం
 కరోమి కరోమాయుష్మంతమాయుషాయుషాయుష్మంతం కరోమి ।
 అయుష్మంతంకరోమి కరోమాయుష్మంత మాయుష్మంతం కరోమి ।
 కరోమితి కరోమి ॥

(దీనికి పది) అగ్నేస్తా మాత్రయే త్యాహత్యానమేవాస్మిన్నే
 తేన దధాత్వ్యత్విజుఃపర్యా హుర్యావంత ఏవ ర్విజ సవసం భిషజ్యంతి
 బ్రహ్మహోనాస్త మన్వారభ్య పర్యాహుశేకధైవ యజమాన ఆయుర్ద
 ధతియదేవతస్య తద్ధిరణ్యాస్తుతం నిస్పిబత్యాయుర్వై ఘృతమమృత
 గ్ం హిరణ్యసుమృతా దేవాయుర్నిస్పిబతి శతమానంభవతి శతాయుః
 పురుషశ్చ కేంద్రియ ఆయుష్యే వేంద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ॥

౧౯। (సంహిత) మూర్తుతమసి మరుతామోజో ౭. పాంధారాం
 భింద్రి రమయత మరుతః శ్రేయమూయినం మనోజవనం పృషణగ్ం
 సువృక్తిమ్ ॥

పదం। మూర్తుతమ్ । అసి మరుతాం । ఓజః । అపాం । ధారాం ।
 భింద్రి । రమయత । మరుతః । శ్రేయం । ఆయినం । మనోజవన మితి
 మనః-జవనం । పృషణం । సువృక్తిమితి సు-వృక్తిమ్ ॥

క్రమం । మూర్తుతమసి । అసిమరుతాం । మరుతామోజః ।
 ఓజోపాం । అపాంధారాం । ధారాంభింద్రి । భింద్రిరమయత । రమయత
 మరుతః । మరుతశ్రేయం । శ్రేయమూయినం । ఆయినం మనోజవనం ।

మనోజవన వృషణం । మనోజవనమితి మనః-జవనం । వృషణం
సువృక్తిమ్ । సువృక్తిమితి సు-వృక్తిమ్ ।

జట॥ మూర్తుతమస్యసి మూర్తుతం మూర్తుతమసి । అస్తిమరుతాం
మరుతామస్యసి మరుతాం । మరుతామోజ ఓజోమరుతాం మరుతా
మోజః । ఓజోపా మపామోజ ఓజోపాం । అపాంధారాం ధారామపా
మపాంధారాం । ధారాంభింధి భింధిధారాం ధారాంభింధి । భింధిరమ
యత రమయత భింధి భింధిరమయత । రమయత మరుతో మరుతో
రమయత రమయతమరుతః । మరుతశ్చేనగ్ శ్చేనంమరుతో మరుత
శ్చేనం । శ్చేనమూయిన మూయినగ్ శ్చేనగ్ శ్చేనమూయినం । అయి
నంమనోజవనం మనోజవనమూయిన మూయినం మనోజవనం । మనో
జవనం వృషణం వృషణం మనోజవనం మనోజవనం వృషణం । మనో
జవనమితి మనః-జవనం । వృషణం సువృక్తిగ్ సువృక్తిం వృషణం
వృషణం సువృక్తిమ్ । సువృక్తిమితి సు-వృక్తిమ్ ।

ఘన । మూర్తుతమస్యసి మూర్తుతం మూర్తుతమసి మరుతాం
మరుతామసి మూర్తుతం మూర్తుతమసి మరుతాం । అస్తిమరుతాం మరు
తామస్యసి మరుతామోజ ఓజోమరుతామస్యసి మరుతామోజః ।
మరుతామోజ ఓజోమరుతాం మరుతామోజోపా మపామోజోమరు
తాం మరుతామోజోపాం । ఓజోపా మపామోజ ఓజోపాంధారాం
ధారామపామోజ ఓజోపాంధారాం । అపాంధారాం ధారామపా మ
పాంధారాంభింధి భింధిధారామపా మపాంధారాంభింధి । ధారాంభింధి

భింధిధారాం ధారాంభింధి రమయత రమయత భింధిధారాం ధారాం
 భింధిరమయత ! భింధిరమయత రమయతభింధి భింధిరమయతమరుతో
 మరుతో రమయతభింధి భింధిరమయత మరుతః । రమయత మరుతో
 మరుతోరమయత రమయత మరుతశ్చేనగ్ శ్చేనం మరుతోరమయత
 రమయత మరుతశ్చేనం । మరుతశ్చేనగ్ శ్చేనంమరుతో మరుతశ్చేన
 మూయిన మూయినగ్ శ్చేనం మరుతో మరుతశ్చేనమూయినం । శ్చేన
 మూయిన మూయినగ్ శ్చేనగ్ శ్చేనమూయినం మనోజవనం మనో
 జవన మూయినగ్ శ్చేనగ్ శ్చేనమూయినం మనోజవనం । ఆయినం
 మనోజవనం మనోజవన మూయిన మూయిన మనోజవనం వృషణం
 వృషణం మనోజవన మూయిన మూయినం మనోజవనం వృషణం ।
 మనోజవనం వృషణం వృషణం మనోజవనం మనోజవనం వృషణం
 సువృక్షిం సువృక్షిం వృషణం మనోజవనం మనోజవనం వృష
 ణం సువృక్షిమ్ । మనోజవన మితి మనః - జవనం । వృషణం
 సువృక్షిం సువృక్షిమ్ వృషణం వృషణం సువృక్షిమ్ । సువృక్షి
 మితి సు-వృక్షిమ్ ।

పది ప్రజాపతిః ప్రజేతా । బృహస్పతిః పురవీతా । యమః
 పంథాః । చంద్రమాః పునరనుస్వాహా । అర్హిరన్నాదోన్నపతిః । అన్నా
 ద్యమస్మి యజ్ఞే యజమానాయద దాతుస్వాహా । సోమోరాజా
 రాజపతిః । రాజ్యమస్మిన్ యజ్ఞే యజమానాయద దాతుస్వాహా ।

వరుణ స్సమాత్ ధృమాత్పతిః । సామాజ్యమస్మి యజ్ఞే యజ
మానాయద దాతుస్యాహః ॥

౨౦॥ (సగంహిత) సవోసవోభవతి జాయమానోహ్నమ్ కేతు
రుషసామేత్యగ్రే । భాగందేవేభ్యో విదధాత్యాయ స్పృశన్ద్రమాస్తి
రసి । దీఘమాయుః ॥

వసం॥ సవోసవ ఇతి సవః-సవః । భవతి । జాయమానః ।
అహ్నమ్ । కేతుః । ఉషసామ్ । స్త్ర । అగ్రే । భాగమ్ । దేవేభ్యః ।
పీతి । సదాతి । ఆయన్ని త్యా-యన్ । వేతి । చంద్రమాః । తిరతి ।
దీఘమ్ । ఆయుః ॥

క్రమం॥ సవోసవోభవతి । సవోసవ ఇతి సవః-సవః । భవతి
జాయమానః । జాయమానోహ్నమ్ । అహ్నంకేతుః । కేతురుష
సామ్ । ఉషసామేతి । ఏత్యగ్రే । అగ్రేఇత్యగ్రే । భాగందేవేభ్యః ।
దేవేభ్యోవి । విదధాతి । సదాత్యాయన్ । ఆయన్ । ఆయన్నిత్యా-
యన్ । వచన్ద్రమాః । చంద్రమాస్తిరసి । తిరతిదీఘమ్ । దీఘ
మాయుః । ఆయురిత్యాయుః ॥

జట॥ సవో, వోభవతి భవతిసవోసవో సవోసవోభవతి । సవో
సవ ఇతి సవః-సవః । భవతిజాయమానో జాయమానోభవతి భవతి
జాయమానః జాయమానోహ్నమ్ మహ్నంజాయమానో జాయమానో
హ్నమ్ । అహ్నంకేతుః కేతురుహ్నమ్ మహ్నంకేతుః । కేతురుషసా
ముషసాంకేతుః కేతురుషసాం । ఉషసామేత్యే త్యుషసా ముషసా

మేతి । ఏత్యగ్రే । అగ్రవత్యేత్యగ్రే । అగ్రే ఇత్యగ్రే । భాగంచేవేభ్యో
 చేవేభ్యోభాగం భాగంచేవేభ్యో । చేవేభ్యోవి విచేవేభ్యో చేవేభ్యోవి ।
 విదధాతి దధాతివి విదధాతి । దధాత్యాయ న్నాయస్తదధాతి దధా
 త్యాయః । ఆయస్ర ప్రాయ న్నాయస్ర । ఆయన్ని త్యా-యః ।
 ప్రచంద్రమా శ్చంద్రమాప్ర ప్రచంద్రమాః । చంద్రమా స్తిరతి
 తిరతిచంద్రమా శ్చంద్రమా స్తిరతి । తిరతిదీఘకం దీఘకంతిరతి
 తిరతి దీఘకం । దీఘకమాయు రాయుద్దీఘకం దీఘకమాయుః ।
 ఆయురిత్యాయుః ।

ఘనః । నవోనవోభవతి భవతినవోనవో నవోనవోభవతి జాయమా
 నో జాయమానో భవతినవోనవో నవోనవోభవతి జాయమానః ।
 నవోనవ ఇతి నవః-నవః । భవతి జాయమానో జాయమానో భవతి
 భవతిజాయమానోహ్న మహ్నం జాయమానోభవతి భవతి జాయ
 మానోహ్నం । జాయమానోహ్నం మహ్నం జాయమానో జాయ
 మానోహ్నంకైతుః కైతురహ్నం జాయమానో జాయమానోహ్నం
 కైతుః । అహ్నంకైతుః కైతురహ్న మహ్నం కైతురుషసా ముషసాం
 కైతురహ్న మహ్నం కైతురుషసాం । కైతురుషసా ముషసాం కైతుః
 కైతురుషసామేత్యే త్యుషసాంకైతుః కైతురుషసామేతి ఉషసామేత్యే
 త్యుషసా ముషసామేత్యగ్రే । అగ్రవత్యుషసా ముషసామేత్యగ్రే ।
 ఏత్యగ్రే । అగ్రవత్యేత్యగ్రే । అగ్రే ఇత్యగ్రే । భాగంచేవేభ్యో చేవే
 భ్యోభాగం భాగంచేవేభ్యోవి విచేవేభ్యోభాగం భాగంచేవేభ్యోవి ।

దేవేభ్యోవి విదేవేభ్యో దేవేభ్యోవిదధాతి దధాతివిదేవేభ్యో దేవేభ్యో
విదధాతి । విదధాతి దధాతివి విదధాత్యాయాన్నా యస్తదాతివి విద
ధాత్యాయాః । దధాత్యాయాన్నా యస్తదాతి దధాత్యాయాన్ప్ర ప్రాయ
స్తదాతి దధాత్యాయాన్ప్ర । ఆయాన్ప్ర ప్రాయన్నాయ స్ప్రచంద్రమా
శ్చంద్రమాఃప్రాయ న్నాయస్ప్రచంద్రమాః । ఆయాన్నిత్యా-యన్న్ ।
ప్రచంద్రమా శ్చంద్రమాఃప్ర ప్రచంద్రమా స్తిరతి తిరతిచంద్రమాః
ప్ర ప్రచంద్రమా స్తిరతి । చంద్రమా స్తిరతి తిరతిచంద్రమా శ్చంద్ర
మా స్తిరతిదీక్షుణం దీక్షుణంతిరతిచంద్రమా శ్చంద్రమా స్తిరతిదీర్ఘం ।
తిరతిదీక్షుణం దీక్షుణంతిరతి తిరతి దీక్షుణమాయు రాయుర్దీక్షుణంతిరతి
తిరతిదీక్షుణమాయుః । దీక్షుణమాయు రాయుర్దీక్షుణం దీర్ఘమాయుః ।
ఆయురిత్యాయుః ।

(దీనికివది) నవోనవోభవతి జాయమానభితి పురోనువాక్యా
భవత్యాయురేవాస్మి తయాదధాతి యమాదిత్యా అగంశుమా
ప్రాయ యుతితియాజ్యై నై నమేతయాప్యాయయతి ।

౨౦॥ (నగంహిత) (కురుతై) తస్మాదాచుర్యశ్చైవం వేద
యశ్చనక్షత్రా పుత్రస్య కేవలం కథాసాధారణం పితృరిత్యస్కన్నమేవ
తద్యత్ప్రయాశేప్సిష్టేషు స్కన్దతి గాయత్ర్యై వతేనగర్భం ధతైసాప్ర)
జాంప్రశూః యజమానాయ ప్రజనయతి ।

పదం॥ (కురుతై) తస్మాత్ । ఆహుః । యః । చ । ఏవమ్ ।
వేద । యః । చ । న । కథా । పుత్రస్య । కేవలమ్ । కథా । సాధా

రణమ్ | ప్రితుః | ఇతి | అస్మన్నమ్ | ఏవ | తత్ | యత్ | ప్రయా
శేష్వితి | ప్రయాశేష్ | ఇష్టేష్ | స్కందతి | గాయత్రి | ఏవ | తేన |
గర్భం | ధత్తై | సా | ప్రజామితి | ప్రజామ్ | ప్రశూన్ | యజమా
నాయ | పేతి | జనయతి |

క్రమః | (కురుతైతస్మాత్) తస్మాదాహుః | ఆహుర్యః | య
శ్చ | చైవం | ఏవం వేద | వేదయః | యశ్చ | చన | నక్షథా | కథా
పుత్రస్య | పుత్రస్య కేవలమ్ | కేవలం కథా | కథాసాధారణం | సాధా
రణం ప్రితుః | ప్రితురితి | ఇన్యస్మన్నమ్ | అస్మన్నమ్ | ఏవ తత్ |
తద్యత్ | యత్ప్రియాశేష్ | ప్రయాశేష్విష్టేష్ | ప్రయాశేష్వి
ప్రయాశేష్ | ఇష్టేష్ స్కందతి | స్కందతి గాయత్రి | గాయత్రి వ
ఏవ తేన | తేన గర్భమ్ | గర్భం ధత్తై | ధత్తై సా | సా ప్రజామ్ | ప్రజాం
ప్రశూన్ | ప్రజామితి | ప్రజాం | సశూన్ యజమానాయ | యజమా
నాయ ప్ర | ప్రజనయతి | జనయతితి | జనయతి |

జట | కురుతైతస్మాత్ తస్మాత్కురుతై కురుతైతస్మాత్ | తస్మా
దాహు రాహు న్నస్మా త్తస్మాదాహుః | ఆహుర్యో య ఆహు రాహు
ర్యః | యశ్చ చయో యశ్చ | చైవ మేనంచ చైవం | ఏవం వేద వే
దైవ మేవం వేద | వేదయో యో వేద వేదయః | యశ్చ చయో
యశ్చ | చన నచ చన | నక్షథా కథాన నక్షథా | కథాపుత్రస్య
పుత్రస్య కథా కథాపుత్రస్య | పుత్రస్య కేవలం కేవలం పుత్రస్య పుత్రస్య
కేవలం | కేవలం కథా కథా కేవలం కేవలం కథా | కథాసాధారణం

సాధారణంక్షణా క్షణాసాధారణం । సాధారణప్రతుః ప్రతుఃసాధార
ణం సాధారణప్రతుః । ప్రతురితిప్రతుః ప్రతురితి । ఇత్యస్కన్న మ
స్కన్నమితి త్యస్కన్నం । అస్కన్నమే వై బాస్కన్న మస్కన్నమేవ
ఏవత తదేవైవ తత్ । తద్యద్యత తద్యత్ । యత్ప్రయాజేషు
ప్రయాజేషు యద్యత్ప్రయాజేషు । ప్రయాజెస్విప్రేస్విప్రేషు ప్రయా
జేషు ప్రయాజెస్విప్రేషు । ప్రయాజెస్విప్రయాజేషు । ఇప్రేషు
స్కందస్కందప్రేష్విప్రేషుస్కందతి । స్కందగిగాయతీ గాయ
తీస్కందతి స్కందతిగాయతీ । గాయత్యే వైవగాయతీ గాయ
త్యేవ । ఏవతేవ తేస్తేవైవతేన । తేనగర్భం గర్భంతేన తేనగర్భం
గర్భంధతై ధతైగర్భం గర్భంధతై । ధతైనా సాధతై ధతైనా ।
సాప్రజాం ప్రజాగంసా సాప్రజాం । ప్రజామప్రశూన్ ప్రశూప్ర
జాం ప్రజాంప్రశూన్ । ప్రజామితి ప్రజాం । ప్రశూయజమానాయ
యజమానాయప్రశూప్రశూయజమానాయ । యజమానాయప్ర
ప్రశూయజమానాయ యజమానాయప్ర । ప్రజనయతి జనయతిప్ర ప్రజ
నయతి । జనయతితి జనయతి ।

ఘన । కురుతే తస్మా తస్మాత్కురుతే కురుతే తస్మాదాహు
రాహు తస్మాత్కురుతే కురుతే తస్మాదాహుః । తస్మాదాహు రాహు
తస్మా తస్మాదాహుర్యో యతిహుతస్మా తస్మాదాహుర్యః । ఆహు
ర్యో యతిహు రాహుర్యశ్చ చయతిహు రాహుర్యశ్చ । యశ్చ
చయో యశ్చైవ మేవ చయో యశ్చైవం । చైవ మేవంచ చైవం

వేద వేదైవంచ చైవంవేద । ఏవంవేద వేదైవ మేవం వేదయో
 యోవేదైవ మేవంవేదయః । వేదయో యోవేద వేదయశ్చ చయో
 వేద వేదయశ్చ । యశ్చ చయో యశ్చన నచయో యశ్చన । చన
 నచ చనకథా కథానచ చనకథా । నకథా కథాన నకథా పుత్రస్య
 పుత్రస్యకథాన నకథాపుత్రస్య । కథాపుత్రస్య పుత్రస్యకథా కథా
 పుత్రస్యకేవలం కేవలంపుత్రస్యకథా కథాపుత్రస్యకేవలం । పుత్రస్య
 కేవలం కేవలంపుత్రస్య పుత్రస్య కేవలంకథా కథాకేవలం పుత్రస్య
 పుత్రస్య కేవలంకథా । కేవలంకథా కథాకేవలం కేవలంకథా సాధా
 రణం సాధారణం కథాకేవలం కేవలం కథాసాధారణం । కథా
 సాధారణం సాధారణంకథా కథాసాధారణంపితుః పితుఃసాధారణం
 కథా కథాసాధారణం పితుః । సాధారణం పితుః పితుస్సాధారణం
 సాధారణం పితురితీతి పితుస్సాధారణం సాధారణం పితురితి । పితురి
 తీతిపితుః పితురిత్యస్కన్న మస్కన్నమితి పితుః పితురిత్యస్కన్నమ్ ।
 ఇత్యస్కన్న మస్కన్నమితి త్యస్కన్నమేవై వాస్కన్నమితి త్యస్క
 న్నమేవ । ఆస్కన్నమేవైవాస్కన్న మస్కన్నమేవత త్ర జేవాస్కన్న
 మస్కన్నమేవతత్ । ఏవతత్రజేవైవ తద్య ద్యత్ర జేవైవతద్యత్ ।
 తద్య ద్యత్ర తద్యత్ప్రయాజేషు ప్రయాజేషుయత్ర తద్యత్ప్రయా
 జేషు । యత్ప్రయాజేషు ప్రయాజేషుయద్య త్రప్రయాజేషిష్టేష్వి
 ష్టేషు ప్రయాజేషుయద్య త్రప్రయాజేషిష్టేషు । ప్రయాజేషిష్టేష్వి
 ష్టేషు ప్రయాజేషు ప్రయాజేషిష్టేషు స్కందతి స్కందతీష్టేషు

ప్రయాజెమ్మ ప్రయాజెష్విష్టేమ్మ స్కందతి । ప్రయాజెష్వితి ప్రయా
 జెమ్మ । ఇష్టేమ్మ స్కందతి స్కందతీష్టే ప్రిష్టేమ్మ స్కందతి గాయత్రీ
 గాయత్రీ స్కందతీష్టే ప్రిష్టేమ్మ స్కందతి గాయత్రీ । స్కందతిగా
 యత్రీ గాయత్రీస్కందతి స్కందతిగాయత్ర్యై వైవగాయత్రీస్కందతి
 స్కందతిగాయత్ర్యైవ । గాయత్ర్యై వైవగాయత్రీ గాయత్ర్యైవతేన
 తేనైవగాయత్రీ గాయత్ర్యైవతేన । ఏవతేన తేనైవతేన గర్భం
 గర్భంశేనై వైవతేనగర్భం । తేనగర్భం గర్భంతేన తేనగర్భంధతై
 ధతైగర్భంతేన తేనగర్భంధతై । గర్భంధతై ధతైగర్భం గర్భం
 ధతైనా సాధతైగర్భం గర్భంధతైనా । ధతైనా సాధతై ధతైనాప్ర
 బాం ప్రబాగ్సాధతై ధతైనాప్రబాం । సాప్రబాం ప్రబాగ్సా సా
 ప్రబాంప్రశూన్ ప్రశూన్ప్రబాగ్సా సాప్రబాంప్రశూన్ । ప్రబాం
 ప్రశూన్ ప్రశూన్ ప్రబాం ప్రబాంప్రశూన్ యజమానాయ యజమా
 నాయ వశూన్ప్రబాం ప్రబాంప్రశూన్ యజమానాయ । ప్రబామితి
 ప్ర-బామ్ । ప్రశూన్ యజమానాయ యజమానాయప్రశూన్ ప్రశూన్
 యజమానాయప్ర ప్రయజమానాయప్రశూన్ ప్రశూన్ యజమానాయ
 ప్ర । యజమానాయప్ర ప్రయజమానాయ యజమానాయప్ర జన
 యతి జనయతి ప్రయజమానాయ యజమానాయప్ర జనయతి । ప్రజ
 నయతి జనయతిప్ర ప్రజనయతి । జనయతితి జ-నయతి ।

పది । ఐంద్రాగ్న ముపసాదితిమ్ । సర్వాభ్యావా ఏవ దేవతా
 భ్యాజహాతి । యోగ్నిహోత్రం జహాతి । యథాఖిలువై ధేహం

త్రీభోగతర్పయతి । ఏవమగ్నిహోత్రీ యజమానంతర్పయతి । తృప్యతి
 ప్రజయాప్రశుభిః । వసుప్తర్గం లోకంజానాతి । వశ్యతిపుత్రమ్ । వశ్యతి
 పాత్రమ్ । ప్రప్రజయాప్రశుభి మిధునైజాయతే । యస్యైవంవిను
 షోగ్నిహోత్రీం జహ్వాతి । యఉచైన దేవంపేద ॥

౨౨ (సగంహిత) యదాశ్యన ప్రయాజా ఇజ్యంత ఆశ్యన
 పత్నీసంయాజా ఋచమనూచ్యపత్నీ సంయాజానా మృచాయజర్హిజా
 మిత్రాయాథో మిధునత్వాయ ప్రక్షిప్తాయనోవైయజ్ఞః ప్రక్ష్యుద
 యనః పశ్చప్రయాజా ఇజ్యంతేచత్వారః పత్నీసంయాజా సమిప్త
 యజాః పశ్చమం ప్రక్షిమేవాను ప్రయంతి ప్రక్షిమనూద్యంతి ॥

పదం । యత్ । ఆశ్యన । ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః ।
 ఇజ్యంతే । ఆశ్యన । పత్నీసంయాజా ఇతి పత్నీ-సంయాజాః । ఋచమ్ ।
 అనూచ్యేత్యను-ఉచ్య । పత్నీసంయాజానామితి పత్నీ-సంయాజానామ్ ।
 మృచా । యజర్హి । అజామిత్రాయై త్యజామి-త్వాయ । అథోఇతి ।
 మిధునత్వాయేతి మిధున-త్వాయ । ప్రక్షి-ప్తాయన ఇతి ప్రక్షి-
 ప్తాయనః । వై । యజ్ఞః । ప్రక్ష్యుదయన ఇతి ప్రక్షి-ఉదయనః ।
 పశ్చ । ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః । ఇజ్యంతే । చత్వారః । పత్నీ
 సంయాజా ఇతి పత్నీ-సంయాజాః । సమిప్తయజరితి సమిప్త-యజాః ।
 పశ్చమం । ప్రక్షిం । ఏవ । అన్వతి । ప్రయంతి । ప్ర-యంతి ।
 ప్రక్షిం । అను । ఉదతి । యంతి ।

కృమం॥ యదాజ్యేన॥ ఆజ్యేనప్రయాజాః॥ ప్రయాజాః ఇజ్యంతే॥
 ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః॥ ఇజ్యంత ఆజ్యేన॥ ఆజ్యేనవత్నీ సంయా
 జాః॥ వత్నీసంయాజా ఋచమ్॥ వత్నీసంయాజా ఇతి పత్నీ-సంయా
 జాః॥ ఋచమనూచ్య॥ అనూచ్యపత్నీ సంయాజానాం॥ అనూచ్య
 త్యను-ఉచ్య॥ వత్నీసంయాజానా మృచా॥ వత్నీసంయాజానా మితి
 వత్నీ-సంయాజానామ్॥ ఋచాయాతి॥ యజత్యజామిత్యాయ॥ అజా
 మిత్యాయాధో॥ అజామిత్యాయే త్యజామి-త్వాయ॥ అధోమిధున
 త్వాయ॥ అధో ఇత్యధో॥ మిధునత్వాయ పక్షిప్రాయణః॥ మిధు
 నత్వాయేతి మిధున-త్వాయ॥ పక్షిప్రాయణః॥ పక్షిప్రాయణ
 ఇతి పక్షిప్రాయణః॥ ఐయజ్ఞః॥ యజ్ఞఃప్రజ్ఞ్యదయనః॥ ప్రజ్ఞ్యద
 యనఃపచ్చ॥ ప్రజ్ఞ్యదయనఇతి పక్షి-ఉదయనః॥ పచ్చప్రయాజాః॥
 ప్రయాజా ఇజ్యంతే॥ ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః॥ ఇజ్యంతే చత్వారః॥
 చత్వారః వత్నీసంయాజాః॥ వత్నీసంయాజా సమిప్తయజాః॥
 వత్నీసంయాజా ఇతి వత్నీ-సంయాజాః॥ సమిప్తయజాః పచ్చనుమ్॥
 సమిప్తయజాః సమిప్త-యజాః॥ పంచమంప్రక్షిమ్॥ ప్రక్షిమేవ॥
 ఏవాను॥ అనుప్రయంతి॥ ప్రయంతిపక్షిమ్॥ ప్రయంతితి ప్ర-యంతి॥
 ప్రక్షిమను॥ అనూత్॥ ఉద్యంతి॥ యంతితి యంతి॥

జట॥ యదాజ్యే నాజ్యేన యద్యదాజ్యేన॥ ఆజ్యేనప్రయాజాః
 ప్రయాజాఆజ్యే నాజ్యేన ప్రయాజాః॥ ప్రయాజా ఇజ్యంతే ఇజ్యంతే
 ప్రయాజాః ప్రయాజా ఇజ్యంతే॥ ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః॥

ఇజ్యంత్రతజ్యై నాజ్యేనేజ్యంత ఇజ్యంత్రతజ్యైన । ఆజ్యేనపత్నీసంయూజాః
 పత్నీసంయూజాతజ్యై నాజ్యేనపత్నీ సంయూజాః । పత్నీసంయూజాఃముచ
 మృచంపత్నీ సంయూజాః పత్నీసంయూజాఃముచం । పత్నీసంయూజా ఇతి
 పత్నీ-సంయూజాః । ముచమనూచ్య నూచ్యచా మృచమనూచ్య ।
 అనూచ్య పత్నీసంయూజానాం పత్నీసంయూజానా మనూచ్యనూచ్య
 పత్నీసంయూజానాం । అనూచ్య త్యను-ఉచ్య । పత్నీసంయూజానామృ
 చర్చా పత్నీసంయూజానాం పత్నీసంయూజానామృచా । పత్నీసంయూ
 జానా మితి పత్నీ - సంయూజానాం । ముచాయజతి యజత్ప్రచర్చా
 యజతి । యజత్యజామిత్యా యాజామిత్యాయ యజతి యజత్యజామి
 త్యాయ । అజామిత్యాయాథో అథో అజామిత్యా యాజామిత్యా
 యాథో । అజామిత్యాయే త్యజామి-త్యాయ । అథోమిధునత్యాయ
 మిధునత్యాయాథో అథోమిధునత్యాయ । అథోఇక్ష్వాథో । మిధున
 త్యాయ పంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణో మిధునత్యాయ మిధున
 త్యాయ పంక్తిప్రాయణః । మిధునత్యాయేతి మిధున - త్యాయ ।
 పంక్తిఃప్రాయణోవై వైపంక్తిః ప్రాయణః పంక్తిప్రాయణోవై ।
 పంక్తిప్రాయణ ఇతి పంక్తి-ప్రాయణః । వైయజ్ఞో యజ్ఞోవై వైయజ్ఞః ।
 యజ్ఞః పంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనో యజ్ఞో యజ్ఞఃపంక్త్యదయనః ।
 పంక్త్యదయనః పంచ పంచ పంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనః పంచ ।
 పంక్త్యదయన ఇతి పంక్తి-ఉదయనః । పంచ ప్రయాజాః ప్రియాజాః
 పంచ పంచప్రయాజాః । ప్రియాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రియాజాః

ప్రయాజా ఇజ్యంతే । ప్రయాజా ఇతి ప్రయాజాః । ఇజ్యంతే చ త్వార
 త్వారా ఇజ్యంతే ఇజ్యంతే చ త్వారః । చ త్వారః పత్నీసంయాజాః
 పత్నీసంయాజా త్వారా త్వారాః పత్నీసంయాజాః । పత్నీసం
 యాజా సమిప్తయాజా సమిప్తయాజాః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజా
 సమిప్తయాజాః । పత్నీసంయాజా ఇతి పత్నీసంయాజాః । సమిప్తయాజాః
 పంచమం పంచమగ్ం సమిప్తయాజా సమిప్తయాజాః పంచమం । సమిప్త
 యాజరితి సమిప్త-యాజాః । పంచమం పంచం క్రిం పంచం పంచమం పంచ
 మంచం క్రిం । పంచం క్రిమే వై పంచం క్రిం పంచం క్రిమేవ । ఏవాస్య స్వైవై
 వాను । అనప్తయంతి ప్రయంత్యి వ్యనుప్తయంతి । ప్రయంతి పంచం క్రిం
 పంచం క్రిప్తయంతి ప్రయంతి పంచం క్రిం । ప్రయంతితి ప్రయంతి । పంచం క్రి
 మన్యనుప్తం క్రిం పంచం క్రిమను । అనూదు దన్వనూత్ । ఉన్యంతియంత్యు
 దుద్యంతి । యంతియంతి ॥

ఘనః । యదాజ్యే నాజ్యేనయ ద్యదాజ్యేన ప్రయాజాః ప్రయా
 జా ఆజ్యేన యద్యదాజ్యేన ప్రయాజాః । ఆజ్యేన ప్రయాజాః ప్రయాజా
 ఆజ్యే నాజ్యేన ప్రయాజా ఇజ్యంతే ఇజ్యంతే ప్రయాజా ఆజ్యే నాజ్యేన
 ప్రయాజా ఇజ్యంతే । ప్రయాజా ఇజ్యంతే ఇజ్యంతే ప్రయాజాః ప్రయాజ
 ఇజ్యంతే ఆజ్యే నాజ్యేనేజ్యంతే ప్రయాజాః ప్రయాజా ఇజ్యంతే ఆజ్యేన ।
 ప్రయాజా ఇతి ప్రయాజాః । ఇజ్యంతే ఆజ్యే నాజ్యేనేజ్యంతే ఇజ్యంతే
 ఆజ్యేన పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజా ఆజ్యేనేజ్యంతే ఇజ్యంతే ఆజ్యేన
 పత్నీసంయాజాః । ఆజ్యేన పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజా ఆజ్యే

నాశ్చైవ పత్నీసంయోజాఋచ మృచం పత్నీసంయోజాఅశ్చైవ నాశ్చైవ
 పత్నీసంయోజాఋచం । పత్నీసంయోజాఋచ మృచం పత్నీసంయోజాః
 పత్నీసంయోజా ఋచమనూచ్యా మాచ్యచాం పత్నీసంయోజాః పత్నీ
 సంయోజాఋచమనూచ్య । పత్నీసంయోజా ఇతి పత్నీ-సంయోజాః ।
 ఋచమనూచ్యామాచ్యచా మృచమనూచ్య పత్నీసంయోజానాం
 పత్నీసంయోజానా మనూచ్యచా మృచమనూచ్య పత్నీసంయోజానాం ।
 అనూచ్య పత్నీసంయోజానాం పత్నీసంయోజానా మనూచ్యానూచ్య
 పత్నీసంయోజానా మృచచా పత్నీసంయోజానా మనూచ్యానూచ్య
 పత్నీసంయోజానామృచా । అనూచ్య త్యన-ఉచ్య । పత్నీసంయోజానా
 మృచచా పత్నీసంయోజానాం పత్నీసంయోజానా మృచాయజతి
 యజత్యచా పత్నీసంయోజానాం పత్నీసంయోజానా మృచాయజతి ।
 పత్నీసంయోజానా మితి పత్నీ-సంయోజానాం । ఋచాయజతి యజ
 త్యచరా యజత్యజామిత్యా యాజామిత్యాయ యజత్యచచా
 యజత్యజామిత్యాయ । యజత్యజామిత్యా యాజామిత్యాయ యజతి
 యజత్యజామిత్యా యాధో అథోఅజామిత్యాయ యజతి యజత్యజా
 మిత్యాయాధో । అజామిత్యాయాధో అథోఅజామిత్యా యాజా
 మిత్యాయాధో మిధునత్యాయ మిధునత్యాయాధో అజామిత్యా
 యాజామిత్యా యాధోమిధునత్యాయ । అజామిత్యాయ త్యజామి-
 త్యాయ । అథో మిధునత్యాయ మిధునత్యాయాధో అథోమిధున
 త్యాయ పంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణో మిధునత్యాయాధో అథో

మిధునత్వాయ పంక్తిప్రాయణః । అథోఽత్యథో । మిధునత్వాయ
 పంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణో మిధునత్వాయ మిధునత్వాయ
 పంక్తిప్రాయణోనై వైపంక్తిప్రాయణో మిధునత్వాయ మిధునత్వా
 య పంక్తిప్రాయణోనై । మిధునత్వాయేతి మిధున-త్వాయ । పంక్తి
 ప్రాయణోనై వైపంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణోనైయజ్ఞో యజ్ఞోనై
 పంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణోనైయజ్ఞః । పంక్తిప్రాయణ ఇతి
 పంక్తి-ప్రాయణః । వైయజ్ఞో యజ్ఞోనై వైయజ్ఞః పంక్త్యదయనః
 పంక్త్యదయనో యజ్ఞోనై వైయజ్ఞః పంక్త్యదయనః । యజ్ఞఃపంక్త్యద
 యనః పంక్త్యదయనోయజ్ఞో యజ్ఞఃపంక్త్యదయనఃపంచ పంచపంక్త్య
 దయనోయజ్ఞో యజ్ఞః పంక్త్యదయనః పంచ । పంక్త్యదయనః పంచ
 పంచపంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనః పంచప్రయాజాః ప్రయాజాః
 పంచపంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనః పంచప్రయాజాః । పంక్త్యదయన
 ఇతి పంక్తి-దయనః । పంచప్రయాజాః ప్రయాజాఃపంచ పంచప్ర
 యాజాఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రయాజాఃపంచ పంచప్రయాజా ఇజ్యంతే ।
 ప్రయాజాఇజ్యంత ఇజ్యంతేప్రయాజాః ప్రయాజాఇజ్యంతే చత్వార
 శ్చత్వార ఇజ్యంతేప్రయాజాః ప్రయాజాఇజ్యంతే చత్వారః । ప్ర
 యాజా ఇతి ప్ర-యాజాః । ఇజ్యంతే చత్వార శ్చత్వార ఇజ్యంత
 ఇజ్యంతేచత్వారః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజాఃశ్చత్వారఇజ్యంత
 ఇజ్యంతేచత్వారః పత్నీసంయాజాః । చత్వారః పత్నీసంయాజాః పత్నీ
 సంయాజాశ్చత్వార శ్చత్వారః పత్నీసంయాజాఃసమిష్టయాజా సమిష్ట

యజుః పత్నిసంయాజా శ్చత్వారః శ్చత్వారః పత్నిసంయాజా సమిష్ట
 యజుః । పత్నిసంయాజా సమిష్టయజుః సమిష్టయజుః పత్నిసంయాజాః
 పత్నిసంయాజా సమిష్టయజుః పంచమం పంచమగ్ం సమిష్టయజుః
 పత్నిసంయాజాః పత్నిసంయాజాః సమిష్టయజుః పంచమం । పత్నిసం
 యాజా ఇతి పత్ని-సంయాజాః । సమిష్టయజుః పంచమం పంచమగ్ం
 సమిష్టయజుః సమిష్టయజుః పంచమం పంక్తిం పంక్తిం పంచమగ్ం
 సమిష్టయజుః సమిష్టయజుః పంచమం పంక్తిం । సమిష్టయజురితి సమిష్ట-
 యజుః । పంచమం పంక్తిం పంక్తిం పంచమం పంచమం పంచమం పంక్తి మేవైవ
 పంక్తిం పంచమం పంచమం పంక్తి మేవ । పంక్తి మేవైవ పంక్తిం పంక్తి
 మేవాన్య న్యేవ పంక్తిం పంక్తిం మేవాను । ఏవాన్య న్యేవైవాను ప్ర
 యంతి ప్రయంత్య న్యేవైవాను ప్రయంతి । అనుప్రయంతి ప్రయంత్య
 న్యనుప్రయంతి పంక్తిం పంక్తిం ప్రయంత్య న్యనుప్రయంతి పంక్తిం
 ప్రయంతి పంక్తిం పంక్తిం ప్రయంతి ప్రయంతి పంక్తి మన్యను పం
 క్తిం ప్రయంతి ప్రయంతి పంక్తి మను । ప్రయంతితి ప్ర - యంతి ।
 పంక్తి మన్యను పంక్తిం పంక్తి మనూదు దన్యను పంక్తిం పంక్తి మనూత్ ।
 అనూదు దన్యనూద్యంతి యంత్యుదన్యనూద్యంతి । ఉద్యంతి యంత్యు
 దుద్యంతి । యంతితి యంతి ॥

(దీనికి పది) ఆశా నేయం యజమానోసా । ఆమురాశా నే ।
 సుప్రజాన్యనూశా నై । సజాతవ్రతస్యా మాశా నై । ఉత్తరాం దేవ

యజ్ఞా మాశాస్తే । భూదేహాహవిష్కరణ మాశాస్తే । దివ్యంభా
మాశాస్తే । విశ్వంధ్రియమాశాస్తే । యస్తనేనహవిషాశాస్తే । తద
శ్వాత్తదృధ్యాత్ । తదస్మేదేహారాసంతామ్ । తదగ్నిర్దేవో దేవే
భ్యోవసతే । ప్రయమగ్నైర్మానుషాః । ఇష్టంచవీతంచ । ఉభేవనో
ద్వావా పృథివీ అగ్ం హసస్పతామ్ । ఇహగతి ర్వామస్మేదంచ ।
నమోదేవేభ్యః ॥ శతమానం...తి ॥

—౨౩॥ శ్రీగురుభ్యోనమః హరిఃటమ్ ॥ నేష్టపత్నీముదానయెత్యా
హగ్ని దేవనేష్టరితేతో దధాతి నేష్టాపత్నీయా ముద్గాత్రానజ్ఞాపయతి
ప్రజాపతిర్వా ఏషయదుద్గాతా ప్రజానా మ్ప్రజననాయావ ఉప్రప్రవ
తాయతి రేతవీవతధ్నిశ్చూరూణోప్ర వప్రయత్నూరూణాహి రేత
స్పిచ్యతే నగ్నంకృత్యోరు ముప్రప్రవర్తయతి యదాహివగ్న ఉరు
ర్భవత్యథమిగుసి భవతోథ రేతస్పిచ్యతేభప్రజాః ప్రజాయంతే ॥

పది ॥ సోమోరాజా మృతగ్ం సుతః । ఋజీషేణాజహన్తృ
త్యమ్ । ఋతేనస్తత్యమింద్రియమ్ । విహనగ్ం శుక్రమస్థనః । ఇంద్ర
స్యేంద్రియమ్ । ఇదస్యయో మృతంమధు । సోమమవ్యోవ్యవ్యపిబత్ ।
ఛందసాహగ్ం సశ్శుచివత్ । ఋతేన స్తత్యమింద్రియమ్ । అధ్యుః
క్షీరంవ్యపిబత్ ॥ కృజ్ఞాగ్నిరసోధియా । ఋతేన స్తత్యమింద్రియమ్ ।
అన్నాత్పరిస్సుతోరసమ్ । బ్రహ్మణావ్యపిబత్తత్రమ్ । ఋతేన స్తత్య
మింద్రియమ్ । రేతోమూర్త్రంవిజహతి । యోనిప్రువిశదింద్రియమ్ ।
గర్భోజరాయణావృతః । ఉల్బంజహతి జన్మనా । ఋతేన స్తత్యమింద్రి

యమ్ ॥౨॥ వేదేనరూపేవ్యకరోత్ । నత్రానతీ ప్రజాపతిః । ఋతేన
 నత్యమిందియమ్ । సోమేనసోమోవ్యపిబత్ । నుత్రానుతౌ ప్రజాపతిః ।
 ఋతేన నత్యమిందియమ్ । దృష్ట్యానూపెవ్యాకరోత్ । నత్రానతౌ
 ప్రజాపతిః । అశ్వేధామస్తౌతేదధాత్ । త్తేధాగం నత్యే ప్రజా
 పతిః । ఋతేననత్యమిందియమ్ । దృష్ట్యాపరిస్సౌతౌరసమ్ । శుక్రేణ
 శుక్రంవ్యపిబత్ । వయస్సామస్తుజాపతిః । ఋతేన నత్యమిందియమ్ ।
 విశానగం శుకృమంధసః । ఇంద్రో న్యేందియమ్ । ఇన మృత్యో
 మృతం మధు ॥౩॥

౨౪॥ అగ్నేగృహపతే సుగృహపతిర్హవ్యయా గృహపతినా
 భూయానగం సుగృహపతిర్మయా త్వజ్జుహవతినా భూయాత్త్వరగం
 హిమాస్తామాశిష మాశాసై తంతవై జ్యోతిష్కృతీం తామాశిషమా
 శాసై ముష్మైజ్యోతిష్కృతీమ్ ।

పది॥ అగ్నేగృహపత ఇత్యాహయథా యజురైవై తచ్ఛతగం
 హిమా ఇత్యాహతరంత్యా హేమస్తా నిధిషీయేతివావై తదానా
 పుత్రస్య నామగృహో త్వన్నాదమైవై నజ్య రోతి తామాశిష మాశా
 సేత నవై జ్యోతిష్కృతీమితి బ్రూయాద్యస్య పుత్రోజాతస్య తైజస్వ్య
 వాస్య బ్రహ్మవర్చసీ పుత్రోజాయతై తామాశిషమాశాసై ముష్మై
 జ్యోతిష్కృతీమితి బ్రూయాద్యస్య పుత్రోజాతస్య తైజ వీవాస్మిప్త్యర్హ
 వర్చసం దధాతి ।

౨౧॥ మన్తమ్॥ శ్రుజతుజీవాతవే జీవన్తస్యా యా అగ్నేస్తా
మాత్రయా జగత్త్యై వతశాన్యాగ్రయణస్య వీర్యేణ దేవస్తా సవితో
ఘృజతుజీవాతవే జీవన్తస్యా యా ఇమమగ్న ఆయుషైవర్చసే కృధి
ప్రియగ్ం రేతోమరుణ సోమరాజన్న్ । మాతేవాస్మా అదితైశర్మ
యచ్ఛవిశ్వే దేవాజరదప్తిర్యథాసత్ । అగ్ని రాయష్మాన్ఘ వన్తస్సతిభి
రాయష్మాంతేన త్వాయుపాయుష్మంత జ్ఞురోమిసోమ ఆయుష్మాన్ఘ
ఓషధీభిర్వజ్ఞ ఆయుష్మాన్ఘ దక్షిణాభి ర్భృహ్యాయుష్మ తద్రాష్ట్రాన్తై
రాయష్మదేవా ఆయుష్మంతస్తే ౨.మృతేన పితర ఆయుష్మంతస్తేన్ద్రస్య
ధమాయుష్మంతస్తేన త్వాయుపాయుష్మంతజ్ఞురోమి ।

పది॥ ఘృతం నిష్పిబత్యామర్వై ఘృతమమృతగ్ం హిరణ్య
మమృతా దేవాయుర్నిష్పిబతి శతమానమ్భవతి శతాయా పురుష
శ్చ తేన్ద్రియ ఆయుష్యే వేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠత్యథోభిలు యావత్తీర్న
మా ప్రవ్యన్త్యత తావన్మానగ్ ప్రాత్సమృధ్యా ఇమమగ్న ఆయుషై
వర్చసే కృధీత్యాహాయ రేవాస్మిన్ వర్చదధాతి విశ్వేదేవా జర
దప్తిర్యథాన దిత్యాహ జరదప్తిమేవై న జ్ఞురోత్యగ్ని రాయష్మానితి
హ స్రజ్జుహ త్యై తెవై దేవా ఆయుష్మంతస్త ప్రవాస్మి న్నాయర్దధతి
సర్వమాయురేతి ।

౨౨॥ ఆశాన్తయం యజమానోసా । ఆయురాశాన్తే । మన్త
జాన్తస్యమాశాన్తే । సజాత వన్తస్యామాశాన్తే । ఉత్తరాద్దేవయజ్ఞా
మాశాన్తే । భూయా హవిష్కరణమాశాన్తే । దివ్యనామాశాన్తే ।

విశ్వమృత్యుమాశాసై । యదనేన హవిషాశాసై । తదశ్వాత్తదృ
భ్యాత్ । తదస్మై దేవారాసన్తామ్ । తదగ్నిరేవో దేవేభ్యోవసతే ।
వయమగ్నైర్మానుషాః । ఇప్తశ్చ వీరశ్చ । ఉభేచనోద్యాహౌ పృథివీ
అగ్ంహసస్సాతామ్ । ఇహగతిర్వామస్యైవశ్చ । సమాదేవేభ్యః ॥

ఆశాసై యం యజమానోనావిత్యాహ నిర్దిశ్యై వై నగ్ం సుప్త
ర్గంతోకం గమయత్యామురాశాసై సుప్రజాస్వమాశాస్త ఇత్యాహ
శిషమేవై తామాశాసై సజాతవప్తస్యామాశాస్త ఇత్యాహ ప్రాణావై
సజాతాః ప్రాణానేవ । నాస్తరేతి తదగ్నిరేవో దేవేభ్యోవసతే వయ
మగ్నైర్మానుషా ఇత్యాహగ్ని రేవేభ్యోవస్తుతేవయం మనుష్యేభ్యితి
వావైత దాహేహగతి ర్వామస్యైవశ్చ సమాదేవేభ్య ఇత్యాహ
యాశ్చైవదేవతా యజత్తి యాశ్చనతాభ్య ఏవోభయూభ్యో సమ
స్కరోత్యాత్మనో నారై ॥

౨౭। అగ్నే తేజస్వి జ్జస్వీత్వం దేవేషు భూయాసైజస్వంతమ్
మాయాష్మంతం వర్చస్వంతం మనుష్యేషు కరుదీతాదైవత్వా తప
సశ్చ తేజసైజహూది తేజోవిదస్తి తేజోమా మాహనీన్మారం తేజో
హాసిషం మామా నేజోహానీ దిన్ద్రాజస్విన్నోజ్జస్వీత్వం దేవేషు భూయా
ఓజస్వంతం మాయాష్మంతం వర్చస్వంతమ్మనుష్యేషు కరుబ్రహ్మణ
శ్చత్వా క్షత్రస్యవ ।

సహజాన్ విశ్వేభిరేవేభిః పృథినాజయూది జాగతేనభస్తసా
నప్రక్షశైవస్తామేన వామదేవ్యేన సామ్నావపత్కూరేణ వజ్రేణావరణ

నిద్రాణ సయజోవయగం సానహ్యమ పృతన్వతః । ఘ్నప్రప్రతాణ్య
ప్రతి । యత్ర అగ్నే తేజసైనాహం తేజస్వీ భూయానం యత్ర
అగ్నే వర్చసైనాహం వర్చస్వీ భూయానం యత్ర అగ్నేహ రసైనా
హగం హర్తస్వీభూయానమ్ ॥

అహ సస్మిన్నైన్ద్రో వాయవోగృహ్యతై తస్మాదైన్ద్రో వాయువ
ప్రాయితనై స వమహన్చుక్రోగృహ్యత అగ్రయణస్య వావతదాయ
తనం యథ్వుమహ సస్మిన్చుక్రోగృహ్యతై తస్మాచ్ఛుక్రప్రాయిత
నైష్ట మహన్నాగ్రయవోగృహ్యతై ఛన్దాగం సైవతద్వివాహయన్
ప్రవస్యహ వివాహ మాప్నోతియ ఏవం వేదాథో దైవతాభ్య ఏవయజ్ఞే
నంవిదందధాతి తస్మాద్విద మనోవ్యస్యస్మైదదాతి ।

అథ ఋగ్వేదాశీః

౨౦॥ ఇన్ద్రో శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని ధేహీ చిత్తం దక్షస్య సుభ
గత్వ మస్మేపోషం రయీణా మరిష్టిం తనూనాం ప్రాద్మానం వాచ
స్సుదివత్వ మహ్నమ్ ॥ ఇన్ద్రో శ్రేష్ఠాని । శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని । ద్రవి
ణాని ధేహీ । ధేహీ చిత్తం । చిత్తం దక్షస్య । దక్షస్య సుభగత్వం ।
సుభగత్వ మస్మే । సుభగత్వ మితి సుభగ-త్వమ్ । అస్మై ఇత్యస్మై ।
పోషం రయీణాం । రయీణా మరిష్టిం । అరిష్టిం తనూనాం । తనూ
నాం ప్రాద్మానం । ప్రాద్మానం వాచః । వాచ స్సుదివత్వం । సుది
వత్వ మహ్నమ్ । సుదివత్వమితి సుదివ-త్వం । అహ్న మిత్యహ్నమ్ ।
తతో వక్షేతాం ద్వంద్వ మిదే)ణ దేవతా గున్వంతే । ద్వంద్వం

వై మిథునం తక్తా ద్వంద్వా నిధునం ప్రజాయతే । ప్రజాజ్యేష్ఠ
ప్రజాయతే । ప్రజయా పశుభిర్య ఏవంవేద । శతమానం...తి ।
ఇత్యుగ్వేదాశీః ॥

ఆశాన్తై యం యజమా నోసా । ఆయు రాశాన్తై ।
సుప్రజాన్త్య మాశాన్తై । సజాతవనస్యా మాశాన్తై । ఉత్తరాం
దేవయజ్ఞా మాశాన్తై । భూయా హవిష్కరణ మాశాన్తై । దివ్యం
ధామాశాన్తై । విశ్వోప్రియమాశాన్తై । యదనన హవి మాశాన్తై ।
తదత్యాత్తదృథ్యాత్ । తదన్త్యై దైవారాసంతాం । తదగ్ని రైవో
దైవభ్యో వనతే । వయమగ్నై ర్మానుషాః । ఇష్టంచ వీరంచ । ఉభేచ నో
ద్యావాపృథివీ అగోపాసన్నాతామ్ । ఇహ గతి ర్వా మన్యేదం చ ।
సమోదైవభ్యః । శతమానం...తి ॥

౨౯. ఆయుర్దా దేవజరసః గృణానో ఘృతప్రతీకో ఘృత
పృష్ఠో అగ్నే । ఘృతం పిబన్న మృతం చాదుగవ్యం పితే వస్తు
త్రిం జరసే న యేమమ్ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయా స్సువీరో
వీరై స్సువర్చా వర్చసాసుపోక్షః పోషేః । నారాయణశ్చ రైష
తేదేవసూర్యబ్రహ్మచారి తంగోపాయసమామృతైష తే సూర్య
పుర్రగ్న దీర్ఘాయు స్సమామృత । యాగం న్యస్తి మగ్ని ర్వాయు
సూర్య శ్చంద్రమా ఆపోఽనునంచరంతి తాగంన్యస్తి మనుసంచర
నారాయణశర్మక । ఇమ మగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధి ప్రియగం
రేతో పరుణసోమరాజక । మాతే హస్మాదితే శర్మయచ్చ విశ్వే

దేవా జరదస్త్విర్యభాసత్ । అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధా త్వగ్ని
ష్టే పుష్టిం ప్రతరాంకృణోతు । ఇన్ద్రో ముషద్ధిర్ముతుధా కృణో
త్వాఽద్విత్యైస్తే వసుభి రాదధాతు । మేధాం తే దేవస్సవితా
మేధాందేవీ సరస్వతీ । మేధాంతేఅశ్వినా దేవావాధతాం పుష్కర
స్రజా । త్వయి మేధాం త్వయిప్రజాం త్వయ్యగ్ని నేజోదధాతు
త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయిం ద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు
త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయి సూర్యో బ్రాహ్మో దధాతు ।
శతమానం...తి ।

త్వష్టాజాయామ జనయ త్వష్టాస్యై త్వాంపతిమ్ । త్వష్టానహ
ప్రనూయూగ్ంషి దీర్ఘమాయుః కృణోతు వామ్ । శతమానం...తి ।

30 । ఓషధయస్సగ్ం నమోషధయ ఓషధయస్సం । సంవ
దంతే వదంతెసగ్ం సంవదంతే । వదంతే సోమేన సోమేన వదంతే
వందతెసోమేన । సోమేన నహ నహ సోమేన సోమేన నహ । నహ
రాజ్ఞా రాజ్ఞా నహ నహ రాజ్ఞా । రాజ్ఞేతి రాజ్ఞా । యస్మైకరోతి
కరోతి యస్మై యస్మైకరోతి । కరోతి బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణః కరోతి
కరోతి బ్రాహ్మణః । బ్రాహ్మణ స్తం తంబ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణ స్తం
తగ్ంరాజన్రాజన్ తం తగ్ంరాజన్ । రాజన్నారయామసిపారయా
మసిరాజన్రాజన్నారయామసి । పారయామసీతి పారయామసి ।
బహున్వై బహ్వశ్వాయై బహ్వజావిశాయై । బహువీహీయవా
యై బహుమావతిలాయై । బహుహీరణ్యాయై బహుహస్తి శాయై ।

బహుదానపూ¹మా¹యై రయిమత్యై పుష్టిమత్యై । బహురాయ
స్తోపాయై రాజాస్తు ॥ శతమానం...తి ॥

అథసామ వేదాఽశీర్వాదః

30! ఆమహ్యవం॥ ఋక్కు- ॥౧॥ ఉచ్చాతెజాతమంధసోదివిషద్భూ
మ్యాదదె । ఉగ్రంశర్మమహీశ్రవః । సనత్కర్తాయ హుజ్యవే వసుణా
యమరుద్భ్యః । పరివోవిర్భరిసవా । ఏనావిశ్వాన్యర్య ఆద్యమ్నాని
మానుషాణాం । సిహసంతోవనామహే॥

(సామా) ఉచ్చాతా ఆశిజాతా ఆమఃధసాహ । దీవాయినా
అద్భూడి । మ్యాదదదాయి । ఉగ్రంశర్మా । మహాఆయిశ్రవా ఉవా
ల । స్త్రాడిషేవవ । సనాఆఆ ఇన్ద్రామియా యజ్యవాయి । వాసుణా
ఆయాల । మరూడిద్భ్యః । పరివో ఒవాఇత్ । పరాఆయిశ్రవాడి
వాల । స్త్రాడిషేవవ । ఏనావా ఆవిశ్వా ఆని అర్య ఆ । ద్యుమ్నా
నాఆయిమాఅ । నుషా ఆణాం । సీహసంతాః । వనా అమహా ఉవా
అస్త్రా డిషేవవ ॥ శతమానం...తి ॥

31! ఇమంస్తో ఓమాం । అహో ఆఆతెవప । తావే ఏదాసేవ
హోయి । రాధా ఆఆమీకువ । సుమా ఆఆహేవమ । మాసీకు
సాయా ఆహోయి । భద్రాఆఆహీ కురాహ । ప్రమా ఆఆతీకుర ।
స్వాసంసదేవహోయి । అగ్నా ఆఆయినా ఆభ్యాయి । మారాయ
సా ఆమ । వాయంతవాఆఆహోఽఽఇడ ॥

33! వామదేవ్యం॥ ఋక్కు- 13 ॥ కయానశ్చిత్ర ఆభవమూతీస్తదా
వృధస్సఖా । కయాశచిష్టయాప్తతా । కస్తాస్వసతోమదానాంమం
కౌస్తోమత్సదంధసః । దృథాచిదారుజేవను । అభీషుణస్సఖీనా మవి
తాపరిత్యాచామ్ । శతంధవాన్యూతయే ॥

సామం! కా॒అ॒ల॒యో॒అ॒ల॒ | న॒శ్వా॒ అ॒ల॒ల॒యి॒త్రా॒ అ॒ ల॒ల॒ల॒
భు॒వాత్ | (తి) ఓ॒మూ॒అ॒తీ॒అ॒సాదా॑వృధస్స॒ | ఖా॒జౌ ఉ॒హో॒ఓ॒హో॒యి॒ |
కయా॑అ॒ల॒శ॒చా॒యి॒ | వ్యయా॑హో॒అ॒ఓ॒ | హిం॒మా॒అ॒ల॒ | వా॒
అ॒ల॒రో॒అ॒ఓ॒ | హో॒యి॒ | కా॒అ॒ల॒స్త్వా॒అ॒ల॒ | స॒త్త్వో॒అ॒ఓ॒ఓ॒మదా॒ల॒నాం॒ |
ఓం॒మా॒అ॒ | హి॒ష్ఠో ఓ॒మూ॒అ॒త్సా॒అ॒దంధ॒ | సా॒జౌ ఉ॒హో॒ఓ॒హో॒
యి॒ | దృ॒ఙా॒అ॒ల॒చి॒ద॒ | రు॒జౌ అ॒హో॒ఓ॒ | హిం॒మా॒అ॒ల॒ | వా॒
అ॒సో॒ఓ॒ | హో॒యి॒ | అ॒ల॒ల॒భీ॒షా॒జా॒అ॒ల॒ల॒సా॒ల॒భీ॒క్ష॒నాం॒ | ఓం॒మా॒అ॒
వి॒తా॒ల॒ | జ॒రా॒అ॒యి॒త్య॒శ్చ॒ | ణా॒అ॒ | ఔ॒హో॒ఓ॒హో॒యి॒ | శ॒తా॒అ॒
అం॒భ॒వ॒ | సి॒యా॒అ॒హో॒అ॒ఓ॒ | హిం॒మా॒అ॒ల॒ | తా॒అ॒ల॒యో॒అ॒ఓ॒
హో॒యి॒ |

3ర! కా॒లే॒యం! ఋ॒క్కు॒ | త॒రో॒భి॒ర్యో॒వి॒ద॒ద్య॒ను॒మి॒ద్రం॒స॒ బా॒ధ॒శీ
త॒యే॒ | బృ॒హ॒ద్ధా॒యంత॑స్సుతసో॒మే॒ | అ॒ధ్వ॒రే॒హు॒వె॒భ॒రం॒ స॒కా॒రి॒ణం॒ |
స॒యం॒దు॒ద్రా॒వ॒రం॒ తె॒న॒స్థి॒రా॒ము॒రో॒మ॒దె॒షు॒ శి॒వ్ర॒మం॒ధ॒సః॒ | య॒ల॒ద్య
త్యా॒శశ॒మా॒నా॒య॒ను॒న్వ॒తే॒దా॒తా॒ జరి॑త్రఉ॒క్థ్యమ్॑ |

(సామం) త॒రో॒ఓ॒భా॒ల॒య్యు॒ర్యో ఓ॒వీ॒ద॒ద్య॒నూం॒ | ఇ॒ంద్రాం॑సా
అ॒బా॒ | ధా॒ఉ॒తా॒యా॒ అ॒యి॒భ్రీ॒హ॒ద్ధా॒ల॒యా॒లం॒ | తా॒ల॒ల॒ల॒నూ॒తా
అ॒సో॒మే॒ఎ॒ల॒ | ధ్వా॒ల॒రాయి॒ | హు॒వాయి॒భారో॒ | వా॒ల॒ల॒ల॒ఓ॒వీ॒వ॒ |
స॒కా॒లీ॒ణాం॒ హో॒శ్శ॒డ॒ ||

హు॒వె॒భా॒ల॒రం॒నా॒కా॒లీ॒ణాం॒ | హు॒వాయి॒భారాం॒ | నా॒కా
అ॒లీ॒ణా॒లం॒ | నా॒యం॒దు॒ద్రా॒ల॒ | వా॒ల॒ల॒ల॒ | రం॒తే వీ॒న॒స్థి॒కు॒రా॒హ॒ |

మూడేరాః । మదాయిషుశౌ । వాలలల । ఓటవ । ప్రమాంధసాహ
హేఇడ ॥

మదేవీషూడేశాయి । ప్రామంధసాహ । మదాయిషుశాయి ।
ప్రామంధసాహః । యలలదృత్యాల । శాలలల । శమానా
లయాను । న్యాలతాయి । దాతాజారా । వాలలల । ఓటవ । త్రౌ
ఉక్త్యాంహేఇడ ।

పది॥ త్రయీవిద్యా హింకారస్త్రయ ఇమెలోకాస్స ప్రఫా
వోగ్ని ర్వాయురాత్యస్స ఉద్గీఢోనక్షత్రాణి వయాంసిమరీచ యస్స
ప్రతిహరస్సర్వా గంధర్వాః పితరస్తం నిధనమెతత్సామ సర్వస్మి
న్సృతం ।

ఆయుర్విశ్వాయుర్విశ్వం విశ్వమాయరసీ మహిప్రాజాంత్య
ష్టారాజసీధేహ్యస్తే । శతంజీవే మశరదోవయంతే సర్వాన్కామాన
శీమహి । శతమానం...తి॥

37॥ పునానస్సమధారయా పోవసానో ఋషసి । ఆరత్నధాయో
నిమృతస్య సీదత్యుత్సో దేవోహిరణ్యయః । దుహాన ఉధర్ది వ్యం
మధుప్రియం ప్రత్నం సఖస్తమాసదత్ । ఆపృచ్యంధర్ణం వాజ్య
ఋషసిన్పభిర్థాతో విచక్షణః॥

రారవం । పునానస్సోట్రమూత్రధాతరాతరాతయ । ఓ
మూతపోవసానో అర్హస్యారత్నధాయో నిమృతస్యసోత్రయిద
సాయి । ఓహాతరీహా । ఉత్సోదేవోహిరాత్రహయి । ఓ

అహత్రడిహా । ణ్యాయా । జౌడిహోహివాహోఇడ । ఉత్తో
 జేవోహిహాఅత్రయిరణ్యాఅఅఅయూహా । ఓఅమూఅత్తోజేవోహి
 రణ్య యోదుహాన ఊఅధర్దివ్యం మధూఅడప్రియాం । ఓఅహత్రడివ
 వ్రత్నంస్తధస్తమా అహాయి । ఓఅహత్రడివ । సాదాఅత్ । జౌడి
 హోహివాహోఈడ । వ్రత్నం సథస్థాఅత్రమాఅసాఅఅఅఅదాతు
 ఓంప్రాఅత్నం సథస్తమాసదదా పృచ్యంధరుణంవాఅజయాఅత్న
 సాయి । ఓఅహత్రడివ । నృభిర్భాతోఅవిచాఅత్రహాయి । ఓఅహత
 డివ । త్వాణా । జౌడిహోహివాహో ఈడ ।

3౬॥ అభిత్వాశూరసోను మోదుగ్ధాఇవధేనవః । ఈశానమన్యజగ
 తస్సు వర్ద్ధిశమీశాన మింద్రసుస్తుషః । సత్వావాజన్యో దివ్యోన
 పార్థివోన జాతోన జనివ్యతే । అశ్వాయంతో మఘవన్నింద్రవా
 జినోగవ్యంతస్మృహవామహే ॥

రథంతరం॥ హిం ఆఅభిత్వా శూరసో ఓహూమోఅవా ।
 ఆఅదుగ్ధా ఇవధేనవ ఈశానమన్య జగతః । ఓంవాగ్భాఅభూభాభి
 భభేభభభీభాభాభభభభభభః । సుహాఅలర్ద్ధికాం । ఆఅఈశాఅనా
 మాఅఅయింద్రాఅఅఅ । సూఅన్ధాఅడైమ ఓహివాజహడివా
 అస్సు । ఈశోఅవా ।

నామింద్రసుమథునత్వావాం అన్యోహిదివియః । ఓంవాగ్భా
 అభీభభుభుభోభభా । భభోభీభో ఓనపార్థివాః । ననహాఅతోహి

నా॒ అ॒ల॒ల॒జా॒ల॒ల॒ | నా॒ అ॒యి॒ష్యా॒ అ॒ల॒ల॒తా॒ | ఒ॒ట్ట॒వా॒జ॒హ॒ఉ॒వా॒ల॒స్సు॒ |
 నా॒జో॒ అ॒వా॒ | తో॒ అ॒నా॒జ॒ని॒వ్య॒తే॒ అ॒శ్వా॒యం॒తో॒ ఓ॒మ॒ఘ॒వ॒న్ని॒ |
 ఓం॒ వా॒గ్గో॒ | భా॒భ॒భి॒భ॒భే॒భ॒భా॒భ॒భో॒భ॒భ॒భి॒ | ద్ర॒వా॒ అ॒ల॒జ॒నాః॒ |
 గ॒వ్యం॒త॒స్త్వా॒ అ॒ల॒ల॒హా॒ అ॒ల॒ల॒ | వా॒ అ॒మా॒ అ॒ల॒ల॒హా॒ | ఓ॒ట్ట॒వా॒జ॒హ॒
 ఉ॒వా॒ల॒స్సు॒ |

— సరస్వతి అధ్యాయః —

శ్రీ॒గురు॒భ్యో॒నమః॒ హరిః॒ ఓమ్॒ | మూ॒లం॒ | స॒వ్యో॒దీ॒క్ష॒య॒న్తి
 స॒వ్య॒సో॒మం॒క్రీ॒ణ॒న్తి॒పు॒ణ్డ॒రి॒ప్ర॒జాం॒ వ్ర॒త॒చ్ఛ॒తి॒ ద॒శ॒భి॒ర॒వృ॒త॒త॒రై॒ సో॒మం॒
 క్రీ॒ణా॒తి॒ ద॒శ॒పే॒యా॒ భ॒వతి॒శ॒తం॒ బ్రా॒హ్మ॒ణాః॒ పి॒బ॒న్తి॒ స॒ప్త॒ద॒శ॒గ్
 స్తో॒త్రం॒ భ॒వతి॒ ప్రా॒కా॒శా॒వ॒ధ్వ॒ర్య॒వే॒ దదా॒తి॒ స్ర॒జం॒ ము॒ద్గా॒త్రే॒మృ॒క్మ॒గ్ం
 హో॒త్రే॒శ్వం॒వ్ర॒తా॒ తృ॒ప్తి॒హృ॒తృ॒భ్యాం॒ ద్వా॒ద॒శ॒ వ్ర॒షా॒హీ॒ ర్భృ॒
 హ్మ॒ణే॒వ్ర॒తాం॒ మై॒త్రా॒వ॒రు॒ణాయ॒ ఓ॒మ॒భం॒ బ్రా॒హ్మ॒ణా॒ ష్చ॒గ్ం॒సి॒నే
 వా॒సనీ॒ నే॒ష్టా॒ప్రో॒తృ॒భ్యాగ్ స్థూ॒రి॒య॒వా॒చిత॒ మ॒చ్ఛా॒వా॒కాయా॒ న॒ద్వా
 హో॒ మ॒గ్నీ॒ధే॒ భార్గ॒వో॒ హో॒తా॒ భ॒వతి॒ క్రా॒య॒నీ॒యం॒ బ్ర॒హ్మ॒సా॒మం
 భ॒వతి॒ వా॒ర॒త॒నీ॒య॒ మ॒గ్ని॒ష్టో॒మి॒ సా॒మగ్ం॒ సా॒ర॒స్వతీ॒ ర॒పో॒ గృ॒హ్లా॒తి॒ ||

ప॒దం॒ | ఓం॒స॒వ్యః॒ | దీ॒క్ష॒య॒న్తి॒ | స॒వ్యః॒ | సో॒మం॒ | క్రీ॒ణ॒న్తి॒ |
 పు॒ణ్డ॒రి॒ప్ర॒జాం॒ | వ్రే॒తి॒ | య॒చ్ఛ॒తి॒ | ద॒శ॒భి॒రి॒ ద॒శ॒-భిః॒ | వ్ర॒త॒స॒త॒రైః॒ |
 సో॒మం॒ | క్రీ॒ణా॒తి॒ | ద॒శ॒పే॒య॒ ఇతి॒ ద॒శ॒-పే॒యః॒ | భ॒వతి॒ | శ॒తం॒ |
 బ్రా॒హ్మ॒ణాః॒ | పి॒బ॒న్తి॒ | స॒ప్త॒ద॒శ॒మి॒తి॒ స॒ప్త॒-ద॒శం॒ | స్తో॒త్రం॒ | భ॒వతి॒ |
 హో॒తా॒శో॒ | అ॒ధ్వ॒ర్య॒వే॒ దదా॒తి॒ | స్ర॒జం॒ | ఉ॒ద్గా॒త్ర॒ ఇ॒మృ॒త్-గ్రా॒తే॒ |

సుక్తం । హోత్రే । అశ్వే । ప్రస్తాత్ప్ర ప్రతిహతృభ్యా మి
 ప్రస్తాత్ప్ర ప్రతిహతృభ్యాం । ద్వాదశ । ప్రహేహిః । బ్రహ్మణే ।
 వశాం । మైత్రా ప్రహణాయేతి మైత్రా-వహణాయ । ఋషభం ।
 బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ంసినే । వాసనీ ఇతి । నైహాప్రోభ్యా మితి నైహా
 ప్రోభ్యాభ్యాం । స్థూరి । యవాచితమితి యవ-ఆచితం । అచ్చావా
 కాయ । అనన్దాహం । అగ్నిధ ఇత్యగ్ని-ఇధే । భార్గవః । హోతా ।
 భవతి । క్రాయ స్త్రీయం । బ్రహ్మసామమితి బ్రహ్మ-సామం । భవతి ।
 వారవ స్త్రీయమితి వార-వ స్త్రీయం । అగ్నిష్టామసామ మిత్యగ్నిష్టామ-
 సామం । సారస్వతీః । అవః । గృహ్లాతి ।

క్ర మ ము.

సన్యోదీక్షయ ని । దీక్షయ నిరద్యః । సద్యస్సామం , సామం
 త్రేణ ని । క్రీణ ని పుణ్డరిప్రజాం । పుణ్డరిప్రజాంప్ర । ప్రయచ్ఛతి ।
 యచ్ఛతిదశభిః । దశభిర్వత్సతరైః । దశభిరితి దశ-భిః ప్ర త్సతరై
 సామం । సామం క్రీణాతి । క్రీణాతిదశపేయః । దశపేయో భవతి ।
 దశపేయ ఇతి దశ-పేయః । భవతిశతం । శతం బ్రాహ్మణాః । బ్రా
 హ్మణాః పిబ ని । పిబ నిరప్రదశం । సప్రదశగ్స్తాత్రం । సప్రదశ
 మితి సప్ర-దశం । స్తాత్రంభవతి । భవతి ప్రాకాశా । ప్రాకాశా
 పద్వర్యవే । అధ్వర్యవే దదాతి । దదాతిసజం । సజముద్ధాత్రే ।
 ఉద్ధాత్రేర్దుక్తం । ఉద్ధాత్ర ఇత్యుత్-ధాత్రే । దుక్తగహోత్రే । హో
 త్రేశ్వం । అశ్వం ప్రస్తాత్ప్ర ప్రతిహతృభ్యాం । ప్రస్తాత్ప్ర ప్రతిహ

ర్పభ్యాం ద్వాదశ । ప్రస్తాత్పు ప్రతిహ ర్పభ్యామితి ప్రస్తాత్పుప్ర
 హ ర్ప-భ్యాం । ద్వాదశపస్తాహీః । పస్తాహీ ర్పభ్యామ్ । బ్రహ్మణ
 వశాం । వశాం మైత్రావసునాయ । మైత్రావసునాయ ఋషభం ।
 మైత్రావసునాయతి మైత్రా-వసునాయ । ఋషభం బ్రాహ్మణ
 త్పుగ్సినే । బ్రాహ్మణాత్పుగ్ం సినేవాససీ । వాససీ నేష్టా ప్రాశ్న
 భ్యాం । వాససీ ఇతి-వాససీ । నేష్టాప్రాశ్నభ్యాగ్ స్థూరి । నేష్టాప్రాశ్న
 భ్యామితి నేష్టాప్రాశ్న-భ్యాం । స్థూరియవాచితం । యవాచితమచ్ఛా
 వాకాయ । యవాచితమితి యవ-ఆచితం । అచ్ఛావాకాయ
 వద్యాహం । అవద్యాహ మగ్నిధే । అగ్నిధే భార్గవః । అగ్నిధ ఇత్య
 గ్ని-ఇధే । భార్గవోహోతా । హోతాభవతి । భవతి శ్రాయ నీ
 యం । శ్రాయ నీయం బ్రహ్మసామం । బ్రహ్మసామం భవతి ।
 బ్రహ్మసామమితి బ్రహ్మ-సామం । భవతివారవ నీయం । వార
 వ నీయమగ్నిష్టోమసామం । వారవ నీయ మితి వార-వ నీయం ।
 అగ్నిష్టోమసామగ్ సారస్వతీః । అగ్నిష్టోమసామ మిత్యగ్నిష్టోమ-
 సామం । సారస్వతీరవః । ఆపోగృహ్లాతి గృహ్లాతీతి గృహ్లాతి । శత
 మానం...తి ।

— ఋగ్వేదాశీః —

రాయోబుధ్నస్సంగ మనో వనూనాం యజ్ఞస్య కేతుర్మత్త
 సాధనోవే, ఆమృతత్వం రక్షమాణా నవనం దేవా అగ్నిం ధార
 యంత్ర విహ్లాదాం, నూతపురావసదనం రయినాం జాతస్యచజాయ

నూనస్య చక్షుః శతశ్చగోపం భవతశ్చ భూరేంద్రేవా అగ్ని ఛార
యన్ద్రో విజ్ఞోదాం । శతమానం భవతి శతాయుః పురుషశ్చ తేంద్రియ
ఆయుష్యే వేంద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ।

అవోచామ మహాతే సాధగాయ సత్యం త్వేనాభ్యాం మహి
మానమిద్ద్రీయాం । అస్మాద్విన్వింద్రా వరుణా ఘృతశ్చుతప్రీతిస్సా
ప్తేభి రవతం శుభస్పతి । ఇంద్రా వరుణాయ నృసిభ్యో మనీషాం
వాచో మలింశ్చుత మద త్తమగ్రే, యాన్తి స్థానాన్య సృజంతధీరా
యజ్ఞం తన్నానా నృపసాధ్యపశ్యం ఇంద్రావరుణా సామనసమదృప్తం
రాయస్సోషం యజమానేషు ధత్తం, ప్రజాంపుష్టిం భూతి మస్మాను
ధత్తం దీర్ఘాయుత్యాయ ప్రతిరతంవ ఆయుః-తమర్వంతం నసానసి
మగుషం నదివశ్శిశుం, మర్మజ్యంతే దివేదీవే, భోధద్యన్మా హరి
భ్యాం కుమారస్సాహ దేవ్యః, అచ్ఛానప్రశాత ఉదరం, ఉతత్యాయ
జతాహరీ కుమారాత్సాహ దేవ్యాత్ , ప్రయతానద్య అదదే, ఏష
వాందేవావశ్వినా కుమారస్సాహ దేవ్యః, దీర్ఘాయురస్తు సామకః,
తంయువం దేవావశ్వినా కుమారం సాహ దేవ్యం దీర్ఘాయుషం కృణో
తన, శతమానం...తిష్ఠతి ।

అస్మై దేవాసో వపుషే చికిత్సిత యనూశిరా దంపతీవామ
 మశ్నుతః॥ పుమాన్పుత్రాబిజాయతే విందతేవస్వభవిశ్వే అరపావధతే
 గృహః॥ ఆశీర్దాయాదంపతీ వామమశ్నుతా మగిష్టారాయ స్సచతా
 గంసమోకసా । యఆసిచత్సందుగ్ధంకుంభ్యాన హేష్టేన యామన్న
 మశింజహతునః । నర్సిర్గిరీపీవర్యస్య జాయాపీ వానః పుత్రా అకృ
 శాసోఅస్య । సహజానిర్య సుమఖస్యమాన ఇద్దామూశిరగంసహ
 కుంభ్యాదాత్ । ఆశీర్మఊర్జముత సుప్రజా స్త్యమిషందధాతు ద్రవి
 ణగం సవర్చసమ్ । సర్జయత్తేతాగ్ని సహ సాహ మింద్రికృణ్వానో
 అన్యాగం అధరాత్ త్వవత్నాత్ । ఆశిషమేవై తామాశాస్తేపూర్ణ
 పాత్రే । అంతతోఽనుష్టుభా । చతుష్పద్వా ఏతచ్ఛందః ప్రతిష్ఠితం
 పశ్చియైపూర్ణపాత్రేభవతి । అస్మిన్లోకే ప్రతిష్ఠానీతి । అస్మిన్నేవ
 లోకే ప్రతిష్ఠివతి । అథోవాగ్వా అనుష్టుప్ । వాస్మీధునమ్ । ఆపోరేతః
 ప్రజనసమ్ । ఏతస్మాద్వైమిధునా ద్విద్యోతమాన స్తనయన్వర్షతి ।
 రేతస్సించక్ । ప్రజాఃప్రజనయత్ । యద్వైయజ్ఞస్య బ్రహ్మణాయ
 జ్యతే । బ్రహ్మణానైతస్య విమోకః । అద్భిశ్చాన్తిః । విముక్తః పావిత
 ర్హియోక్త్రం బ్రహ్మణా । ఆదాయైనత్పత్నీసహప ఉపగృహ్ణాతేశాం
 త్యై । అంజతా పూర్ణపాత్రమానయతి । రేతవవాన్యాం ప్రజాం
 దధాతి । ప్రజయాసీమమమ్యః పూర్ణః । ముఖం విమృష్టే । అవభృథ
 సైక్రవయాపం కృత్వోత్తివతి । శతమానం...తి॥

ఆచార్య సంభావనమ్.

(శంకర సంభావనా.) నకర్మణానప్రజాయాధనేనత్యాగేనై కే
 అన్యుతత్వమానశుః॥ పరేణానాకం నిహితం గుహాయాం విభాజితే
 తద్యతయోవిశన్తితి, వేదాంతవిజ్ఞానసునిశ్చితార్థా స్సన్నానయో
 గాద్యతయ శ్శుద్ధసత్త్వాః, తేబ్రహ్మలోకేతు పరాంతకాలే పరామృ
 తాత్పరి ముచ్యంతిసర్వే. దహ్నిం విపాపం పరమేశ్వభూతం యత్పుం
 డరీకం పురమధ్యస్థగ్ధం, తత్రాపి దహ్రం గగనం విశోక స్తస్మిన్య
 దంత స్తదుపాసితవ్యం, యోవేదాదాస్వరః ప్రోక్తోవేదాంతేచప్రతి
 ష్ఠితః, తస్యప్రకృతిలీపస్య యఃపరస్సమహేశ్వరః॥

బృహస్పతి సంభావనా.

బృహస్పతే సవితర్భోధయేనగం సగంశితం చిహ్సంతరాగం
సగంశితాధి । వర్ధయేనం మహాతేసాభగాయ విశ్వేన మనుమద
స్తుజేవాః ।

దీక్షితం సంభావనా.

అగ్నిరగ్రే ప్రథమోదేవతానాం । సంయాతానాము త్రమో
విష్ణురాసీత్ । యజమానాయ పరగృహ్యదేవా । దీక్షయేదగం
హవిరాగచ్ఛతన్నః । అగ్నిశ్చవిష్ణోతపశ్చ త్రమంమహః । దీక్షాపాలే
భ్యోవనతగం హిశత్రా । విశ్వేదైర్వైర్యజ్ఞయైస్సంవిదానా । దీక్షా
మ స్మై యజమానాయధత్తమ్ ।

విద్యత్సంభావనా.

యేలర్యాజుతవా పురాణేవేదంవిద్వాగం సమభితోవదం
త్యాదిత్యమేవతే పరివదంతి సర్వేఅగ్నిం దివీతీయం తృతీయంచహగం
సమితియావతీర్వై దేవతాస్తాస్సర్వా వేదవిదిభ్యామ్నాణే వసంతిసస్మా
ద్యాభ్యామ్నాణేభ్యో వేదవిద్యోదివేదివే నమస్కుర్యాత్ ।

అథ స్వస్తి మంత్రార్థాః.

స్వస్తి । మంత్రార్థా స్వత్యా స్వఫలా స్పృత్వితి భవంతో
మహంతోఽనుగృహ్లాంతు । ఇతి సభ్యః బ్రూయాత్ । అనంతరం
పరిష దుచ్చైత్తస్తథాఽస్త్వితి సభ్యోదేశం పూరయేత్ । ఏతత్పూర
ణం యజమానస్య క్రిమాలోప పూర్త్యభవతి । శ్లో । జవచ్ఛిద్రం
తపచ్ఛిద్రం యచ్ఛిద్రం యజ్ఞకర్మణి । సర్వం భవతి నిచ్ఛిద్రం
బ్రాహ్మణై రుపపాదిత మితి స్మృతేః । ఏవ ముత్తరతా పూహ
నీషామ్ । ... .. వేదోక్తం పరిపూర్ణ మాయుష్య మస్త్వితి
భవంతో మహంతోను గృహ్లాంతు ।

సతత పరిమిత కౌర్య శాశ్వతపద నిత్యమంగళ విశిష్టావాగ్విస
 కేషణ వస్తు వాహన నిరంతర శోభన పరంపరావాప్తి నిరంతరా
 రోగ్య బలవృద్ధి విజృంభమాణ శరీర సౌకర్య తపోవృద్ధి వాక్సిద్ధి
 శతాయుర్ధన కనక వస్తు వాహన గజ తురగానేక సకలశాస్త్ర
 మైత్రీకరణ చతురంగ సేనాసన్నహన ఘటి చామర మణి భూష
 నాదియైక్తాహుత్వా దంపతీ అవిచ్ఛిన్నప్రీతిద్వారా మార్కండేయవ
 ద్దీర్ఘాయుష్మంతో భూయాన్తా మితి భవంత శ్రీమంతో.....తు॥
 తథాస్తు ॥౧॥ ఇమా జాయాపతీ వాణీ హిరణ్యగర్భా వివపుజ్యౌ
 లక్ష్మీనారాయణావివ పూర్ణానందా - గౌరీ శంకరావివ నిత్యాన
 పాయా - అరుంధతీ వసిష్ఠావివ రవస్సమ్మృణా - సీతా రామావివ
 సకలభోగభోగ్యోపేతా - రాధా కృష్ణావివ సఫల సకలమనోరథా -
 అననూ యాత్రీ ఇవ పాతీవ్రత్య సత్య శౌచపరాయణా - చిరాయు
 ష్మంతో ధన కనక వస్తు వాహన పుత్ర పౌత్రా ద్యభివృద్ధిమంతోచ
 న్యాతామితి భవంతః...తు ॥౨॥ గురుదేవతా ప్రసాదేన నిశ్చితా -
 నిరుపద్రవా - నిరోగా - నిర్వ్యసనా - నిర్దుఃఖా - భగవద్భక్తిభాజా
 న్యాతామితి భవంతః...తు ॥౩॥ అస్మిన్మహాశే లగ్నహోరాదే
 క్కాణ నవాంశ ద్వాదశాంశాది సమయేషు దేవేగ్రహాః యజ
 మానస్య జన్మనక్షత్ర జన్మరాశివశాత్ నామనక్షత్రీ నామరాశి
 వశాచ్చ శుభేతరస్థానేషుస్థితాః తేషాం గ్రహాణాం శుభఫల దాతృ
 త్వం భూయాదితి భ...తు ॥౪॥ దేవేగ్రహాః శుభస్థానేషుస్థితాః
 తేచాత్యంత శుభఫలదాన నామకూలా భవంత్యితి భ...తు ॥౫॥
 అమృతీతమేతల్లగ్నంచ సకలనోష విరహితం శుభబలకలితంచ నుఖ
 ప్రదం భూయాదితి భ...తు ॥౬॥ వేనోక్తం పరిపూర్ణమాయుష్య
 మస్త్యితిభవంతో మహంతోనుగృహ్లాంతు ॥౭॥ అనయోర్ద్ర పత్యోః
 ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్త్యితి భ...తు ॥౮॥ అనయోర్ద్రపత్యోః గృహస్థా
 శ్రమ ధర్మ కర్మనిష్ఠాగరిష్ఠత్వం భూ...తు ॥౯॥ ఇమాదంపతీ అన్యో
 వ్యప్రీతియైక్తా సాలంకారా సంతాన సంపత్సమ్మృద్ధా కీర్తి మంతో నుఖ
 భాగినా భూయాన్తామితి భ...తు ॥౧౦॥

(తత్ర తత్ర కర్మాణి ప్రకృతకర్మ సంసిద్ధిం సమనంత కర్మాధి
కార సిద్ధించవదేత్ । సర్వత్ర కర్మసుస్వామ్యుద్దేశేన కార్యా)

ఉపనయనకాలే మహదాశీర్వాచన మంత్రార్థః.

అస్యవటో వేదోక్తం పరిపూర్ణ...తు । అస్యవటో ద్గురుకుల
వాస బ్రహ్మచర్యవ్రత కాలద్యయాగ్నికార్య వేదాధ్యయన భిక్షా
చరణ గురు శుశ్రూషణాదా మతిరచంచలా స్త్వితి భ...తు । ౧౧॥
అస్యవటో ద్గురుదేవతానుగ్రహేణ ప్రణవ శ్రద్ధామేధా సిద్ధిర స్త్వితి
...తు ॥ ౧౨॥ అస్యవటో పరిపూర్ణ బ్రహ్మవర్చస్విత్యం భూయా
దితి...తు । ౧౩॥ యచ్చ యజమాన హృదయం యేచ యజమా
నానుబంధినః సర్వేపి భగవత్ప్రసాదేన కల్యాణాభిసంధయః కల్యాణ
భాజశ్చ భవంత్యితి భ...తు । ౧౪॥ యదవ్యస్మిక్ మహోత్సవే
యత్కించి దపశబ్దితం యాజకానాం యచ్చాశ్రావి పరుషంజనైః
యచ్చశుభ్ర ముక్తిలంబా తత్సర్వమపి వేదఘోషేణ బ్రాహ్మణాశీ
ర్వాచన బలేనచ శాంతకలుషం సుమంగళం శ్రావ్యం స్వస్తికృచ్చ
భూయాదితి భ...తు । ౧౫॥ వస్తిష్ఠ వాలఖిల్య విశ్వామిత్రే వైశం
పాయన దక్ష కాత్యాయన కౌండిన్య గౌతమాంగిరస పరాశర
వ్యాస వాల్మీకి భరద్వాజ శుక శౌనక సనత్కుమార జాబాలి
బాదరాయణ కుంభసంభవ నిత్యతపో మతంగ కౌండిన్య శండిల
శాండిల్య నాచికేత వృషభ మందరపాల కపిలవర్ణ గాంగేయ
విభాండకాదీనా మాయూరారోగ్యక రాశీర్వాచన సాత్రస్త్వం
భూ...తు । ౧౬॥

సంతతి శ్రీరస్తు.....భవతు । తతస్సభాం ప్రతిసాష్టాంగం
ప్రణమ్య మంత్రాక్షరైః ప్రతిగృహ్ణీయాత్ । అపిచ । దేశకులా
చారానురోధేన సంప్రదాయ పరిపాత్యనుసరణేన కరణవ్యం ।

అథ కేచిత్పాఠః.

౧ అనయో ద్దంపత్యో శ్చిశోశ్చ వేదోక్తం దీప్తాయుష్యం
భూయాదితి...భవం...తు ।

౨ అస్మిన్ ముహూర్తే స్సుముహూర్తో భూయాదితి భవంతో మహంతోను గృహ్ణంతు ।

3 ఏతల్లగ్నాపేక్షయా ఆదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం శుభస్థాన ఫలావాప్తిరస్త్వితి భవంతో...గృహ్ణంతు ।

౪ శ్రీమాతాం తత్రభవతాం మహతాం భూసురాణాం శ్రీమత్పాదారవిందమూలే కృతప్రణామా కృతాంజలిపుటావిమాదంపతీ శ్రద్ధావంతో, మేధావంతో, ప్రజ్ఞావంతో, ధారణావంతో, బహుపుత్రవంతో, బహుమిత్రవంతో, బుద్ధిమంతో, ఋద్ధిమంతో, ధనధాన్యసమృద్ధివంతోచ భూయాస్తామితి భవంతో...గృహ్ణంతు ।

౫ ఇమాదంపతీ సుఖాలింగితాంగౌ, దయా భాగపాంగౌ, విశుద్ధాంతరంగౌ, జితానత్వసంగౌ, కృతాకృత్యభంగౌ, విపాపానుషంగౌ, శుభాత్మీయ లింగౌ, గుణాధిక్యంతుగౌచ భూయాస్తామితి భవంతో...గృహ్ణంతు ।

౬ ఇమాదంపతీ సువాససౌ, సుమనసౌ, సువర్చసౌ, నిరంశర విధిమూత జాతవేదసౌ, నిజతనుప్రభా తిరస్కృతతమసౌ, అవిరతన వనవన్మశ్ల మానవపుషౌ, హేలావిలసిత వచసౌ, మాలాలంకృత తిరసౌ, వేలావిరహితి యశసౌచ భూయాస్తామితి భవం...తు ।

౭ అనయో ర్దంవత్యోః...కైరవణీ చంద్రమసారివ, కోశ మటలీ సూర్యయోరివ, చారకమండలీ మేఘయోరివ, పికినుందరీ మాకండయోరివాన్యోన్యం ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్త్వితి భవంతో..... గృహ్ణంతు ।

౮ అనయో ర్దంవత్యోః.....అన్యదేవ దేవస్య, అఖిలాండ కోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, సంసారతాపాధిక పరిశ్రాంత నిజజన సంతాపహరణ చరణాలవత్రస్య, పంచబాణ తుసిరసదృశ జంఘా ద్వయస్య, కరికరభ పీనవృత్తాయతో నూద్యయస్య, కుండలీపతి భోగసన్నిధి కరమండీత దోర్దండస్య, శ్రీవత్సకౌస్తుభాది విలసత్ప్విన దృఢవిశాల వక్షస్థలస్య, మణిమయ మకరకుండలాలంకృత కర్ణద్వ

యస్య, అకలంక పూర్ణశకాంక బింబమివ సుందర ముఖారవిందస్య,
ప్రణతజన సంపత్కర పరమ కరుణాకటాక్ష పీతజన్య, ఇంద్రానీల
సమాన దివ్యదేహస్య, వై దేహీసహిత శ్రీరామచంద్ర ప్రసాదా
దాయుష్మత్సుగుణానేక బహు సుపుత్రావాప్తిర స్వీతి భవంతో...
గృహ్లాంతే ॥

౯ అనయోర్దంపత్యోః బృందారకవర కందర్పజిత అరవింద
ప్రభవసనంద ప్రథిత మునీంద్ర ప్రభృతిక వందిప్రియతమ బృందస్తుత
శుభశీలః । సత్యవ్రతగత వేగవతీసరిదుత్తర తటకాంచీ విలసదనంత
సరోవర విశ్వస్మగుత్తర వేదికృత సద్వరస్తుత హ స్తిమహీధర మస్తు
మణీకృత నిస్తులమహిమ హిరణ్మయీ పుణ్యకోటినిలయః ప్రవిమల
మదమోద వేధోవిహిత హయమేధోధృత మధురవసానిరుపమ పరి
మళ పరిహాసవదనో భగవాన్ దేవాధిరాజో భగవాన్ (మహారాజ
వరదరాజో) నిరంతరం శ్రేయఃప్రదో భూయూదితి భవంతో.....
గృహ్లాంతే ॥

౧౦ ఇమా దంపతీ అనుపదవిజృంభమాణ మహాసంపద్విశేష
తోపితయా । ప్రతిదినం కాలత్రయేపి సముద్ఘోష్యమాణ పటహా-
ఘణహా- వక్త్రీ- ఫల్లికా- మండుక- విక- కామగంధా- కాహళి-
సరళీ- మురళి- నిస్సాణభేరీ దుండుభి- శంఖ- శృంగ- మృదంగ-
వంకోద్ధాభుజ- మడ్డుక- దిండిమ- దుండుకీ- నిధక్కా- ధక్కా-
ఝక్కా- ధక్కులిబంభా- తిమిరదర్దర- ఝర్జర- ఘర్జర- విపంచీ
పారంగీ ప్రముఖానంద మాంగళికవాద్య సంపూరితతయా- క్వచన-
ధణాంధణాం క్వచి ఝణాం ఝణాం క్వాపి బంభుం బంభుం క్వచి
ద్దుం దుం క్వచి ధ్ధిం ధిం క్వచి త్కణ కణ క్వచి ఝ్ఘణ ఝ్ఘణ ఝ్ఘణ
క్వచి ఝ్ఘ్ఘణాం ఝ్ఘ్ఘ్ఘణా మిత్యాది శ్రుతిమథగం భావుకనిధ్యాన
దంధ్వన్యమాన గేహాంకణా-నిత్యోత్సవ కోలాహల సామాజిక మనో

రంజక అప్పరోగణ ధిక్కారిలస్కర- ధైర్యవిజయ- ధ్వజాయత-
సావయవమస్థిర- విద్యుల్లతా సందోహ సందేహ సంధాయా- మనోజ్ఞ
పారసుందరీ- క్రీడానలకాన సాభినయి ధిక్తాం ధిక్తాం దిరుగుడు- లక్
ర్షణు ర్షణుతాం- తద్ధిమి ధిమితాం- తద్ధిమి ధిమితా మిత్యాది-
నిషాద ఋషభ- గాంధార- వడ్డమధ్యమ ధైవత- పంచమాఖ్య-
సప్తస్వ- రసంయుక్త- సంగీతకృవణ- సంపూర్ణానందాచ- భూయా
స్తామితి కీమంతో ధీమంతో భూమంతో భవంతో మహంతోను
గృహంతే!

౧౧ ఇమా దంవతీ వాణీ విరిచ్చావివ వధికతానురాగా- పా
ర్యతీ పరమేశ్వరావివ పరస్పర ప్రణయరసభరభరితో- కమలా కమల
లోచనావివ కలిత కరుణాకటాక్షా- ఇంద్రాణీ మహేంద్రావివ ఇదం
మానా- రతికందర్పావివ అతిసుందరతాదర్పా- సీతా రామావివ
సిద్ధమనోరథా- రుక్మిణీ కృష్ణావివ యావళాలినా- వ్రభా వ్రభావంతా
వివ అవినాభావవంతో- లోపాముద్రా కుంభసంభవావివ లోకసావ
నాలాకా- సావిత్రి సత్యవంతావివ సత్యసంథా- దమయంతీ నళావివ
దేదీప్యమాన దివ్యదేహా- అరుంధతీ వసిష్ఠావివ శ్రుతి స్మృతిగోచర
నిత్య వైమి త్రికాడి నిఖల కర్మానుష్ఠానపరా- అతిధన్యా- అతిధన్య
మాన్యా- ప్రతిష్ఠితపాత్రప్రతిపాదితకన్యా- ఊరీకృతసాజన్యా- దూరీ
కృతచార్జన్యా- మహితజన మూర్ధన్యా- బహుపుణ్యో- బహుగణ్యో
బహు లావణ్యో- బహు వైచక్షణ్యో- బహు దాక్షిణ్యో- అశ్రిత
కరణ్యో- విహిత భగవత్ప్రవణ్యో- విదిత వేదప్రామాణ్యో- నిత్య
తారుణ్యో- భృత్యకారుణ్యో- కమనీయ కరచరణారుణ్యో- విబుధా
గృగణ్యో- బహుధావరణ్యో- వివిధ విహారారణ్యో- బహుపుష్టా-
బహుదృష్టా సుశిష్టా లక్ష్మిష్టా అరుష్టా అనష్టా అకష్టా అభ్రష్టా విబుధ
తోషణ్యో నిగత దూషణౌ మహిత భూషణౌ శత్రు భీషణౌ పాప

శోషణా ధర్మ పోషణా శాంతో దాంతో కాంతో క్షాంతో అపరి
భ్రాంతో అపరిశ్రాంతో విదితవేదాంతో విగతమోదాంతో విహిత
భేదాంతో బహుపుత్రో బహుమిత్రో బహుసత్వో శుభవక్త్రో సుచ
రిత్రో శుభనేత్రో కమనీయగాత్రో రమణీయగోత్రో అధితాఽఖిల
శాస్త్రో జైత్రో దళీయాంసో గరీయాంసో బలీయాంసో పటీయాంసో
దృఢీయాంసో సజ్జననేదీయాంసో దుర్జనదళీయాంసో పరిహృత పాపీ
యాంసో శ్రేయాంసో భూయాంసో ప్రేయాంసో భూయాస్తామితి
శ్రీమంతో ధీమంతో భూమంతో భవంతో మహంతోను గృహ్మంతః॥

ఏవం వివాహమహోత్సవే స్వ స్తి మం త్రా ధా : .

౧ అన్యవటోః ప్రణవశ్రద్ధా మేధావ్రజ్ఞా ధారణాసిద్ధి ర్భూ
యాదితి...తు॥

౨ అన్యవటోః బ్రహ్మ తేజోభివృద్ధిః సదాచారసంపత్తిః సకల
గుణాభిరామతా సద్గురు శుశ్రూషా సాయంప్రాతః వీక్షితహోత్రవిధిః
సదాధ్యయనశీలతా శుభ్రీకాపీనమాంజీ దండజనధారితా, నాగనా
కాలే సంధ్యావందనతా భూయాదితి...తు॥

౩ అయంవటుః మార్కండేయవ దీర్ఘాయుష్మాన్ - బృహ
స్పతిరివ వాగ్మీ, వత్సభవ బ్రహ్మచర్యవ్రతచారీ- పరాశరభవ చతు
ర్వేదపారంగతః, ఆదిశేషభవ అశేషశాస్త్రప్రపక్తా, ఘనురివ స్మృతి
కర్తా, భర్గభవ బాహళశాస్త్ర చతురః, వాల్మీకిరివ కావ్యకరణ
నిపుణః, అంభోధిరివ గాంభీర్యః, తుషారగిరిరివ ధైర్యవాన్, వ్యాస
నూనురివ జ్ఞానవాన్, కపిలమహాపికారివ యమనియమానస పాగ్నా
యామి ప్రత్యాహార ధ్యానధారణ సమాధ్యష్టాంగయోగ యుక్తః,
వసిష్ఠభవ వ్యాఖ్యావిఖ్యాతః, ప్రభాకరభవ భాస్వాన్, ఆశ్రేయభవ

అష్టాదశకరః, అశ్వినేయూవివ హవసంపన్నః, సదాచార సంపన్నో
భూయాదితి...గృహంతు ।

ర అయంవటుః వేదవేదాంగేతి హసాగమన్యాయ కావ్యా
లంకార, నాటక, గాన, కవిత్వ, కామశాస్త్ర, ద్యౌత నైపుణ్య దేశ
భాషాజ్ఞాన లిపి కర్మవాచక సమస్తావధాన స్వరశాస్త్ర శకున సాము
ద్రిక రత్నమేతా స్వర్ణమేతా అశ్వలక్షణ గజలక్షణ మల్లవిద్యా అపా
కర్మ దోహత గంధవాద రసవాద ఖనీవాదాగ్నిస్తంభ తాయుస్తంభ
ఖడ్గస్తంభ జలస్తంభ వశ్యాకరణ మోహన విచ్ఛేషణ ఉచ్ఛాటన
మారణ కాలవంచన పాశుపాల్య కృష్యాసన కర్మలావుక యుద్ధమృ
గయా రతికాశల అదృష్టకరణి ద్యౌతకరణి చిత్రలోహ సామాణ
మృద్దారు వేణుచర్మాంబర క్రియాచార్య బోషధసిద్ధి మంత్రసిద్ధి
స్వరవంచనా దృష్టివంచనా అంజన జలస్థవన వాక్సిద్ధి ఘంటకాసిద్ధి
ద్రవాల మహేంద్రజాలాఖ్య చతుష్టప్తి విద్యాపారంగతో భూయా
దితి...గృహంతు ।

అన్యవటో ర్వేదాస్సర్వే ప్రతిభా సంతామితి భవంతో...తు॥
తథాస్తు । అన్యవటో స్సాంగవేద వేదాంతపారంగ తత్త్వమస్త్వితి
భవంతో...తు॥ తథాస్తు । అన్యవటో స్సకలవిద్యానైపుణ్య మస్త్వితి
భవంతో...తు॥ తథాస్తు ।

స్వస్తిమంత్రార్థః స్వమాప్తః .

స్వాధ్యాయ బ్రహ్మణమ్

హరిః ఓమ్ ॥ సమో బ్రహ్మజ్ఞః సమో అస్త్యగ్నయై సమః
ప్రథివ్యై సమ ఓషధీభ్యః । సమో వాచే సమో వాచస్పతయై
సమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥ ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ।

హరిః ఓమ్ ॥ సమా వై దేవానాం చాసురాణాం చ యజ్ఞా
ప్రతతావాస్తాం వయగ్ం స్వర్గం లోకమేష్యామో వయమేష్యామ
ఇతి తేనురాస్స సహ్య సహస్రే నాచరస్సహచర్యేణ తపసైవ దే-
వాస్తేనురా అనుహ్యగ్ంస్థైః ప్రాజాన్తగ్ంస్థైః రాధవస్తేన స్వర్గం
లోకమాయస్సృతేన వై యజ్ఞేన దేవాస్సర్వర్గం లోకమాయస్స-
ప్రస్మతేనాసురాస్స గాభావయస్సృతేన హ వై యజ్ఞోపవీతినో
యజ్ఞోఽప్రస్మతోఽనుపవీతినో మహిష్ణు బ్రాహ్మణో యజ్ఞోప-
వీత్యధీతై యజత ఏన త తస్మాద్యజ్ఞోపవీత్యేవాధీయాత యాజయై-
ద్యజేత వా యజ్ఞస్య ప్రస్మత్యా అజినం వాసా వా దక్షిణత ఉపవీయ
దక్షిణం బ్రాహమముద్ధరతేన ధత్తే సన్యసితి యజ్ఞోపవీతమేతదేవ
విసరీతం ప్రాచీనావీతగ్ం సంవీతం మానుషమ్ ॥ ౧ ॥

రక్షోగ్ంసి హ వాపురోఽసవాకే తపోగ్రమత్థిష్ఠన్త తా -
 స్ప్రిజాపతిర్వ రేణోపామన్తయత తాని వరమవృణితాదిత్యో నో
 యోధా ఇతి తాస్ప్రిజాపతిరప్రవీద్యోఽయధ్వనితి తస్మాదుత్థిష్ఠ -
 న్తగ్ం హ వా తాని రక్షోగ్ంస్యాదిత్యం యోధయన్తి యావదస్త -
 మస్వగతాని హ వా ఏతాని రక్షోగ్ంసి గాయత్రియాఽభిమ -
 నిత్రితేనామృతా శామ్యన్తి కను హవా ఏతే బ్రహ్మవాదినః పూ -
 ర్వాభిముఖాస్తస్థాయాం ౩ యత్రియాఽభిమనిత్రితా ఆప ఊర్ధ్వం
 విక్షిపన్తి తా ఏతా ఆపో వత్రీ భూత్వాతాని రక్షోగ్ంసి ముద్దై -
 హారుణేద్వీపే ప్రక్షిపన్తి సుత్ర్యక్షిణం ప్రక్రమన్తి తేన పాస్తానమవ -
 ధూస్వస్త్యధ్వన్తమస్తం యస్తనూద్యోమభి ధ్యాయన్మర్వినాస్త్రి -
 ప్తాణో విద్వాన్ధ్వకలం భద్రచక్షుతేఽసావాదిత్యో బ్రహ్మాతి బ్ర -
 హ్మైవ సస్పృహోవ్యేతి య ఏవం వేద ॥ ౨ ॥

యద్దేవా దేవహేళనం దేవాసశ్చక్రమా వయమ్ । ఆది -
 త్యా స్తస్మాన్మామఞ్చతతఃస్వరైన ముమిత । దేవా జీవనకాయా
 యద్వాచాఽసృతమూదిమః । తస్మాన్నఇహ ముఞ్చతపశ్వే దేవాస్స -
 జోషనః । ఋతేన ద్యావాపృథివీ ఋతేనత్వగ్ంసరస్వతి । కృతాన్నః
 పాహ్యోసస్తో యత్కిఞ్చాసృతమూదిమః । ఇన్ద్రాగ్ని మిత్రావరుణౌ
 సామో ధాతా బృహస్పతిః । తేనో మఞ్చన్వేసస్తోయదన్యశ్చత -
 మురిమ । సజాతశ్శగ్ంసాదుత జామి శ్శగ్ం సాజ్జాయస్శగ్ంసాదుత
 వాకనీయసః । అనాధృప్తం దేవకృతం యదేనస్మాత్వమస్మాజాత -

వేదో ముముగ్ధి॥ 3॥ యద్వాచా యన్తసా బాహుభ్యామూరుభ్యామ
 ప్తీవద్భ్యాగ్ శీతై ర్యదస్మత్ చక్రమూ వచుమ్ । *అగ్నిమా
 తస్తా దేవసః ప్రముఖృతు చక్రమ యాని దుష్కృతా । యేన
 త్రిణో అణవాన్నిర్భూవ యేన సూర్యం తనుసా నిముణ్మోచ
 యేనేన్ద్రో విశ్వా అజహా రాత్రీస్తైనాహం జ్యోతిషా జ్యోతిరానశాన
 ఆక్షి । యత్కున్దమప్రతీత్తం మయేహ యేన యమస్య నిధినా
 చరామి । ఏతత్తదగ్నే అన్తృణో భవామి జీవన్నైవ ప్రతి తత్తే
 దధామి । యస్మయ మాతా యదాపిపేష యదన్తరిక్షం యదాశ-
 సాతి కామామి త్రితే దేవా దివి జాతా యదాప ఇమంమే
 వరుణ తత్త్వాయామి త్వం నో అగ్నే సప్తం నో అగ్నే త్వమగ్నే
 అయాసి ॥ 3 ॥ ౪ ॥ ముముగ్ధి సప్త చ ॥ 3 ॥

యదదీవ్యస్మృణమహం బ్రహ్మవాదిత్సన్వాసం జగరజనేభ్యః ।
 అగ్నిమాతస్తాదిన్ద్రీశ్చ సంవిదానా ప్రముఖృతామ్ । యద్ధస్తాభ్యాం
 చకరకల్పిపాణ్యతాణాం వగ్ను ముప జిఘ్నూమానః । ఉగ్రంప్రశ్యా చ
 రాష్ట్రభృచ్చ తాస్యప్రసరావసదత్తా మృణాని । ఉగ్రంప్రశ్యై రా-
 ష్ట్రభృత్కిల్బిపాణి యదక్షుప్తమయదత్తమేతత్ । నేన్న ఋణా-
 స్తృణవ ఇత్సమానో యమస్య లోకే అధిరజ్జరాయ । అప తే
 హేళ ఉదు త్తమమిమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వంనో అగ్నే

* అగ్నిమాతస్తా దేవస్తాగార్ హవత్యః ప్రముఖృతుచక్రమ
 యాని దుష్కృతా । ఇతి ద్రావిడపాఠః.

పత్నాన్ప్రత్యహతాజ్ఞాతవేదో నదస్య । అథి నో బ్రూహి సుమ-
 నస్యమానో వయగ్ స్యామ (పణదానస్సపత్నాన్ । అగ్నేయో
 నోఽభితో జనో వృతో వారో జిహ్వాగ్ంసతి । తాగ్ంస్త్యం వృత్ర-
 హజ్జహి వస్వస్త్వభ్యమా భర । అగ్నే యో నోఽభి దాసతి
 సమానో యశ్చ నిష్ఠ్యః । తం వయగ్ం సమిధం కృత్వా తు-
 భ్యమగ్నేఽపి సధ్యసి ॥ ౭ ॥ యో నశ్చపాదశఽత్రో యశ్చనశ్చపతశ్చపాత్ ।
 ఉపాశ్చ తస్మై నిముక్షు సర్వం పావగ్ం సమూహతామ్ । యో
 నస్సపత్నో యోరణో మర్తోఽభి దాసతి దేవాః । ఇథస్యేవ ప్ర-
 తాయత్రో మా తస్యోచ్ఛృషి కించన । యో మాం ద్వేష్టి జాతవేదో
 యం చాహం ద్వేష్టియశ్చ మామ్ । సర్వాగ్ంస్తాసగ్నే సం దహ
 యాగ్ంశ్చాహం ద్వేష్టి యే చ మామ్ । యోఆస్త్వభ్యమరాత్రీయా-
 ద్యశ్చ నో ద్వేషతేజసః । నిదాద్యో అస్తాద్విహ్నీచ్చ సర్వాగ్ంస్తా-
 న్నష్టపాకురు । సగ్ంశితం మే బ్రహ్మ సగ్ంశితం వీర్యాంబలమ్ ।
 సగ్ంశితం క్షత్రం మే జిహ్వు యస్యాహమస్మి పురోహితః । ఉదేహం
 బ్రాహ్మణా అతిరముద్వర్షో అథోబలమ్ । క్షిణామి బ్రహ్మణామి-
 త్రా సున్న యామి స్వాం అహమ్ । * పునర్జనః పునరాయమణ
 ఆగ్రాత్పునశ్చక్షుః పునశ్శ్రోత్రం మ ఆగ్రాత్పునః ప్రాణః పునరాకూతం

* పునర్జనః పునరాయమణ ఆగ్రాత్పునశ్చక్షుః పునశ్శ్రోత్రం మ
 ఆగ్రాత్పునః ప్రాణః పునరాకూతం ముఆగ్రాత్ । ఇతిద్రావిడపాఠః.

మ అగాత్పుశ్చిత్తం పునరాధీతం మ అగాత్ । వైశ్వానరో మే-
దబ్ధస్తనూ వా అవదాధతాం దురితాని విశ్వా ॥ ౧౬ ॥

పోషం దధసి పురోహిశ్చత్వారి చ ॥ ౧౭ ॥

వైశ్వానరాయ ప్రవేదయా మో యదీన్మణాగ్ం సజ్జరో
దేవతాసు । స ప్రతాన్వాశాన్ప్రముచస్రవేద స నో ముఖ్యతు
దురితా దవద్యాత్ । వైశ్వానరః పవయాన్నః ప్రవిత్రేయః -
త్సజ్జమభి ధావామ్యాశామ్ । అనాజానన్తససా యాచమానో
యదత్రైనో అవ తత్సువామి । అమీ యేసుభిగే దివి విచృతౌ
నామతారకే । ప్రహామృతస్య యచ్ఛతామేతద్బద్ధకమోచనమ్ ।
విజహీష్వా లోకాన్కృధి బధ్నాన్తుఞ్శాసి బద్ధకమ్ । యోనేరివ
ప్రచ్యుతో గర్భస్సర్వాన్వభో అనుష్వ । స ప్రజానస్రతి గృభీత
వివాన్ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య । అస్మాభిదక్షత్తం జరసః పర-
స్తాదచ్ఛిన్నం తన్తుమను సంచరేమ ॥ ౧౮ ॥ తతం తన్తుమస్వేకే అను
సంచరన్తి యేషాం దత్తం పితృమాయనవత్ । అబద్ధ్వైకే దదతః
ప్రియచ్ఛాద్దాతుం చేచ్ఛక్ష్వాగ్ం సస్సర్వర్గ ఏమామ్ । ఆరభేథా-
మను సగ్ం రభేథాగ్ం సమానం పన్థామవభో మృతేన । యద్వాం
పూర్తం పరివిష్టం యదగ్నా తస్మై గోత్రాయేహ జాయాపతీ సగ్ం
రభేథామ్ । యదన్తరిక్షం పృథివీముత ద్యాం యన్తాతరం పితరం
వాఽహిగ్ంసిమ । అగ్నిమాః శస్తాదేనస్తా గార్హపత్య ఉన్నో -
నేషద్దురితా యాని చక్రమ । భూమిమాః తాదితిర్నో జనిత్రీం

భ్రాతౌఽన్తరిక్షమభిశన్త వసః । ద్యౌర్నః పితా పితృయాచ్యం
భవాసి జామి మిత్వా మా వివిస్సి లోకాత్ । యత్ర సుహార్దస్సు-
కృతౌ మదన్తైవిహాయ రోగం తన్వాత్ ౨౧౦ స్వాయామ్ । అశ్లో -
ణాజైరహ్నతాన్స్వర్గైతత్ర పశ్యేసు పితరంచ పుత్రీమ్ । యద-
న్నమద్యస్మతేనదేనా దాస్యన్నదాస్యన్నత వా కరిష్యన్ ॥
యద్దేవానాం చక్షుష్యాగ్లోలస్తి యదేవ కించ (ప్రతిజగ్రా)హమ-
గ్నిమాః తస్మాదన్త్రణం కృణోతు । యదన్నమద్ధి జహుః
విహుషం వాస్తో హిరణ్యముత గామజామవిమ్ । యద్దేవానాం
చక్షుష్యాగ్లోలస్తి యదేవ కించ (ప్రతిజగ్రా)హమగ్నిమాః తస్మా-
దన్త్రణం కృణోతు । యన్నయా మసనా * వాచా కృతమేనః
కదాచన । సర్వస్మాత్తస్మాన్మృత్యో మోగ్ధి త్వగ్ంహి వేత్థ యథా-
తథమ్ ॥౬॥ ౧౦॥ చరేమ పుత్రీగ్ం వట్సు ॥ ౬॥

వాతరశనా హ వా ఋష మశ్రమణా ఊర్ధ్వమన్థినో బభూ-
వుస్తా సృషయోఽర్థమాయగ్ంస్తై నిలా మమచరగ్ంస్తైఽయ ప్రవిశుః
కూత్వాణ్డాని తాగ్ంస్తైష్వస్వోద్ధృద్ధయా చ తపసా చ తాసృష-
యోఽబ్రువన్తథా నిలాయం చరథేతి త ఋషేనబ్రువన్తమో
వోఽస్తు భగవనోఽస్థిన్ధామి కేనసస్సపర్యామేతి తాసృషయో-
ఽబ్రువన్తవిత్రం నో బ్రూత యే గారైపసస్సామేతి త ఏతాని

* యన్తే మసనా వాచా కృతమేనః కదాచన । సర్వస్మాన్మృ-
త్యో మోగ్ధి త్వగ్ంహి వేత్థ యథా తథమ్ । ఇతి ద్రావిడచారః.

మఱిగాత్పుశ్చిత్తం పునరాధీతం మఱిగాత్ । వైశ్వానరో మే-
దభస్తనూ పా అపబాధతాం దురితాని విశ్వా ॥ ౧౧ ॥ ౮ ॥

పోషం దధసి పురోహిః శ్చత్వారి చ ॥ ౧౧ ॥

వైశ్వానరాయ ప్రవేదయా మో యదీన్మణగ్ం సజ్గరో
దేవతాసు । స ప్రతాన్వాశాస్త్రిముచస్ప్రవేద స నో ముఖ్చాతు
దురితా దప్రద్యాత్ । వైశ్వానరః పవయాన్నః ప్రవిత్రేయః -
త్సజ్గమభి ధావామ్యాశామ్ । అనాజాన్తన్తససా యాచమానో
యదత్రేనో అవ తత్సుచామి । అమీ యేనుభిగే దివి విచృతౌ
నామతారకే । ప్రహమ్భతస్య యచ్ఛతా మేతద్బద్ధకమోచనమ్ ।
విజిహీర్ష్య లోకాస్కృధి బన్ధాన్మఖ్చాసి బద్ధకమ్ । యోనేరివ
ప్రచ్యుతో గర్భస్సర్వాన్పథో అనుష్వ । స ప్రజానస్సతి గృభీత
వివాస్త్రిజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య । అన్తాభిద్రేత్తం జిరసః పర-
స్తాదచ్ఛిన్నం తన్తుమను సం చరేమ ॥ ౯ ॥ తతం తన్తుమస్యేకై అను
సం చరన్తి యేహం ద్రత్తం పిత్ర్యమాయనవత్ । అబద్ధ్వైకై దదతః
ప్రియచ్ఛాద్ధాతుం చేచ్ఛక్ష్నవాగ్ం సస్సన్వర్గ ఏహమ్ । ఆరభేథా-
మను సగ్ం రభేథాగ్ం సమానం పన్థామపథో పృతేస । యద్వాం
పూర్తం పరివిష్టం యదగ్ం తస్మై గోత్రాయేహ జాయాపతీ సగ్ం
రభేథామ్ । యదన్తరిక్షం పృథివీముత ద్యాం యన్తాతరం పితరం
వాఙ్మహిగ్ంసిమ । అగ్నిమా తస్మాదేనస్తా గార్హపత్య ఉన్మీ -
నేషద్ధురితా యాని చక్రసు । భూమిమా తాదితిర్మో జనిత్రీ

భ్రాతౌఽన్తరిక్షమభిశస్త ఏనః । ద్యౌర్నః పితా పితృయాచ్యం
భవాసి జామి మిత్వా మా వివిత్సి లోకాత్ । యత్ర సుహృద్సు-
కృతౌ మదన్తైవిహాయ లోగం తన్వా ౨గ్ం స్వాయామ్ । అశ్లో -
ణాజైరహితాన్స్వగైతత్ర పశ్యేసు పితరంచ పుత్రీమ్ । యద-
న్నమద్యస్మతేనదేవా దాస్యన్నదాస్యన్నత వా కరిష్యన్ ।
యద్దేవానాం చక్షుష్యాగోతస్తి యదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహమ-
గ్నిమా తస్మాదన్మణం కృణోతు । యదన్నమద్ధి బ్రహ్మభా-
విరూపం వాస్తో హిరణ్యముత గామజామవిమ్ । యద్దేవానాం
చక్షుష్యాగోతస్తి యదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహమగ్నిమా తస్మా-
దన్మణం కృణోతు । యన్నయా మనసా * వాచా కృతమేనః
కదాచన । సర్వస్మాత్తస్మాన్మౌగ్ధి త్వగంహి వేత్థ యథా -
తథమ్ ॥౬॥ ౧౦॥ చరెమ పుత్రీగం వత్స ॥ ౬॥

వాతరశనా హ వా ఋష మశ్రమణా ఊర్ధ్వమస్థినో బభూ-
వుస్తా సృష్టయోఽర్థమాయగ్ంస్తి నిలాయమచరగ్ంస్తిఽచ ప్రవిశుః
కూళ్లాణాని తాగ్ంస్తిష్వస్వః స్తద్భృద్భయా చ తపసా చ తాస్మష్ట-
యోఽబ్రువన్తథా నిలాయం చరథేతి త ఋషీనబ్రువన్తమో
వోఽస్తు భగవన్తోఽస్థిన్థామ్ని కేనససపర్యామేతి తాస్మష్టయో-
ఽబ్రువన్తవిత్రం నో బ్రూత యేగారెవస్సాస్యమేతి త ప్రతాని

* యన్తే మనసా వాచా కృతమేనః కదాచన । సర్వస్మాన్మౌ-
గ్ధి త్వగంహి వేత్థ యథా తథమ్ । ఇతి ద్రావిడచారః.

సూక్తాన్యపశ్యన్ యద్దేవా దేవహేళనం యదదీప్య స్మణమహం
 బభూవాయుష్టే విశ్వతో దధదిత్యైతై రాజ్యం జహుః వైశ్వాన-
 రాయ ప్రతివేదయామ ఇత్యుపతివృత యదర్వాచీనమేనో భూణహ-
 త్యాయాస్తస్మాన్తోక్యధ్వ ఇతి త వృతైరజహుస్తై రైవసోభవన్
 మాదిష్వేతైర్జహుయాత్పుతో దేవలోకాన్ధనుశ్చ తే ||2||౧౧||

కూశ్మాణ్డజహుయాద్యోఽపూతఇవ మన్యేత యథా సైనో
 యథా భూణహైవమేష భవతి యోయోనౌ రేతిస్సిద్ధితి
 యదర్వాచీనమేనో భూణహత్యాయా స్తస్మాన్త్యతై యావదేనో
 దీక్షాముపైతి దీక్షిత వృతైస్సతతి జహోతి సంవత్సరం దీక్షితౌ
 భవతి సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై మాసం దీక్షితో భవతి
 యో మాసస్స సంవత్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై చతుర్వి-
 గ్శతిగ్ం రాత్రీదీక్షితౌ భవతి చతుర్విగ్శతిర్ధమాసాస్సంవ-
 త్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై ద్వాదశ రాత్రీర్దీక్షితో భవతి
 ద్వాదశ మాసాస్సంవత్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై షడ్రా-
 త్రీదీక్షితౌ భవతి షడ్వాఋతస్సంవత్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం
 పునీతే త్రిస్రాత్రీర్దీక్షితౌ భవతి త్రిపదా గాయత్రీ గాయత్రీయా
 ఏవాత్మానం పునీతై సమాగ్ంసమశ్నీయాన్న స్త్రియముపేయాన్న
 పర్యానీత జగుప్సే తాన్తాత్పయో బ్రాహ్మణస్యవ్రతం యవాశూ-
 రాజస్యస్యామితౌ వైశ్వస్యాథో సౌమ్యైవ్యధ్వర ఏతద్వ్రతం

బ్రూయాన్యది మశ్యోతోపదస్యామిత్యోదనం ధానాస్సకూన్తృత-
మిత్యసన్రతయేద్రాత్మనోఽనుపనానాయ || ౧౦ || ౧౨ ||

అథా హ వై పృశ్నీగ్ం నప్రస్యమానా స్పృష్టా స్వయ-
మభ్యభ్యాసోఽష్టత ఋషయోఽధవస్తృషీశామృషితృప తాం దే-
వతా ముపాతిష్ఠన్త యజ్ఞకామాన్త ఏతం బ్రహ్మయజ్ఞమపశ్యన్త-
మాఽహరన్తేనా యజన్త యదృచోఽధ్యగీవత తాః పయసహు-
తయోదేవానా మభవత్ యద్యజాగ్ంషి ఘృతాహుతయో య-
త్సానూని సోమాహుతయో యదధవాఙ్జీసో మధ్వాహుతయో
మద్భృష్టానానీతిహసాన్పురాణాని కలాన్తాథా వారాశ్చగంఢీర్హే-
దాహుతయో దేవానామభవన్తాభిః తుభం ప్రాప్తవసుపాఘ్న సుప-
హతపాపానో దేవాన్సన్వర్గం లోకమాయస్పృష్టాణాన్సయజ్ఞ్యమృ-
షయోఽగచ్ఛన్ || ౧౧ || ౧౩ ||

పశ్య వా ఏతే మహాయజ్ఞాస్సతతి ప్రతాయనై సతతి
సంశ్లిష్ఠనై దేవయజ్ఞః పితృయజ్ఞో భూతయజ్ఞో మనుష్యయజ్ఞో
బ్రహ్మయజ్ఞ ఇతి యదగ్ం జాహోత్యసి నమిధం తద్దేవయజ్ఞ-
స్సంతిష్ఠతే యత్పితృభ్యస్సన్విధాత్తో త్యవ్యప స్తప్త్యయజ్ఞ స్సంతి-
ష్ఠతై యదూభితేభ్యో బలిగ్ం హరతి తదూభితయజ్ఞస్సంతిష్ఠతై
యద్రాహ్మణైభ్యోఽన్నం దదాతి తన్నసుష్య యజ్ఞస్సంతిష్ఠతై య-
త్స్వాధ్యాయమధీయాతై కామప్రవృచం యజాస్సాను వా తద్భృ-
హ్మయజ్ఞస్సంతిష్ఠతై యదృచోఽధీతై పయసః కూల్యా అస్యపితృ-

స్థన్వధా అభి వహన్తి యద్యజుగ్ంషి ఘృతస్య కూల్యా యత్సా-
మాని సోమ ఏభ్యః పవతే యదధర్వాణ్ణిరస్తో మధోః కూల్యా
యద్భ్రాహ్మణానీతిహసాస్పరాణాని కల్పాన్నాథా నారాశగ్ంసీమే-
దస్యకూల్యా అస్య పితృస్థన్వధా అభి వహన్తి యద్వచో ధీతే
పయతమతిభిరైవ తద్దేవాగ్ం స్తర్పయతి యద్యజుగ్ంషి ఘృతా-
వతిభిర్యత్సామాని సోమావతిభిర్యదధర్వాణ్ణిరస్తో మధ్వావతి-
భిర్యద్భ్రాహ్మణానీతిహసాస్పరాణాని కల్పాన్నాథా నారాశగ్ంసీమే-
దావతిభిరైవ తద్దేవాగ్ం స్తర్పయతి త ఏనం తృప్తాయమా తేజసా
వర్చసా శ్రియా యశసా బ్రహ్మవర్చసేనాన్నా ద్యేన చ తిర్పయన్తి॥
౧౦॥౧౪॥

బ్రహ్మయజ్ఞేన యత్యమాణః ప్రాచ్యాం దిశి గ్రాహూదధ-
దిదర్శ శ ఉదీచ్యాం ప్రాగుదీచ్యాం వోదిత ఆదిత్యే దక్షిణత ఉప-
వీయోపవిత్వ హస్తావపనిజ్య త్రిరాచామైద్విః పరిమృజ్య నక్షత్ర-
ప్రస్పృశ్య శిరశ్చక్షుషీ నాసికై శ్రోత్రై హృదయమాలభ్య యత్త్రి-
రాచామతి తేన ఋచః ప్రీణాతి యద్విః పరిమృజతి తేన యజు-
గ్ంషి యత్స్మృదుప్రస్పృశతి * తేన సామానియత్సవ్యం పాణిం
పాదా ప్రాక్షతి యచ్ఛిరశ్చక్షుషీ నాసికై శ్రోత్రై హృదయమాల-
భతే తేనాధర్వాణ్ణిరస్తో బ్రాహ్మణానీతిహసాస్పరాణాని కల్పాన్నాథా
నారాశగ్ంసీప్రీణాతి దర్భాణాం మహా దుప్రస్తీ ర్యోపస్థం కృత్వా

* తేన సామాని యచ్ఛిరశ్చక్షుషీ, ఇతి ద్వావిడపాఠః.

ప్రాజాసీసస్వాధ్యాయ మధీయా తాపాం వా ఏష ఓషధీనాగ్ం
 రసోయద్దర్శాస్సరసమేవ బ్రహ్మకురు తేదక్షిణోత్తరా పాణీపాదా*
 కృత్వా సప్రవిత్తావోమితి ప్రతిపద్యత ఏతద్వై యజస్త్రయీం
 విద్యాం ప్రత్యైషా వాగైతత్పరమమక్షరం తదైతద్వచాభ్యుక్త-
 మృచో అక్షరే పరమే వ్యోమౌ యస్మిన్దేవా అధి విశ్వే నిష్ఠేను-
 ర్యస్తన్న వేద కిమృచా కరిష్యతి య ఇత్తద్విదుస్త ఇమే సమాసత
 ఇతి త్రీనైవ ప్రాయుజ్ఞు భూర్భువస్స్వరిత్యాహౌతద్వైవాచస్త్యం
 యదేవ వాచస్త్యం తత్ప్రాయుజ్ఞాథ సాచిత్రీం గాయత్రీం తిర-
 న్వాహపచ్చోర్ధర్చశోనవానగ్ం సవితాశ్రియః ప్రసవితా శ్రి-
 యమేవాహ్నోత్యథో ప్రజ్ఞాతయైవ ప్రతివదాచన్దాగ్ంసి ప్రతిపద్యతే॥
 ౧౦॥ ౧౫॥

గామై మనసా స్వాధ్యాయమధీయాత దివా సక్తం వైతిహ
 స్నాహ శౌచ ఆహ్నేయ ఉతాగ్జ్యే బల ఉత వానోత తిష్ఠన్నత
 వృజన్న తాసీన ఉత శయానోధీయైవ స్వాధ్యాయం తపస్వీ
 పుణ్యో భవతి య ఏవం విద్వాన్స్వాధ్యాయమధీతే నమో బ్రహ్మణే
 నమో అస్త్యగ్నయై నమః పృథివ్యై నమః ఓషధీభ్యః | నమోవాచే
 నమో వాచస్త్యయై నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి॥ ౧౨॥ ౧౬॥

మధ్యద్వినే ప్రబలమధీయాతాసా ఖలు వావైష ఆదిత్యో
 యద్బ్రాహ్మణస్తస్మాత్కహి తేక్షిప్తం తపతి తదేమాభ్యుక్తాచిత్రం

* దక్షిణోత్తరా పాణీ కృత్వా ఇతి ద్రావిడపాఠః.

దైవానాముదగ్రాదనీకం చక్షుమిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః । ఆఽపా
 ద్యావాపృథివీ అన్తర్ముగ్ం సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థుషశ్చేతి స వా
 ఏష యజ్ఞస్సవ్యః పృతాయతే సవ్యసంతిష్ఠతే తస్య ప్రాక్సాయ-
 మనభృథో సమో బ్రహ్మణ ఇతి పరిధానీయాం త్రిన్వాహోప ఉప-
 స్పృశ్యగృహనేతి తతో యత్కించ దదాతి సా యీణా ॥ ౧౩ ॥ ౧౭ ॥

తస్య వా ఏతస్య యజ్ఞస్య మేఘా హవిధానం విద్యుద-
 గ్నిర్వర్షగ్ం హవిస్త్యయిత్సర్వషట్కారో యదవసూర్జతిసాఽ-
 నవషట్కారో నాయురాత్మాఽపూవాస్యా స్విప్తకృద్య ఏవం వి-
 ద్వాన్మైఘే వర్షతి విద్యోతిమానే స్త్యయతివసూర్జతి పవమానే
 వాయాపమావాన్యాయాగ్ం స్వాధ్యాయమధీతే తవ ఏవ తత్తవ్యతే
 తిహా హి స్వాధ్యాయ ఇత్యుత్తమం నాకగ్ం రోహత్యుత్తమస్సమా-
 నానాం భవతి యావన్తగ్ం హ వా ఇమాం విత్తస్య పూణాం
 డదధ్యుర్గం లోకం జయతి తావన్తం లోకం జయతి భూయాగ్ంసం
 చాక్షుయ్యం చాప పునమృత్యుం జయతి బ్రహ్మణస్సాయుజ్యం
 గచ్ఛతి ॥ ౧౪ ॥ ౧౮ ॥

తస్య వా ఏతస్య యజ్ఞస్య ద్వావసాధ్యాయా యదాత్మాఽ-
 శుచి ర్యదేశ సృష్టుధి దైవతాని య ఏవం విద్వాన్మహారాత్ర
 ఉపస్యతి తే వజగ్ం సిష్ఠన్నాసీనశ్చయానోఽగణ్యే గ్రామే వా
 యావత్తనగ్ం స్వాధ్యాయమధీతే సంస్వన్తో కాష్ఠాయతి సర్వాన్తో-
 కానన్వణోఽను సంచరతి తదేమాభ్యుక్తా ! అప్రణా అస్మిన్న -

స్మృతాః పరస్మిన్ గం స్మృతీయే లూకే అస్మకాన్ స్మిను । యే దేవ-
యానా ఉత పితృయానాన్ స్వర్వాన్ స్వభో అస్మకా ఆక్షీయే మేత్వగ్నిం
వై జాతం పాపా జగ్రాహ తం దేవా ఆహుతీభిః పాపానమపా-
ఘ్నున్నాహుతీనాం యజ్ఞే యజ్ఞస్య దక్షిణాభిర్దక్షిణానాం బ్రాహ్మ-
ణేన బ్రాహ్మణస్య ఛన్దోభిశ్చన్దసాగ్ం స్వాధ్యాయేనాపహతపాప్తా
స్వాధ్యాయో దేవపవిత్రం వా ఏతత్తం యోఽసూధన్వజత్వభాగో
వాచి భవత్వభాగో నాకేతదేవాభ్యుక్తా యస్మిత్యాజ సఖవిదగ్ం
సఖాయం స తిస్యవాచ్యసిభాగో అస్తి । యదీగ్ం శృణోత్యలకగ్ం
శృణోతి స హి ప్రవేద సుకృతస్య పద్మామితి తస్మాద్ స్వాధ్యాయోఽ-
ధ్యేతవ్యో యం యం కృతుచుధీతై తేన తేనాస్యేష్టం భవత్వగ్ం-
ర్వాయోరాదిత్యస్య సాయుజ్యం గచ్ఛతి తదేవాభ్యుక్తా । యే
అర్వాజుత వా పురాణే వేదం విద్వాగ్ం సమభితో వదన్త్యాదిత్య-
మైవ తే పరివదన్తి సర్వే అగ్నిం ద్వితీయం తృతీయం చహగ్ం-
సమితి యావత్తీర్వే దేవతాస్తాన్ స్వర్వా వేదవిది బ్రాహ్మణే వసన్తి
తస్మాద్బ్రాహ్మణభ్యో వేదవిద్భ్యో దివేదివై నమస్కుర్యాన్నాశ్లీలం
కీర్తయేద్దేతా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి॥ ౧౫॥ ౧౯ ॥

రిచ్యత ఇవ వా ఏవ ప్రేవ రిచ్యతే యో యాజయతి ప్రతి
వా గృహ్ణాతి యాజయిత్వా ప్రతిగృహ్య వాఽసశ్చన్తిసాన్వి-
ధ్యాయం వేదమధీయాత త్రిరాత్రం వా సావిత్రిం గాయతీమ్-
న్వాతిరేచయతి పరో దక్షిణా వరేణైవ వరగ్ం స్పృణోత్యాత్మా హి
వరః ॥ ౧౬ ॥ ౨౦ ॥

దు హే హ వా ఏష ఛన్దాగ్ సి యో యాజయతి స యేన
 యజ్ఞక్రితునా యాజయేత్సోఽరణ్యం పరేత్య శుచౌ దేశే స్వాధ్యాయ
 యమైవై నమధీయన్నా నీశ తస్మానశనం దీక్షా స్థానముప్రసద ఆసనగ్ం
 సుత్యా వాగుహూర్తస ఉప్రభృద్భృధువా ప్రాణో హవిస్సా-
 మాధ్వ్యుస్స వా ఏష యజ్ఞః ప్రాణాక్షీణోఽసంతక్షీణస్సమృ-
 ద్ధతరః || ౧౭ || ౨౧ ||

కత్తిధాఽవకీణేఽప్రవిశతి చతుర్థేఽత్యాహుర్భృహ్మ వాదినో
 మగుతః ప్రాణై రిన్ద్రం బలేన బృహస్పతిం బ్రహ్మవర్చసేనాగ్నిమైవే-
 తరేణ సర్వేణ తస్యేతాం ప్రాయశ్చిత్తిం విదాత్సకార సుదేవః
 కాశ్యపా యో బ్రహ్మచార్యవకిరే నమావాస్యాయాగ్ం రాత్ర్యా-
 మగ్నిం ప్రణేయోపసమాధాయ ద్వీరాజ్యస్యాప్రహూతం జహోతి
 కామవకీణోఽస్మ్యవకీర్ణోఽస్మి కామ కామాయ స్వాహా కా-
 మాభిద్రుగ్ధోఽస్మ్యభిద్రుగ్ధోఽస్మి కామకామాయ స్వా హేత్య-
 మృతం వా ఆజ్యమ సృతమే వా శ్మన్ధతైవమ త్వా ప్రయతాజ్జలికవా-
 తిర్యజ్జగ్నిమభి మంత్రయేత సం మా సింశ్చన్తు మగుత సమిన్ద్రస్సం
 బృహస్పతిః । సం మాఽయమగ్నిస్సింశ్చ త్వాయుషా చబలేన చా-
 యుష్మన్తం కరోత మేతి ప్రతి హస్తేమగుతః ప్రాణాన్దధతి ప్రతీన్ద్రో
 బలం ప్రతి బృహస్పతి ర్భృహ్మవర్చసం ప్రత్యగ్ని రితరభ్యర్చగ్ం
 సర్వతనుర్భూత్వా సర్వమాయురేతి తిర భిమంత్రయేత త్రిషత్యా
 హి దైవా యోఽపూత ఇవ మన్యేత స ఇత్థం జహుయా దిత్థ మ-
 భిమంత్రయేత పునీత ఏ వాత్మాన మాయురైవా త్తన్ధతై వహో దక్షిణా

వరేణైవ వాగ్గం స్మృణోత్యాత్మాహి వరః || ౧౮ || ౨౨ ||

భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే స్వః ప్రపద్యే భూ ర్భువ స్స్వః
 ప్రపద్యే బ్రహ్మ ప్రపద్యే బ్రహ్మకోశః ప్రపద్యే మృతం ప్రప-
 ద్యే మృతకోశం ప్రపద్యే చతుర్జాలం బ్రహ్మకోశం యం మృ-
 త్యుర్నావపశ్యతి తం ప్రపద్యే దైవాన్ప్రపద్యే దేవపురం ప్రపద్యే
 పరీవృతో పరీవృతో బ్రహ్మణా వర్తణాహం తెజనా కశ్యపస్య
 యస్మై నమస్తచ్చిరార్థో మూర్ధానం బ్రహ్మోత్తరా హవః-
 ర్యజ్ఞోఽథరా విష్ణుర్ హృదయగ్ం సంవత్సరః ప్రజనన మశ్వినో
 పూర్వపా దావత్రిర్వధ్యం మిత్రావరుణా వసరపాదావగ్నిః పుష్పస్య
 ప్రథమం కాణ్డం తత ఇన్ద్రో న్తః ప్రజాపతిరభయం చతుర్థగ్ం వా
 ఏష దివ్యశ్శాక్షర్ శ్శిశురూర స్తగ్ం హయ ఏవం వేదాపనుసమ్మూ-
 త్యం జయతి జయతి స్వర్గం లోకం నాభ్యని ప్రమీయతే* నాగ్నా
 ప్రమీయతే నాఛ్న ప్రమీయతే నానసత్వః ప్రమీయతే లఘ్వా-
 నో భవతి ధ్రువ స్త్వమసి ధ్రువస్యక్షీతసుస్త్వం భూతానామధివతి-
 రసిత్వం భూతానాగ్ం శ్రేష్ఠోసి త్వాం భూతాన్యప్రగ్యావతానై న-
 మస్తేనమస్సర్వం తేన మో + నమశ్శిశుకుమారాయనమః || ౧౯ || ౨౩ ||

నమః ప్రాచ్యై దిశే యాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం ప్రతివన-

*నాఛ్న ప్రమీయతేనాగ్నా ప్రమీయతే ఇతి ద్రావిడపాఠః.

+నమస్తే నమస్సర్వం తేనమః. ఇత్యేతావదేవ ద్రావిడపాఠః.

నమఃప్రాచ్యై ఇత్యనువాకో ద్రావిడపాఠ సపఠితః.

నైతాభ్యశ్చ సమో సమో దక్షిణాయై దిశే యాశ్చ దైవతా
 వ్రతస్యాం ప్రతివసన్ నైతాభ్యశ్చ సమో సమః ప్రతిచ్యేద్దిశేయాశ్చ
 దైవతా వ్రతస్యాం ప్రతివసన్ నైతాభ్యశ్చ సమో సమః ఉదీచ్య దిశే
 యాశ్చ దైవతా వ్రతస్యాం ప్రతివసన్ నైతాభ్యశ్చ సమో సమః
 ఉద్ధావాయై దిశేయాశ్చ దైవతా వ్రతస్యాం ప్రతివసన్ నైతాభ్యశ్చ
 సమో సమోఽధరాయై దిశే యాశ్చ దైవతా వ్రతస్యాం ప్రతివసన్ నై-
 తాభ్యశ్చ సమో సమోఽనాస్తరాయై దిశే యాశ్చ దైవతా వ్రత-
 స్యాం ప్రతివసన్ నైతాభ్యశ్చ సమో సమో గజ్జాయమునయోర్మధ్య
 యే వసన్తితే మే ప్రసన్నాత్మాన శ్చిరం జీతం వర్ధయన్తి సమో
 గజ్జాయమునయో మునిభ్యశ్చ సమో సమో గజ్జాయమునయో-
 మునిభ్యశ్చ సమః ॥ ౨౦ ॥

సహకర్తాగ్ని యద్దేవాస్తప్తదత్త యదదీప్త్యస్సౌచ్చదత్తా-
 యుష్టే చక్షుస్త్రిగ్శద్వైవరాయ వడ్విగ్ం శతిర్వాతరశనా హ
 కూశ్లాణ్దైర్జాహ పశ్చ బహ్మ యజ్ఞేన గ్రామే మధ్యన్ధినే తస్య
 వై మేఘస్తస్య వై ద్వా రిచ్యతే ద్రుహే హ కతిధాఽవకీర్ణ భూ-
 ర్నమః ప్రాచ్యై విగ్ంశతిః ॥ ౨౦ ॥

సహ బ్రహ్మయజ్ఞేన విగ్ంశతిః ॥ ౨౦ ॥ సమో బ్రహ్మణేఽతాభ్యది
 శాన్తిః ॥

ఇతి స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణం సంపూర్ణమ్.

మ స్త్ర బ్రాహ్మణమ్

ఓం నమోఽనుమదస్తు॥ ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః॥
 నమో వాచే యాచోదితా యా చానుదితా తస్యైవాచేన -
 మో నమో వాచే నమోవాచస్సతయై నమఃకుషిభ్యో మస్త్రకృద్భ్యో
 మస్త్రపతిభ్యో మామామృషయో మస్త్రకృతో మస్త్రపతయః ప-
 రాదుర్దాహమృషీన్మస్త్రకృతో మస్త్రపతీన్పరాదాం వై శ్వదేవీంవా-
 చముద్యానగ్ం శీవామగస్తాం జష్టాం దేవేభ్యశ్చర్మమేద్యాశ్చనుక-
 పృథివీ శమన్విశ్వమిదం జగత్ । శర్మచన్ద్రశ్చ సూర్యశ్చ శ్మ
 బ్రహ్మప్రజాపతీ । భూతం వదిష్యే భువనం వదిష్యే తేజోవదిష్యే
 యశోవదిష్యే తపోవదిష్యే బ్రహ్మవదిష్యే సత్యం వదిష్యే తన్నా
 అహమిదముప్సరణముప స్త్రణ ఉప్సరణం మెప్రిజాయై ఃశూ -
 నాం భూయాదుప్సరణమహం ప్రజాయై ఃశూనాం భూయాసం
 ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మౌరూపాతం ప్రాణాపానౌ మామాహాసిష్టం
 మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధు వత్సౌమి మధువదిష్యామి
 మధుచుతీం దైవేభ్యో వాచముద్యానగ్ం శుశ్రూషేన్యోం సుసు -
 ష్యేభ్యస్తంమాదేవా అవన్తుశోభాయై పితరోఽనుమదస్తు॥ ఓం శాన్తి-
 శాన్తిశాన్తిః॥ ౧ ॥ ౧॥

* ద్రావిడాస్త్రిమం పశ్చిమం ప్రపాతక మాహుః.

యజ్ఞతే మస ఉతయజ్ఞతేధిచః । విప్రావ్యస్యబృహస్పతిః^౧
 విప్రశ్చితః । విహోతాఽథే వయునావిదేక్షత్ । మహీ దేవస్య
 సవితుః పరిష్టుతిః । దేవస్యత్వా సవితుః స్రవవే । అశ్వినోర్భాహు-
 భ్యామ్ । పూష్ణోహస్తాభ్యామాదదే । అభ్యిరసి నాహసి । అధ్వర-
 కృద్దేవేభ్యః । ఉత్తిష్టబ్రహ్మణస్స తే ॥ ౧ ॥ ౨ ॥ దేవయ సస్వే-
 మహే । ఉప్రదయన్తు మరుతస్సుదావః । ఇన్ద్రప్రాశూర్భవానదా ।
 పైత్రుబ్రహ్మణస్సతిః । సదేవ్యేతు సూస్మతా । అచ్ఛావీరం సర్వం
 పక్తిరాధసమ్ దేవా యజ్ఞం నయన్తుః । దేవీద్యావా పృథివీ
 అరుకః మగ్నోసాధామ్ । ఋద్ధ్యాసమద్య । మఖస్యశిరః ॥ ౨ ॥ ౩ ॥
 మఖాయత్వా । మఖస్యత్వా శీష్టే । ఇయత్యగ్రాసీః ।
 ఋద్ధ్యాసమద్య । మఖస్యశిరః । మఖాయత్వా మఖస్యత్వాశీష్టే ।
 దేవీర్వమీరస్య భూతస్య ప్రథమశాఙ్ముతావరీః । ఋద్ధ్యాసమద్య ।
 మఖస్యశిరః ॥ ౩ ॥ ౪ ॥ మఖాయత్వా । మఖస్యత్వాశీష్టే ।
 ఇన్ద్రస్యాశౌతి । ఋద్ధ్యాసమద్య । మఖస్యశిరః । మఖాయత్వా ।
 మఖస్యత్వాశీష్టే । అగ్నిజాఅసిప్రజాపతే రేతః । ఋద్ధ్యాసమద్య ।
 మఖస్యశిరః ॥ ౪ ॥ ౫ ॥ మఖాయత్వా । మఖస్యత్వాశీష్టే ।
 ఆయుర్దేహి ప్రాణం ధేహి । అప్రాసం ధేహి వ్యానం ధేహి । చక్షు-
 ర్దేహి శ్రోత్రం ధేహి । మనోధేహి వాచం ధేహి । ఆత్మానం ధేహి
 సత్త్విషాం ధేహి । మాంధేహి మయిధేహి । మధుత్వా మధులాక-
 రోతు । మఖస్య శిరోసి ॥ ౫ ॥ ౬ ॥ యజ్ఞస్యప్రదేస్థః । గాయత్రే

ణత్వా ఛస్తసాకరోమి | త్రైప్టుభేనత్వా ఛస్తసాకరోమి | జాగతేనత్వా
ఛస్తసాకరోమి | ముస్త్యరాస్తాఽసి | అదిశిసేబిబంగృహ్ణాతు |
పాక్షైఃనఛస్తసా | సూర్యస్తహరసాశ్రాయ | మఖాసి || ౬ || ౭ ||
ప్రతేలిఃఖుతావరీర్ముద్ధానమ్యమఖస్తశిరశ్శిరశ్శిరోసిసవచ || ౨ ||

ఇయతిదేవీన్ద్రస్యాజోస్యగ్ని హుతస్యాయుధేహి ప్రాణంపశ్య ||

సృష్టా అశ్వస్య నిచ్చగసి | వరుణస్తాద్వతవ్రత ఆధూప
నుతు | మిత్రానరుణయోధుః వేణధర్మణా | అర్చిషేత్వా | శోచి-
షేత్వా | జ్యోతిషేత్వా | శపసేత్వా | అభీమం మహినా దివమ్ |
మిత్రాబభూవ సప్రథాః | ఉతశ్రవసాపృథివీమ్ || ౭ || ౮ || మిత్రస్య
చర్షణీశ్చతః | శ్రవోదేవస్య నానసిమ్ | ద్యుమ్నం చిత్రశ్రవస్త-
మమ్ | సిద్ధ్యేత్వా | దేవస్తా సవితోద్వపతు | సుపాణిస్సృజురిః |
సుబాహురుశశక్త్యా | అపద్యమానఃపృథివ్యామ్ | ఆశాదిశఅపృణా
ఉత్తివ్యబ్రహస్పన || ౮ || ౯ || ఊర్ధ్వస్తీవృథువస్తవమ్ | సూర్య-
స్యత్వాచక్షుమాఽస్వితే | ఋజవేత్వా | సాధవేత్వా | సుక్షిత్రై
త్వాభూత్త్రైత్వా | ఇదమహమముమాముష్యాయణం విశా పశు-
భిర్భ్రహ్మవర్చ సేవపర్యాహమి | గ్రాయత్రేణత్వా ఛస్తసాఽఽఛ్చృణ-
ణద్మి | త్రైప్టుభేనత్వా ఛస్తసాఽఽఛ్చృణద్మి | జాగతేనత్వా
ఛస్తసాఽఽఛ్చృణద్మి | ఛృణత్తుత్వావాక్ | ఛృణత్తుత్వోక్ |
ఛృణత్తుత్వాహవిః | ఛృణ్ధిచాచమ్ | ఛృణ్ధ్యూర్జమ్ | ఛృణ్ధిహవిః |
దేవపురశ్చరసఘ్నాసం త్వా || ౯ || ౧౦ || ప్రథివీం భవవాఖ్యుచ్చ || ౩ ||

(బహ్వస్పి)వర్గైః ప్రచరిష్యామః । హోతృఘృతమభిష్టుహి ।
 అగ్నిద్రాహితౌ పురోజాతావధిశ్రయ । ప్రతిప్రస్థాత్సర్వహర । ప్రస్తో-
 తస్మామాసిగాయ । యజుఃస్యక్తగ్ం సామభిరాక్తఖంత్వా । విశ్వే-
 దైవై రచిమః మరుభ్యః । నిక్షిణాభిః ప్రతతం పారయిష్ణుమ్ ।
 స్తుభోవహ ని సుమనస్యమానమ్ । సనోరుచంధేహ్యహృణీయమానః ।
 భూభవస్సువః । ఓమిన్ద్ర)వన్తః ప్రచరతి ॥ ౧౦ ॥ ౧౧ ॥

అహృణీయమానో ద్వేచ ॥ ౪ ॥

(బహ్వస్పి)చరిష్యామః । హోతృఘృతమభిష్టుహి । య
 మాయత్వా ముఖాయత్వా । సూర్యస్య హసేత్వా । ప్రాణాయ
 న్వాహం వ్యానాయన్వాహంఽపానాయ న్వాహం । చక్షుషేన్వాహం
 శ్రోత్రాయన్వాహం । మనసేన్వాహం వాచేనర్వత్వై న్వాహం । దక్షా-
 యన్వాహం క్రతవైన్వాహం । ఓషసే న్వాహం బలాయ న్వాహం । దేవ-
 స్త్వాసవితామధ్వానక్తు ॥ ౧౧ ॥ ౧౨ ॥ ప్రథివీం తపనస్త్రాయస్వ ।
 అర్చిసి శోచిరసి జ్యోతిరసి తపోసి । సగ్ం సిదస్వ మహాగ్ంతసి ।
 శోచస్వ దేవవీతమః । విధూమమగ్నే అరువంమియేధ్య । స్త్రుజ
 ప్రతస్తవశతమ్ । అజ్ఞాన్తియం ప్రథయన్తో నచిప్రాః । వసావన్తం
 నాగ్నినాతపన్తః । పితుర్నపుత్రఉపస్తిపెవ్యః । ఆఘరోఅగ్నిమృత-
 యన్నసాదీత్ ॥ ౧౨ ॥ ౧౩ ॥ అనాథృష్యాపురస్తాత్ । అగ్నేరా-
 ధిపత్యే । ఆయుమేదాః । పుత్రపతీదక్షిణతః । ఇన్ద్రస్యాధిపత్యే ।
 పృజామేదాః । సుషదా వచ్చాత్ । దేవస్య సవితురాధిపత్యే ।

ప్రాణంమేదాః । ఆశ్రుతిరుత్తరతః ॥ ౧౩ ॥ ౧౪ ॥ మిత్రావరుణయోరా-
 ధిపత్యే । శ్రోత్రంమేదాః । విద్యుతిరుపరిష్కాత । బృహస్పతేరాధిపత్యే ।
 బ్రహ్మమేరాత్మత్వంమేదాః । తేజోమేధావర్షోమేధాః । యశోమేధా-
 స్తపోమేధాః । మనోమేధాః । మనోరశ్వాసి భూరిపుత్రా । షిశ్వాభ్యా
 మానాప్యాభ్యాపాహి ॥ ౧౪ ॥ ౧౫ ॥ సూప్తసదామే భూయామానూ
 హిగ్ంసీః । తపోష్వగ్నే అస్తరాగ్ం అమిత్రాన్ । తపాశేగ్ం సమరగు-
 మఃపరస్య । తపావసాచికితానో అచిత్రాన్ । వితేతివన్తా మజరా అ-
 యాసః । చిత్తస్సపరిచితః । స్వాహామరుద్భిః పరిశ్రయస్వ । మా అసి
 ప్రమా అసి । ప్రతిమా అసి ॥ ౧౫ ॥ ౧౬ ॥ సంచూ అసి । విమాఅసి । ఉన్తా
 అసి । అన్తరిక్షస్యాన్తరిరసి । దివంతపనస్తా యస్వ । ఆభిగ్గీభ్యః
 దతోన ఊసమ్ । ఆప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోత్పభ్యా
 మహిగోత్రాఋజాసి । భూయిష్టభాజో అధతేన్యమ । శుక్రం తే
 అన్యద్యజతంతే అన్యత్ ॥ ౧౬ ॥ ౧౭ ॥ విషుయాపే అహనీద్యారి-
 వాసి । విశ్వాహిమాయా అవసిన్వధావః । భద్రాతే పూషన్నిహ-
 రాతిరస్తు । ఆర్హాన్భిభర్షిసాయకానిధన్వ । అర్హాన్నిష్కంయ-
 జతం విశ్వరూపమ్ । అర్హాన్నిదం దయసైవిశ్వమబ్భవమ్ । ననా
 ఓజీయో రుద్ర త్వదస్తి । గాయత్రమసి । త్రైవ్యభమసి । జాగత-
 మసి । మఘమఘమఘ ॥ ౧౭ ॥ ౧౮ ॥ అనక్త్వాదీదుత్తరతః పా-
 హిప్రతిమా అసియజతంతే అన్యజ్జాగతమన్యైకం చ ॥ ౧౮ ॥

దశప్రాచీదశభాసిదక్షిణా । దశప్రతిచీదశభాన్యదీచీః ।

డశోద్ధౌ భాసి సుమనస్యమానః । సనోరుచంధ్రహ్య మృణీయ
 మాః । అగ్నిష్టావసుభిః పురస్తాద్రోచయతు గాయత్రేణ ఛస్తసా
 సమా రుచితోరోచయ । ఇన్ద్రస్త్వార్షదైర్వక్షిణశోరోచయతుత్రై
 ఘృభేనఛస్తసా । మారుచితోరోచయ । వరుణస్త్వాద్దిత్యైః ప
 శ్చావోచయతు జాతేనఛస్తసా । సమారుచితోరోచయ ॥ ౧౮
 ౧౯ ॥ ఐతా ద్యుతాన్ స్వామారుతో మరుద్భిరుత్తరతోరోచయ
 త్వాః ఘృభేనఛస్తసా । సమారుచితోరోచయ । బృహస్పతిస్త్వావి
 శ్వేదేనైరుపరిష్టాద్రోచయతు పాక్షేనఛస్తసా । సమారుచి
 తోరోచయ । రోచిత స్త్వం దేవఘర్ష దేవేష్యసి । రోచిషీయాహం
 మనుష్యేషు । సప్రాడ్ఘృ గుచిత స్త్వం దేవేష్యాయుష్మాగంస్తైజ
 న్వీ బ్రహ్మవర్చస్యసి । రుచితోహం మనుష్యేష్యాయుష్మాగంస్తై
 జన్వీ బ్రహ్మవర్చసీభూయానమ్ । రుగసి । రుచంమయిధేహి ॥ ౧౯ ॥
 ౨౦ ॥ మయిరుక్ । డశపురస్తాద్రోచనే । డశదక్షిణా । డశప్రత్యక్షా
 డశోదజ్జా । డశోద్ధౌ భాసి సుమనస్యమానః । ససస్సమ్రాడిషమూర్జం
 ధేహి । చాజీవానేవవస్య । రోచితోమర్మారుచీయ ॥ ౨౦ ॥ ౨౧ ॥

రోచయధేహి సవ చ ॥ ౬ ॥

అపశ్యం గోపామనివద్యమానమ్ । ఆచపరాచపథిభిశ్చరన్త
 మ్ । సనద్ధీచీస్సః మాచీప్సానః । ఆవరీవత్తిభువనేష్యన్తః । అత్ర
 ప్రావీః । మధుమాద్ధ్యభ్యాం మధుమాధూచీభ్యామ్ । అనవాందేవ
 వీతయే । సమగ్నిర్గ్నినాగత । సందేవేన సవిత్త్రా । సగంసూర్యేణరా

చ తే || ౨౦ || ౨౨ || స్వాహాసమగ్ని స్తపనాశత | సందేవేననవిత్రా |
 సగంసూర్యేణారోచిష్ట | ధతాదివో విభానిరజనః | పృథివ్యాధ -
 తా | ఉరొరన్తక్షస్యధర్తా | ధర్తాదేవోదేవానామ్ | అమర్త్య -
 స్తపోజాః | హృదేత్వా మసనేత్వా | దిపేత్వా సూర్యాంశ్చ త్వా || ౨౨
 ౨౩ || ఉర్ధ్వమిమమధ్వరంధ్రధి | దివిదేవేషుహోత్రాయ -
 చ్చ | విశ్వాసాం భువాం పతే | విశ్వస్యభువనస్పతే | విశ్వస్య మన -
 సస్పతే | విశ్వస్య వచనస్పతే | విశ్వస్యతపనస్పతే | విశ్వస్య బ్రహ్మ -
 ణస్పతే | దేవశ్రుత్వం దేవఘర్మదేవాన్పహి | తపోజాం నాచ -
 మస్మే నియచ్ఛదేవాయవమ్ || ౨౩ || ౨౪ || గర్భోదేవానామ్ | పి -
 తామతీనామ్ | సతిప్రజానామ్ | మతిఃపీనామ్ | సందేవో దేవేన -
 నవిత్రాయతిష్ట | సగంసూర్యేణారుక్త | ఆయుదాన్ స్వమస్మధ్వం
 ఘర్మవర్చోదా అసి | పితానోసి పితానోబాధ | ఆయుర్ధా స్తనూ -
 ధాః పయోధాః | వర్చోదా పరివోదా ద్రవిణోదాః || ౨౪ || ౨౫ ||
 అన్తరిక్షప్ర ఉరోర్వరీయాన్ | అశీమహిత్యా మానూహిగంసీః |
 త్వమగ్నే గృహపతిర్విశామసి | విశ్వాసాం మాసపీణామ్ | శతం
 పూర్భిర్యఃప్రపాహ్యాగంహసః | సమైద్ధారగం శతగం హిమూః |
 తంద్రావిణగం హర్దివానమ్ | ఇహైవరాతయస్సన్తు | త్వష్టిమతీ
 తేనపేయ | సురతారేతోదధానా | వీరం విదేయతపనంవృశీ |
 మానూహగం రాయస్పృషేణ వియోషమ్ || ౨౫ || ౨౬ || రోచ -
 త్రైసూర్యాంశ్చ దేవాయవం ద్రవిణోదా దధానాద్వేచ || ౨౬ ||

దేవస్యత్వా నవితుః ప్రసవే ! అశ్వినోర్నాహుభ్యమ్ । పూ-
 ణ్ణోహస్తాభ్యామాదే । అదిత్యైరాన్నాఽసి । ఇద పహి । అదిత
 పహి । సరస్వత్యేహి । అసావేహి । అసావేహి । అసావేహి ॥ ౨౬ ॥
 ౨౭ ॥ అదిత్య ఉష్ణీషమసి । వాయుస్యేడః । పూషాత్వోపావ-
 స్మజతు । అశ్వినభ్యం ప్రదాపయ । మస్తైస్తసశ్శశమోయోమయో-
 భాః । యేనవిశ్వా పుష్కసివార్యాణి । యోరత్నధానసు విద్యస్సు-
 దప్రిః । సరస్వతితమిహ ధాతవేకః । ఉస్మగ్మగ్ం శిగ్ంష । ఉస్మ
 గ్మగ్ం వాహి ॥ ౨౭ ॥ ౨౮ ॥ ఘర్మాయశిగ్ంష । బృహస్పతిస్తోప
 నీఃతు । దానస్థచేరహః । విష్వస్వతొలాహితేన । అశ్వినభ్యం
 పిన్వస్వ । సంస్వత్యేపిన్వస్వ । పూషైపిన్వస్వ । బృహస్పతయేపిన్వస్వ ।
 ఇంద్రాయపిన్వస్వ । ఇంద్రాయపిన్వస్వ ॥ ౨౮ ॥ ౨౯ ॥ గాయత్రీసి ।
 త్రైస్తుభోసి । జాగతమసి । సహోర్జాభాగేనోపమేహి । ఇంద్రా-
 శ్వినామఘనస్సార్మస్య । మర్మం పాతవసవో ఈజతాన్తా । స్వాహా
 త్వా సూర్యస్య రశ్మయే వృష్టివసయే జహోమి । మధుమావిరసి ।
 సూర్యస్య తపస్తప । ద్యావాపృథివీభ్యం త్వాపరిగృహ్ణామి ॥ ౨౯ ॥
 ౩౦ ॥ అన్తరిక్షేణతోపయచ్ఛామి । దేవానాంత్యాపితృణామను-
 మతొభర్తుగ్ం శిశేయమ్ । శేజాసి । తేజోఽనుప్రహి । దివిస్పృ-
 జ్కామాహిగ్ంసీః । అన్తరిక్షస్పృజ్కామాహిగ్ంసీః । పృథివిస్పృజ్కా
 మాహిగ్ంసీః । సువరసి సువర్మయచ్ఛ । దివంయచ్ఛ దివోమా
 పాహి ॥ ౩౦ ॥ ౩౧ ॥ ఏహిపాహిపిన్వస్వగృహ్ణామి నవ చ ॥ ౪ ॥

సముద్రాయత్వా వాతాయస్వాహా । సలిలాయత్వా
 వాతాయస్వాహా । అనాదృష్యాయత్వా వాతాయస్వాహా । అప్రి-
 తిభృష్యాయత్వా వాతాయస్వాహా । అవ్యవత్వా వాతాయస్వా-
 హా । దువస్వతేత్వా వాతాయస్వాహా । శిరుష్యతేత్వా వాతాయ-
 స్వాహా । అగ్నయేత్వా వసుమతేస్వాహా । సోమాయత్వా రుద్ర-
 వతేస్వాహా । వసుణాయత్వాఽఽదిత్యవతేస్వాహా ॥ 30 ॥ 32 ॥
 బృహస్పతయేత్వా విశ్వదేవ్యవతేస్వాహా । సవిత్రేత్వర్భుమతే వి-
 భుమతేఽభుమతే వాజినతేస్వాహా । యమాయత్వాఽఽస్వతే పి-
 తృమతేస్వాహా । విశ్వా ఆశాక్షీణసత్ । విశ్వా నైవాసయాడిహ ।
 స్వాహాకృతస్య ఘర్మస్య । మధోఽపిబతమశ్వినా । స్వాహాఽగ్నయే
 యజ్ఞాయామ । శంయజర్భిః । అశ్వినా ఘర్మం పాతనం హర్దివా-
 నమ్ ॥ 32 ॥ 33 ॥ అహర్దివాభిరూతిభిః । అను వాం ద్యావా -
 పృథివీనుగ్ంసాతామ్ । స్వాహేన్ద్రాయ । స్వాహేన్ద్రావత్ । ఘర్మమ-
 పాతమశ్వినాహర్ది వానమ్ । అహర్దివాభిరూతిభిః । అను వాం ద్యా-
 వాపృథివీ అమగ్ంసాతామ్ । తం ప్రాప్యం యథావత్ । న -
 మోదితే । నమఃపృథివ్యై ॥ 34 ॥ దివిధా ఇమం యజ్ఞమ్ ।
 యజ్ఞమిమం దివిధాః । దివం గచ్ఛ । అన్తర్దిక్షంగచ్ఛ । పృథివీం
 గచ్ఛ । పృథ్వీప్రసోగచ్ఛ । దేవాన్ముమకపాన్గచ్ఛ । పితౄన్ముమక -
 పాన్గచ్ఛ ॥ 33 ॥ 35 ॥

అదిత్యవతేస్వాహా హర్దివానంపృథివ్యాఅమైచ ॥ ౯ ॥

ఐశ్వర్యపీఠిహి । ఐశ్వర్యపీఠిహి । బ్రహ్మణపీఠిహి । క్షత్త్రా -
 యపీఠిహి । అగ్నిపీఠిహి । ఓషధీభ్యఃపీఠిహి । వనస్పతిభ్యఃపీఠి -
 హి । ద్యావాపృథివీభ్యాం పీఠిహి । సుహృత్ పీఠిహి । బ్రహ్మవ -
 ర్చనాయపీఠిహి ॥ 30 ॥ 31 ॥ యశమానాయపీఠిహి । మహ్యం
 జ్యేష్ఠాయపీఠిహి । త్వష్ట్రేత్వా । ద్యుమానైత్వా । ఇంద్రి -
 యాయత్వా భూత్యైత్వా । ధర్మాని సుధర్మా మేనన్యస్యై ।
 బ్రహ్మణీధారయ । క్షత్త్రాణీధారయ । శింధారయ । నేత్వానాత -
 స్సన్దయాత్ ॥ 32 ॥ 33 ॥ అముష్యత్వాప్రాణేనాదయామి ।
 అమనానహ నిర్ధం గచ్ఛ । మోహస్తాన్దేవీష్టి । యుచవయం
 ద్విష్కృ । పూష్ణేశ్వరైస్వాహా । గ్రావభ్యన్వాహా । ప్రతిరేభ్య -
 న్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యాం స్వాహా । పితృభ్యోఘృతాపే -
 భ్యన్వాహా । రుద్రాయ రుద్రహోత్రైస్వాహా ॥ 34 ॥ 35 ॥
 సూర్యోతిఃకైతునాజవ తామ్ । సుజ్యోతిర్జ్యోతిఃపాగ్ంస్వాహా । రాత్రి
 ర్జ్యోతిఃకైతునాజవ తామ్ । సుజ్యోతిర్జ్యోతిఃపాగ్ం స్వాహా । అపీప -
 రోమాహోహ్ని రాత్రియై మాసాహి । ఏమాతేలగ్నేనమిత్ ।
 తయాసమిద్ధ్యస్వ । ఆయుమేదాః । వర్చసామాంజీః । అపీపరో
 మారాత్రియా అహోహ్ని మాసాహి ॥ 36 ॥ 37 ॥ ఏమాతేలగ్నే
 నమిత్ । తయా సమిద్ధ్యస్వ । ఆయుమేదాః । వర్చసామాంజీః ।
 అగ్నిజ్యోతి జ్యోతిరగ్ని స్వాహా । సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతిఃసూర్య -
 న్వాహా । భూస్వాహా । హుతగ్ంహవిః । మధుహవిః । ఇంద్రిత -

మైఁగ్నా । పితౄనోస్తిమామాహిగ్నాఁసీః । అశ్యామతే దేవఘర్త ।
 మధునుతో వాజినిపితుమతః । అజ్ఞేరస్వత్స్వధాచిః । అశీమ -
 హిత్యా ఏమామాహిగ్నాఁసీః । న్వాహత్యాసూర్యస్య రశ్మిభ్యః ।
 న్వాహత్యా సక్షతైభ్యః ॥ ౩౮ ॥ ౪౦ ॥

బ్రహ్మవర్చసాయపీషిహిస్త-స్తయాదుద్రిదాయ రుద్రహో -
 తై న్వాహహో మాపాహ్యగ్నా స్తప్తవ ॥ ౪౦ ॥

ఘమయా శేదిపిశుక్ । యాగాయతై ఛస్తసి । యా బ్రా-
 హ్మణే । యాహవిధానే । తాంతప్తతేనావనుజేన్వాహో । ఘమ-
 యాతైస్తరితైశుక్ । యాతైష్టుభై ఛస్తసి । యారాజన్యే ।
 యాగ్నిధే । తాంతప్తతే నావనుజేన్వాహో ॥ ౩౯ ॥ ౪౦ ॥ ఘ-
 మయాతే పృథివ్యాగ్ం శుక్ । యాబాగతై ఛస్తసి । యావైశ్యే ।
 యానసి । తాంతప్తతేనావనుజేన్వాహో । అహోద్యానుమతిః ।
 అన్విదనుమతైత్వమ్ । దినస్తావ పరస్పాయాః । అస్తరిక్షస్యత్రనువః
 పాహి । పృథివ్యాస్తావధర్మణా ॥ ౪౦ ॥ ౪౧ ॥ వయమనుక్రామా -
 మనువితాయనవ్యసే । బ్రహ్మణస్తావ పరస్పాయాః । త్వుత్త్రస్యత్రను -
 వఃపాహి । విశస్తావ ధర్మణా । వయమనుక్రామామనువితాయన -
 వ్యసే । ప్రాణస్యత్వా పరస్పాయై । చక్షుషస్తనువః పాహి । శ్రోత్ర -
 స్యత్వా ధర్మణా । వయమనుక్రామామనువితాయనవ్యసే । వల్లురసి
 శంయుధాయాః ॥ ౪౧ ॥ ౪౩ ॥ శిశుజ్ఞానధాయాః । శంచ పక్షి
 పరచపక్షి । చక్షుస్సక్తిర్నాభిర్ముతస్య । సదోవిశ్వాయుశ్చర్మన -

ప్రథాః । అపద్వేజో అప్రహ్వరః । అప్రహ్వరీతస్య సశ్చిమః ఘృమై-
 తతైస్సమై తత్పురీషమ్ । తేన సర్ధస్త్వ చాచప్యాయస్య । వధి-
 ష్టీమహిచ వయమ్ । ఆచ ప్యాసిషీ మహి ॥ ౪౨ ॥ ౪౪ ॥ రన్తి-
 ర్నామూసి దివ్యోగధ్వయః । తస్య తేప్రహ్వవిధానమ్ । అగ్నిర-
 ధ్యతాః । రుద్రోఽధిపతిః । సమహమాయమా । సంప్రాణేన
 సంవర్చనా । సంవయనా । సంగోపత్యేన । సగం రాయస్పృషేణ ॥
 ౪౩ ॥ ౪౫ ॥ వ్యసా । యోఽస్మాదేవేష్టి । యంచవయం ద్విష్టుః ।
 అచికదద్యవ్వాహరిః । మహాన్మిత్రో నదర్శతః । సగం సూర్యే-
 ణరోచతే । చిసి సముద్రయోసిః । ఇన్దుర్మక్ష్యైస్స ఋతావా ।
 హిరణ్యపక్షశ్శకునోభురఽఽఽః । మహాన్ధృగ్ధృనితానిషత్తః ॥ ౪౪ ॥
 ౪౬ ॥ నమస్తై అస్తు మామాహిగం సీః । విశ్వాసమగం సోమగన్ధ-
 ర్వమ్ । ఆవోదదృశుషీః । తద్భతేనావ్యాయక్ష్ణ । తదన్వవైత్ ।
 ఇన్ద్రోరారహాణితసామ్ । పరిసూర్యస్య పరిధీగంరవశ్యత్ । విశ్వా
 వసురభితన్నోగృణాతు । దివ్యో గన్ధర్వో రజసావిమానః । యద్వా
 ఘానత్యముతయన్నవిష్ట ॥ ౪౫ ॥ ౪౭ ॥ ధియోహిన్వానో ధియ
 ఇన్నోఅవ్యాత్ । సస్మిమవిద్దచ్చరణే నదీనామ్ । అపావృణోద్దురౌ
 అశ్వప్రజానామ్ । ప్రాసాం గన్ధర్వో అమృతానివోచత్ । ఇన్ద్రో
 దక్షం పరిజానాదహీనమ్ । ఏతత్త్వం దేవఘృక్మదేవోదైవానుపాగాః ।
 ఇదమహంమనుష్యోమనుష్యాన్ । సోమశ్రీధానుమహి । నహప్రజయా
 నహ రాయస్పృషేణ । సుమిత్రాన ఆవక్షధయస్సన్తు ॥ ౪౮ ॥

దుమిత్రాస్తస్మై భూయాసుః । యోఽన్మాన్దేవ్యష్టి । యంచవయం
ద్విష్టాః । ఉద్వయం తమస్తస్పరి । ఉద్వయం చిశిమ్ । ఇమమూ -
షుత్యమస్తభ్యగ్ం సుశిమ్ । గాయత్రం సవీయాగ్ంసమ్ । అగ్నే
దేవేషుప్రవోచః ॥ ౪౬ ॥ ౪౯ ॥

యాఽగ్నేధ్యో తాంతవతేనావయజేస్వాహా ధమణా శం -
యుధాయాః ప్యాసిషీమహిహాపేణ సవత్సావ్విష్టాస్తస్వప్తాచ ॥ ౧౧ ॥

మహీనాం పయోసి విహితం దేవతా । జ్యోతిర్భాసినవ -
స్తస్పతీనామోషధీనాగ్ంరసః । వాశిసంత్యా వాజినోఽవసయామః ।
ఉర్ధ్వం మనస్సువర్ణమ్ ॥ ౪౭ ॥ ౫౦ ॥ ౧౨ ॥

అస్మాన్ద్యోఃపృథివీమ్ । అస్మాన్మృషభోయువాగాః ! స్క -
న్నేమావిశ్వాభువనా । స్కన్నోయజ్ఞః ప్రజనయతు । అస్మానజని
ప్రాజని । ఆస్కన్నాజ్ఞామతేవృషా । స్కన్నాత్ప్రజనిషీమహి ॥ ౪౮ ॥
౫౧ ॥ ౧౩ ॥

యాపురస్తాద్విద్యుదాపతత్ । తాంతవతే నావయజేస్వాహా ।
యాదక్షిణతః । యావశ్చాత్ । యోత్తరతః । యోపరిష్టాద్విద్యు -
దాపతత్ । తాంతవతేనావయజేస్వాహా ॥ ౪౯ ॥ ౫౨ ॥ ౧౪ ॥

ప్రాణాయస్వాహా వ్యానాయస్వాహాఽప్రానాయస్వాహా । చ -
క్షుషేస్వాహా శ్రోత్రాయస్వాహా । మనసైస్వాహా వాచేనరస్వత్యై
స్వాహా ॥ ౫౦ ॥ ౫౩ ॥ ౧౫ ॥

పూష్టైస్వాహా పూష్టైశిరసైస్వాహా । పూష్టైప్రపథ్యాయ

స్వాహా పూష్టేనైర్ధిషాయస్వాహా । పూష్టేఽఙ్ఘ్రిణయై స్వాహా
 పూష్టేఽనైర్ధిషాయస్వాహా ॥ గౌ ॥ గౌ ॥ గౌ ॥

ఉదస్యరీశుష్టాద్భూరూతకబిధర్తి । భౌంఽప్యథివీనభూమ ।
 పశుకైశ్చదేవిమనీషా । అస్మన్మత్ప్రదోనవాజీ । అర్చ్యస్తపకై
 మహి నామమన్వతి । తేనసూర్యమధారయన్ ॥ తేనసూర్యమరో -
 చయన్ ॥ ఘృత్తశ్చిరస్తదయమగ్నిః । పురీషమసి సంప్రియం ప్రజ -
 యాప్తశుభిర్భువత్ । ప్రజాపతిస్త్యాసాదయతు । సియాదేవతయాఽ -
 జ్జీరస్వద్ధృవానీ ॥ గౌ ॥ గౌ ॥ గౌ ॥

యాస్తే అన్న ఆర్ద్రాయోనయోయాః కలాయినీః । యేతే
 అగ్న ఇన్ద్రో యాఉనాభయః । యాస్తే అగ్నేతనవఙ్ఘ్రిణానామ ।
 తాభిస్తవముభయాభి స్సంపదాసః । ప్రజాభిగ్నైః ప్రవిణైహనీన ।
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవతయాఽజ్జీరస్వద్ధృవానీన ॥
 గౌ ॥ గౌ ॥ గౌ ॥

అగ్నిరసి వై శ్వానరోసి । సంవత్సరోసి పరివత్సరోసి । ఇ -
 దావత్సరోసి దువత్సరోసి । ఇద్వత్సరోసి వత్సరోసి । తస్యతేవన
 స్తశ్చిరః । గ్రీష్మః శీతః పక్షుః । వర్షాః పుచ్ఛమ్ । శరమత్తరః పక్షుః ।
 హేమంతోమధ్యమ్ । పూర్వపక్షాశ్చిత్తయః ॥ గౌ ॥ అపరపక్షాః పు -
 రీషమ్ । అహోరాత్రాణిష్టకాః । తస్యతేమాసాశ్చార్ధమాసాశ్చ
 కల్పంతామ్ । ఋతవస్తేకల్పంతామ్ । సంవత్సరస్తేకల్పంతామ్ । అహో -
 రాత్రాణి తే కల్పంతామ్ । ఏతిపెతివీతిసమిత్యదితి । ప్రజాపతిస్త్యా

సాదయతు । తయా దేవతయాఽగ్నిర్వద్ధుఃసస్పీద ॥ ౫౪ ॥ ౫౫ ॥ ౧౯ ॥
 భూర్భువస్సువః । ఊర్ధ్వఃఊషణఊతయే । ఊర్ధ్వోఽపఃపా -
 హ్యగ్ంహసః । విధుం దద్రాణగ్ంః । సునేబహూనామ్ । యువానగ్ం -
 సస్తం పత్తితోజగర । దేవస్య పశ్యతాస్యగ మహిత్యావ్యామహార ।
 సహ్యస్సమాన । యద్వ తేచిదభిశిషః । పురాజర్తభ్యత్రశ్పదః ।
 సన్ధాతా సన్ధిం మఘనాపురోసనుః ॥ ౫౬ ॥ ౫౭ ॥ నిమ్నతాఽవి -
 వ్రాతంపునః । పునరూజాఽ సహరయ్యా । మానో ఘర్మస్యధి -
 తోవిస్యధోనః । మానఃపరమధర్మ మారజోనైః । మోష్వస్త్వాగ్ం -
 స్తమస్యస్తరాధాః । మారుద్రియాసాత్రభిగుర్వృథానః । మానః
 క్రతుభిర్హీడితేభిర్స్తాః । ద్విమాసుపితే మాపరానాః । మానో
 రుద్రో నిర్ముత్తిర్మానోఅస్తా । మాద్యావాప్యధివీ హీడిమాతామ్ ॥
 ౫౮ ॥ ౬౦ ॥ ఉపనోమిత్రావగుణావిహాపతమ్ । అన్వాదీధ్యాధా -
 మిహనస్సఖాయా । ఆదిత్యానాం ప్రసీధిర్ హేతిః । ఉగ్రశతాసా -
 స్థాఘవిషాపరిణావృణక్తు । ఇమంమేవగుణతత్త్వాయామి । త్వంనో
 అగ్నే సత్వంనోఅగ్నే త్వమగ్నేఅమాః । ఉద్వయం తమస్తస్పరి ।
 ఉద్రుత్యం చిత్రమ్ । వయస్సుప్తర్ణాః ॥ ౫౯ ॥ ౬౧ ॥

పురోవసుర్ హీడిమాతాగ్ంసుప్తణాః ॥ ౬౦ ॥

భూర్భువస్సువః । మయిత్యగ్నిర్దియమహత్ । మయికత్తో
 మయిక్రతుః । మయిథాయుమవీర్యమ్ । త్రిశుగ్ధ మోఽవిభాతుమే ।
 అకూత్యామనసానహ । విరాజాజ్యోతిమానహ । యజ్ఞేనవయసానహ ।

బ్రహ్మణా తేజసానహ । క్షుత్రేణయశసానహ । సత్త్వేనతపసానహ ।
 తస్యదోహమశీమహి । తస్యనుము మశీమహి । తస్యభక్షమశీమహి ।
 తస్యత ఇంద్రేవీతస్యమధుమశః । ఉపహూతస్యోపహూతో భక్ష -
 యామి ॥ ౧౮ ॥ ౬౨ ॥ యశసానహపట్న ॥ ౨౧ ॥

యాస్తేఅగ్నే మోరాస్తవః । క్షుప్తత్పస్తాచ । అన్న -
 క్షానాహుతిశ్చ । అశనయాచ విపాసాచ । నేదిశ్చామతిశ్చ । ఏతా
 స్తేఅగ్నే మోరాస్తవః । తాభిరముంగచ్ఛ । యోఽస్మాదేవేష్టి ।
 యంచవయం ద్విష్మః ॥ ౧౯ ॥ ౬౩ ॥ ౨౨ ॥

స్నిక్షుస్నీహితిశ్చ స్నిహితిశ్చ । ఉష్ణాచ శీతాచ । ఉగ్రాచ
 భీమాచ । సదామ్నా సెదిసిరా । ఏతాస్తే అగ్నే మోరాస్తవః ।
 తాభిరముంగచ్ఛ । యోఽస్మాదేవేష్టి । యంచ వయం ద్విష్మః ॥
 ౬౦ ॥ ౬౪ ॥ ౨౩ ॥

ధునిశ్చ ధావస్తశ్చ ధ్వనశ్చ ధ్వనయగ్ంశ్చ । నిలిమృశ్చ
 విలిమృశ్చ విక్షిపః ॥ ౬౧ ॥ ౬౫ ॥ ౨౪ ॥

ఉగ్రశ్చ ధునిశ్చ ధావస్తశ్చ ధ్వనశ్చ ధ్వనయగ్ంశ్చ । సహ -
 సహ్వగ్ంశ్చ సహమానశ్చ సహస్వాగ్ంశ్చ సహీయాగ్ంశ్చ ।
 ఎత్యవెత్యవిక్షిపః ॥ ౬౨ ॥ ౬౬ ॥ ౨౫ ॥

అహోరాత్రోద్దీరయతామ్ । అధమాసాస్త్యోసీంజ -
 యన్తు । మాసాస్త్యాశిపయన్తు । ఋతవస్త్యాశచన్తు । సంవత్సర -
 స్త్యాహన్వసా ॥ ౬౩ ॥ ౬౭ ॥ ౨౬ ॥

సీర్షముఖిదుర్హణు । మాస్మదక్షిణతో వదః । యదిదక్షిణతో
నదాద్విషన్తం మేవగాధాసే ॥ ౬౯ ॥ 23 ॥ 3౨ ॥

ఇతామలూక ఆపప్తత్ । హిరణ్యాత్ యోముఖః । ర -
క్షణా దూతఆగన్తః । తమిహ శయాగ్నే ॥ ౭౦ ॥ 2౪ ॥ 33 ॥

యదేద్యూతాన్యన్వాశ్య । దైవీంవాచం వదసి । ద్విష -
తో నపరావద । తాన్యన్య మృత్యవేనయ । త ఆర్త్యాఽఽత్రి -
మాచ్ఛన్త । అగ్నినాఽగ్ని స్సంవదతామ్ । ౭౧ ॥ 2౫ ॥ 3౪ ॥

ప్రసాన్యన్త్యోపతసి । సవ్యమక్షినిపేచిచ । మేహశస్యచ -
రామహత్ ॥ ౭౨ ॥ ౭౬ ॥ 3౫ ॥

అగ్నితా త్వాక్రిమేహన్తి । కణ్వన జమదగ్నినా । విశ్వావ -
సోర్భష్మాణామాతః । క్రిమీణాగ్ం రాజా । అప్యేమాగ్ం స్థపతిర్
మాతః । అధోమూతాఽధో పితా । అధోస్తూరా అధోక్షుద్రాః ।
అధోక్షస్థా అధోశ్వేతాః । అథా ఆశాతికా మాతాః । శ్వేతాభి -
స్సహసర్వేమాతాః ॥ 23 ॥ 2౭ ॥ 3౬ ॥

ఆచారావద్య । శ్రుతస్య హవిరోయథా । తథ్నత్యమ్ । య -
దముం యసుస్యజమ్భయోః । ఆపథామి తథాహి తత్ । ఖణ్ణణ్ణిసి ॥
2౪ ॥ 2౮ ॥ 3౭ ॥

బ్రహ్మణా త్వాశపామి । బ్రహ్మణస్తాశపథేన శపామి । ఘో -
రోత్వా శృకుణాం చక్షుషాపెత్తి । రోద్రేణ త్వాఽగ్నిరపాం మ -
సాధ్యాయామి । అఘస్యత్వా ధారియావిధ్యామి । అథరో మత్స -

ద్యస్వాసా || ౭౫ || ౭౯ || ౩౮ ||

ఉత్తుడ శిమిహనరి | తల్పేజే శల్ల ఉత్తుడ : గిరిగ్-మను ప -
వేశయ | మరీచీరుప్రసంసుడ | యావదిసపు. స్తాదుడ యాతి మున్న
తావదిశోఁముంచాశియ | యోఁస్తాన్వేష్టి | య చనయ ద్వి ద్వి

౭౬ || ౮౦ || ౩౯ ||

భూర్భువస్సువోభూర్భువస్సువోభూభువస్సువః : భువోద్ధా -
యి భువోద్ధాయి భువోద్ధాయి | నృమూయి నృమ్యం నృమూయి నృ -
మ్యం నృమూయి నృమ్యమ్ | నిధాయోవాని నిధాయోవాని సభా -
యోవాయి | *ఏలైస్సెలైస్సె | సువర్న జ్యోతీః || ౭౭ || ౮౧ || ౪౦ ||

ప్రథివీనమిత్ | తామగ్ని స్సమిధై | నాఁగ్నిగ్ం సమిధై |
తామహగ్ం సమిధై | సామూసమిధా | ఆయుషా తేజసా | వర్చసా శ్రి -
యా | యశసా బ్రహ్మవర్చసేన | అన్నా ద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా | అ -
న్తర్క్షగ్ం సమిత్ || ౭౮ || ౮౨ || తాం వాయుస్సమిధై | సావా -
యగ్ం సమిధై || తామహగ్ం సమిధై | సామూ సమిధా | ఆయు -
షా తేజసా | వర్చసా శ్రియా | యశసా బ్రహ్మవర్చసేన | అన్నా -
ద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా | ద్యాన్సమిత్ | తామాదిత్యస్సమిధై ||
౭౯ || ౮౩ || సాఁఽదిత్యగ్ం సమిధై | తామహగ్ం సమిధై | సా -
మూసమిధా | ఆయుషా తేజసా | వర్చసా శ్రియా | యశసా బ్రహ్మవ -
ర్చసేన | అన్నా ద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా | ప్రాజాపత్యామే సమిదసి

* ఏలైస్సె | అస్సెసువర్న జ్యోతీః | ఇతి ద్రావిడపాఠః.

సపత్నక్షయణి । భౌత్త్రవ్యహమేసిస్వాహా । అగ్నే వ్రతపతే
 వ్రతం చరిష్యామి ॥ ౮౦ ॥ ౮౧ ॥ తచ్ఛకేయం తస్మైరాధ్యతామ్ ।
 వాయోవ్రతపత ఆదిత్యవ్రతపతే । వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతంచరి-
 ష్యామి । తచ్ఛకేయం తస్మై రాధ్యతామ్ । ద్యౌస్సమిత్ । తా-
 మాదిత్యస్సమిధే । సాఽదిత్యగ్ం సమిధే । తామహగ్ం సమిధే ।
 సామూసమిధా । ఆయుషా తేజసా ॥ ౮౧ ॥ ౮౨ ॥ వర్చసాశ్చియా ।
 యశసా బ్రహ్మవర్చసేస । అన్నా ద్యేన సమిన్తా-
 గ్ంస్వాహా । అన్తరిక్షగ్ం
 సమిత్ । తాం వాయుస్సమిధే । నావాయుగ్ం సమిధే । తామహ-
 గ్ం సమిధే । సామూసమిధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్చి-
 యా ॥ ౮౨ ॥ ౮౩ ॥ యశసా బ్రహ్మవర్చసేస । అన్నా ద్యేన సమిన్తా-
 గ్ంస్వాహా । ప్రథివీసమిత్ । తామగ్నిస్సమిధే । సాఽగ్నిగ్ం సమిధే ।
 తామహగ్ం సమిధే । సామూసమిధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్చి-
 యా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేస ॥ ౮౩ ॥ ౮౪ ॥ అన్నా ద్యేన సమిన్తా-
 గ్ంస్వాహా । ప్రాజ్ఞావత్యామే సమిదిసి సపత్నక్షయణి । భౌత్త్రవ్యహ-
 మేసిస్వాహా । ఆదిత్యవ్రతపతేవ్రతమచారిషమ్ । తదశక్తం తస్మైరా-
 ధి । వాయోవ్రతపతేఽగ్నే వ్రతపతే । వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతమ-
 చారిషమ్ । తదశక్తం తస్మైరాధి ॥ ౮౩ ॥ ౮౪ ॥

సమిధ్యమిధేవ్రతం చరిష్యామ్యాయుషా తేజసా వర్చసాశ్చియా
 యశసా బ్రహ్మవర్చసే నాష్టేచ ॥ ౮౧ ॥

శంనో వాతఃపవతాం మాతరిశ్వా శంసస్తపతు సూర్యః ।

అహనిశం భవస్తునశ్శక్తిం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్ । శముషానోవ్యు -
 చ్చతు శమాదిత్య ఉదేతుః । శిరానశ్చస్తకూభవ సుమ్మదీకా
 సంస్వతి । మాతేవ్యోమనంద్యశి । ఇడాయైవాస్త్యసి నాస్తుమద్వా -
 స్తు మనోభూయాన్మనూవాస్త్యిథ్యస్వావాస్తుభూయావ్యోఽ -
 స్మాద్యైష్టి యంచవయం ద్విష్ట్యుః । ప్రతిష్ఠాఽసి ప్రతిష్ఠాఽనోభూ -
 యాన్మ మాప్రతిష్ఠాయా శ్చిత్తస్వాప్రతిష్ఠస్వభూయాన్యోఽస్మా -
 ద్యైష్టి యంచవయం ద్విష్ట్యుః । ఆవాతవాహిభేషజం విరాతనాహి
 యగ్రపః । త్వగంహి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత కయసే । వ్యా -
 విమా వాతే వాత ఆస్థిన్ధోరాపరావతిః ॥ ౧౮ ॥ ౧౯ ॥ దక్షంమే
 ల్య ఆవాతు పరాన్యోవాతు యగ్రపః । యదదోవా తతేగ్మ -
 హేఽమృతస్యనిధిర్హితః । తతోనోదేహిజీవసే తతోనోధేహి
 భేషజమ్ । తతోనో మహావహ వాతఆవాతుభేషజమ్ । శంభుర్మ -
 యోభూర్నామృదేప్రణతయాగ్ంషి తారిషత్ । ఇన్ద్రస్యగ్రహోసి
 తంత్యాప్రపద్యే సగుస్సాశ్వః । సహయన్తే అస్తితేన । భూఃప్రప -
 ద్యే భవఃప్రపద్యే సువఃప్రపద్యే భూర్భవస్సువః ప్రపద్యే వాయుం
 ప్రపద్యేఽనారాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్మసమాఖిణం ప్రపద్యే ప్ర -
 జాపతేర్భూమౌకోశం బ్రహ్మప్రపద్యటం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షంమక్ష -
 ర్వప్తరం బృహదగ్నయఃపర్వతాశ్చ యయావాతస్వస్త్యాస్వస్తి -
 మాన్తయా స్వస్త్యాస్వస్తి మానసాని । ప్రాణాపానౌమృత్యోర్మా
 పాతం పాణాపానౌ మామాహాసిష్టం మయిమైథాం మయిప్రజాం

మయ్యగ్నిస్తోదధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయిస్తోదధాతు
 మయిస్తోదధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయిసూర్యో (భా -
 తోదధాతు ॥ ౧౫ ॥ ౯౦ ॥ ద్విభిరక్తుభిః పరిపాతమస్మాసరిష్టభిః శ్వ -
 నాసాభగేభిః । తన్నో మిత్రో వసుణో మామహన్తానుదిత్తిస్సిద్ధిః సృ -
 ఖివీ ఉత ద్యాః । కియా సశ్చిత్ర ల భువదూతీ సదా సృధసఖా ।
 కయాశచిష్టయా వృతా । కస్త్యావస్తోమదానాం మగ్గో హిష్టో మ -
 ధ్నః సస్థః । దృఢాచిద్రూపజైవసు । అభీషణస్సఖీ గామవి తాజరిత్రా -
 నామ్ । శతంభ వాన్యూతేభిః । వయస్సుప్రణాః ఉపనేదురిన్ద్రో పి -
 యమేధా ఋషయో నాధమానాః । అపధ్వాన్తమూఽనుహి పూ -
 ర్ధిచక్షుస్సు ముగ్ధ్యన్తాన్నిధయేవబద్ధాః ॥ ౧౬ ॥ ౯౧ ॥ శంనో
 దేవీరభివృద్ధయ ఆపాభవన్తు పీతయే । శంయోరభివ్రవన్తునః । ఈశా -
 నావార్యాణాం క్షయ స్తీశ్చోషణీ గామ్ । అహోయాచామభేషజమ్ ।
 సుమిత్రావ ఆప ఓషధయస్సన్తుదుమిత్రాన్తస్మై భూయాసుర్యో -
 న్నాన్దేవస్త్రి యంచవయంద్రివక్త్రః । ఆపోహిష్ఠామయోభువ స్తానక్షిరై -
 దధాతస । మహేరణాయ చక్షుసే । యోవశ్చిపత మోరస్తస్తస్యభా -
 జయ తేహసః । ఉశతీరివమూతరః । తస్మాత్సంగమామహో యస్య
 క్షయాయ జిస్వథ ॥ ౧౭ ॥ ౯౨ ॥ ఆహజినయథాచనః । ప్రథివీ
 శాన్తా సాగ్నినా శాన్తాసామేశాన్తా శుచగ్ం శమయతు । అన్తరి -
 క్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తన్నేశాన్తగ్ం శుచగ్ం శమ -
 యతు । ద్యాశ్శాన్తా సాగ్ని త్యేనశాన్తాసామేశాన్తా శుచగ్ం శమ -

యతు । పృథివీశా నిరన్తరీక్షగ్ం శా ని ర్వాశా నిర్దిశశా ని ర-
 వానర దిశాశా నిరగ్నిశా నిర్వాయుశా ని రాదిశ్యశా నిశ్చ-
 స్త్రీమా శా నిర్నిక్ష తాణి శా ని రాపశా ని రాషధయశా ని-
 ర్వనస్పశ్యశా నిర్కాశా నిరజాశా నిరత్వశా నిఃశుశుషశా ని-
 ర్భ్రీమాశా ని రాబ్రీమాణశా ని శా నిర్వాశా నిశా ని మేఅస్తు
 శా నిః । శయాఽహగ్ం శాన్త్యా స్వశాన్త్యా హహ్యం ద్విపదే
 చతుష్పదేచ శా నిఃకరామిశా ని మే అస్తుశా నిః । ఏహ శ్రీశ్చ
 హీశ్చ ధృతిశ్చ సిహ మేధా ప్రతిష్ఠా శ్రీధా సత్త్వం ధర్మశ్చై తాని
 మోత్తిష్ఠన్త ముగోత్తిష్ఠన్త నూమాగ్ం శ్రీశ్చ హీశ్చ ధృతిశ్చ
 తపోమేధాప్రతిష్ఠా శ్రీధా సత్త్వం ధర్మశ్చై తాని మామాహసి -
 ఘః । ఉగాముషా స్వాముషానోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్య
 శుష్కేణోస్థామ మృతాగ్ం అను । తచ్ఛతు దేవహితం పురస్తా-
 చ్చుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమశరదశ్శతం జీవేమశరశ్శతం సద్వా-
 మశరశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ంశ్రు-
 ణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శత మశీతాస్యామశరద -
 శ్శతం జ్యోత్స్నూర్వందృశే । యఉదగాన్మహతోఽణవాద్వి -
 భ్రాజమాన్సన్దిరస్య మథాధ్నమాపుషభా లోహితాక్ష స్సూర్యో
 విపశ్చన్మససాపనాతు । బ్రహ్మణశ్చోత్తిస్యసి బ్రహ్మణ ఆణీస్థోబ్రహ్మణ
 ఆవపసమసి ధారితేఽను పృథివీ బ్రహ్మణా మహీధారితమేనేనమహ -
 దన్తరీక్షం దివం దాధారపృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తద -

హంధాః॑ యా॒ణి మా॒నః ద్వే॒దోఽధి॑స్స॒న్ । మే॒ధామ॑వీ॒షే మా॒వి -
 శతా॑న్ ॥ స॒మీచీ॑ భూ॒స్త్వ జ॒వ్యస్త్వ నరు॑ ద్వే॒స్త్వ సర్వ॑మా॒యర -
 యా॒ణి సర్వ॑మా॒యర॑ మూ॒ణి । అభి॑గ్రీ॒కర్చి॑స్స॒తో స ఊ॑స॒మాప్య -
 య॒యహా॑వో॒నర్థ॑మా॒నః ॥ యదా॑స్తో॒శృభ్యో॑ మహి॒గోత్రా॑నుజా॒సే
 భూ॒యిష॑సా॒జో అ॒తేభ్యా॑ను । బ్ర॒హ్మపా॑వాది॒ష్ట శి॒న్నో నూ॑హా -
 సీత్ ॥ ఓ॒శా ని శ్చా॒ని శ్చా॒ని ॥ ౧౮ ॥ ౯౩ ॥

స॒రా తే॒ యాతు॑ బ॒ద్ధాఞ్జి॑స్వ॒థదృ॑శే॒నప్త॑చ ॥ ౪౨ ॥

స॒మో॒యృజ్ఞతే॑ వృ॒ష్టో అ॒శ్వస్త్వ బ్ర॒హ్మస్త్వ వృ॒ద్ధ్యే॒ణ । బ్ర॒హ్మస్త్వ
 చరి॑ష్యా॒మో శత॑ చా॒చీ చ॒శ్యం గో॑పాం దే॒వస్త్వ స॒ముద్రా॑యే॒షే
 వీ॒షిహి॑ ఘ॒మక॑యా॒తే మహీ॑నాం చ॒త్వార్య॑స్కా॒యా పు॑ర॒స్తాథ్న -
 వ॒సస్త్రి॑పా॒శాయ॑ త్రి॒ణి పూ॑ష్టే చ॒త్వార్య॑ద్వ॒స్త్వే కా॒దశ॑ యా॒స్తేన॑ -
 ప్తాగ్ని॒ద్వోకా॑స్త్రి॒దైకా॑స్త్రి॒గంశతి॑ హృ॒ద్యార్ధ॑స్త్రి॒గంశ॑దూ॒భ్య -
 యి॒షోదశ॑ యా॒స్తే ఘో॑రా॒వ సి॒క్చాప్తా॑ధు ని॒శ్చ ద్వే॒ ఉగ్ర॑శ్చ
 త్రి॒ణ్యహో॑రా॒తే స॒క్షా శ్చ॒ట్రి॒ణి పి॒గాస్త॑పద॒శాస్త్ర॑స్స॒ఖశ్చ॑ త్వా॒రి
 యదే॑ద్వ॒త్తక॑స॒క్షా యదీ॑షి॒శ్చ త్వా॒రి దీ॒ఘము॑ఖి త్రి॒ణీత్థా॑చ॒చ -
 త్వా॒రి యదే॑దూ॒భతా॑ని వ॒త్స సార్వ॑త్రి॒ణ్యత్రి॒ణా దశా॑హ॒రావద్య॑
 బ్ర॒హ్మణా॑ వ॒త్సాథే॑ష॒వత్తుదా॑ప్తౌ భూ॒ష్టత్ప్ర॑థి॒త్యప్త॑వ॒ష్టిశ్చంస॑స్త॒ప్త -
 ప॒క్షాశ్చ॒ద్విజ॑త్వా॒గంశత్ ॥ ౪౨ ॥

యు॒జ్ఞతే॑ బ్ర॒హ్మస్త్వ చరి॑ష్యా॒మోఽశ॒యం గో॑పాన్ స॒ముద్రా॑ -
 య వ॒య మను॑క్రా॒మామ॑ పూ॒ష్టే ధు॑శ్చ యదే॑తదూ॒భతా॑ని తచ్చ -

కేయమహాశీతిః ॥ ౮౨ ॥

సమోవాచే బ్రహ్మస్పవర్జ్యేణ మయిరుగస్తరిక్షేణ ఘమక
యాతేదివిశుగస్తావ్యైః పృథివీనాం పనో మిత్రావరుణా యదేత -
ద్వైకసో భూభువస్సవద్యుకభిస్త్రినవతిః ॥ ౮౩ ॥ ఇత్యపి పాఠః.

ఓం సమోవాచమదన్తు ॥ ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః,

ఇతి మన్తబ్రాహ్మణమ్

సమాప్తమ్.

పెద్ద బ్రాహ్మణమ్

ద్రావిడా స్త్విమం అప్యనుం ప్రపాఠక మాహుః.

ఓమ్ ॥ శంస్తస్తన్నోమాహసీత్ ॥ ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥
హరిః ఓమ్ ॥ దేనావై స్తతమాసత ॥ ఋద్ధిపరిమితం యశస్కా -
మాః ॥ కేఽబుష్ణ ॥ యశ్శఃప్రథనుం యశఃఖుచ్ఛాత్ ॥ నర్వే -
మాంస్తస్తధ్నహస్తదితి ॥ తేహంకరుక్షేత్రం వేదిరాసీత్ ॥ తస్యై
ఖాణ్డవోఽగ్నికార్ధాపసీత్ ॥ తూర్ముముత్తరార్ధః ॥ పరీణజ్ఞఘనా -
ర్ధః ॥ మరవ ఉత్తరః ॥ ౧ ॥ తేహం మఖం వైష్ణవం యశ ఆర్ఘత్ ॥
తంస్యకామయత ॥ తేనాపాక్రామత్ ॥ తందేనా అన్వాయాన్

యశోఽవరుధ్వనూనాః । తస్మాన్వాగతస్య । సవ్యాద్ధమరజాయ -
 జ । యక్షిణాదిషమః । తస్మాదిషుధస్వం పుణ్యజన్మ । యజ్ఞజన్మా
 హి ॥ ౨ ॥ తమేక్షగ్ంసస్తమ్ । బహవోనాభ్యధృష్టువన్ ॥ తస్మా-
 దేమిషుధస్వమ్ । బహవోనిషు ధన్వానాభిష్టువన్తి । సోఽస్మ-
 యత । ఏకంమాసస్తం బహవోనాభ్యధర్షిషురితి । తస్య సిష్ఠి -
 యాణస్య తేజోఽపాక్రానుత్ । తద్దేవా ఓషధీమన్యమృజాః । తే
 శ్వామాకాఅభవన్ ॥ స్మయాకావై నామైతే ॥ ౩ ॥ తథ్సయా -
 నానాగ్ం స్మయాకత్వమ్ । తస్మాద్దీక్షితేనాపిగృహ్యస్తేతవ్యమ్ । తే -
 జస్తోశ్చత్యై । సధనుఃప్రతిమృభ్యాతివత్ । తాడపదీకా అబు -
 వచ్ఛరం పుణామహై । అథవఇమగ్ం రస్థయామ । యత్రోక్వచ
 ఖనామ । తదహాభిత్పదామేతి । తస్మాదుపసీకా యత్రోక్వచఖన -
 న్తి । తదహాభిత్పదన్తి ॥ ౪ ॥ వారేవృతగ్ం హ్యసామ్ । తస్యజ్యా -
 మస్యాదన్ ॥ తస్యధన్వర్విప్రవమాణగ్ం శిరఉదవర్తయత్ । త -
 ద్ద్యావాపృథివీ అనుప్రావతకత । యత్రావర్తత । తత్రవర్తస్య
 ప్రవగ్నకత్వమ్ । యద్ద్వై ౪ ఇత్యపతత్ । తదమకస్యఘమక -
 త్వమ్ । మహతో వీర్యమప పదితి । తస్మహావీరస్య మహావీరత్వ -
 మ్ ॥ ౫ ॥ యాదస్యాస్తమభవన్ ॥ తథ్సయాజ్ఞ సమూత్ప్వ -
 మ్ । తగ్ంస్తృతం దేవతాస్త్రోధావ్యగృహ్యత । అగ్నిఃపాతస్స -
 వసమ్ । ఇన్ద్రోమాధ్యన్దినగ్ం సవసమ్ । విశ్వేదేవాస్తృతీయసవ -
 సమ్ । తేనాపశీష్టాయజ్ఞేన యజమానాః । నాశితోఽవారున్ధత ।

ససువర్గం లోకమభ్యజయన్తు ! తేదేవా అశ్వినావయన్తు ॥ ౬ ॥
 భిషజౌవైస్థః । ఇంద్రజన్త్య శిరఃప్రతిభ త్తమిత । తానబ్రూతాం
 వరం సృణావహౌ । హవనావతాపిగృహ్యతామిత । తాభ్యా -
 మేతమాశ్వినమగృహ్యన్తు । తావేతద్యజన్త్య శిరఃప్రతిభ త్తామ్ ।
 యత్ప్రవర్గ్యః । తేనసశీష్టాయజ్ఞేన యజమానాః । అవాశిషోఽను -
 న్ధత । అభిసువర్గం లోకమజయన్తు । యత్ప్రవర్గ్యం ప్రవృణక్తి ।
 యజ్ఞస్యైవ తిచ్చిరఃప్రతిగధాతి । తేనసశీష్టాయజ్ఞేనయజమానాః ।
 అవాశిషోరున్ధే । అభిసువర్గం లోకంజయతి । తస్మాదేవ ఆశ్వినప్ర -
 వయాఇవ । యత్ప్రవర్గ్యః ॥ ౭ ॥ ఉత్తరోహేత్యేతద్దన్తి మహావీ -
 రత్వమబ్రువన్నజయన్తుప్రచ ॥ ౮ ॥

సావిత్రం జుహోతి ప్రసూత్యై । చతుర్ముఖీతేనజు -
 హోతి । చతుష్పాదఃప్రశవః । ప్రశూనైవావరున్ధే । చతస్రోద్రిశః ।
 దిక్ష్యేవప్రతితిష్ఠతి । చంద్రాగ్ంసి దేవేభ్యోపాక్రామన్తు । సహోభా -
 గాని హవ్యం వహ్మౌమ ఇతి । తేభ్య ఏతచ్ఛతుర్ముఖీతమధార -
 యన్తు । పురోసువాక్యాయై యాజ్ఞాయై ॥ ౯ ॥ దేవతాయైవష -
 ట్కారాయ । యచ్ఛతుర్ముఖీతం జుహోతి । ఛంద్రాగ్ంస్యైవ
 తస్త్రిణాతి । తాస్యస్యప్రీతాని దేవేభ్యోహవ్యం వహన్తి । బ్రహ్మహ -
 దినోవదన్తి । హోతస్యం దీక్షితస్య గృహం ౩ ఇనహోతవ్యా ౩ -
 మితి । హవిరేదీక్షితః । యజ్ఞహుయాత్ । హవిష్కృతం యజ -

మాసమగ్నౌ ప్రసథ్యాత్ | యన్నజహుయాత్ || ౯ || యజ్ఞపరు-
 రస్తరియాత్ | యజురైవపదేత్ | సహవిష్కృతం యజమానమగ్నౌ
 ప్రదధాతి | సయజ్ఞపరరస్తకేతి | గాయత్రీఛస్తాగ్ం స్యత్యమసృత |
 తస్యైవపట్కారోభ్యయ్య శిరోఽచ్చిసత్ | తస్యైద్వైధారస్తఃప-
 రాఽవతత్ | ప్రథివీమర్ధఃప్రావిశత్ | ప్రశూనర్ధః | యఃపృథివీంప్రా-
 విశత్ || ౧౦ || సఖదిరోభ్యసత్ | యఃసశూన్ | సోఽశామ్ |
 యథాద్విర్భ్రీ ధృవతి | ఛస్తనామైవరసే | యజ్ఞస్యశిరస్సమృరతి | య-
 దాదుమ్భరీ | ఉర్గావ ఉదుమ్భరః | ఉజ్జైవయజ్ఞస్యశిరస్సమృరతి |
 యద్వైణవీ | తేజోవైవేణుః || ౧౧ || తెస్సైవ యజ్ఞస్య శిరస్స-
 మృరతి | యద్వైకజ్కతీ | భావవావరున్ధే | దైవస్యత్వా సవితుః
 ప్రసవణిత్యభిమాదతై ప్రసూత్యై | అశ్వినోర్భాహుభ్యామిత్యా-
 హ | అశ్వినౌహిదేవానామధ్వర్యా ఆస్తామ్ | పూజ్ఞాహస్తాభ్యామి-
 త్యాహాయత్యై | వజ్రఃప్రవావహ | యదభ్యః | అభ్యిరసి నారిరసీత్యా
 హశాస్త్యై || ౧౨ || అధ్వరకృద్దేవేభ్యఃత్యాహ | యజ్ఞోవాఅధ్వ-
 రః | యజ్ఞకృద్దేవేభ్యఃతినావై తదాహ | ఉత్తిష్టబ్రహ్మణస్పత్రత్యా-
 హ | బ్రహ్మణైవ యజ్ఞస్య శిరోఽచ్చతి | పైత్తుబ్రహ్మణస్పతిరి-
 త్యాహ | వైత్యైవ యజ్ఞస్య శిరోఽచ్చతి | ప్రదేవ్యేతు సూనృతై-
 త్యాహ | యజ్ఞోవైసూనృతా | అచ్ఛావీరం సర్యంప్రక్షీరాధవమి-
 త్యాహ || ౧౩ || పాజ్తోహియజ్ఞః | దేవాయజ్ఞం సయస్తునఞ -

త్యాహ । దేవానామయజ్ఞనియఃకురుతే । దేవీద్యావాపృథివీఅసుమే
 మగ్ంసాథామిత్యాహ । ఆభ్యామేవాసమతోయజ్ఞస్య శిరస్సమ్భు-
 రతి । ఋద్ధ్యాసమద్య మభస్యశిరశ్చత్యాహ । యజ్ఞోవైమభః । ఋ-
 ద్ధ్యాసమద్య యజ్ఞస్య శిరశ్చత్రివావైతదాహ । మఖాయత్వా మభ-
 స్యత్వా శీర్ష్ణాచత్యాహ । నిర్దిశ్యేవైసద్ధరతి ॥ ౧౦ ॥ త్రి-
 హరతి । త్రయశ్చమేలోకాః । ఏభ్యఏవలోకేభ్యాయజ్ఞస్య శిరస్స-
 మ్భరతి । తూష్ణీచతుర్థగ్ం హరతి । అపరిమితాదేవ యజ్ఞస్య శిర-
 స్సమ్భరతి । మృత్యునాదగ్రేహరతి । తస్మాన్మృత్యుః కరుణ్యతమః ।
 ఇయత్యగ్రాసీరిత్యాహ । అన్యామేవాశమ్భుత్కారం యజ్ఞస్యశిర-
 స్సమ్భరతి । ఊర్జంవా ఏతగ్ం రసం పృథివ్యా ఉపనీకాఉద్దిహన్తి ॥
 ౧౧ ॥ యద్వల్మీకమ్ । యద్వల్మీకవపాసంభారోభవతి । ఊర్జమేవ-
 సం పృథివ్యాఅవరుద్ధే । అథోశ్రోత్రమేవ । శ్రోత్రగ్ం హ్యేతత్పృ-
 థివ్యాః । యద్వల్మీకః । అబధిరో భవతి । యఏవం వేద । ఇన్ద్రోప్ర-
 తాయ వజ్జిముదయచ్ఛత్ । సయత్రయత్రపరాక్రమత ॥ ౧౨ ॥ తన్నా-
 ద్ధియత । సపూతీకస్తమ్భే పరాక్రమత । సోఽద్ధియత । సోఽబ్ర-
 వీత్ । ఊతింవై మేధా ఇతి । తదూతీకానామూతీకత్వమ్ । యదూ-
 తీకాభవన్తి । యజ్ఞాయైవోతిం దధతి । అగ్నిజాలసిప్రజావతైరే-
 త్తత్యాహ । యఏవరసఃప్రశూన్పావిత్రత్ ॥ ౧౩ ॥ తమేవావరుద్ధ-
 పక్షౌచేత సంభారాభవన్తి । పాక్ష్యాయజ్ఞః । యావానైవయజ్ఞః ।

తస్య శిరస్సస్ఫురతి । యద్ద్రామ్యణాం పశూనాం చర్మణా సమభి-
 రత్ । గ్రామ్యాస్తపశుఃశుచ్చాఽర్పయేత్ । కృష్ణాజినస్సస్ఫురతః । ఆ-
 రణ్యానేఃపశుఃశుచ్చాఽర్పయేత్ । తస్మాద్ధనమావత్పశూనాం ప్రజా-
 యమానానామ్ ॥ ౧౮ ॥ ఆరణ్యాఃపశవఃకసీయాగ్ంసః । శుచా
 హ్యతాః । లోమతస్సస్ఫురతి । అత్రోహ్యస్యమేధ్యమ్ । పరిగృ-
 హ్యయన్తి । రక్షసామపహత్యై । బహవోహరన్తి । అపచితమైవా-
 స్మిన్దధతి । ఉద్ధతెసికతోహపై పరిశ్రితై నిదధతిశాన్త్యై । మదన్తి-
 భిరుపస్మజతి ॥ ౧౯ ॥ తేజవస్మిన్దధతి । మధుత్వా మధు-
 లాకరోత్విత్యాహ । బ్రహ్మణై వాస్మిన్తేజోదధతి । యద్ద్రామ్యణాం-
 చాత్రాణాం కపాలైస్సగ్ంస్తృజేత్ । గ్రామ్యాణిపాత్రాణిశుచాఽ-
 ర్పయేత్ । అమకపాలైస్సగ్ం స్మజతి । ఏతానివా అనుపజీవన్తి-
 యాని । తాన్యైశ్శుచాఽర్పయేత్ । శర్కరాభిస్సగ్ం స్మజతిధృత్యై ।
 అధోశన్త్యయ । అజిల్లామైస్సగ్ం స్మజతి । ఏషావ అగ్నేప్రియా
 తనూః । యదజా । ప్రియయైవైసం తనువాసగ్ం స్మజతి । అదో
 తేజసా । కృష్ణాజినస్య లోమభిస్సగ్ం స్మజతి । యజ్ఞావై కృష్ణాజిన-
 మ్ । యజ్ఞై వ యజ్ఞగ్ం సగ్ం స్మజతి ॥ ౨౦ ॥ యాజ్ఞాయైసజ-
 ముయాదవిశేద్యేణుశ్చాన్యైప్రజ్ఞీ రాధసమిత్యాహ హరతి దివాన్తి
 ప్రరాకమతావిశత్ప్రజాయమానానాగ్ం స్మజతి శన్త్యాయాష్టేచ ॥ ౨౧ ॥

పరిశ్రితైకరోతి । బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీత్యై । సకుర్వ-

స్నభిప్రాణ్యాత్ । యత్కుర్వన్నభిప్రాణ్యాత్ । ప్రాణాశ్చుచాఽర్ప-
 యేత్ । అప్రహయప్రాణితి । ప్రాణానాం గోప్తీభాయ । నప్రవర్గ్యం
 చాదిత్యంచాస్తరయాత్ । యస్తరయాత్ । దుశ్శర్మాస్యాత్ ॥
 ౨౦ ॥ శస్మాన్నాస్తరాయమ్ । ఆత్మనోగోప్తీభాయ । కేణ-
 నాకరోతి । తెజోవైవేణుః । తెజఃప్రవర్గ్యః । తెజస్తేప తెజస్సమ-
 ర్థయతి । మఖస్యశిరోసీత్యాహ । యజ్ఞోవై మఖః । తస్యైతచ్చి-
 రః । యత్ప్రవగ్యః ॥ ౨౧ ॥ తస్మాదేవమాహ । యజ్ఞస్య
 ప్రదేస్థ ఇత్యాహ । యజ్ఞస్య హ్యేతేషదే । అధోప్రతిష్ఠితైః । గా-
 యత్రేణత్వాఛస్తసాకరోమీత్యాహ । ఛన్దోభిరైవ సంకరోతి । (త్వ-
 ధ్ధింకరోతి । త్రయమైలోకాః । ఏషాం లోకానామాప్త్యై । ఛన్దో-
 భిఃకరోతి ॥ ౨౨ ॥ వీర్యంవై ఛన్దాగ్ంసి । వీర్యేణైవై సంరోతి । యజు-
 ప్రాబిం కరోతి వ్యాప్యత్యై । ఇయన్తం కరోతి । ప్రజాపతినా యజ్ఞ-
 ముఖేన సంమితమ్ । ఇయన్తం కరోతి । యజ్ఞప్రరుషానంమితమ్ । ఇ-
 యన్తం కరోతి । ఏతావద్వైపురుషేవీర్యమ్ । వీర్యసంమితమ్ ॥ ౨౩ ॥
 అపరిమితం కరోతి । అపరిమితస్యావరుద్ధ్యై । పరిగ్రీవంకరో-
 తిధృత్యై । సూర్యస్య హరసాశ్రావేత్యాహ । యథాయజురైవై-
 తత్ । అశ్వశక్తేః ధూపయతి । ప్రాజాపత్యోవా అశ్వస్సయోనిత్వా-
 య । వృక్షాఅశ్వస్య నిష్పదసీత్యాహ । అసావాఆదిత్యోవృషాఽ-
 శ్వః । తస్యఛన్దాగ్ంసి నిష్పత్ ॥ ౨౪ ॥ ఛన్దోభిరైవై సం-
 ధూపయతి । అర్చిషేత్వాశోచిషే త్వేత్యాహ । తెజవ్వాస్మిన్దధాతి ।

వారుణాభీధః । మైత్రియోపైతిశాన్త్యై । సిద్ధ్యై త్వేత్యాహ । య-
 థాయజురైవైతత్ । దేవస్వా నవిహోవ్యవహిత్యాహ । నవిశృప్ర-
 సూతప్రవైసం బ్రహ్మణాదేవతాభిరుగ్ధవతి । అపద్యమానః పృథివ్యా-
 మాశాదిశత్రుప్రణేత్యాహ ॥ ౨౬ ॥ తస్మాదగ్ని స్సర్వాదిశోఽనువి-
 భాతి । ఉత్తిష్టబ్రహ్మసభవోర్ధ్వస్తిష్ఠధ్రువస్త్వ మిత్యాహప్రతిష్ఠిత్యై ।
 ఈశ్వరోవా ఏషోఽన్తోభవిహోః । యఃప్రవర్త్యమన్వీక్షుతే । సూర్య-
 న్యత్వాచక్షుషాఽన్వీక్షుగత్యాహ । చక్షుషో గోపీథాయ । ఋః-
 వేత్యా సాధవేత్యా సుక్తిత్యైత్వాభూత్యై త్వేత్యాహ । ఇయం
 వాఋజః । అస్తరిక్షంసాధు । అసాసుక్తితిః ॥ ౨౭ ॥ నిశోభూతిః ।
 ఇమానెవాస్మైలోకాన్కల్పయతి । అథోప్రతిష్ఠిత్యై । ఇదమహమ-
 ముమాముష్యాయణంవిశాపశుభిర్భిష్టావర్చ సేన పర్యాహమిత్యా-
 హ । విశేవైసం పశుభిర్భిష్టావర్చ సేన పర్యాహతి । విశేతి రాజ్ఞ-
 న్యస్యబూయాత్ । విశేవైసం పర్యాహతి । పశుభిరితివైశ్యస్య ।
 పశుభిరైవైసం పర్యాహతి । అనుర్యం పాత్రీమహాచ్ఛుణ్ణమ్ ॥ ౨౮ ॥
 ఆచ్ఛుణత్తి । దేవతాః । అజక్షీరేణాచ్ఛుణత్తి । వరమంవా ఏ-
 తత్సయః । యజక్షీరమ్ । వరమేణైవైసం పయసాఽఽచ్ఛుణత్తి ।
 యజుషావ్యావృత్యై । ఛన్దోభిరాచ్ఛుణత్తి । ఛన్దోభిర్వా ఏష
 క్రియతే । ఛన్దోభిరైవ ఛన్దాగ్ంస్యాచ్ఛుణత్తి । ఛున్ధి వాచమి-
 త్యాహ । వాచమైవాపరున్ధే । ఛున్ధ్యాజ్జమిత్యాహ । ఊర్జమైవా-
 పరున్ధే । ఛున్ధి హవిరిత్యాహ । హవిరైవాః । దేవపుంశ్చరప్రభూ-

సం త్వే త్యాహా । యథాయజురైవై తత్ ॥ ౨౯ ॥ స్యాద్యత్ప్రవర్ణః ।
శ్చంద్రోభిఃకరోతి వీర్యసంమితం ఛందాగ్ంసినిన్నత్ప్రజేత్యాహనుక్షితి-
రనాచ్ఛృణోం ఛందాగ్ం స్యాచ్ఛృణో త్యప్తేచ ॥ ౩ ॥

(బ్రహ్మస్య) చరిష్యామో హోతఃపుణ్య మభిష్టుహీత్యాహ ।
ఏషవా ఏతర్హిబృహస్పతిః । యద్భిహ్మో తస్మాప్రవప్రతిప్రవప్ర-
చరతి । ఆత్మనోఽనార్యైః । యమాయ త్వమఖాయ త్వేత్యాహ ।
ఏతావాఏతస్య దేవతాః । తాభిరైవై నగ్ం సమర్థయతి । మదస్తీ-
భిఃప్రాక్షతి । తెజఏవాస్మిన్దధాతి ॥ ౩౦ ॥ అభిపూర్వం పో-
క్షతి । అభిపూర్వమైవాస్మిన్దజోదధాతి । త్రిప్రాక్షతి । త్రా్యవృద్ధి-
యజ్ఞః । అథోమేధ్య త్వాయ । హోతాఽన్వాహ । రక్షసామప ।
హత్యై । అనవాసమ్ । ప్రాణానాగ్ంసస్తత్యై । త్రిష్టుభస్తతీర్గా-
యతీరివాన్వాహ ॥ ౩౧ ॥ గాయతోహిప్రాణః । ప్రాణ-
మైవ యజమానేదధాతి । సస్తతమన్వాహ । ప్రాణానామన్నాద్య-
స్య సస్తత్యై । అథారక్షసామపహతై । యత్పరిమితా అనుబూయా-
త్ । పరిమితమననుద్ధిత । అపరిమితాన్వాహ । అపరిమితస్యా-
వసుధ్యై । శిరోవా ఏతద్యజ్ఞస్య ॥ ౩౨ ॥ యత్ప్రవగళ్యః । ఊ-
ర్జుజ్ఞాః । యన్మోర్జ్ఞో వైరోభసతి । ఊర్జైవయజ్ఞస్య శిరస్సను-
ర్ధయతి । ప్రాణావలతీర్జుహోతి । ప్రాణానైవ యజమానే దధాతి ।
సస్తజహోతి । సస్తనైశీర్మణ్యః ప్రాణః । ప్రాణానైవాస్మిన్ద-
ధాతి । దైవస్త్వాసవితామధ్వాఽనత్విత్యాహ ॥ ౩౩ ॥ తే -

జస్సైవైసమసక్తి । పృథివీం తపస్త్రాయస్వేతిహిరణ్యముపాస్యతి ।
 అస్యాఅనతిదాహాయ । శిరోవాప్తద్యజ్ఞస్య । యత్ప్రవర్గ్యః । అ -
 గ్నిస్సర్వా దేవతాః । ప్రలవానాదీహ్యోపాస్యతి । దేవతాస్వేవయ -
 జ్ఞస్య శిరఃప్రతిదధాతి । అప్రతిశీగాఽగ్రం భవతి । ఏతద్ధర్మహి -
 ష్యోమః ॥ 30 ॥ అర్చిరసి శోచిరసీత్యాహ । తేషవవాస్మిన్ప్రహ్మ -
 వర్చనం దధాతి । సగ్ం నీదస్య మహాగ్ం అసీత్యాహ । మహాఽ -
 హ్యోమః । బ్రహ్మవాదినోవదన్తి । ఏతేవావతముత్విజః । యేదర్ -
 శపూర్ణమాసయోః । అథక్షథాహోత్రాయజమానాయాశిమానా -
 శాన్తః । పురస్తాదాశీఃఖలువాఅన్వోయజ్ఞః । ఉపరిష్టాదాశీరస్యః ॥
 31 ॥ అనాధృష్యా పురస్తాదితి యదైతానియజ్ఞాగ్ం హ్యహ । శ్రీ -
 ర్షతవ్రతవ యజ్ఞస్యయజమానఆశిఃకైవరున్ధే । ఆయుఃపురస్తానా -
 హ । ప్రజాందక్షిణతః । ప్రాణం ప్రశ్చాత్ । శ్రోత్రముత్తరతః । వి -
 ధృతిముపరిష్టాత్ । పాణానైవాస్మైస్సమీచోదధాతి । ఈశ్వరోవా -
 ఏషదిశోఽనూస్మదితోః । యందిశోఽను వ్యాస్థాపయన్తి ॥ 32 ॥
 మనోరశ్వాఽస్సిభూరిపుత్రై తీమామభిమృశతి । ఇయంవై మనోరశ్వా -
 భూరిపుత్రా । అస్యమైవప్రతితిష్ఠస్య సున్మాదాయ । సూప్తదామై -
 భూయామా మాహిగ్ంనీరిత్యాహాహిగ్ంసాయై । చిత్తస్థపరిచిత -
 ఇత్యాహ । అపచితిమైవాస్మైన్దధాతి । శిరోవాప్తద్యజ్ఞస్య । య -
 త్ప్రవర్గ్యః । అసాఖలువాఅదిత్యః (పవగఽయః) । తస్యమరుతోరశ్మ -
 యః ॥ 32 ॥ స్వాహా మరుద్భిఃపరిశ్రయస్వేత్యాహ । అముమేవా -

దిత్యగ్ం రశ్మిభిః పర్యూహతి । తస్మాదనా వాదిత్యోఽముష్మిన్లోకే ర-
 శ్మిభిః పర్యూఢః । తస్మాదాజావిశావర్యూఢః । తస్మాద్దామణీస్సజా-
 తైః పర్యూఢః । అగ్నేస్సస్పృష్టస్యయః । వికఙ్కతం భాతర్చత్ ।
 యద్వైకఙ్కతాః పరిధయోభవన్తి । భావవాపరున్ధే । ద్వాదశభవ-
 న్తి ॥ ౩౮ ॥ ద్వాదశమాసాస్సంవత్సరః । సంవత్సరమేవావరు-
 న్ధే । అస్తిత్రయోదశోమానశత్యావళుః । యత్రయోదశః పరిధి-
 ర్భవతి । తేనైవత్రయోదశం మానమవరున్ధే । అన్తరిక్షస్యాన్తర్ధి-
 రసీత్యాహ స్యాన్తర్ధ్యై । దివంతపసస్సాయస్వత్స్యపరిష్టాద్ధిరణ్యమ-
 ధిని దధాతి । అముష్యాఅనతిదాహయ । అథోఽభ్యామైవైన ముభ-
 యతః పరిగృహ్యతి । అర్హాన్నిభర్షిసాయకానిధన్వత్యాహ ॥ ౩౯ ॥
 స్తాత్యేనై నమైతత్ । గాయత్రమస్తిత్యైష్టభమసి జాగతమసీతి ధవి-
 త్రాణ్యాదత్యై । ఛన్దోభిరైవైనాన్యాదత్యై । మధుమద్వితి ధూనోతి ।
 ప్రాణోనై మధు । ప్రాణమైవ యజమానేదధాతి । త్రిఃపరియన్తి ।
 త్రివృద్ధిప్రాణః । త్రిఃపరియన్తి । త్ర్యావృద్ధియజ్ఞః ॥ ౪౦ ॥ అథో-
 రక్షసామపహత్యై । త్రిఃపునఃపరియన్తి । షట్కోసంపద్యన్తే ।
 షడ్వాఙ్ముతపః । ఙ్ముతుష్పేవ ప్రతితిష్ఠన్తి । యోవై ఘర్మస్యప్రియాం
 తసువమాకామతి । దుశ్చమావై సభవతి । ఏషహవాఅన్యప్రి-
 యాంతసువమాక్రామతి । యస్త్రిఃపరీత్యచతుర్థం పర్యేతి । ఏతాగ్ం
 హవాఅస్యాగ్రదేవో రాజనిరాచక్రామ ॥ ౪౧ ॥ తతోవై సదుశ్చ-
 ర్గాఽభవత్ । తస్మాత్త్రిఃపరీత్యనచతుర్థం పరీయాత్ । ఆత్మనోగో-

పీఠాయ । ప్రాణావైధవిత్రాణి । అవ్యతివర్జం ధూన్వన్తి । ప్రాణా -
 నామవ్యతివర్జాయక్ష్మప్త్యై । వినివస్యధూన్వన్తి । దిక్ష్యేషప్రతిష్ఠన్తి ।
 ఊర్ధ్వం ధూన్వన్తి । సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై । స్వతః ధూన్వన్తి ।
 తస్మాద్దయగ్ం స్వతఃపవతే ॥ ౪౨ ॥ ఓఢాతీవాన్వాహయజ్ఞస్యా -
 హేషఉపరిష్టాదాశీరన్యో వ్యాసాపయన్తి రశ్మయోభవన్తి ధన్వే -
 త్యాహయజ్ఞశ్చక్రామసమప్త్యేద్యేచ ॥ ౪ ॥

అగ్నిష్టావసనుభిఃపురస్తాద్రోచయతు గాయత్రేణ ఛందసే -
 త్యాహ । అగ్ని రైవైనం వసనుభిఃపురస్తాద్రోచయతి గాయత్రేణఛందసా ।
 సమారుచితోరోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాన్తి । ఇ -
 స్త్రీస్త్యా రుదైర్దక్షిణతోరోచయతుత్రైష్టుభేన ఛందసేత్యాహ ।
 ఇస్త్రీ వ్రవేనగ్ం రుదైర్దక్షిణతోరోచయతి త్రైష్టుభేన ఛందసా ।
 సమారుచితోరోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాన్తి । ప -
 రుణస్త్యాఽఽదిత్యైఃపశ్చాద్రోచయతు బాగతేన ఛందసేత్యాహ ।
 పరుణవ్రవే సమాదిత్యైఃపశ్చాద్రోచయతి బాగతేన ఛందసా ॥ ౪౩ ॥
 సమారుచితోరోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాన్తి ।
 ద్యుతాసస్త్యా మారుతో మరుద్భిరుత్తరతో రోచయత్వాసుష్టుభేన
 ఛందసేత్యాహ । ద్యుతాసవ్రవేనం మారుతోమరుద్భిరుత్తరతో రో -
 చయత్వాసుష్టుభేన ఛందసా । సమారుచితోరోచయేత్యాహ ।
 ఆశిషమైవై తామాశాన్తి । బృహస్పతిస్త్యా విశ్వేదేఃవై రుపరిష్టా -
 ద్రోచయతువాక్షేన ఛందసేత్యాహ । బృహస్పతిరైవైనం విశ్వేదేః -

వైరుపరిష్టాద్రోచయతి పాక్షేన చందసా । సమానుచిత్రో రోచయే -
 త్యాహ । ఆశిషమేవై తానూశాస్తే ॥ ౪౪ ॥ రుచిత్రస్త్వం దేవఘర్మ
 దేవేష్వసీత్యాహ । రోచిత్రో హ్యేష దేవేషు । రుచిషీయాహం మను -
 ష్యేష్యి త్యాహ । రోచతప్తవైష మనుష్యేషు సమాద్భుర్మ రుచిత్రస్త్వం
 దేవేష్వాయుష్మాగ్ సేజినీవై బ్రహ్మచర్య సీత్యాహ । రుచిత్రో
 హ్యేష దేవేష్వాయుష్మాగ్ సేజినీవై బ్రహ్మచర్యసీ । రుచిత్రో హం
 మనుష్యేష్వాయుష్మాగ్ సేజినీవై బ్రహ్మచర్చసీ భూయానమి త్యాహ ।
 రుచిత్ర వైష మనుష్యేష్వాయుష్మాగ్ సేజినీవై బ్రహ్మచర్చసీభవతి ।
 రుగస్తి రుచం మయి ధేహి మయిరుగి త్యాహ । ఆశిషమేవై తానూ
 శాస్తే । తంయదేతైర్యజుర్భిరరోచయిత్వా । రుచిత్రోఘర్మ ఇతి
 ప్రబ్రూయాత్ । అరోచకోఽధర్మస్సాత్ । అరోచకో యజ -
 మానః । అథయదేసమైతైర్యజుర్భిరొచయిత్వా । రుచిత్రోఘర్మ ఇతి
 ప్రాహ । రొచుకోఽధ్వర్యుర్భవతి । రోచుకో యజమానః ॥ ౪౫ ॥

ప్రశ్నాద్రోచయతి జాగతేన చందసా సమానుచిత్రో రోచయే -
 త్యాహ శిషమేవై తానూశాస్తే శాస్తేఽమౌచ ॥ ౪౬ ॥

శిరోవా ఏతద్భజ్యస్య । యత్ప్రవర్ణః । గ్రీవా ఉపనతః ।
 పురస్తాదుపసదాం ప్రవర్ణం ప్రవృణక్తి । గ్రీవాన్దేవ యజ్ఞస్య శిరః
 ప్రతిదధాతి । త్రిప్రవృణక్తి । త్రయశ్చమేలోకాః । ఏభ్య ఏవ
 లోకేభ్యో యజ్ఞస్య శిరోఽవరున్ధే షట్కాన్ సమ్పద్యన్తే షడ్వాఙ్ముతవః ॥
 ౪౭ ॥ ముతుభ్యప్రప యస్య శిరోఽవరున్ధే । ద్వాదశకృత్స్వః ప్రవృ -

ణక్తి । ద్వాదశ మాసాన్సంవత్సరః । సంవత్సరాదేవ యజ్ఞస్య
 శిరోఽవరుద్ధై । చతుర్విగ్ంశతిస్సమ్మన్యనై । చతుర్విగ్ంశతిరర్ధ -
 మాసాః । అర్ధమాసేభ్యప్రవ యజ్ఞస్య శిరోఽవరుద్ధై । అధోఖలు ।
 సకృదేవ ప్రవృజ్యః । ఏకగ్ంహిశిరః ॥ ౪౭ ॥ అగ్నిష్టామే ప్రవృణక్తి ।
 ఏతావాన్వై యజ్ఞః । యావాన్గ్నిష్టామః । యావాన్వైవయజ్ఞః । తస్య
 శిరఃప్రతిదధాతి । నోక్త్యేప్రవృజ్ఞాత్ । ప్రజావై సశవ ఉక్థాని ।
 యదుక్త్యేప్రవృజ్ఞాత్ । ప్రజాం సశూసస్యనిర్దహేత్ । విశ్వజతి
 సర్వపృష్టైప్రవృణక్తి ॥ ౪౮ ॥ పృష్టానివా అచ్యుతం చ్యావయన్తి ।
 పృష్టైరైవాస్మా అచ్యుతం చ్యావయిత్వాఽవరుద్ధై । అపశ్యం గౌ -
 పామిత్యాహ । ప్రాణావై గోపాః । ప్రాణమైవప్రజాసు వియాత -
 యతి । అపశ్యం గోపామిత్యాహ । అసావా ఆదిత్యో గోపాః ।
 సహీమాఃప్రజాగోపాయతి । తమైవ ప్రజానాం గోప్తారం కురుతే ।
 అనిపద్యమాన్మిత్యాహ ॥ ౪౯ ॥ శహ్యేషవిపద్యతే । ఆచ పరాచ
 పథిశ్చరన్తమిత్యాహ । ఆచహ్యేషపరాచ పథిశ్చరతి । సప్రద్ధీచీ -
 న్సవిమాచీర్వసాన్తత్యాహ । సప్రద్ధీచీశ్చ హ్యేషవిమాచీర్వసానః
 ప్రజా అభివివశ్యతి । ఆవరీవతిః భువనేష్వన్తరిత్యాహ । ఆహ్యేష
 పరీవతిః భువనేష్వన్తః । అత్రప్రావీర్మధుమాద్వీశ్వాం మధుమా -
 ధూచీశ్వామిత్యాహ । వాసన్తికావైవాస్మా ఋతూకల్పయతి । సమ -
 గ్నిరగ్నినా గతేత్యాహ ॥ ౫౦ ॥ ఇగ్నిమ్నావైవాస్మా ఋతూక -
 ల్పయతి । సమగ్నిరగ్నినా గతేత్యాహ । అగ్నిహ్యేవైషాఽ -

గ్నినా సంఘచ్ఛతే । స్వాహాసమగ్ని స్తపసాగతేత్యాహ । పూర్వ -
మైవోద్దితమ్ । ఉత్తరేణాభిగృణాతి । ధర్తాద్వివో విభాసి రజసః
పృథివ్యా ఇత్యాహ । వాఠ్షికావైవాస్మాముతూ కల్పయతి । హృదే
త్వానుసనే త్వేత్యాహ । శారదావైనాస్మా ముతూకల్పయతి ॥ ౧౦ ॥
ద్వివిదేవేషుహోత్రాయ చ్ఛేత్యాహ । హోత్రాభిరైవేమాన్తో -
కాన్ధస్సందధాతి । విశ్వనాం భవాం పత ఇత్యాహ । హైమన్తికావై -
వాస్మా ముతూకల్పయతి । దేవశ్రూత్వం దేవసుకృదైవాన్వాహీ -
త్యాహ । శైశిరావైనాస్మా ముతూ కల్పయతి । తప్రోహంవాచమస్మై
నియచ్ఛ దేవాయువమిత్యాహ । యావైమిథ్యావాక్ । సాతప్రోహః ।
తామైవావసున్ధ ॥ ౧౧ ॥ గర్భోదేవానామిత్యాహ । గర్భోహ్యేష
దైనానామ్ । పితాసుతీనామిత్యాహ । ప్రజావైమతయః । తాసా -
మైవప్రప పితా । యత్ప్రవగ్యః । తస్మాదైవమాహ । పతిః ప్రజా -
నామిత్యాహ । పతిహ్యేషప్రజానామ్ । మతిఃకవీనామిత్యాహ ॥
౧౨ ॥ మతిహ్యేషకవీనామ్ । సందైవోదైవేన సప్రతా యతిష్టసగ్ం
సూర్యేణార్తుకైత్యాహ । అముంచైవాదిత్యం ప్రవర్గ్యచ సగ్ం
శాస్తి । ఆయుర్దాన్వమస్మభ్యం ఘర్మవర్చోదా అసీత్యాహ । ఆశి -
షమైవై తామాశాస్తి । పితానోసి పితానో బౌధేత్యాహ । బౌధ -
యత్యైవై సమ్ । నవై తేవకాశాభవన్తి । పత్నియైరశ్రమః । నవ
వైపురుషేప్రాణాః ॥ ౧౩ ॥ ప్రాణాభిర్గతమీ । ప్రాణానైవ యజ -
మానేదధాతి । అథాదశాక్షరావిరాట్ । అన్నంవిరాట్ । విరా -

జైవాన్నాద్యమవ రుధై । యజ్ఞస్య శిరోఽచ్చిద్యత । తద్దేవా
 హోత్రాభిఃప్రత్యేకభుః । ఋత్విజోఽవేక్షంతే । ఏతావైహో
 త్రాః । హోత్రాభిరైవ యజ్ఞస్య శిరఃప్రతి దధాతి ॥ ౧౧ ॥ రుచి
 తమవేక్షంతే । రుచితాద్వైప్రజాసతిఃప్రజా అస్పృశత । ప్రజానాగ్ం
 సృష్ట్యై । రుచితమవేక్షంతే । రుచితాద్వైప్రజాన్యోనర్వతి । వర్
 ముఃపర్జన్యోభవతి । సంప్రసావధంతే । రుచితమవేక్షంతే । రుచితంవై
 బ్రహ్మవచనమ్ । బ్రహ్మవర్చసినో భవంతి ॥ ౧౨ ॥ అధియన్తోఽ
 వేక్షంతే । సర్వమాయుర్యన్తి । సపత్యవేక్షేత । యత్పత్యవేక్షేత
 ప్రజాయేత । ప్రజాంత్యన్త్యనిర్దహేత్ । యన్నా వేక్షేత । నప్రజా
 యేత । నాస్త్వైప్రజాం నిర్దహేత్ । తిరస్కృత్య యజర్వాచయతి
 ప్రజాయతే । నాస్త్వైప్రజాం నిర్దహతి । తృప్తీమతీతే నపైయేత్యాహ ।
 సప్రాద్ధి ప్రజాః ప్రజాయంతే ॥ ౧౩ ॥

ఋతవో హి శిరస్సర్వపృష్ఠైః ప్రవృణక్త్యనివద్యమానమి
 త్యాహగతేత్యాహ శారదావైవాస్మాఋతూ కల్పయతి రుధైకీనా
 మిత్యాహ ప్రాణాఃప్రతిదధాతి భవన్తివాచయతీచ త్వారి చ ॥ ౧౪ ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి రశనామూడతైః ప్రసూత్యై ।
 అశ్వినోబాహుభ్యామిత్యాహ । అశ్వినాహి దేవానామధ్వర్యాః
 స్తామ్ । పూర్ణాహస్తాభ్యా మిత్యాహ యత్యై । ఆదదేదీత్యైరా
 న్నాఽనీత్యాహయజుష్కృత్యై । ఇదేవహ్యదితసహి సరస్వత్యై
 హిత్యాహ । ఏతానివా అస్మైదేవనామాని । దేవనామైరైవైనా

మాహ్వయతి । అసావేహ్యసావేహ్యసావేహీత్యాహ । ఏతాని వా
 అస్మై మనుష్యనామాని ॥ ౧౮ ॥ మనుష్యనామైరైవైనామా -
 హ్వయతి । షట్ థోనస్పద్యనై । షడ్వాఙ్ముతవః । ఋతుభిరైవైనా -
 మాహ్వయతి । అదిత్యాఉష్ణీషమసీత్యాహ । యథాయజురైవై -
 తత్ । వాయురస్యైష ఇత్యాహ । వాయుదేవత్యోవైవథ్యః । పూ -
 షా త్వోచావసృజత్విత్యాహ । పౌష్ణావై దేవతయాప్రశవః ॥ ౧౯ ॥
 స్వయైవై నందేవతయోపావసృజతి । అశ్వీభ్యాం ప్రదాప్రయే -
 త్యాహ । అశ్వీనౌవై దేవానాం భిషజౌ । తాభ్యామివాస్మిభేషజం
 కరోతి । యస్మైస్తనశ్శశేయ ఇత్యాహ । స్తాత్యైవైనామ్ । ఉనఘ -
 ర్మగం శిగ్ంషానఘర్మం పాహిఘగ్మాయ శిగ్ంషేత్యాహ । యథా
 బ్రూయాదముష్మై దేహీతి । తాదృగైవతత్ । బృహస్పతిస్త్యావసీ -
 దత్విత్యాహ ॥ ౨౦ ॥ బ్రహ్మవై దేవానాం బృహస్పతిః । బ్ర -
 హ్మణైవైనాముప సీదతి । దానవస్థస్స పేత ఇత్యాహ । మేధ్యానైవై -
 నాన్కరోతి । విష్వగ్వృత్తో లోహితేనేత్యాహ వ్యావృత్యై ।
 అశ్వీభ్యాం పిన్వన్వరన్వత్యై పిన్వన్వపూష్ణేపిన్వన్వ బృహస్ప -
 తయేపిన్వస్వేత్యాహ । ఏతాభ్యామేహ దేవతాభ్యుపిన్వతే ।
 ఇద్దాయ పిన్వస్వేద్దాయ పిన్వస్వేత్యాహ । ఇద్దౌమైవ భాగధేయైవ
 సమర్థయతి । ద్విరిద్దాయేత్యాహ ॥ ౨౧ ॥ తస్మాద్ద్విన్దౌ దేవ -
 తానాం భూయిష్తభాక్తమః । గాయత్రోన్యైస్త్రైస్త్రభాసి జాగతమసీతి
 శభో పయమానాదత్తే । ఛన్దోభిరైవైనానాదత్తే । నహోజ్జో

బాగేనోపమహీత్యాహ । ఊర్జ వైవేనం బాగమకః । అశ్వినౌ నా
 ఏతద్వజ్జన్య శిరఃప్రతిదధతావబ్రూతామ్ । అవాభ్యామైవపూర్వా -
 బ్యాం వషట్క్రియాతాఇతి । ఇన్ద్రాశ్వినౌమధునస్సార్థఘనేత్యాహ ।
 అశ్వభ్యామైవపూర్వాభ్యాం వషట్కురోతి । అథోఅశ్వినౌవైవ భాగ -
 ధేయేన సమర్థయతి ॥ ౬౨ ॥ ఘర్జంపాతవనవో యజతావడిత్యాహ ।
 వసూనైవభాగధేయేనసమర్థయతి । యశ్వషట్కుర్యాత్ । యాత -
 యామాఽన్య వషట్కురస్స్యాత్ । యన్నవషట్కుర్యాత్ । రతౌగ్ం -
 సియజ్జగ్ం హన్యః । వడిత్యాహ । సరోక్షమైవ వషట్కురోతి ।
 నాన్యయాతయామావషట్కురోభవతి । నయజ్జగ్ం రతౌగ్ం సిఘ్నన్తి ॥
 ౬౩ ॥ స్వాహాత్వాసూర్యన్య రశ్మయేవృష్టివసయే జుహోమీ -
 త్యాహ । యోవాఅన్యపుణ్యోరశ్మిః । సవృష్టివసః । తస్మాదైవై నం
 జుహోతి । మధు హవిరసీత్యాహ । స్వదయత్యైవై నమ్ । సూర్య -
 న్య తపస్తపేత్యాహ । యధాయజురైవై తత్ । ద్యావాపృథివీభ్యం
 త్వాపరిగృహ్ణామీత్యాహ । ద్యావాపృథివీభ్యామైవైవై నం పరిగృహ్ణాతి ॥
 ౬౪ ॥ అన్తరిక్షేణ తోవోపయచ్ఛామీత్యాహ । అన్తరిక్షేణైవై న -
 ముపయచ్ఛతి । నవాప్రతం సునుమ్యోభర్తుమర్హతి । దేవానాం
 త్వాపితృణామనుమతౌ భతుగ్ం శకేయమిత్యాహ । దైవైరైవై నం
 పితృభిరనుమత ఆదతై । వివా వనమేతదర్థయన్తి । యత్ప్రశ్నాత్ప్రీ -
 వృశ్యపురోజుహ్వతి । తేజోసి తేజోఽను ప్రేహీత్యాహ । తేజప్రవా -
 స్థిద్ధధాతి । దివిస్పృజ్మామాహిగ్ం సీరన్తరిక్షస్పృజ్మామాహిగ్ం సీః

పృథివిస్సృజ్మామాహిగ్ం నీరత్యాహిగ్ం నాయై ॥ ౬౫ ॥ సు -
 వరసిసువర్మయచ్చదివంయచ్చదివో మాపాహీత్యాహా । ఆశిష -
 మైవై తామాశాసై । శిరో వావీతద్యజ్జస్య । యత్ప్రవగ్యః । ఆత్మా
 వాయుః । ఉన్యత్యవాతనామున్యహా । ఆశ్మన్నైవయజ్జస్య శిరః
 ప్రతిదధాతి । అనవానమ్ । ప్రాణానాగ్ం సన్తత్యై । పశ్చాహా ॥
 ౬౬ ॥ సాజ్గ్మయజ్జః । యానైవయజ్జః । తస్య శిరఃప్ర -
 తిదధాతి । అగ్నయేత్వావసుమతైస్వాహేత్యాహా । అసావాఆది -
 శ్యోఽగ్నిర్వసుమాన్ । తస్మాప్రవైసం జహోతి । సోమాయత్వా
 రుద్రవతైస్వాహేత్యాహా । చంద్రమావై సామోరుద్రవాన్ । తస్మా
 ప్రవైసం జహోతి । వరుణాయత్వాఽఽదిత్యవతైస్వాహేత్యాహా ॥
 ౬౭ ॥ అఘ్నైవసుణ ఆదిత్యవాన్ । తస్మాప్రవైసం జహోతి । బృ -
 హస్పతయేత్వా విశ్వదేవ్యావతై స్వాహేత్యాహా । బ్రహ్మవైదేవా -
 నాం బృహస్పతిః । బ్రహ్మణ ప్రవైసం జహోతి । సప్రితేత్వభుక్ -
 మతేవిభుమశీ ప్రభుమతే వాజవతే స్వాహేత్యాహా । సంవత్సరో
 వై సప్రితర్భుమాన్ విభుమాన్ప్రభుమాన్ వాజవాన్ । తస్మాప్రవైసం
 జహోతి । యమాయత్వాఽఽగ్నిస్వతే పితృమతైస్వాహేత్యా -
 హా । ప్రాణావై యమోఽగ్నిస్వాన్పితృమాన్ ॥ ౬౮ ॥ తస్మా
 ప్రవైసం జహోతి । ఏతాభ్యప్రవైసం దైవతాభ్యో జహోతి ।
 దక్షసంవన్యన్తే । దశాక్షరావిరాట్ । అన్నం విరాట్ । విరాజై
 వాన్నాద్యసువ రున్ధే । రాహిత్యాభ్యాంవైదైవాస్సువర్గంలోకమా

యన్మ । తద్రాహిణయోరాహిణత్వమ్ । యద్రాహిణౌభవతః ।
 రాహిణాభ్యమేవ తద్యజమానస్సువర్గం లోకమేతి । అవ్రాజ్యోతిః
 కేతునాజుషతాగ్గ సుజ్యోతిర్జ్యోతిషాగ్గం స్వాహా రాత్రిర్జ్యోతిః కేతు-
 నా జుషతాగ్గం సుజ్యోతిర్జ్యోతిషాగ్గం స్వాహేత్యాహ । ఆదిత్యమేవ
 తదముష్మిన్లోకేహస్మిన్ ప్రసాద్దాధార । రాత్రియాఅవస్తాత్ । తస్మా-
 దసావాదిత్యోఽముష్మిన్లోకేహోరాత్రాభ్యాం ధృతః ॥ ౧౯ ॥

మనుష్యనామాని ప్రశవస్సీదత్విత్యాహేంద్రాయేత్యాహర్థ-
 యతి ఘ్నన్తి గృహ్లాత్యహిగ్ంసాయై పశ్చాహాదిత్యవతే స్వాహే-
 త్యాహ పితృమానేతి చత్వారి చ ॥ ౨ ॥

విశ్వాఅశా దక్షిణసదిత్యాహ । విశ్వనైవ దేవాస్స్పృణాతి ।
 అథో దురిష్ట్యా వైవేసం వాతి । విశ్వనైవానయాడిహేత్యాహ ।
 విశ్వనైవదేవాస్సాగ్రధేయేన సమర్థయతి । స్వాహాకృతస్య ఘ్న-
 ర్మస్య మథోః పితృమత్స్వినేత్యాహ । అశ్వినావైవభాగధేయేన స-
 మర్థయతి । స్వాహోఽగ్నేయే యజ్జయాయ శంయజర్భిరిత్యాహ ।
 అభ్యేవై సం ఘోరయతి । అథోహవిరైవాకః ॥ ౨౦ ॥ అశ్వినా ఘర్మం
 పాతగ్ం హర్దివాసమహర్ది వాభిరూతిభిరిత్యాహ । అశ్వినావైవ
 భాగధేయేన సమర్థయతి । అను వాం ద్యావాపృథివీమగ్ం సాతామి-
 తాహానుమత్యై । స్వాహేంద్రాయ స్వాహేంద్రావడిత్యాహ । ఇంద్రా-
 యహిపురోహాయ తే । ఆశావ్యాహఘర్మస్య యజేతి । వషట్కృ-
 తేజుహోతి । రక్షసామపహత్యై । అనుయజతిన్వగాకృత్యై ।

మృగమపాతమశ్వినేత్యాహ ॥ 20 ॥ పూర్వమేనోదితమ్ । ఉత్తరే -
 కాభిగృణాతి । అను వ్రాం ద్యావాపృథివీ అమగంసా తామిత్యాహ -
 సుమత్యై । తంప్రాప్యం యథావణ్ణమోదివే సమఃపృథివ్యా ఇత్యా -
 హ । యథాయజురైవై తత్ । దివిధాఇమం యజ్ఞం యజ్ఞమిమం
 దివిధాఇత్యాహ । సువగఃమైవై సం లోకం గమయతి । దివంగ -
 చ్ఛాన్తరిక్షం గచ్ఛ పృథివీం గచ్ఛేత్యాహ । ఏష్వైవై సం లోకేషు
 ప్రతిష్ఠాపయతి । ఇచ్చప్రదిశోగచ్ఛేత్యాహ ॥ 21 ॥ దిక్ష్యేవై సం
 ప్రతిష్ఠాపయతి । దేవాన్సమః పాన్తచ్ఛ పితౄన్సమః పాన్తచ్ఛేత్యాహ ।
 ఉభయేష్వైవై సం ప్రతిష్ఠాపయతి । యత్ప్రిన్వతే । వర్షకుః పర్షనో
 భవతి । తస్మాత్ప్రిన్వమానఃపుణ్యః । యత్రాప్నోన్వతే । తద్దేవానామ్ ।
 యద్దక్షిణా । తత్పితౄణామ్ ॥ 22 ॥ కాయత్ప్రత్యక్ । తస్మాన్స -
 హ్యణామ్ । యదుదజ్ఞే । తద్బ్రుదాణామ్ । ప్రాశ్చముదశ్చంపిన్వ -
 యతి । దైప్రతాకః । అథాఖిలు । సర్వా అనుదిశఃస్వియతి ।
 సర్వాదిశస్సమేధన్తే । అన్తఃపరిధిస్వియతి ॥ 23 ॥ తెజసోఽస్క -
 న్దాయ । ఇషేషీపిహూర్జైషీపీత్యాహ । ఇషమేవోజ్ఞం యజ -
 మానేదధాతి । యజమానాయ పీషీపీత్యాహ । యజమానాయైవై -
 తామాశిషమా శాన్తే । మహ్యం జ్యేష్ఠాయ పీషీపీత్యాహ ।
 ఆత్మనవవై తామాశిషమా శాన్తే । త్వీష్వైత్వా ద్యుమ్నాయ త్వే -
 ద్ద్రియా యత్వా భూత్యై త్వేత్యాహ । యథాయజురైవై తత్ । ధర్మా -
 ఽసిసుధ ర్థమైన్యస్మై బ్రహ్మణి ధారయేత్యాహ ॥ 24 ॥ బ్రహ్మ -

నైవై నం ప్రతిష్ఠాపయతి । నేత్వా వాతస్సు-స్థయాదితి యద్యభిచ -
 రేత్ । అముష్యత్వా ప్రాణేసాదయామ్యమునానహ నిర్ధం గచ్ఛేతి
 బ్రూయాన్యం ద్విష్యాత్ । యమైవ ద్వేష్టి । తేనై నగ్ం సహ నిర్ధం
 గమయతి । పూష్ణేశు సై స్వాహేత్యాహ । యా ఏవ దైవతా
 ముతభాగాః । తాభ్య ఏవైసం జహోతి । ప్రానభ్యస్సాహే -
 త్యాహ । యా ఏవాస్తరితై వాచః ॥ ౭౬ ॥ తాభ్య ఏవైసం
 జహోతి । ప్రతిరేభ్యస్సాహేత్యాహ । ప్రాణై వై దైవాః ప్రతిరాః ।
 తేభ్య ఏవైసం జహోతి । ద్యావాపృథివిభ్యాగ్ం స్వాహేత్యాహ ।
 ద్యావాపృథివిభ్యమైవైసం జహోతి । పితృభ్యోఘమౌ సేభ్యస్సాహే -
 త్యాహ । యేవై యజ్వసః । తేపితరోఘమౌపాః । తెభ్య ఏవైసం
 జహోతి ॥ ౭౭ ॥ రుద్రాయ రుద్రహోత్రై స్వాహేత్యాహ ।
 రుద్రమైవ భాగధేయేన సమర్థయతి । సర్వతస్సమనక్తి । సర్వత
 ఏవరుద్రం నిరవదయతే । ఉః ఇచ్చం నిరస్యతి ఏషావై రుద్రస్యదిక్ ।
 స్వామైవ దిశిరుద్రం నిరవదయతే । అప ఉపస్పృశతి మిద్య -
 త్వాయ । నాస్విజ్జేత । యదస్విజ్జేత ॥ ౭౮ ॥ చతురస్య ప్రా -
 మాయుక్ గ్ంస్యాత్ । తస్మాన్నాస్విక్యః । అపీషరోమాఽహహ్న
 రాత్రియైమాపాహేత్యాహ తేలగ్నే సమిత్తయాసమిధ్య స్వామౌ
 దావర్చసామాఽఽఞ్జీరిత్యాహ । ఆయురైవాస్మిన్స్వర్చదధాతి । అపీష -
 రోమా రాత్రియా అహహ్నోమాపాహేత్యాహ తేలగ్నే సమిత్తయా
 సమిధ్యస్వాముత్మైదావర్చసామాఽఽఞ్జీరిత్యాహ । ఆయురైవాస్మిన్స్వ -

రోచదధాతి । అగ్నిర్జ్యోతిర్జ్యోతిరగ్నిస్సృజ్ఞః సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతి -
 సూర్యస్సృజ్ఞః హేత్యాహ । యథాయజురైవై తత్ । బ్రహ్మవాచినో
 వదన్తి । హోతవ్యమగ్నిహోతాం ౩ సహోతవ్యా ౩ మితి ॥ ౭౯ ॥
 యజుఃపాజుఃపలుయాత్ । అయథాపూర్వమాహుకీజుఃపలుయాత్ ।
 యన్నజుఃపలుయాత్ । అగ్నిఃపరాభవేత్ । భూస్సృజ్ఞః హేత్యేవ
 హోతవ్యమ్ । యథాపూర్వమాహుతీజుఃహోతా । నాగ్నిఃపరా -
 భవతి । పలుతగ్ం హవిమధుహవిరిత్యాహ । స్వదయత్యేవైమ్ ।
 ఇన్ద్రితమేగ్నావిత్యాహ ॥ ౮౦ ॥ ప్రాణోవా ఇన్ద్రిశమోఽ -
 గ్నిః । ప్రాణప్రవై నమిన్ద్రితమేగ్నా జహోతి । పితానోఽసి మా -
 మాహిగ్ంస్థీరిత్యాహః హిగ్ంసాయై । అశ్యామ తే దేవఘమ -
 మధుమతౌ వాజనశః పితుసుత ఇత్యాహ । ఆశిషమైవైతామా
 శాస్తే । స్వధావినోఽశీసుహీ త్వా మామాహిగ్ంస్థీరిత్యాహః హి -
 గ్ంసాయై । తేజసావాప్తతే వ్యృధ్యంతే । యేప్రవగ్యేణచరన్తి ।
 ప్రాశ్నచ్ఛన్తి । తెజప్రవాశ్చన్ద్రశే ॥ ౮౧ ॥ సంవత్సరం సమాగ్ం -
 సమశ్శీచ్ఛయాత్ । సరామాముపేయాత్ । సమృన్మయేన పిబేత్ ।
 నాస్య రామ ఉచ్ఛిష్టంపిబేత్ । తెజప్రవశక్సగ్ంశ్యతి । దేవానుగా -
 స్సంయతౌ ఆసన్ । తెదేవావిజయముప్రయన్త । విభాజిస్తాశ్యే
 బ్రహ్మసంస్యదధత । యత్కించదివాక్రీత్యేమ్ । తదేతేనైవప్రతేనా -
 గాపాయత్ । తస్మాదేతద్వ్రీశంచార్యమ్ । తేజసాగోపీభాయు తస్మా -
 దేతాని యజాగ్ంషి విభాజిస్తాస్సర్యస్యేత్యాహుః । స్వాహోత్వా

సూర్యస్య రశ్మిభ్యశ్చి ప్రాతస్సగ్ంసాదయతి । స్వాహాత్వానక్ష -
త్రేభ్యశ్చి సాయమ్ । ఏతావా ఏతస్య దేవతాః । తాభిరైవై నగ్ం
సమధికాయతి ॥ ౧౨౭ ॥

అక్షరశ్చినేత్యాహ ప్రదిశో గచ్ఛేత్యాహ పితృణామస్తవ -
రిధి పిన్వయతి ధారయేత్యాహ వాచో ఘమపాస్తేభ్య ఏవై సం
జహోత్యస్వీడేత హోత్రవ్యా ౩ మిత్యగ్నా విత్యాహ దధతే
గోపాయత్సప్తచ ॥ ౧౨౮ ॥

ఘమయాతేదివిశుగితి త్రిన అహుతీజహోతి । ఛ -
న్దోభిరైవాస్త్యేభ్యో లోకేభ్యశ్చమవయజతే । ఇయత్యక్రేజ -
హోతి । అథయత్యధేయతి । త్రయ ఇమెలోకాః । ఏభ్యఏవ
లోకేభ్యశ్చమవయజతే । అనునోఽద్యాసుమతిరిత్యాహాసుమ -
త్యై । దివస్త్వాపరస్త్వాయా ఇత్యాహ । దివప్రవేమాన్లోకాన్దాధార ।
బ్రహ్మణస్త్వాపరస్త్వాయా ఇత్యాహ ॥ ౧౩౩ ॥ ఏషేవలోకేషు ప్రజా
దాధార । ప్రాణస్య త్వా పరస్త్వాయా ఇత్యాహ । ప్రజాస్యైవ ప్రాణా -
న్దాధార । శిరోవాప్రతద్యజ్ఞస్య । యశ్చేవగ్ంసః । అసాఖిలునా
ఆదిత్యః సవర్యః । తం యద్యద్దీణా ప్రత్యక్షముదక్షముద్వాన -
యేత్ । జహ్మాయజ్ఞస్య శిరోహరేత్ । ప్రాక్షముద్వానయతి ।
పురస్తాదేవ యజ్ఞస్య శిరః ప్రతిదధాతి ॥ ౧౩౪ ॥ ప్రాక్షము -
ద్వానయతి । తస్మారసావాదిత్యః పురస్తాదుదేతి । శ్రహోవయూరూన్ద -
విత్యాణిష్ఠీ ఇత్యన్వవహరన్తి । సాత్మానమైవై నగ్ం సతమంకరోతి ।

సాత్త్వాఽముష్మి న్లోకేభవతి । యవవం వేద । ఔదుమ్బరాణిభవన్తి ।
 ఊర్గాఽఉదుమ్బరః । ఊర్జమేవావసున్ధ । వత్సానావాఅన్విత్య ॥ ౧౫ ॥
 యజ్ఞగంధర్వాగంసి జిఘాగంసన్తి । సామ్నా ప్రస్తోతాఽస్వవైతి ।
 సామవైరత్రోహః । రత్నసామపమాత్యై । తిర్నిధనముపైతి । త్రయ
 ఇమెలోకాః । ఏభ్య ఏవ లోకేభ్యో రత్నాంగస్యపమాన్తి । పురుషః
 పురుషోనిధనముపైతి । పురుషఃపురుషోహిరత్నస్వీ । రత్నసామపమా
 త్యై ॥ ౧౬ ॥ యత్పృథివ్యాముద్వాసయేత్ । పృథివీగంతుచాఽ
 ర్పయేత్ । యద్రపు । అపశ్శుచాఽర్పయేత్ । యదోషధీషు । ఓష
 ధీశ్శుచాఽర్పయేత్ । యద్వనస్పతిషు । వనస్పతీశ్శుచాఽర్పయేత్ ।
 హిరణ్యం నిధాయోద్వాసయతి । అమృతంవై హిరణ్యమ్ ॥ ౧౭ ॥
 అమృతప్రవైనం ప్రతిష్ఠాపయతి । వల్లరసి శంయుధాయా
 ఇతిత్రిసరిప్తిశ్చన్పర్యేతి । త్రిపుద్వా అగ్నిః । యావానైవాగ్నిః ।
 తస్యశుచగం శమయతి । త్రిపునఃపర్యేతి । షట్థా నంపద్యనై ।
 షడ్వా ఋతవః । ఋతుభిరైవాన్యశుచగం శమయతి । చతుస్సృ
 క్తిర్నాభిర్ఋతస్యేత్యాహ ॥ ౧౮ ॥ ఇయంవాఋతమ్ । తస్య
 ఏవఏవచాభిః । యత్ప్రవర్ణః । తస్మాదేవచూహ । సదోవిశ్వాయు
 రిత్యాహ । సదోహీయమ్ । అప్రద్యేతో అప్రహ్వరైశ్చత్యాహభా
 త్యవ్యాపనుత్యై । ఘమైతత్యైఽన్న మైతత్పురీషమితిదధ్నా మధు
 మిశ్రేణ పూరయతి । ఊర్గా అన్నా ద్యం దధి । ఊర్జానైగమ
 న్నాద్యేన సమర్థయతి ॥ ౧౯ ॥ అసశనాయుశో భవతి ।
 యవవం వేద । రన్తిర్నా మాసి దివ్యోగవర్ణైశ్చత్యాహ । రూపమే

వాస్త్వేతస్మహీమానగ్ం రన్తిం బద్ధతాం వ్యాచష్టే । సమహమా-
 యుషా సంప్రాణేనేత్యాహ । ఆశిషమైవైతామాశాన్తే । వ్యసా-
 యోఽస్మాద్దేవస్త్రి యంచవయం ద్విష్కృత్యాహ । అభిచారప్రవా-
 స్త్యేషః । అచిక్రదదృష్టాహరిత్యాహ । వృషాహ్యేషః ॥ ౯౦ ॥
 వృషాహరిః । మహాన్మిత్రోనదర్శతత ఇత్యాహ । స్తాత్త్యైవై-
 సమైతత్ । చిదసి సముద్రయోనిరిత్యాహ । స్వామైవై నం యో-
 నింగమయతి । నమస్తే అస్తు మామాహిగ్ం నీరిత్యాహాహిగ్ంసాయై ।
 విశ్వావసుగ్ం సామగన్ధర్వమిత్యాహ । యదేవాస్య క్రియమాణ-
 స్యాన్తర్యన్తి । తదేవాస్త్వితేనాప్యాయయతి । విశ్వావసురభితన్నో-
 గృణాత్విత్యాహ ॥ ౯౧ ॥ పూర్వమైవోదితమ్ । ఉత్తరేణా-
 భిగృణాతి । ధియోహిన్వానో ధియగ్నో అవ్యాదిత్యాహ ।
 ఋతూనేవాస్మైకల్పయతి । ప్రాసాం స్థర్వో అమృతానివోచదిత్యా-
 హ । ప్రాణావా అమృతాః । ప్రాణానైవాస్మైకల్పయతి । ఏతత్త్వం
 దేవఘర్మ దేవోదేవానుపాగా ఇత్యాహ । దేవోహ్యేషసదైవాను-
 పైతి । ఇదమహం మనుష్యో మనుష్యానిత్యాహ ॥ ౯౨ ॥ మను-
 ష్యోహి । ఏషసన్మనుష్యానుపైతి । ఈశ్వరోవై ప్రవర్ణ్యముద్వాస-
 యన్నో । ప్రజాం ప్రశాన్తోమనీధమనూద్వానస్సామనీధాను-
 మేహి । నహప్రజయానహరాయస్సోమైజేత్యాహ । ప్రజామేవప్ర-
 శాన్తోమనీధమాత్మన్ధతే । నుమిత్రానఆవఙ్మధయన్సన్విత్యాహ
 ఆశిషమైవై తామాశాన్తే । దుమిత్రాన్తస్మైభూయానుర్యోఽస్మా-
 ద్దేవస్త్రియంచ వయంద్విష్కృ ఇత్యాహ । అభిచారప్రవాస్త్యేషః ॥

3 || ప్రవాహోఽస్మాల్లోకాచ్ఛవతే | యఃప్రవగ్యముద్వాస
యతి | ఉద్దుత్యం చిత్రమితీసారీభ్యామృగ్భ్యం పునరేత్యగార్హ -
పత్యైజహోతి | అయంవైలోకోగార్హపత్యః | అస్మిన్నేవలోకే
ప్రతితిష్ఠతి | అసాఖలువాఆదిత్యస్సువర్గా లోః | యథ్సారీభవతః |
తేనైవ సువర్గాల్లోకాన్నైతి || ౯౦ ||

బ్రహ్మణస్తావరస్సాయా ఇత్యాహ దధాత్యన్విత్య రక్షస్వీ
రక్షసామపహత్యైవై హిరణ్యమాహార్ధయతి హ్యేషగృణాత్విత్యా -
హ మనుష్యానిత్యాహ స్వేహోఽప్తే చ || ౯ ||

ప్రజాపతింవై దేవాశ్శుక్రం పయోఽనుహ్నాత్తదేభ్యోనవ్య -
భవత్ | తదగ్నిర్వ్యకరోత్ | తాని శుక్రియాణిసామాన్యభవన్ |
తేషాంయోరస్తోఽత్యక్షత్ | తాని శుక్రయజుగ్ంవ్యభవన్ |
శుక్రియాణాంవా ఏతాని శుక్రియాణి | సామప్రయసంవా ఏతయో -
రన్యత్ | దేవానామన్యత్ప్రయః | యద్దోషయః || ౯౧ || తత్సా -
ముషయః | యదజాయై పయః | తద్దేవానా పయః | తస్మా -
గ్యత్యైతైర్యజుభిశ్చరన్తి | తత్ప్రయసాచరన్తి | ప్రజాపతిమైవతదే -
వాన్ప్రయసాఽన్నాద్యన సమర్థయన్తి | ఏష హత్యైసాక్షాత్ప్ర -
వర్గ్యం భక్షయతి | యస్యైవం విదుషఃప్రవర్గ్యః ప్రవృజ్యతే |
ఉత్తరవైద్యాముద్వాసయైతైజసామన్య | తేజోవా ఉత్తరవైదిః ||
౯౨ || తేజః ప్రవర్గ్యః | తేజస్సైవ తేజస్సమర్థయతి | ఉత్త -
రవైద్యాముద్వాసయైదన్నకామన్య | శిరో వా ఏతద్వజ్జన్య |
యత్ప్రవర్గ్యః | ముఖముత్తరవైదిః | శీఘ్రేవ ముఖగ్ం సందధాత్య -

న్నాద్యాయ । అన్నాద ఏవ భవతి । యత్రాఖలువా ఏతముద్వా -
 సితం వయాగ్ంసిప్తర్యాసతే । పరివై తాగ్ం సమాం ప్రజావయాగ్ం -
 స్యాసతే ॥ ౯౭ ॥ తస్మాదుత్తరవైద్యామైవోద్వాసయేత్ । ప్రజానాం
 గోపీథాయ । పురోవా ప్రశ్చాదోద్వాసయేత్ । పుస్తాద్వా ఏత -
 జ్జ్యోతిసుదేతి । తత్ప్రశ్చాన్నిమోచతి । న్వామైవైనం యోనిమ -
 నూద్వాసయతి । అపాం మధ్యఉద్వాసయేత్ । అపాంవా ఏతస్క -
 ధ్యాజ్జ్యోతిరజాయత । జ్యోతిఃప్రవర్గ్యః । స్వప్రవైనం యోనౌ ప్రతి -
 ష్ఠాపయతి ॥ ౯౮ ॥ యంద్విష్యాత్ । యత్ర స స్యాత్ । తస్యాం
 దిశ్యుద్వాసయేత్ । ఏషవా అగ్నిర్వైశ్వానరః । యత్ప్రవర్గ్యః ।
 అగ్నినైవైనం వైశ్వానరేణాభి ప్రవతేయతి । ఔదుమ్బర్యాగ్ం
 శాఖాయా ముద్వాసయేత్ । ఊర్వఉదుమ్భరః । అన్నం ప్రాణః ।
 శుగ్రర్థః ॥ ౯౯ ॥ ఇదమహమముష్యాముష్యామణస్య శుచాప్రా -
 ణమపిహామీత్యాహ । శుచైవాన్య ప్రాణమపిదహతి । తాగ్ -
 త్కేమార్చతి । యత్ర దర్భా ఉపదీకసంతాస్సుయః । తదుద్వాస -
 యైవృష్టికామస్య । ఏతావా అపామనూజ్ఞావర్యోనామ । యద్ద -
 ర్భాః । అసాఖలువా ఆదిత్య ఇతో వృష్టిముదీరయతి । అనావేవా -
 స్మా ఆదిగోన్యప్తినియచ్ఛతి । తాఆహునియతాధన్వనాయన్తి ॥ ౧౦౦ ॥

గోవయ ఉత్తరవైదిరాసతే స్థాపయతి ఘుర్కోయన్తి ॥ ౧౦ ॥

ప్రజాపతిస్సం భీయమాణః । సంరాట్కాన్ సంభృతః । ఘు -
 ర్కోప్రవృత్తః । మహావీర ఉద్వాసేతః । అసాఖలు వావైష ఆదిత్యః ।
 యత్ప్రవర్గ్యః । స ఏతాని నామూన్యకురుత । య ఏవం వేద । విదు -

రేనం నామ్నా । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి ॥ ౧౦౦ ॥ యో వై వసీయా -
 గ్గంసం యథానామముప్తచరతి । పుణ్యాత్కించైవ తస్మై కామయ శే ।
 పుణ్యార్తిమస్మై కామయన్తే । యప్తవం వేద । తస్మాద్దేవం విద్వాన్ ।
 ఘృగ్మఱ్ఱిడివాఽఽచక్షీత్ । సంరాడితి న క్తమ్ । ఏతే వా ఏతస్యప్రియే
 తనువా । ఏతే అస్యప్రియే నామసి । ప్రియయ్యైవైసం తనువా ॥ ౧౦౧ ॥
 ప్రియేణ నామ్నా సమధకయతి । కీర్తికరస్య పూర్వా గచ్ఛతి జన-
 తామాయతః । గాయత్రీ దైవేభ్యోపాక్రామత్ । తాం దేవాః ప్ర-
 వర్గ్యేణై వాను స్యభవన్ ॥ ప్రవర్గ్యేణాఘ్నవన్ ॥ యచ్ఛక్తుర్విగ్ం-
 శతికృత్వః * ప్రవర్గ్యం ప్రవృణక్తి గాయత్రీమైవ తః సు విభ-
 పతి । గాయత్రీమాప్నోతి । పూర్వాఽన్య జనం యతః కీర్తిరగచ్ఛతి ।
 వైశ్వదేవస్యగ్ంసన్నః ॥ ౧౦౨ ॥ వసవః ప్రవృక్తః । సోమోఽభి-
 త్తియమాణః । ఆశ్వినః పయస్యానీయమానే । మారుతః క్షధన్ ॥
 పౌష్ణ ఉదన్తః । సారస్వతో వివ్యన్దమానః । మైత్రశ్శరౌగృహీతః ।
 * తేజ ఉద్యోతో వాయుః । హియమాణః ప్రజాపతిః । హూయమా-
 నో వాగుతః ॥ ౧౦౩ ॥ అసౌ ఖలు వావైష ఆదిత్యః । యత్ప్రవర్గ్యః
 సప్తతాని నామాన్యకురుత । యప్తవం వేద । విదురేనం నామ్నా ।
 బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । యన్మృన్మయ మాహుతిం నాశ్ను తేఽథ ।

* 'శతిః కృత్వః' ఇతి కెచిత్ .

* తేజ ఉద్యోతః । వాయుహియమాణః । ప్రజాపతిర్ హూయమా-
 నానః । వాగుతః । ఇతి వా పాఠః .

కస్మాదేహోఽశ్నుత ఇతి । వాగైష ఇతి బ్రూయాత్ । వాచ్యేవ
 వాచం దధాతి ॥ ౧౦౪ ॥ తస్మాదశ్నుతే । ప్రజాపతిర్వా ఏషద్వాద-
 శ్శధా విహితః । యత్ప్రవర్త్యః । యత్ప్రవక్తాశ్శేభ్యః । తేనప్రజా-
 అస్మజత । అవక్తాశ్చైదేవాసురాసస్మజత । యదూర్ధ్వమవక్తాశ్శేభ్యః ।
 తేనాన్నమస్మజత । అన్నం ప్రజాపతిః । ప్రజాపతిర్వావైషః ॥ ౧౦౫ ॥

• వదన్తి తనువా సగ్ం సన్నో హూయమానో వాగుభో
 దధాత్యైషః ॥ ౧౦ ॥

సన్తి తా భూత్వా ప్రథమేహస్సప్రవృజ్యతే । తేనకామాగ్ం
 ఏతి । యద్విశీయేహస్సప్రవృజ్యతే । అగ్నిర్భూత్వా దేవానేతి ।
 యత్ప్రశీయేహస్సప్రవృజ్యతే । వాయుర్భూత్వా ప్రాణానేతి ।
 యచ్ఛత్రుర్ధేహస్సప్రవృజ్యతే । ఆదిత్యోభూత్వా రశ్మీనేతి । యత్ప్ర-
 త్సమేహస్సప్రవృజ్యతే । చంద్రమాభూత్వా సక్త్రాణ్యేతి ॥ ౧౬ ॥
 యత్ప్రేహస్సప్రవృజ్యతే । ఋతుర్భూత్వా సంవత్సరమేతి ।
 యథ్సప్రమేహస్సప్రవృజ్యతే । ధాతాభూత్వా శక్వరీమేతి । యద-
 వ్రమేహస్సప్రవృజ్యతే । బృహస్పతిర్భూత్వా గాయత్రీమేతి ।
 యస్సప్రమేహస్సప్రవృజ్యతే । మిత్రోభూత్వా త్రివృతః సమాన్తో-
 కానేతి । యదశ్శమేహస్సప్రవృజ్యతే । వసుణోభూత్వా విరాజమేతి ॥
 ౧౦౭ ॥ యదేకాదశేహస్సప్రవృజ్యతే । ఇంద్రోభూత్వా త్రిష్టుభ-

• వదన్తి తనువా సగ్ం సన్నో హూయమానో బ్రూయాదన్నం
 ప్రజాపతిరేకం చ ॥ ఇతి వా పాఠః.

మేతి । యద్వాదశేహస్యప్రజ్యతే । సామాభూత్వా సుత్యామేతి ।
 యత్పురస్తాదుపసదాం పప్రజ్యతే । తస్మాద్దితః పరాజయూన్లోకా-
 గ్ంస్తపన్నేతి । యదుపరిష్టాదుపసదాం ప్రప్రజ్యతే । తస్మాద్దము-
 త్లోఽర్వాజీమూన్లోకాగ్ంస్తపన్నేతి । యవవం వేద । ఐవతపతి ॥ ౧౫ ॥
 నక్షత్రాణ్యేతి విరాజమేతి తపతి ॥ ౧౬ ॥

దేవావై సత్రం సావిత్రం పరిశితై బ్రహ్మన్పచరిష్యా -
 మోఽగ్నిష్త్వా శిరోగ్రీవా దేవస్య రశ్మాం విశ్వా ఆశా ఘమక-
 యాతే ప్రజాపతిగ్ం శుక్రం ప్రజాపతిస్సంభ్రమమాణస్సవితాభూ-
 త్వా ద్వాదశ ॥ ౧౭ ॥

దేవావై సత్రం స ఖదిరః పరిశితేఽభిపూర్వమథో రక్ష -
 సాంగైః పావైవాస్మై బ్రహ్మవై దేవానామశ్వినాఘమకంపాతం
 ప్రాణోవై పృథా హరిర్యో వై వసీయాగ్ం సం యథానామమహ్నః -
 త్తర శతమ్ ॥ ౧౮ ॥ (శంస్తస్తన్నో మహాసీత్)

ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥ హరిః ఓమ్

ఇతి పెద్దబాహుళ్యమ్

సమాప్తమ్.

సరస్వతీ పబ్లిషర్స్ ప్రెస్, రాజమండ్రి-535922-29

అథ సంజ్ఞానమ్.

శ్లో॥ సావిత్రో నాచికేతశ్చ చాతుర్హితస్తృతీయకః।

తుర్యోవైశ్వస్యజస్తద్వద్వహ్నీరారుణ కేతుకః।

స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణంచేతి సర్వం కారకమీరితమ్॥

హరిః ఓమ్। (1) సంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం జానదశి

సంకల్పమానం ప్రకల్పమాన ముప్తకల్పమాన ముపక్తు

యోవసీయ ఆయథ్సంభూతంభూతమ్। (2) చిత్ర

థ సంభాక్ జ్యోతిష్మాద్గం సైజస్వాత్

రోచకరోచమానశ్శోభనశ్శోభమానః స్థానమ్.

దర్శతా విశ్వరూపా సుదర్శతా । । త్వమైవ త్వమవైషీః।

నాస్యాయా స్మాన్మతేరా । ఆపూర్యమంశ్చాస్తి భూయాగ్ంశ్చ

యంతీ పూర్ణా పార్థమాసీ । (4) దాతామై । ఆదిత్యాస్తనగిరస

నూదః ॥ ౧ ॥

చితశ్చాస్తి సంచిత

ఆవైశ్వయన్నివైశ్వయంధ్రం వేశేనస్యగ్ం శాంతశ్శాంతః ।

వక్ ప్రభనం ధన్వంధ్రం ధన్వంభూతోభూతః । (5) ప్రస్తుతం విష్ణు

గ్ం సగ్ంస్తుతం కల్యాణం విశ్వరూపం । శుక్రమృతం తెజస్వి

తేజస్సమిధమ్ । అగ్నిం శాన్తుమన్యరీచి మదభిశ్చ తప్తవస్త్వత్ । (6) సవి

తా వ్రసవితా దీప్తోదీప్తయం దీప్యమానః । జ్వలంజ్వలితా తపస్వి

తపోః సంతప్తా । రోచనోరోచమాన స్సంభూస్సమ్భూమానో

వ్రాతః । (7) సుతాసున్వతీ వ్రసతా హయమానాభిమానమాణా।

శ్లో॥ సావిత్రి సావిత్రీ స్సర్వయంతీ ॥ ౨ ॥

కాంతాకామ్యాకామజాతాయస్మతీ కామమఘా । (8) అభీ
 శాస్తానుమంతా నందోమోదః ప్రమోదః ఆసాదయన్నిసాదయన్
 సాదస్తస్సగ్ం సన్నస్తస్సః । ఆభూర్విభూః ప్రభూశ్చమూర్భవః
 పవయ్యుష్యక్ పూతోమేధ్యః । యశో యశస్వానాయుర
 త్విష్యక్ స్వర్గోగోకః । (10) సహస్వాధస్సహ
 మానః । జయన్నభిజయన్ భుక్రవిశ్రవిన్
 కేకో మోదః ప్రమోదః । 3 ॥

సజాః పుండికా విశ్వజడభీజత్ । ఆర్ద్రః
 సరస్వతీ పవర్హరావాన్ । సర్వాప్రథస్సప్తరశ్మి మహా

జోవత్కః । క్షుల్లకాశ్శిపివిష్టకః । సగన్ధి
 గమిష్టవః । (13) ఇదానీం తదానీమెతర్హిక్షి

అశుర్నిమైషః ఫహవన్నతిరన్నన్ । త్వర్గం స్వర
 మాణ ఆశురాశ్చియాంజవః । (14) అగ్నిష్టామః క్షోణ్ణిరాత్రోద్వి
 రాత్ర స్త్రిరాత్రశ్చతూరాత్రః । (15) అగ్నిర్ముతుచూర్ణముతుశ్చన్
 మా ఋతుః । (16) ప్రజాపతిస్సంవత్సరోమహాన్మః । ౪ ॥

ప్రమోదస్తర్పయంతీ ప్రసాదాజన ప్రీతిచ ॥ ౧ ॥

౨. ఆనువాకః; స్వయమాత్మజోపధానమ్.

(1) భూరగ్నించ పృథివీంచమాంచ । త్రీగ్ంశ్చోకాకాథ్ సం
 వత్సరంచ । ప్రజాపతిస్తాదయేతు । తయాదేవతయాంగిర స్వధు
 వాసీద । (2) భువోవాయుంచాంత రిక్షంచమాంచ । త్రీగ్ంశ్చో

కాకాన్ సంచక్రరంచ । ప్రజాపతిస్త్యాపాదయతు । తయాదేవత
యాంగిరస్వధుగ్రవాసీన । స్వకాదిత్యశ్చ నివశ్యమాంచ । త్రీగంశ్చ
లోకాకాన్ సంచక్రరంచ । ప్రజాపతిస్త్యాపాదయతు । తయాదేవత
యాంగిరస్వధుగ్రవాసీన । భూవస్వశ్చ సంచదిశ్చమాంచ ।
త్రీగంశ్చలోకాకాన్ సంచక్రరంచ । ప్రజాపతిస్త్యాపాదయతు । తయా
దేవతయాంగిరస్వధుగ్రవాసీన ॥ ౧ ॥ ౫ ॥

సంచక్రరంచ మట్టు ॥ ౨ ॥

౩. అనువాకః, అధ్వర్యోరుపస్థానమ్.

త్వమేవత్వాం పేత్యోసి సాసి । త్వమేవత్వామచైషీ ।
చితశ్చసి సంచితశ్చస్యక్ష్మే । ఏతావాగ్ంశ్చసి భూయాగ్ంశ్చ
స్యక్ష్మే । యతే అన్నస్యానంయదు తేతిరిక్తమ్ । ఆదిత్యాస్తగంగిరస
శ్చిన్వంతు । విశ్వేదేవాశ్చిన్మా పూర్వాయతు । చితశ్చసి సంచిత
శ్చస్యక్ష్మే । ఏతావాగ్ంశ్చసి భూయాగ్ంశ్చస్యక్ష్మే । యాతే
అన్నేచ నే ప్రచూతిచ నే నాయురావృతీ । సర్వేహం జ్యోతిహం
జ్యోతిర్యదావ్రుచేతి । తపసా జాతమనిభృష్టమాజః । తత్తేజోతిరిష్టకే ।
తేనమేతప । తేనమేష్వల । తేనమేదీహి । యావద్దేవాః । యావద
సాతిసూర్యః । యావదుతాప్తిబ్రహ్మ ॥ ౧ ॥ ౬ ॥

అవృక్షీనవచ ॥ ౩ ॥

౪. అనువాకః, యజమానసోపస్థానమ్.

సంచక్రరోసిపరివక్రరోసి । ఇద్రావక్రరోసి మవక్రరోసి । ఇన్ద్ర

ధ్వరోసి వధ్వరోసి । తస్యైతే వస్తంతశ్చిరః । గ్రిహ్వాదక్షిణః పక్షః ।
 పర్వాః పుచ్ఛమ్ । శరదు త్తరఃపక్షః । హేమంతో మధ్యమ్ । పూర్వ
 పక్షాశ్చిత్తయః । అపరపక్షాః పురీషమ్ ॥ ౧ ॥ ౭ ॥

అహోరాత్రాణీష్టకాః । ఋషభాసి స్వర్గోలోకః । యస్యాం
 దిశిమహీయసే । తతోన్మో మహావహా । వాయుర్భూత్వా సర్వాదిశ
 ఆవాహి । సర్వాదిశోనువివాహి । సర్వాదిశోనుసంవాహి । చిత్రా
 చిహ్నమాప్నోతి । అచిత్రాచిహ్న మాప్నోతి । చిదసిసముద్రయోనిః ॥ ౨ ॥ ౮ ॥

ఇందుర్దక్షశ్యేన ఋతావా । హిరణ్యపక్ష శ్శక్రునోభురణ్యః ।
 మహాకాథ్ సదస్సద్భువ ఆనిషత్తః । సమస్తై అస్తుమామాహిగ్ంసీః ।
 ఏతివైతివీతి సమిత్యదితి । దివంమేయచ్చ । అస్తరిక్షంమేయచ్చ ।
 పృథివీంమేయచ్చ । పృథివీంమేయచ్చ । అస్తరిక్షంమేయచ్చ । దివంమే
 యచ్చ । అన్నప్రసారయ । రాత్ర్యాసమచ । రాత్ర్యాప్రసారయ ।
 అన్న సమచ । కామప్రసారయ । కామగ్ంసమచ ॥ ౩ ॥ ౯ ॥

పురీషగ్ం సముద్రయోనిః పృథివీంమేయచ్చాం తరిక్షంమే
 యచ్చస్తప్తచ ॥ ౪ ॥

౧. ఆనువాకః, హోతురనుశంసనమ్.

భూర్భువస్త్వః । ఓజాబలమ్ । బ్రహ్మక్షమ్ । యశోమ
 హత్ । సత్యం తపోనామ । రూపమమృతమ్ । చక్షుశ్శ్రోత్రమ్ ।
 మన ఆయుః । విశ్వంయశోమగుః । సమంతప్రోహరోభాః । జాత
 వేదా యదివాపావకౌసి । వైశ్వానరాయదివా వైష్ణవతోసి । శంఖజా

భ్యో¹యజమా¹నాయ¹లోకమ్¹ | ఊజ¹కంపు¹ష్టింద¹ద¹భ్యా¹వవృ¹థ్స్వ¹ || ౧ || ౧౦ ||
భా¹శ్చ¹త్వా¹రిచ¹ || ౫ ||

౬. అనువాకః, ముఖవిమర్శనమ్.

రా¹జ్ఞీ¹విరా¹జ్ఞీ¹ | స¹ప్ర¹నూ¹జ్ఞీ¹స్వ¹రా¹జ్ఞీ¹ | అ¹చి¹శ్శో¹చి¹ | త¹ప్రో¹సా¹
గో¹భాః¹ | అ¹గ్ని¹రిం¹క్రో¹ బృ¹స్ప¹తిః¹ | వి¹శ్వ¹దే¹వా¹ భు¹వ¹స్య¹గో¹పాః¹ |
తే¹నూ¹స¹ర్వే¹ య¹శ¹సా¹ స¹గ్ం¹ స్ప¹జంతు¹ || ౧ || ౧౧ ||
రా¹జ్ఞీ¹ం¹క్రో¹స్త¹ప్ర¹ || ౬ ||

౭. అనువాకః, హోమమంత్రః.

అ¹స¹వై¹స్వా¹హః¹ | వ¹స¹వై¹స్వా¹హః¹ | వి¹భు¹వై¹స్వా¹హః¹ | వి¹వ¹స్వ¹జై¹
స్వా¹హః¹ | అ¹భి¹స¹వై¹స్వా¹హః¹ ధి¹ప¹తి¹యై¹స్వా¹హః¹ | ని¹వా¹ం¹ప¹త¹యై¹స్వా¹హః¹గ్ం¹
స¹ప్ర¹త్యాయ¹స్వా¹హః¹ | చా¹శు¹స్మ¹త్యాయ¹ స్వా¹హః¹ జ్యో¹తి¹ష్మ¹త్యాయ¹
స్వా¹హః¹ | రా¹జ్ఞే¹స్వా¹హః¹ | విరా¹జ్ఞే¹స్వా¹హః¹ | స¹ప్ర¹నూ¹జ్ఞే¹స్వా¹హః¹ | స్వ¹రా¹
జ్ఞే¹స్వా¹హః¹ | శూ¹షాయ¹స్వా¹హః¹ | సూ¹ర్యాయ¹స్వా¹హః¹ | స¹ంక్ర¹మ¹సై¹
స్వా¹హః¹ | జ్యో¹తి¹షై¹స్వా¹హః¹ | స¹గ్ం¹స¹ర్ప¹య¹స్వా¹హః¹ | శ్శా¹య¹స్వా¹హః¹ |
అ¹జ్ఞు¹నాయ¹స్వా¹హః¹ || ౧ || ౧౨ ||

క¹ల్యా¹ణాయ¹ స్వా¹హై¹కంచ¹ || ౭ ||

౮. అనువాకః, మృత్యుగ్రహం.

(1) వి¹ప్ర¹శ్చి¹జై¹ ప¹వ¹మా¹నాయ¹గా¹య¹త¹ | మ¹హీ¹న¹ధా¹రా¹త్యం¹ధో¹
అ¹వ¹ప¹తి¹ | అ¹హి¹ర్¹హ¹జ్జీ¹ణా¹మ¹తి¹స¹ర్ప¹తి¹ త్వ¹చ¹మ్¹ | అ¹శ్శో¹శ్శో¹క్రీ¹డ¹స్స¹స¹ర¹
ద్వ¹ప¹మా¹హ¹రిః¹ | ఉ¹ప్ర¹యా¹మ¹గృ¹హీ¹తొ¹సి¹ మృ¹త్యు¹వే¹వృ¹జ్జ¹ప్తం¹గృ¹హీ¹మి¹ |
ప్ర¹ష¹జే¹యో¹ని¹మృ¹త్యు¹వే¹త్వా¹ | (2) అ¹ప¹మృ¹త్యు¹మ¹ప్ర¹తు¹థ¹మ్¹ | అ¹తై¹త¹శ్శ¹

పథంజమి | అథానోఅగ్న ఆవహ | ధాయస్పృషగ్గోనసూస్రిణమ్ | ౧ || ౧౩ |

యే తేస్తసా స్రమయశం | పాశాః | మృత్యోమర్త్యాయ హం
తవే | తాన్ యశ్శస్యమాయయా | సర్వా సవయజామసే | భక్షో
స్యమృతభక్షః | తస్యతే మృత్యుపీతస్యామృతవతః | స్వగాకృతస్య
మధుమతః | ఉపహూతస్యోప హూయోభ చూయి | (3, సుంద్రాభి
భాషిః కైతుర్యజ్ఞానాంవాక్ | అసావేహే || ౧ || ౧౪ |

అంకో జాగ్యవిప్రాణ | అసావేహే | బధిరక్రంద ఇతిర
పాన | అసావేహే | అస్మాస్త్యా చక్షుః | అసావేహే | అసానాశో
దాశో మనః | అసావేహే | కవేవిప్రచిత్రైశ్చోత్ర | అసావేహే | 3 || ౧౫ |

సుహస్తస్సువాసాః | శూషామాస్యమృత్యోమర్త్యేషు | తం
త్వాహం తథావేద | అసావేహే | అగ్నిమేవాచిశ్రితః | వాగ్మ
దేవ | సృజయంమయి | అహమమృతే | ఆమృతం బ్రహ్మణీ |
వాయుర్మేషాశ్శ్రితః || ౪ || ౧౬ ||

ప్రాణోహ్యోదేవ | హృదయంమయి | అహమమృతే | ఆమృ
తం బ్రహ్మణీ | సగర్భోమైచక్షుషిశ్రితః | చక్షుర్మేషోదేవ | హృ
దయంమయి | అహమమృతే | ఆమృతం బ్రహ్మణీ | చంద్రమామైమన
సిశ్రితః || ౫ || ౧౭ ||

మనోహ్యుదేవ | హృదయం మయి | అహమమృతే | ఆమృతం
బ్రహ్మణీ | దిశోమేశోక్రేణ్శ్రితః | శోక్తగ్గోనసూస్రిణమ్ | హృదయం
మయి | అహమమృతే | ఆమృతం బ్రహ్మణీ | ఆపోమైరేసిశ్రితః || ౬ || ౧౮ ||

గే॒హ్మ॑న॒గో॒ హ్మ॑న॒యం॑మ॒యి॒ అ॒గ్మ॑మృతే॒ । అమృ॑తం
 బ్ర॒హ్మ॑ణి॒ । పృ॒థి॒వీ॒మే॒ శరీ॑రే॒శ్చ॒ తా॒ । శరీ॑ర॒గ్ం॒ హ్మ॑న॒గో॒ హ్మ॑న॒యం॑
 మ॒యి॒ । అ॒గ్మ॑మృతే॒ । అమృ॑తం బ్ర॒హ్మ॑ణి॒ । సృ॒ష్ట॒ధి॒వ॒చ॒స్ప॒త॒యో॒మే
 లో॒మ॑సు॒శ్చి॒తాః॑ ॥ ౭ ॥ ౧౯ ॥

లోపాపై స్పృశన్ | స్పృశయం మయి | అహమమృతే |
అమృతం బ్రహ్మణి | ఇంద్రోమైబలేశ్చితః | బలగ్ం హృగయే | హృగ
యం మయి | అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి | ప్రజన్యోమేచూ
ర్దిశ్చితః || ౨౦ ||

సూ॥ ధాన్యం దే॥ హృదయం మయి॥ అహమమృతే॥ అ
 మృతం బ్రహ్మణి॥ ఈశానోమే మన్వాశ్చి॥ మన్వోహదదే॥ హృద
 యం మయి॥ అహమమృతే॥ అమృతం బ్రహ్మణి॥ ఆత్మామ ఆశ్మ
 నిశ్చి॥ ౯ ॥ ౨౦ ॥

అత్తాపదయే నమః సమం మమ అమృతే | అమృతం
బ్రహ్మణి | పునర్మ అత్మాపునరామరాగాత్ | పునః ప్రాణః పునరా
కూటమాగాత్ | నైశ్వానరోరశ్మిభిర్వాప్యధానః | అంత స్త్యత్యమృ
తస్య గోపాః || ౧౦ || ౨౨

సు-స్రిణిమిహిశ్రోత్రా సావేహిప్రాణేశ్చితో మనసిశ్చితో శి-
 తసిశ్చితా లోమసుశ్చితా సూర్దిశ్చితతత్సస్రితోష్టాంచ ॥ ౮ ॥

అగ్ని-ర్వాయు-సూర్య-శ్చంద్ర-మాదిత-తపః పృథ్వి-పృథివీ-నన్ద

తయ ఇంద్రః ప్రజాస్య ఈశాన ఆత్మాపునమైత్రయోదశ॥

౯. అనువాకము, ధా, నరూపా సావిత్రి విద్యా.

(1) ప్రజాపతి దేవానాం సృజతః । తేషాం పృథ్వా సందితా అజాయంత ।
తాన్వ్యగ్యత్ । యన్వ్యగ్యత్ । తస్మాద్విమ్యుత్ । తమవ శ్చ త్ యద
వృశ్చత్ తస్మాగ్న్యప్తిః । తస్మాగ్న్యజై శ్చ దైవతే లభిప్రాప్నుతః । విచ
హ్నోవాన్వ్యతప్తప్రాప్తానం ద్యతః ॥ ౧ ॥ ౨౩ ॥

వృశ్చతశ్చ । (2) సైమామీమాంసాన్ సాగ్ని హోత్ర ఏవ
సంపన్నా । అథోఆచుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రితుస్వితి । (3) హోమో
న్నప ఉపస్పృశేత్ । విమ్యుగ్నస్త్విమ్యమే ప్రాప్నోతమితి । అథహుశ్చోప
స్పృశేత్ । వృష్టిరస్త్వి వృశ్చ మే ప్రాప్తానమితి । యక్ష్యమాంసావైష్ట
వా । విచహ్నోవాన్వ్యతప్తప్రాప్తానం ద్యతః ॥ ౨ ॥ ౨౪ ॥

వృశ్చతశ్చ । (14) అత్యగ్ం హోహుశ్చిః । బ్రహ్మచారిణే ప్ర
శ్నాన్రోష్య ప్రజిహాయ । పరేహి । ప్రక్షుంధై రూపా పాశింపుచ్ఛ ।
వేతసావిత్రి ౩న్న వైశ్వా ౩ ఇతి । శక్రగత్యప్రప్రచ్ఛ । ఆచార్య
నూప్రాహేషీత్ । వేతసావిత్రి ౩న్న వైశ్వా ౩ ఇతి । సహోవా
చ వేష్ట । ౩ ॥ ౨౫ ॥

(5) సకస్మిన్ప్రస్థిస్థిత ఇతి । పరారజసీతి । కన్యత్త్వగోరజా ఇతి
ఏషవానసప్రరోరజా ఇతి హోవాచ ॥ యస్తచ తపతి । ప్రోహ్వగ్రజా
ఇతి । సకస్మిన్ త్వేష ఇతి । సత్య ఇతి । కింతక్సత్వమితి । తప్త ఇతి । ౧౬ ॥

కస్మిన్నుతప ఇతి । బల ఇతి । కింతక్సత్వమితి । ప్రాణ ఇతి । మాన్స
ప్రాణమితి । పృచ్ఛ ఇతి । మాచార్యో బ్రవీదితి హోవాచ బ్రహ్మచారి

(6) సహోవాచప్రక్షోప్తైశ్చాంపాః । యవై బ్రహ్మచారిన్వీణ
మశ్యపక్షః । మూఢాః కైవ్యపరిమ్యత్ । అహముతో అచార్యాచ్చే
గూర్ణవిష్యామి । యోనానావితే ప్రమవాత్రిషేతి ॥ ౧౬ ॥

అస్మాన్స్త్రిశైనసంవదేత । (7) సయోహవై సావిత్రం వినుమా
సావిత్రైస్తంవతే । సహస్త్రిన్చియంశధాని । అనుమావా అస్మా అసా
తప్తస్త్రియం మన్యతే । అన్వస్త్రిశీస్తపోమన్యతే । అన్వస్త్రితప్రాజలం
మన్యతే । అన్వస్త్రిబలం ప్రాణం మన్యతే । (8) సయదాహః ప్రంజ్ఞానం
విజ్ఞానం శర్శాద్వస్త్రి । ఏషప్రవతత్ ॥ ౧౭ ॥

(9) అక్షయదాహః । ప్రస్తుతం విష్టుతగ్ం సుతాసున్వప్తీశి ఏష
ప్రవతత్ । (10) ఏషశ్శోవ తాన్యశ్శని । ఏషరాత్రయః । (11) అక్ష
యదాహః । చిత్రః కేశుదాః శాప్రదాతానవితా ప్రసవితాభిశాస్తాను
మంశేతి । ఏషప్రవతత్ । ఏషహ్యేవతేహ్నీ ముహూర్తాః । ఏష
రాత్రీః ౨ ॥ ౧౮ ॥

(12) అక్షయదాహః । వివితంపవయ్యుక్థా ధన్వాస్తాధన్వహీ
గూన గుణోద్దానజాఞ్శి । ఏషప్రవతత్ । ఏషహ్యేవతేరనూసాః ।
ఏషగూసాః । (13) అక్షయదాహః । అన్నిష్టోమ శ్శోగ్నిర్బుధుః
ప్రజాపతిస్సంవత్సరఞ్శి । ఏషప్రవతత్ । ఏషశ్శోవతేయశ్శక్రవః ।
ఏషయూవః ॥ ౧౯ ॥ 3౦ ।

ఏవసంపద్యముః । (14) అథయదాహ । ఇదానీతదానీమి ।
 ఏవఏవతత్ । ఏవఏవేవముహూర్తానాముహూర్తాః । (15) జన
 యోవైదే । అహోవైప్రస్థానామ । తగంహోయః । యో
 వాలస్యావే । విజత్యావృత్తమేతి ॥ ౩౦ ॥

సప్తమామయరేతి । అభిప్రయోగంకంజయతి । నాస్యాముస్మిన్
 యోకేన్నంక్షీయత ఇతి । (16) విజత్యావృత్తమేతి । సర్వచాయు
 రేతి । అభిప్రయోగంకంజయతి । నాస్యాముస్మిన్ యోకేన్నంక్షీయతే
 యప్రపంచే । (17) అహోవాశ్యధ్యః । సావిత్రిత్రవిదాంచకార ॥ ౩౧ ॥ ౩౨ ॥

సహస్రగంసాహిరణ్మయోగూత్వా । స్వర్గంకమియాయ ।
 ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । (18) గంసావై హిరణ్మయోగూత్వా
 స్వర్గంకమేతి । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । యప్రపంచే । (19) దేవ
 భాగవాశ్రౌతకమః । సావిత్రిత్రవిదాంచకార । తగంహోవాగన్యశ్య
 నూనాభ్యవాచ ॥ ౩౨ ॥ ౩౩ ॥

సర్వంబత శాత్రమోవేద । యస్సావిత్రిత్రంవేదేతి । సహోవాచ ।
 కైషావాగన్యశ్యేతి । అయమహగంసావిత్రిత్రః । దేవానాముత్తమోయోగః ।
 గుర్యంమహోభిధిదితి । ఏతావతిహ శాత్రమః । యజ్ఞాప్రవీతంక్ర
 త్యానోనిపపాత । నమోనమ ఇతి ॥ ౩౩ ॥ ౩౪ ॥

సహోవాచ । మాభేషీకౌతమ । జితోవైతేయక ఇతి ।
 (20) తస్మాద్యేకేసావిత్రిత్రవిరుః । సర్వైశ్చైతహాకాః । సయోహావై
 సావిత్రిత్రాస్త్వాక్షరంప్రగన్గంశ్చి యాభిషిక్తంవేద । శ్చియూహైవాభిషి

చ్యతే । ఘృతిరితి ద్వే అక్షౌ । సూర్య ఇతి త్రీణి । ఆదిత్య ఇతి త్రీణి ।
(3) 31 ।

ఏతద్వై సావిత్రితస్యాష్టాక్షరం ప్రగ్ధం శ్రీ యాభిషిక్తమ్ । యస్త్రి
నం వేదః । శ్రీ యాహైవాభిషిక్త్యశే । (21) తదేతన్మహాభ్యుక్తమ్ । ఋ
చో అక్షరేపరమేవోమన్ । యస్మిన్ దేవా అధివిశ్వే నిమేనుః । యస్త
న్న వేదకిమృచాకరిష్యతి । య ఇతద్వినుస్త ఇమే సమాసత ఇతి ।
(22) సహవా ఏతస్త్వర్చచ యజమాన సాహ్నాభోః స్తి । యస్సా
విత్రితం వేదః ॥ ౧౪ ॥ ౩౨ ॥

(23) తత్తత్ప్రేరియద్దేవచక్రమ్ । అర్ద్రం పిన్వమానగ్ధం స్వక
లోక ఏణి । విజ్ఞ ద్విత్వా గూతాని సంవశ్యతో । (24) అర్ద్రో హ్యై
పిన్వమానస్త్వర్లోక ఏణి । విజ్ఞ ద్విత్వా గూతాని । సంవశ్యోన్ ।
యస్త్రినం వేదః । శ్రూణో హ్యైవాష్టైశ్చయః । ఆదిత్యేన ప్రమాజగామ ।
శగ్ధం హోవాచ । ఏహ సావిత్రితం విద్ధి । అయన్వై ప్రవగ్ధోగ్నిః పార
స్యఘ్నరమృతౌ ధన్వభూత ఇతి । ఏషవా వససావిత్రితః । యస్త్రితపతి ।
ఏహిమాన్ విద్ధి । ఇతి హ్యైవైవం తదువాచ ॥ ౧౫ ॥ ౩౩ ॥

గృహగృహా వేదేతి తప్త ఇతి సమవాద్విప్రేతి తదాశ్రేణ్ ఋతవపి
చకారోవాచ సమృత్యాదిత్య ఇతి త్రీణి సావిత్రితం వేదవిద్ధిపంచచ ॥ ౧౬ ॥

ప్రజాపతి ర్దేవాశ్చ సన్జ్ఞానం ప్రస్తుతం శాన్యశాన్యేషరాత్రయ
శ్చిత్రః కైతవ స్తేహాన్ హూర్తారాత్రః పవిత్రం శిర్ధమానా అన్

స్తోమో యజ్ఞక్రతవత్తదానీం ముహూర్తానాం జనకౌహినాదేవభాగః
కైమావాజ్ఞాశ్చూహన్తై పోడత ॥ ౯ ॥

౧౦ అనువాకః, సావిత్రావయవ విశేషవేదగాని.

(1) ఇయంవావస్తరహూ ॥ తస్మాల్లగ్ని రైవ గర్భమంమధు ॥ సూ-
ప్తతాః పూర్వపతా పరపక్షయో రాత్రయః ॥ తామధుకృతః ॥ సూర్య-
హని ॥ తెమధువృషాః ॥ సయో వాప్తతామధుకృతశ్చమధువృషా-
గంశ్చ వేద ॥ కుర్వంతిహస్యైతా అగ్నామధు ॥ నాస్యేష్టాపూర్తం
ధయంతి ॥ (2) అథయోవవేద ॥ ౧॥ ౩౦ ॥

సహస్యైతా అగ్నామధుకుర్వంతి ॥ ధయంత్యస్యేష్టాపూర్తమ్ ॥
(3) యోహవాఅహోరాత్రాణాం నామధేయానివేద ॥ గాహోరా-
త్రేష్వాహిమూర్చణి ॥ ప్రంజ్ఞానం నిజ్ఞానదర్శనస్యైతి ॥ సతావను-
వాకా పూర్వపక్షస్యాహోరాత్రాణాం నామధేయాని ॥ ప్రస్తుతంవిష్టు-
తగం సుశానువృతీతి ॥ సతావనువాకాపరపక్షస్యాహోరాత్రాణాం
నామధేయాని ॥ నాహోరాత్రేష్వాహిమూర్చణి ॥ యవవంవేద ॥ ౨॥ ౩౧ ॥

(4) యోహవైముహూర్తానాం గామధేయానివేద ॥ సము-
హూరైష్వాహిమూర్చణి ॥ చిత్రః కేతుదాతాప్రగాతాసనిశా ప్రసని-
శాభిశాస్తానునుం తేతి ॥ ఏతేనువాకాముహూర్తానాం నామధేయాని ॥
సముహూరైష్వాహిమూర్చణి ॥ యవవంవేద ॥ (5) యోహవాఅర్థ-
మాసాగాంగ చ మాసాగాంచ నామధేయానివేద ॥ నార్థమాసేషునమాసే-

ష్వాహామార్చతి । ప్రవిత్రంపనముష్యక్థస్మాహ్వాహ్నహీమానసుహో
గుణరజాశ్శా । ఏతేనువాకా అర్థమాసానాశ్చ మాసా నాంచ నామ
ధేయః ॥ 3 ॥ రం ॥

నార్ధమాసేషుకమాసేష్వాహ్నమాచృతి । యప్రవంవేద । (6)
యోహవై యజ్ఞక్రతూవాంచ తూకానాంచ సంవత్సరస్యచ నామధే
యానివేద । నయజ్ఞక్రతూషున స్తుషున సంవత్సరతిథికారృతి । అన్ని
ష్టోమ ఉక్థోన్మిర్ బుతుఃప్రజాపతి సంవత్సరశ్శా । ఏతేనువాకాయజ్ఞ
క్రతూవాంచ తూకానాంచ సంవత్సరస్యచ నామధేయాని । నయజ్ఞ
క్రతూషున స్తుషున సంవత్సరతిథికారృతి । యప్రవంవేద । (7) యో
హవై ముహూర్తానాం ముహూర్తా వేద । నముహూర్తానాంముహూ
ర్తేష్వాహ్నికామార్చతి ॥ ర ॥ రం ॥

ఇదానీం తదానీమితి । ఏతేవై ముహూర్తానాం ముహూర్తాః ।
సముహూర్తానాం ముహూర్తేష్వాహ్నికామార్చతి । యప్రవంవేద । (8)
అథోయథాతేత్రిక్షాభూత్వానుప్రవిశ్యాన్నమత్తి । ఏవమేవై తా
తేత్రిక్షాభూత్వానుప్రవిశ్యాన్నమత్తి । సప్రతేషామేవసలోకతాగ్ం
సాయుజ్యమశ్నుతే । అపపునమృత్యుంజయతి । యప్రవంవేద ॥ ౧౧ ॥ రం ॥
సవేదైవం వేదానువాకా అర్థమాసానాశ్చ మాసానాశ్చ
నామధేయాని ముహూర్తేష్వాహ్నికా మార్చతి సవచ ॥ ౧౦ ॥

ఇయమహోరాత్రాగ్ం సజ్జాసం పూర్వప్రత్యస్తప్రస్తుత
మపరప్రత్యస్త ముహూర్తానాం చిత్రకైతరథకమాసానాంప్రవిత్రం

యజ్ఞక్రతూనామగ్నిహోమో యజ్ఞక్రతూనామిదానీం ముహూర్తానాం
ముహూర్తా వేదేదానీ మథో ద్వాదశః॥

౧౧. అనువాకః, అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం విద్యాప్రశస్యతే.

(1) కశ్చిద్ధవాఅస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య | ఆత్మాసంవేద | అయమహా
మస్తీతి | కశ్చిద్ధన్వం లోకం న ప్రతి ప్రజానాతి | (2) అగ్నిముగ్ధో హైవ
ధూమతాతః | స్వం లోకం | న ప్రతి ప్రజానాతి | అథ యో హైవైతమ
గ్నిగం సావిత్రం వేద | సనీవాస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య | ఆత్మాసంవేదః
అయమహమస్మీతి॥ ౧ || ౪౩ ||

సస్వం లోకం ప్రతి ప్రజానాతి | (3) ఏష ఉ వేనై సంతాభాస్మిత్రః |
స్వర్గం లోకమభివహతి | (4) అహోరాత్రైర్వా ఇదగ్ం సముగ్న్యః
క్రియతే | ఇతి రాత్రాయా దీక్షివత | ఇతి రాత్రాయన్రతమువసంతిః |
తాన్రసోనేవం విదుషః | అముష్మిన్లోకే శేవధింధయంతి | ధీగ్ం నై
వస శేవధిమనువ్రతేతి | (5) అథ యో నైవైతమగ్నిగం సావిత్రిగం
వేద || ౨ || ౪౪ ||

తస్య హైవాహోరాత్రాశ్చి | అముష్మిన్లోకే శేవధిం సధ
యంతి | అధీతగ్ం హైవ స శేవధిమనువ్రతేతి | (6) భరన్వాసో హ
బ్రిభిరాయస్థి ర్భ్రాతృచర్యమువాస | తగ్ం సూజీకగ్ం భ్రవిర్గం
శచూసమ్ | ఇన్రతప్రప్యోవాచ | భరన్వాజ | యజ్ఞేన సగ్ం మా
యన్రద్యామ్ | కిమేనేన కుర్యా ఇతి | భ్రాతృచర్యమేనైనేన చ రేయ
మితి హోవాచ || 3 || ౪౫ ||

తగ్ం హాత్రీనిరియాపా నివిజ్ఞాతానివ దర్శయా చకార।
తేషాగ్ం హైకైకస్సాన్యుష్టినాదదె । సహోవాచ । భరద్వాజత్యా
మగత్య । వెదావాప్తె । అసంతానై వెదాః । ఏతద్వా ఏతైస్త్రీభి
రాయుర్భిరన్వవోచథాః । అథత ఇతిరదననూ క్తమైవ । ఏహీమంవిద్ధి
అయంనై సర్వవిద్యేశి ॥ ౪ ॥ ౪౬ ॥

తస్మై హైతమగ్నిగ్ం । సావిత్రమువాచ । తగ్ం సవిదిత్యా
అమృతోభూత్వా । స్వర్గం లోకమియాచ । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ ।
(7) అమృతోహేవభూత్వా । స్వర్గం లోకమేతి । ఆదిత్యస్య సాయు
జ్యమ్ । యప్రవంవేద ॥ (8) ఏషాప్రవ త్రయూ చిద్యా ॥ ౫ ॥ ౪౭ ॥

యావంతిగ్ం హవైత్రియ్యావిద్యమూహోకంజయతి । తావంతిం
లోకం జయతి యప్రవంవేద । (9) అగ్నేర్వాప్రతాని నామధేయాని ।
అగ్నేరైవ సాయుజ్యగ్ం సహోకతామాప్నోతి । యప్రవంవేద । వాయో
ర్వాప్రతాని నామధేయాని । వాయోరైవ సాయుజ్యగ్ం సహోకతా
మాప్నోతి ॥ యప్రవంవేద । ఇంద్రస్య వాప్రతాని నామధేయాని ॥ ౬ ॥ ౪౮ ॥

ఇంద్రస్త్రివ సాయుజ్యగ్ం సహోకతామాప్నోతి । యప్రవం
వేద । బృహస్పతైర్వాప్రతాని నామధేయాని । బృహస్పతైరైవ సాయు
జ్యగ్ం సహోకతామాప్నోతి । యప్రవంవేద । ప్రజాపతైర్వాప్రతాని
నామధేయాని । ప్రజాపతైరైవ సాయుజ్యగ్ం సహోకతామాప్నోతి ।
యప్రవంవేద । బ్రహ్మహోవాప్రతాని నామధేయాని । బ్రహ్మణస్స సాయు
జ్యగ్ం సహోకతా మాప్నోతి । యప్రవంవేద । (10) సవాప్రహోగ్ని

రపక్షపుచ్చొవాయురైవ । తస్మాన్నిముఖమ్ । అసావాత్యత్వశ్చరః ।
 సయదేతేదేవతైరితరేణ । తద్ధర్వగ్సీవ్యతి । తస్మాద్ధావిప్రః ॥ ౭ ॥ ౧౮ ॥

అయ మహామస్మిన్ వేదహోవాచ సర్వప్రద్యేభి విద్యేద్యై
 స్యవా ఏతాని నామధేయాని బ్రహ్మణ ఏవ సాయుజ్యగ్ం సమోక్తా
 మాప్నోతి సప్తచ ॥ ౧౯ ॥

అగ్నేర్వాయోరింద్రస్య బృహస్పతేః । ప్రజాపతేర్భృగస్యైస్స
 వై సప్త ।

సంజ్ఞానం భూస్త్వమైవ సంనత్సరోసిభూరాజ్ఞస్య సవేవిప్రస్మితే
 ప్రజాపతి దేకావనియం వానస్తరఘా కశ్చిద్దైకాదశ ॥

సంజ్ఞానగ్ం రాజ్ఞీ మూధాకా హృదయ సేవ సంనత్సరో నార్థ
 మాసేషు సవచత్వాదిగ్ం శతే ॥

ఇతి సంజ్ఞానమ్ సమాప్తమ్,

అథ లోకోసి.

ఇష్టకోపధానమన్త్రాః.

హరిః ఓమ్ ॥ (1) లోకోసి స్త్వగోకసి । అసంతోస్యప్రాసి
 అక్షీతోస్యక్షయ్యాసి । తపసఃప్రశ్నిషా । త్వయీదమంతః । విశ్వం
 యక్షం విశ్వంభూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తావిశ్వస్యజన
 యితా । తంత్వోపదధే కామమమ మక్షీతమ్ । ప్రజాపతిస్తావాద
 మతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వధురివాసీద ॥ ౧ ॥

(2) తపోసి లోకేశ్రితమ్ । తేజసఃప్రతిష్ఠా । త్వయీదమంతః ।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా
విశ్వస్య జనయత్ర । తత్త్వోపదధే కామరుఘమక్షీతమ్ । ప్రజాపతిస్తా
సాదయతు । తయాదేవ తయాగిరస్వ ధృవాసీద ॥ ౨ ॥

(3) తేజోసి తపోసిశ్రితమ్ । సముద్రస్య ప్రతిష్ఠా । త్వయీద
మంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వం సుభూతమ్ । విశ్వస్య
భర్తా విశ్వస్య జనయత్ర । తత్త్వోపదధే కామరుఘమక్షీతమ్ । ప్రజా
పతిస్తా సాదయతు । తయాదేవ తయాగిరస్వ ధృవాసీద ॥ 3 ॥

(1) సముద్రోసి తేజోసిశ్రితః । అసాంప్రతిష్ఠా । త్వయీద
మంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వం సుభూతమ్ । విశ్వ
స్య భర్తా విశ్వస్య జనయత్ర । తత్త్వోపదధే కామరుఘమక్షీతమ్ ।
ప్రజాపతిస్తా సాదయతు । తయాదేవ తయాగిరస్వ ధృవాసీద ॥ ౪ ॥

(5) ఆపస్థ సముద్రేశ్రితాః । ప్రధివ్యాః ప్రతిష్ఠానుష్ఠాను ।
ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వం సుభూతమ్ ।
విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయత్ర । తావ ఉపదధే కామరుఘా
అక్షతాః । ప్రజాపతిస్తా సాదయతు । తయాదేవ తయాగిరస్వ
ధృవాసీద ॥ ౫ ॥

(6) ప్రధివ్యస్య పుక్తితా । అగ్నేఃప్రతిష్ఠా । త్వయీదమంతః ।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా
విశ్వస్య జనయత్ర । తావత్త్వోపదధే కామరుఘమక్షీతమ్ । ప్రజా

పతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవానీద ॥ ౬ ॥

(7) అగ్నిరసి పృథివ్యాగ్ం శ్రితః । అంతరిక్షస్య ప్రప్తిష్ఠా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తావిశ్వస్య జనయితా । తంత్రోప్వదధే కామదుష్టు మక్షతమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవానీద ॥ ౭ ॥

(8) అంతరిక్షమన్యక్న శ్రితమ్ । వాయోప్రప్తిష్ఠా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తంత్రోప్వదధే కామదుష్టు మక్షతమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవానీద ॥ ౮ ॥

(9) వాయురన్యంతరిక్షే శ్రితః । దినః ప్రప్తిష్ఠా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తావిశ్వస్య జనయితా । తంత్రోప్వదధే కామదుష్టు మక్షతమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవానీద ॥ ౯ ॥

(10) ద్యౌరసివాయశ్శ్రితా । ఆగ్నిస్య ప్రప్తిష్ఠా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తంత్రోప్వదధే కామదుష్టు మక్షతమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవానీద ॥ ౧౦ ॥

(11) ఆగ్నిత్రోసి నివిశ్రితః । చంద్రమసః ప్రప్తిష్ఠా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం । విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । వి

శ్వే॒స్య భ॒ర్తా వి॒శ్వే॒స్య జ॒నయి॑తా । త॒ంత్రో॒పద॑ధే కా॒మరు॑ఘ॒మక్షి॑తిమ్ ।
ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సా॒దయ॑తు । త॒యాదే॑వ త॒యాం॒గిర॑స్వ ధృ॒వాసీ॑ద ॥ ౧౧ ॥

(12) చ॒ంద్ర॒నా అ॒న్యైవై॒ష్యే శ్రి॒తిః । స॒క్షత్రా॑నాం ప్ర॒తిష్ఠా॑ ।
ఐ॒ంద్రియా॑ద॒మంతః॑ । వి॒శ్వం య॑క్షం వి॒శ్వం భూ॑తం వి॒శ్వగ్ం సు॑భూ॒తమ్ ।
వి॒శ్వే॒స్య భ॒ర్తా వి॒శ్వే॒స్య జ॒నయి॑తా । త॒ంత్రో॒పద॑ధే కా॒మరు॑ఘ॒మ
క్షి॑తిమ్ । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సా॒దయ॑తు । త॒యాదే॑వ । త॒యాం॒గిర॑స్వ
ధృ॒వాసీ॑ద ॥ ౧౨ ॥

(13) స॒క్షత్రా॑ణి॒స్థచ॒ంద్ర॒మసి॑ శ్రి॒తాః । స॒ంవ॒క్షరీ॑స్య ప్ర॒తిష్ఠా॑
యై॒ష్మాసు॑ । ఇ॒దమ॑ంతః । వి॒శ్వం య॑క్షం వి॒శ్వం భూ॑తం వి॒శ్వగ్ం
సు॒భూతమ్ । వి॒శ్వే॒స్య భ॒ర్తా వి॒శ్వే॒స్య జ॒నయి॑తా । తా॒సీ॒ష
ఁపద॑ధే కా॒మరు॑ఘ॒స్యక్షి॑తాని । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సా॒దయ॑తు । త॒యా
దే॒వ త॒యాం॒గిర॑స్వ ధృ॒వాసీ॑ద ॥ ౧౩ ॥

(14) స॒ంవ॒క్షనో॑స్తి స॒క్షత్రే॑షు శ్రి॒తః । ఋ॒తూ॒నాం ప్ర॒తిష్ఠా॑ ।
ఐ॒ంద్రియా॑ద॒మంతః॑ । వి॒శ్వం య॑క్షం వి॒శ్వం భూ॑తం వి॒శ్వగ్ం సు॑భూ
తమ్ । వి॒శ్వే॒స్య భ॒ర్తా వి॒శ్వే॒స్య జ॒నయి॑తా । త॒ంత్రో॒పద॑ధే కా॒మరు॑ఘ
మ॒క్షి॑తిమ్ । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సా॒దయ॑తు । త॒యాదే॑వ త॒యాం॒గిర॑స్వ
ధృ॒వాసీ॑ద ॥ ౧౪ ॥

(15) ఋ॒తవ॑స్థ స॒ంవ॒క్షరే॑శ్శ్రి॒తాః । మా॒సా॒నాం ప్ర॒తిష్ఠా॑యై
ష్మాసు॑ । ఇ॒దమ॑ంతః । వి॒శ్వం య॑క్షం వి॒శ్వం భూ॑తం వి॒శ్వగ్ం సు॑భూ
తమ్ । వి॒శ్వే॒స్య భ॒ర్తానో॑ వి॒శ్వే॒స్య జ॒నయి॑తారిః । తా॒కా॒నఁడ॑ధే

కామమహానక్షత్రాః । ప్రజాపతిస్త్యాసాదయతు । తయాదేవతయాం
గిరస్య ధ్రువానీడ ॥ ౧౫ ॥

(16) మాసాస్త్రమశ్శ్రీతాః । అర్ధమాసానాం ప్రశ్నిషా యు
ష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూ
తమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితారః । తాన ఉపదధే
కామమహానక్షత్రాః ॥ ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ
తయాంగిరస్య ధ్రువానీడ ॥ ౧౬ ॥

(17) అర్ధమాసాస్త్రమశ్శ్రీతాః । అహోరాత్రయోః ప్రశ్నిషా
యుష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితారః । తాన ఉపద
దధే కామమహానక్షత్రాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ
తయాంగిరస్య ధ్రువానీడ ॥ ౧౭ ॥

(18) అహోరాత్రేస్థార్ధమాసేశ్శ్రీతే । భూతస్య ప్రశ్నిషే
భవ్యస్యప్రశ్నిషే । యవయోరిదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం
విశ్వగ్ం సుభూతం । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయిత్ర్యో । తేహ
నుపదధే కామమహానక్షత్రాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా
దేవతయాంగిరస్య ధ్రువానీడ ॥ ౧౮ ॥

(19) పౌణ్యమాస్యప్రకామావాసాన్య । అన్నాదాస్థాన్నదుహో
యుష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయిత్ర్యః । తాన ఉపదధే

కామ మఘా అక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవత
యాంగిరస్య ధ్రువానీద ॥ ౧౯ ॥

(20) రాడసి బృహతీ శ్రీరసీఁపత్నీ ధర్మపత్నీ । విశ్వం
భూతిమను ప్రభూతా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం
భూతిం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితీ ।
తంతోవదధే కామమఘామక్షితామ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
తయా దేవతయాంగిరస్య ధ్రువానీద ॥ ౨౦ ॥

(21) ఓజోసి సహోసి । బలమసి భ్రాజోసి । దైవాంధామా
మృతమ్ । ఆమ ర్యస్తసాజాః । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం
విశ్వం భూతిం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జన
యితా । తంతోవదధే కామమఘామక్షితామ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాద
యతు । తయా దేవతయాంగిరస్య ధ్రువానీద ॥ ౨౧ ॥

లోకస్తప్తస్తేజ సముద్రతపః పృథివ్య్ని రంతరిక్షం వాయు
ర్ద్యౌరాదిత్యశ్చంద్రమా సక్షత్రాశి సంవత్సరఋతవౌ మాసా అర్ధ
మాసా అహోరాత్రే పౌణణమాసీరాడస్యజ్ఞోస్యేకవింశతిః । ౧ ॥

లోకోసి భర్తాతమ్ । తప్తస్తేజోసి భర్తృతత్ । సముక్రోసి
భర్తాతమ్ । ఆపస్థభర్తృస్తానః । పృథివీ భర్తృ
భర్తాతమ్ । అంతరిక్షం భర్తృతత్ ।
రసి భర్తృతామ్ । ఆదిత్యశ్చ
భర్తృతామ్ । సంవత్సరోసి

మానా భర్తా భర్తా భర్తాస్తావః । అహోరాత్రే భర్తా
తేవామ్ । పౌణ్యమాసీ భర్తాస్తావః । రాడసి భర్తామి ।
ఓజోసి భర్తామేకవింశతిః॥

౨ అనువాకము, హోమముద్వయము.

త్వమగ్నే రుద్రా అసురౌ మహోద్దివః । త్వగ్ శ్రోత్రా నామ తం
ప్రక్షుణ్యశిషే । త్వంవాత్సై రస్తుకైర్యాసి శంఖయః । త్వంపూషా
విధతః పాసినుత్యనా । దేవాదేవేషు శ్రయధ్వమ్ । ప్రథమాద్విజీనోషు
శ్రయధ్వమ్ । ద్వితీయాస్తృతీయేషు ॥ శ్రయధ్వమ్ । త్రితీయాస్తృత
థేషు శ్రయధ్వమ్ । చతుర్థాః పంచమేషు శ్రయధ్వమ్ । షష్ఠానాం
ష్టమేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ ౧ ॥ ౨౨ ॥

సప్తాస్తృప్తమేషు శ్రయధ్వమ్ । సప్తమా అష్టమేషు శ్రయ
ధ్వమ్ । అష్టమానవమేషు శ్రయధ్వమ్ । నవమాదశమేషు శ్రయ
ధ్వమ్ । దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకాదశాద్వాదశేషు
శ్రయధ్వమ్ । ద్వాదశాస్త్రయోదశేషు శ్రయధ్వమ్ । త్రియోదశా
శుడశేషు శ్రయధ్వమ్ । చతుర్దశాః పంచదశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
షోడశేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ ౨౨ ॥ ౨౩ ॥

సప్తదశేషు శ్రయధ్వమ్ । సప్తదశా అష్టాదశేషు
శ్రయధ్వమ్ । ఏకాదశాద్వాదశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
ద్వాదశాద్వాదశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
ద్వాదశాద్వాదశేషు శ్రయధ్వమ్ ।

శేష శ్రీయధ్వమ్ । త్రియోవిగ్ంశాశ్చతుర్విగ్ం శేష శ్రీయధ్వమ్ ।
చతుర్విగ్ంశాః । పంచవిగ్ం శేషశ్రయధ్వమ్ । ప్రంచవిగ్ంశాష్టత్విగ్ం
శేష శ్రయధ్వమ్ ॥ 3 ॥ ౨౪ ॥

షడ్విగ్ంశాస్తప్తవిగ్ం శేషశ్రయధ్వమ్ । స్తప్తవిగ్ంశాఅష్టా
విగ్ంశేష శ్రయధ్వమ్ । అష్టావిగ్ంశా ఏకాదశ్త్రిగ్ంశేష శ్రయ
ధ్వమ్ । ఏకాదశ్త్రిగ్ంశా త్రిగ్ంశేష శ్రయధ్వమ్ । త్రిగ్ంశా ఏక
త్రిగ్ంశేష శ్రయధ్వమ్ । ఏకత్రిగ్ంశా ద్వాత్రిగ్ంశేష శ్రయధ్వమ్ ।
ద్వాత్రిగ్ంశా స్త్రీయత్రిగ్ంశేష శ్రయధ్వమ్ । దేవాస్త్రీ శేకాద
శాస్త్రీస్త్రీయత్రిగ్ంశాః । ఉత్తరేభవత । ఉత్తరవత్సాకృత ఉత్తర
సత్వాసః । యత్కామ ఇదం జూహూమి । తన్నే సమృధ్యతామ్ ।
నయగ్ంస్యామవతయోరయీణామ్ । భూభువనస్వస్వాహా ॥ ౧౫ ॥

ప్రపేష శ్రయధ్వగ్ంషోడశేష శ్రీయధ్వగ్ం షడ్విగ్ంశేష
శ్రయధ్వముత్తరేభవతోత్తరవత్సాకృత ఉత్తరసత్వాచశ్చత్వాదిచ ॥ ౧ ॥

3. అనువాకః, హోమమంత్రాః.

అగ్ని విష్ణూనజోమసా । ఇమావర్ధంతువ్రాంగిరః । ద్యుమైరార
జేభరాగతమ్ । రాక్షీవిరాక్షీ । సమాక్షీప్తసా
తపూహరౌభాః । అగ్నిసోమౌబృహస్పతి
వాః । తేనర్వే సంగత్య । ఇదంవై
యోరయీణామ్ । భూర్భువనస్వస్వా
సంగత్యశేచ ॥ 3 ॥

౪. అనువాకము, హోమమంత్రము.

అన్నప్రణేన్నస్యనోదేహి । అన్నమీవస్యశుష్కిణః । ప్రప్రదా
తారగతారిషః । ఊజ్జన్నోదేహి ద్విపదే చతుష్పదే । అన్నే పృథివీ
పతే । సోమవీరుధాంపతే । త్వష్టస్సమిధాంపతే । విష్ణవాశానాం
పతే । మిత్రీసత్యానాంపతే । వరుణధమణాంపతే ॥ ౧ ॥ ౨౭ ॥

మరుతోగణానాం పతయః । రుద్రపశూనాంపతే । ఇంద్రాజ
సాంపతే । బృహస్పతే బ్రహ్మణస్పతే । అశుచారోచైహగ్ం స్వ
యమ్ । రుచారు రుచై రోచమానః । అతీత్యాచస్వరాధిరైహ ।
తస్మిన్యోనోప్రజనోప్రజాయేయ । వయగ్ంస్యామపయోరయూ
ణామ్ । భూర్భువస్స్వాహా ॥ ౨ ॥ ౨౮ ॥

వరుణధర్మణాం పతే స్వస్వాహా ॥ ౪ ॥

౫. అనువాకము, హోమమంత్రము.

స్తప్తతే అగ్నేప్రమిధస్సప్త జిహ్విః । స్తప్తర్షయస్సప్తధామ
స్త్రియాశీ । స్తప్తహోత్రా అనువిద్వాక్ । స్తప్తయోనీరాపృణస్వా
హాపతే । వాచీదిక్ । అగ్నిదేవతా । అగ్నిగ్ంసదిశాం దైవం దేవ
యోమైతస్య దిశోభినాసతి । గక్షిణాదిక్ । ఇంద్ర

శేనతానామృచ్ఛశు । యోమై
సామోదేవతా । సోమగ్ంసది
యోమైతస్య దిశోభినాసతి ।

ఉపీచ్ఛీదిక్ । మిత్రావరుణౌ దేవతా । మిత్రావరుణౌ సదిశాం దేవా
దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యై దిశోభిదాసతి ॥ ౨ ॥ 3౦ ॥

ఉర్ధ్వాదిక్ । బృహస్పతిదేవతా । బృహస్పతిగ్ సదిశాం
దేవం దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యై దిశోభిదాసతి ॥ ఇయం
దిక్ । అదితిదేవతా । అదితిగ్ సదిశాం దేవీం దేవతానామృ
చ్ఛతు । యోమైతస్యై దిశోభిదాసతి । పురుషాదిక్ । పురుషమేకా
మాంక్ సమర్థయతు ॥ 3 ॥ 3౧ ॥

అంగోజాగ్విఃప్రాణ । అస్తావేహి । బధిరకక్రందతరహాస ।
అస్తావేహి । ఉపసముపసమశీయ । అహమస్తావ్యతిరశీయ అహమ
స్తావశీయ । సయగ్గం స్యామపతయోరయీణామ్ । భూర్భువస్స్వ
॥ ౪ ॥ 3౨ ॥

క్షిణాది గింక్రోదేవతా మిత్రావరుణౌ సదిశాం దేవా దేవ
చ్ఛతు యోమైతస్యై దిశోభిదాసత్యర్థం నవచ ॥

తయాదేవతయాంగిరస్వధుగ్రవాసీద । (3) తాఅస్య సూదనా
హసః । సోమగ్గ్ంశీణంతిపృశ్నయః । జస్మందేవానాంవిశః । త్రిష్యా
రోచనే దివః । తయాదేవ తయాంగిరస్వ దుగ్రవాసీద । (4) అగ్నే
దేవాగ్ం ఇహావహ । జజ్ఞానో నృక్తబర్హషే । అస్తిహోతాన
ఈడ్యః । (5) అగ్నేఽమససాయవిష్మమ్ ॥ ౨ ॥ ౩౪ ॥

యోదీదాయ సమిధస్వేదుగ్గోశే । చిత్రభానూరూదసీ లాత
ర్వీ । స్వాహుతం విశ్వతః ప్రత్యంచమ్ । (6) మేధాకారవిదధిస్య
ప్రసాదసమ్ । అగ్నిగ్ం హోతారం పరిభూతమగమయిమ్ । త్వామి
శ్వస్య హవిస్సమాసమిత్ । త్వామహోవృణా తస్మాదాస్మా
త్వత్ । (7) మనుష్యత్వాని ధీమహి । మనుష్యకృమిధీమహి । అగ్నే
మనుష్య దంరః ॥ 3 ॥ ౩౫ ॥

దేవాదేవాయ జేయః । (8) అగ్నిర్హోతా ॥

త్వక్ | తత్సచ్చమ్ | యదుదజ్ఞే | సఉత్తరః ప్రత్యః || ౧ || 32 ||

అథ యథస్సంవాతి | తదస్యప్రమంచనంచప్రసారణంచ | అథో
స్తంపదేవాప్రసా | (2) సగంహవాఅస్త్వై సకామఃపద్యతే | యత్కామో
యజతే | యోగ్నినాచికెతంచినైతే | యఉచై నమేవంవేద | (3) యో
హవా అగ్నేర్నాచికెతస్యాయతనంప్రశ్నిష్ఠాంవేద | ఆయతనవాస్థవతి
గచ్ఛతి ప్రశ్నిష్ఠామ్ || ౨ || 3౩ ||

హిరణ్యంవా అగ్నేనాచికెతస్యాయతనం ప్రశ్నిష్ఠా | యస్తవం
వేద | ఆయతనవాస్థవతి | గచ్ఛతిప్రశ్నిష్ఠామ్ | (4) యోహవాఅగ్నే
ర్నాచికెతస్యశరీరంవేద | సశరీరస్తవస్త్వర్గంహోకమేతి | హిరణ్యంవా
అగ్నేర్నాచికెతస్యశరీరమ్ | యస్తవంవేద | సశరీరస్తవస్త్వర్గంహోకమేతి |
(5) అథోయథానుక్య ఉత్తప్తోభాయ్యాత్ || 3 || 3౪ ||

స్తవమేవ సతేజసాయశసా | అస్మిగ్గంశ్చల్లాకేముష్మిగ్గంశ్చభాతి |
(6) ఉరవోహవై నామైతేహోకాః | యేవరేణాదిత్యమ్ | అథహైతేవరీ
యాగ్ంసోహోకాః | యేవరేణాదిత్యమ్ | అంతవంతగంహవాస్తవత్తయ్యం
హోకంజయతి | యోవరేణాదిత్యమ్ | అథహైహోస్తంతమచారమత్తయ్యం
హోకం జయతి | యేవరేణాదిత్యమ్ || ౪ || ౪౦ ||

(7) ఆస్తంతగం హవా అచారమత్తయ్యంహోకంజయతి | యో
గ్నినాచికెతంచినైతే | యఉచై నమేవంవేద | (8) అథోయథారభేష్ఠ
స్పృశ్యసీపత్యానర్తమానేప్రత్యపేక్షతే | స్తవమహోరాత్రేప్రత్యపేక్షతే |

నాన్యహాంత్రాత్ తే ల్లాకమాప్నోతః । యోగీ తాతస్త్వ సూదదా
యశ్చైవ సమైవంవేద ॥ ౫౬ ॥ ౪౦ ॥ నాన్విశేః । ప్రియ్వా

ఉత్తరఃప్రత్యోగచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాం భూయానః. (4) అగ్రే
ప్రతిష్ఠాం భూయానః ॥ 2 ॥

౧. అనువాకం, నా-చి కేత-చయనడపాఘ్య.

(1) ఉత్తమావై వాచశ్చైవ సస్సర్వవై సందదా । తస్యై
చి కేతానామ ప్రత్యుపస । తగ్ం హకుమారగ్ం సంతమ్ । దక్షిణానునైయ
మానానుశ్చైద్ధావివేశ । సహావాచ । తత్తకస్త్వై మాంబాస్త్వపిని । ద్వి
తీయగత్ప్రతీయమ్ । (2) తగ్ం హకుపరీతఉవాచ । మృత్యువేత్వాగ్దా
మూతి । (3) తగ్ం హసస్మృత్తిత్తం వాగభివదతి ॥ ౧ ॥ ర. ౨ ॥

గాతిమకుమారమితి | సహావాచ | పరహేమ్యత్యోగ్యహామ్ |
 మృత్యవేదైత్యాదామితి | (4) తంనైప్రవసంతంగంతానీతిహామ్ |
 తస్యస్మిన్సోరాతీరనాశ్వాన్ గృహేవసతాత్ | సయదిత్వాప్ర
 చ్ఛేత్ | కుమారకశిత్రాత్రీరవాక్సీరితి | తిసిఇతిప్రతిబ్రూతాత్ | కింప్ర
 కమూగ్ం రాతిగ్రమాత్నా ఇతి || ౨ || రతి ||

ప్రజాంత్యః | కింద్విత్తీచూమితి | ప్రశూగ్ం స్త్యః | కింత్రత్తీచూ
మితి | సాధుక్రత్యంత్యః | (5) తంవైప్రనసంతంజగామ | తస్యహస్తిస్రో
రాత్తీరనాశ్వాన్ గృహణ్వాస | తనూగత్యప్రచచ్ఛ | కుమారకశి
రాత్తీరవాక్సీరితి | తిస్రిశిప్రత్యువాచ || 3 || ౪౪ ||

కింప్రభమాగ్ంరాత్రిమాత్నాత్తితి । ప్రజాంతత్తితి । కింత్రీతీయా
మితి । ప్రశూగ్ం ప్రత్తితి । కింత్రీతీయామితి । సాధుకృత్యాంతత్తితి ।
(6) సమస్తై అస్తు భగవత్ప్రతిహోవాచ । వరంవృత్తీష్యేతి । (7) పితర
మేవజపన్నయానీతి (8) త్విత్తీయం వృత్తీష్యేతి ॥ ౪ ॥ ౪౧ ॥

ఇష్టాపూర్తయోమేత్తితింబ్రాహ్మిణీహోవాచ । తస్మైహేత
మగ్నిం నాచికేతమువాచ । తస్మైవైతస్యేష్టాపూజేనాక్షీయేతే ।
(9) నాస్యేష్టాపూర్తాక్షీయేతే । యోగ్నింనాచికేతం చిన్తుతే । య
ఉచై నమేవంవేద । (10) త్విత్తీయంవృత్తీష్యేతి । పునఃపుణ్యోమే
పజతింబ్రాహ్మిణీహోవాచ । తస్మైహేతమగ్నిం నాచికేతమువాచ ।
తస్మైవైసాపపునఃపుణ్యమజయత్ ॥ ౫ ॥ ౪౨ ॥

అపపునఃపుణ్యంజయతి । యోగ్నింనాచికేతం చిన్తుతే ।
య ఉచై నమేవంవేద । (11) ప్రజాపతిర్వా ప్రజాకామస్తపోతవ్యత ।
సహిరణ్యముదాస్యత్ । తక్షగ్నా ప్రాస్యత్ । తదస్మైనాచ్ఛదయత్ ।
తద్విత్తీయం ప్రాస్యత్ । తదస్మైనైవాచ్ఛదయత్ । తత్త్వీయంప్రా
స్యత్ ॥ ౬ ॥ ౪౩ ॥

తదస్మైనైవాచ్ఛదయత్ । తదాత్మనైవహృత్యేగ్నానైశ్వా
నరేప్రాస్యత్ । తదస్మాఅచ్ఛదయత్ । తస్మాద్ధిరణ్యంకనిష్ఠంధనానామ్ ।
భుంజన్ప్రియతమమ్ । హృతయజ్ఞంహింసనై తమేవనావీందత్ । యస్మై
తాండక్షిణామనేష్యత్ । తాగ్ంవాహైవహస్తాయక్షిణాయానయత్ ।
తాంప్రత్యగృహ్యత్ ॥ ౭ ॥ ౪౪ ॥

దక్షామత్యా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యమితి । సోదక్షత దక్షిణాం
 పృథిగృహ్య । దక్షతేహ వై దక్షిణాం పృథిగృహ్య । యవనం వేద । (12)
 ఏతద్ధన్యవై తద్విద్వాన్ సోవాజశ్రిప్తసాగోతమాః । అవ్యనూదేశ్యాం
 దక్షిణాం పృథిగృహ్య । ఉభయేన వయం దక్షిణ్యామహవన దక్షిణాం
 ప్రతిగృహ్యతి । తేదక్షుంత దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । దక్షతేహ వై దక్షిణాం
 పృథిగృహ్యతి । యవనం వేద । పృహన్యం ప్లివాతి ॥ ౮ ॥ ౮౯ ॥

వక్షత్యాశ్చ ఇత్యువాచ ద్వితీయం వృత్తే ప్యేత్యజయ త్ప్రతీయం
 పౌ స్వదగృ? స్వద్యవనం వేదైకంచ ॥ ౮ ॥

? స్వోదక్షుంత దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య దక్ష తేహ వై దక్షిణాం ప్రతి
 గృహ్య యవనం వేదైకంచ ॥

౯. ఆనువాకము. చయనప్రయాగము.

(1) తగ్ం హైతమే కేవశుబంధ ఏవోత్తరవైద్యాం చిచ్ఛవే
 ఉత్తరవై సమ్మితనహ్ని రితి వదంతః । తన్నతభామర్యాత్ । ఏతమ
 గ్నిం కామేన వ్యర్థయేత్ । నవనం కామేన వ్యర్థః । కామేన వ్యర్థయేత్ ।
 సౌమ్యవానై నమధ్వరేచిచ్ఛేత । యత్ర వాభూయిస్తా అహుతయోహూ
 యేరక్షా । ఏతమగ్నిం కామేన నమధ్వయతి । నవనం కామేన
 నమృద్ధః ॥ ౧ ॥ ౧౦ ॥

కామేన నమృద్ధయతి । (2) అభ హైనం పురర్షయః । ఉత్తర
 వైద్యామైవ ప్రతియ మచిన్వత । తహ్నో వై తేవిందంతప్రిజామ్ । అభిష్వ

గం॒త్వా॑ క॒మ॒జ॒యన్ ॥ వి॒ంద॒త॑ ఏ॒వప్ర॑జామ్ । అభీ॒స్త్వగ్గం॒త్వాకం॒జయ॑తి ।
 యోగ్ని॒ంనా॒చి క్ర॑తం చి॒న్తుతే ॥ య॑ఉ॒చై న॒మేవం॒వేద ॥ (3) అ॒భ॒హై నం
 వా॒యుర్ బు॒ద్ధికా॒మః ॥ ౨ ॥ ౫౧ ॥

యా॒థాన్యై॑ ప్ర॒మోహి॑షదధే । తత్తో॒వై స॒ప్తా॒మృద్ధి॑మా॒హ్నితే ॥
 యా॒మిదం॑ వా॒యుర్ బు॒ద్ధః । స॒తా॒మృద్ధి॑మృ॒ధ్నితి॑ । యా॒మిదం॑ వా॒యుర్
 బు॒ద్ధః । యోగ్ని॒ంనా॒చి క్ర॑తం చి॒న్తుతే ॥ య॑ఉ॒చై న॒మేవం॒వేద ॥ (4)
 అ॒భ॒హై నం గో॒బ॒లాపా॑ర్జ్జః ప్ర॒శు॒కామః ॥ పా॒జ॒మేవ॑చిక్యే । పంచ॑పుర
 స్తాత్ ॥ 3 ॥ ౫౨ ॥

పంచ॑దక్షిణతః । పంచ॑ప్రశ్పాత్ । పంచ॑శ్చైతః । ఏ॒కామ॑ధ్యే ।
 తత్తో॒వై స॒ప్తహ॑స్రం ప్రశూ॒న్యాహ్ని॑తే । ప్ర॒స్తహ॑స్రం ప్రశూ॒న్యాహ్ని॑తే ।
 యోగ్ని॒ంనా॒చి క్ర॑తం చి॒న్తుతే ॥ య॑ఉ॒చై న॒మేవం॒వేద ॥ (5) అ॒భ॒హై నం
 ప్ర॒జాప॑త్యై॒శ్వ్యకా॑మో॒యశ్శా॑మః ప్ర॒సన॑స కామః । శ్రి॒వృ॒తమే॒వ
 చిక్యే ॥ ౪ ॥ ౫౩ ॥

సప్త॑పురస్తాత్ । శ్రి॒స్రాద॑క్షిణతః । సప్త॑ప్రశ్పాత్ । శ్రి॒సరి॑క్షే॒త
 రతః ॥ ఏ॒కామ॑ధ్యే । తత్తో॒వై స॒ప్తప్ర॑యశో॒శ్వైశ్వ॑మహ్ని॒తే । స॒తాం
 ప్ర॒జాప॑సిం॒స్రాజా॑యత । యా॒మిదం॑ ప్ర॒జాప్ర॑జాయంతే । శ్రి॒న్మ॒ద్యై
 శ్వైశ్వ॑మే । మాతా॑పితౄపుత్రైః ॥ ౫ ॥ ౫౪ ॥

శ్రి॒వృ॒త్ప్రస॑నమ్ । ఉ॒పసా॑యోని॒మధ్య॑మా । ప్ర॒యశో॑శ్వైశ్వ
 మాహ్ని॒తి స॒తాం ప్ర॒జాప॑సిం॒స్రాజా॑యతే । యా॒మిదం॑ ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయ॑

తే । యోగ్నిం నాచికేతంచిన్తుతే । యఉచై నమేవంవేద । (6) అథ
హైమింక్రోజ్యైష్ట్యకామః । ఊర్ధ్వావహపదధే । తతోవైసజ్యైష్ట్య
మగచ్ఛత్ ॥ ౬ ॥ ౫౫ ॥

జ్యైష్ట్యగచ్ఛతి । యోగ్నిం నాచికేతంచిన్తుతే । యఉచై నమేవం
వేద । (7) అథ హైమసావాదిత్యస్వర్గకామః । ప్రాచీరెనోపదధే ।
తతోవైసాభిస్వర్గోకమయజత్ । అభిస్వర్గం లోకంజయతి । యోగ్నిం
నాచికేతంచిన్తుతే । యఉచై నమేవంవేద । (8) సయదీచ్ఛత్ ॥ ౭ ॥ ౫౬ ॥

జైజ్వీయశస్వీబ్రహ్మవర్చసీస్త్వామితి । ప్రాజాహోమధిష్ఠాన్య
దుర్భర్షత్ । యేయంప్రాగ్రాద్యశస్వతీ । సాహుప్రోహోమ । తేజసా
యశసా బ్రహ్మవర్చసేనేతి । జైజ్వీయనయశస్వీబ్రహ్మవర్చసీభవతి ।
(9) అథయదీచ్ఛత్ । భూయిష్ఠంమైశ్రద్ధధీరన్ । భూయిష్ఠాదక్షిణాన
యేయురితి । దక్షిణానునీయమానాస్తు ప్రాచ్యేహి పాచ్యేహి । ప్రాచీ
జుహాణా వేత్వాజ్యస్యస్వాహేతిను । వేహప్రహత్యాహవనీయే జుహు
యాత్ ॥ ౮ ॥ ౫౭ ॥

భూయిష్ఠమైవాస్త్విశ్రద్ధతే । భూయిష్ఠాదక్షిణానయంతి । (10)
పురీషముప్రధాయ । చిత్తిక్షప్తిభిరభిమృశ్య । అగ్నింప్రశీయోపసహూధా
య । చతస్ర సతా ఆహుతీర్జుహోతి । త్వమగ్నైర్గురగతి శతగుద్రీయస్య
రూపమ్ । అగ్నవిష్ణూ ఇతివస్తోర్ధారాయాః । అన్నపత్రైత్యన్నహో
మః । సప్తతే అగ్నే సమిధస్సప్తజహ్వై ఇతి విశ్వప్రీః ॥ ౯ ॥ ౫౮ ॥

సమృద్ధబుద్ధికామః పురస్తాచ్చి క్యేపుత్రోగచ్ఛదిచ్ఛేజ్జ హుయా
ద్వితీః ॥ ౯ ॥

పురర్షయో వాయుగోఽ బలస్సహస్రం ప్రజాపతిస్త్రైవదిం
ద్రాసావాదిత్యస్స యదీచేత్ ॥

౧౦ అశవాకః, నాచితేతచయనప్రయగ ప్రశంసా.

(1) మాంప్రశమామిష్ట కాముప్రదధాతి | క్షమం తయాహోకమ
భిజయతి | అహోయా అస్మిలోకేదేవతాః | తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం
సహోకతామాప్నోతి | యాంద్వితీయాముప్రదధాతి | అంతరిక్షలోకం
తనూభిజయతి | అహోయా అంతరిక్షలోకేదేవతాః | తాసాగ్ం సాయు
జ్యగ్ం సహోకతామాప్నోతి | మాంత్వితీయా ముప్రదధాతి | అముం
తయాహోకమభిజయతి ॥ ౧ ॥ ౧౯ ॥

అహోయాఅముస్మిలోకేదేవతాః | తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం
సహోకతామాప్నోతి | అహోయా అమూరితరా అష్టాదశ | యప్రవా
మీక్షరవశ్చ పరియాగ్ంసశ్చలోకాః | తానేవ తాభిరభిజయతి | (2)
కామచారోహవా అస్యోహమచ వరియస్సుచ లోకేషు భవతి | యో
గ్నింరాచితైతం చిన్తుతే | యఉచైనమెవంవెద | (3) సప్తధ్వరోవా
అగ్నిర్నాచితైతః | తస్యనసంతశ్శిరః ॥ ౨ ॥ ౨౦ ॥

గ్రీహ్యోనక్షత్రాః ప్రక్షాః వర్షాఉత్తరః | శరత్పుచ్చమ్ | మాసా
కమకారాః | అహారాత్రైశతప్రదీయమ్ | ప్రజానోవనస్తాధారా
యథావై పర్జన్యస్స వృష్టంతృప్త్యా | ప్రజాభ్యస్సర్వా కామాంఘ్

సంపూరయతి । ఏనమేవ సతస్త్వసర్వాః కామాంః సంపూరయతిః
 యోగ్నిం నాచిత్రతం చిన్తుతే ॥ 3 ॥ ౬౦ ॥

యఉచైన మేవంవేద । (4) సంవత్సరోవా అగ్నిర్నాచిత్రతః
 తస్య వస్తంతశ్శిరః । గ్రిహ్యనక్షత్రః ప్రత్యః । వర్షాః పుచ్ఛమ్ । క్షర
 దుత్తరః ప్రత్యః । హేమంతో మధ్యమ్ । పూర్వప్రత్యాశ్చిత్రయః । అపరప్ర
 త్యాః పురీషమ్ । అహోరాత్రాః స్వకాః । ఏషవా వసోగ్నిరగ్నిమయః
 పునణావః । అగ్నిమయోహవేపునణావోభూత్వాస్త్వగ్రలోకమేషః
 ఆదిత్యస్త్వ సాయుజ్యమ్ । యోగ్నిం నాచిత్రతం చిన్తుతేయ । ఉచైన
 మేవంవేద ॥ ౪ ॥ ౬౧ ॥

అమూతయాలోక మభిజయతిశిర్శిన్తుత ఇష్టకాక్షత్స ॥ ౧౦ ॥
 లోక స్త్వమగ్నిగ్నా విష్ణూ అన్నపతే ప్రప్తతే అగ్నే యతే
 చిత్రమయంవాహితే హవైతగ్ం హైతం నూం ప్రథమామిష్టకాందశః ॥
 ౧౦ ॥ లోక ఆదిత్యబజోమూర్ధ్నా ॥ విగ్రహితగ్ం హవై కామేనగ్రిహ్య
 ద్విషష్టిః ।

లోకోసి సమాప్తమ్.

అథ తు భ్యమ్ .

౧. అనువాకః, నివశ్యే నేష్టిమ స్స (ప్రతికాః).

హరిః ఓమ్ || (1) తుభ్యంతా అంగిర స్తమా (2) శ్యామతంకామ
మగ్నే | (3) ఆశానాంత్యా (4) విశ్వాఆశాః | (5) అనురోద్యానుమనిర
(6) నిష్పదనుమతైత్వమ్ | (7) కామోభూతస్య (8) కామస్తవగ్రే | (9) బ్రహ్మ
జక్షానం (10) సితావిరాజామ్ | (11) యజ్ఞోరామో (12) యంయజ్ఞః |
(13) అపోభద్రా (14) ఆదిత్యశ్యామి | (15) తుభ్యంధరంజి | (16) యోతే
హ్యః | (17) పూర్వందేవా అపరేణ (18) ప్రాణాప్రాణా | (19) సప్త
వాహగ్ం (20) స్విప్తమ్ || ౧ ||

తుభ్యం దశ || ౧ ||

౨. అనువాకః, నివశ్యే నేష్టికథనమ్.

(1) దేవేభ్యోనై స్వర్గోలోక స్తిరోధవత్ | తెప్రజాపతిమబు
జ్జన్ | ప్రజాపతే స్వర్గోవేనోలోక స్తిరోభూత్ | తమన్విచ్ఛతి | తం
జ్ఞక్రిశుభిరన్వైచ్ఛత్ | తంయజ్ఞక్రిశుభిర్నాన్వ విదత్ | తమిష్టిభిర
న్వైచ్ఛత్ | తమిష్టిభిరన్వవిదత్ | తదిష్టినామిప్తిత్వమ్ | ఏష్టయో
నావై నామ | తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్ష తె ప్రరాక్షేణ ప్రరాక్షపియా ఇవ
హిదేవాః || ౧ || ౨ ||

(2) తమాశాబ్రవీత్ । ప్రజాపత ఆశయానై శ్రామ్యసి అహమువా ఆశాస్మి । మాన్నయజస్వ । అథ తేనత్యాశా భవిష్యతి అనుస్వర్గం లోకం వైధన్యసీతి । సతతమగ్నయై కామాయ పురోడాశమప్తాకపాలం నిరవపత్ । ఆశాయైచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తత్తోవై తస్యనత్యాశాభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । సత్యాహవాస్యాశాభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన నూవిసాయజతే । యఉచై నదేవం వేద । (3) సోత్రజూహూతి । అగ్నయై కామాయ స్వాహా శాయై స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా । ప్రజాపతయై స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాగ్నయై స్విష్టకృత్యై స్వాహేతి ॥ ౨ ॥ 3 ॥

(4) తంకామోబ్రవీత్ । ప్రజాపతై కామేనై శ్రామ్యసి అహమువై కామోస్మి । మాన్నయజస్వ । అథ తేనత్యై కామోభవిష్యతి । అనుస్వర్గం లోకం వైధన్యసీతి । సతతమగ్నయై కామాయ పురోడాశమప్తాకపాలం నిరవపత్ । కామాయచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తత్తోవై తస్యనత్యై కామోభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । సత్యాహవాస్యా కామోభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన నూవిసాయజతే । యఉచై నదేవం వేద । సోత్రజూహూతి । అగ్నయై కామాయ స్వాహా కామాయ స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా । ప్రజాపతయై స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాగ్నయై స్విష్టకృత్యై స్వాహేతి ॥ 3 ॥ ౪ ॥

(5) తం బ్రహ్మబ్రవీత్ | ప్రజాపతే బ్రహ్మశాస్త్రే శామ్యసి | అహమ్మువై బ్రహ్మస్మి | మాన్మయజస్వ | అథ తే బ్రహ్మశాస్త్రో యజ్ఞో భవిష్యతి | అనుస్వగ్ఙాంఘోకం వైశ్వసీతి | ససతమగ్నయై కామాయ పుత్రాదాశ | మష్టాకపాలం నిరవపత్ | బ్రహ్మశైచరమ్ | అనుమత్యైచరమ్ | తతో వై తస్య బ్రహ్మశాస్త్రో యజ్ఞో భవత్ | అనుస్వగ్ఙాంఘోకమవిందత్ | బ్రహ్మశాస్త్రో హవాఅస్య యజ్ఞో భవతి | అనుస్వగ్ఙాంఘోకమవిందతి | యప్తతేన హవిషాయజతే | యఉచై న దేవం వేద | సోత్రజుహూతి | అగ్నయై కామాయ స్వాహా బ్రహ్మశైస్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయై స్వాహా | స్వగ్ఙాంఘోకాయ స్వాహా గ్నయే స్విష్టకృతై స్వాహేతి || ౪ || ౫

(6) తం యజ్ఞో బ్రవీత్ | ప్రజాపతే యజ్ఞశాస్త్రే శామ్యసి | అహమ్మువై యజ్ఞోస్మి | మాన్మయజస్వ | అథ తే తోయజ్ఞో భవిష్యతి | అనుస్వగ్ఙాంఘోకం వైశ్వసీతి | ససతమగ్నయై కామాయ పుత్రాదాశ | మష్టాకపాలం నిరవపత్ | యజ్ఞాయచరమ్ | అనుమత్యైచరమ్ | తతో వై తస్య ప్రత్యోయజ్ఞో భవత్ | అనుస్వగ్ఙాంఘోకమవిందత్ | ప్రత్యోహవాఅస్య యజ్ఞో భవతి | అనుస్వగ్ఙాంఘోకమవిందతి | యప్తతేన హవిషాయజతే | యఉచై న దేవం వేద | సోత్రజుహూతి | అగ్నయై కామాయ స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయై స్వాహా | స్వగ్ఙాంఘోకాయ స్వాహా గ్నయే స్విష్టకృతై స్వాహేతి || ౫ || ౬ ||

(7) తమాపోబ్రువన్మ | ప్రజాపతేఘ్నై సర్వైకామాశ్రితాః |
 వయమువా అపఃస్మః | అస్మాన్నయజస్వ | అథత్వయిసర్వైకామాశ్రి
 యిష్యంతే | అనుస్త్వర్గంహోకం నైఘ్నసీతి | సప్తమగ్నయైకామాయ
 పుహోషమప్తాకపాలనిరవపత్ | అగ్నైశ్చరమ్ | అనుమత్యైచరమ్ | త
 త్తోవైతస్మిన్ ధర్మైకామాఅశ్రయంత | అనుస్త్వర్గంహోకమవింజత్ | సగ్వ
 హవా అస్మిన్మామాశ్రయంతే | అనుస్త్వర్గంహోకంవిందతి | యప్తేనహ
 విషాయజతే | యఉచై నదేవం వేద | సోత్రజహోతి | అగ్నయై కా
 మాయస్వాహగ్నయై స్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా |
 స్వగాయోహోకాయస్వాహగ్నయై స్విష్టకృతైస్వాహేతి || ౬ || ౭ ||

(8) తమగ్నిబలిమాసబ్రవీత్ | ప్రజాపతేగ్నయైబలిమతే
 సర్వాణి భూతాని బలిగ్ంహరంతి | అహమువా అగ్నిర్బలిమాసమ్ |
 నూన్నయజస్వ | అథతేసర్వాణి భూతాని బలిగ్ంహరిష్యంతి | అను
 స్త్వర్గంహోకం నైఘ్నసీతి | సప్తమగ్నయైకామాయపుహోషమప్తాకపా
 లనిరవపత్ | అగ్నయైబలిమతేచరమ్ | అనుమత్యైచరమ్ | తతోవై
 త్తోసర్వాణిభూతానిబలిమహర్క | అనుస్త్వర్గంహోకమవింజత్ | సర్వాణి
 హవా అస్మై భూతానిబలిగ్ంహరంతి | అనుస్త్వర్గంహోకంవిందతి | యప్తేన
 హవిషాయజతే | యఉచై నదేవం వేద | సోత్రజహోతి | అగ్నయై కా
 మాయస్వాహగ్నయై బలిమతైస్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయై
 స్వాహా | స్వగాయోహోకాయస్వాహగ్నయై స్విష్టకృతైస్వాహేతి ||

(9) తమనువిత్తిరబ్రవీత్ । ప్రజాపతేన్వర్గంవైలోకమనువిక్స
శి । అహమువా అనువిత్తిరస్మి । మాన్మయజస్వ । అథతే సత్యాను
విత్తిర్భవిష్యతి । అనుస్వర్గంలోకం వేక్స్యసీతి । సతతమగ్నయైకామా
యపుగోఽశమస్తాకపాలం నిరవపత్ । అనువిత్త్యైచరుమ్ । అనుమత్యై
చరుమ్ । తత్తోవైతస్యసత్యానువిత్తిరభవత్ । అనుస్వర్గంలోకమవింద
త్ । సత్యాహవా అస్యానువిత్తిర్భవతి । అనుస్వర్గంలోకంవిందతి । యప్
తేన హవిషాయజతే । యఉచై నదేవం వేద । సోత్రజహోతి । అగ్న
యై కామాయస్వాహానువిత్త్యస్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజా
పతయైస్వాహా । స్వర్గాయలోకాయస్వాహాగ్నో స్విష్టకృతై స్వా
హేతి ॥ ౮ ॥ ౯ ॥

(10) తావాప్తాస్తప్తస్వర్గస్యలోకస్యద్వారః । దివశ్యేనయో
ను విత్తయోనామ్ । ఆశాప్రథమాగ్ంరక్షతి । కామాద్వితీయామ్ ।
బ్రహ్మతృతీయామ్ । యజ్ఞశ్చతుర్థీమ్ । ఆపః పంచమీమ్ । అగ్నిర్భులి
మాంశే షష్ఠీమ్ । అనువిత్తిస్తప్తమీమ్ । అనుహవై స్వర్గంలోకంవిం
దతి । కామచార్యోస్య స్వర్గైలోకే భవతి । యప్తాభిరిష్టేభిర్యజతే ।
యఉచై నాసనం వేద । తాస్యైవైష్టి । ప్రస్తోహీవరాందద్యాత్రిగ్ంసంచః
స్త్రీయచాభారగ్ంసమృధ్యై ॥ ౯ ॥ ౧౦ ॥ ౧ ॥

3. అనువాకః, అపాద్యాశ్శేష్టిమస్త్రీః.

(1) తపసాదైవాదేవతామగ్రాయన్న । తప్తసోపయ స్స
రన్వవిందన్న । తపసాస్తప్తాస్సనిగుదామారాతీః । యే వైశంవిశ్వం

పరిభూతం యదస్మి । (2) ప్రకృతమజం దేవగం సావిమావిధేమ । స్వ
యంభుబ్రహ్మ పరమం తస్మాత్ । ససవ పుత్రస్సపితా సమాతా ।
తపోహయక్షం ప్రథమగ్ం సంబభూవ । (3) శ్రీస్థయా దేవోదేవ
త్వమశ్నుతె । శ్రీధాప్రతిష్ఠా లోకస్యదేవీ ॥ ౧ ॥ ౧౧ ॥

సానోజుమానోపయజమాగాత్ । కామవత్సామృతం దుహ
నా । (4) శ్రీధాదేవీ ప్రథమజా ఋతస్య । విశ్వస్యభ్రీజగతఃప్రతి
ష్ఠా । తాగ్ం శ్రీధాగ్ం సావిమాయజామహే । సానోలోక మమృ
తం దధాతు । ఈశానాదేవీ భువనస్యాధిపత్నీ (5) ఆగాక్షత్యగ్ం
మావిర్జిం జమాణమ్ । యస్మాద్దేవాజ్జిరై భువనఞ్చవిశ్వే । తస్మై
విధేమ సావిమామృతేన ॥ ౨ ॥ ౧౨ ॥

యథాదైవై స్సకృమాదం మదేమ । (6) యస్యప్రతిస్థార్యంతరి
క్షమ్ । యస్మాద్దేవా జ్జిరై భువనఞ్చసర్వే । తక్షత్యమర్చదుపయజ్ఞ
న్నఆగాత్ । బ్రహ్మహుతీరప మోదమానమ్ । (7) మనసో వశే
సర్వమిదం బభూవ । నాన్యస్య మనో వశమన్వియాయ । భీషోహి
దేవస్ససాస్ససహియాః । సనోజుమానోపయజమాగాత్ । (8) ఆకూ
తీనామధిపతిం చేతసాంచ ॥ 3 ॥ ౧3 ॥

సంకల్పజూతిం దేవం విప్రశ్చిమ్ । మనోరాజానమిహవధా
యంతః । ఉపసావేన్య సుమతౌ స్యామ । (9) చరణంప్రవిత్త్రంవితతం
పురాణమ్ । యేనపూత స్తరతి దుష్టుతాని । తేన ప్రవిక్షేణశుద్ధేన
పూతాః । అతిప్రాప్నోతమరాతి నైరేమ । (10) లోకస్య ద్వార మర్చి

మత్ప్రవిత్రమ్ । జ్యోతిష్మద్భాజమానం మహాస్వత్ । అమృతస్య
 ధారాబహుధా దోహమానమ్ । చరణన్నోకేనుధితాం దధాతు ।
 (11) అగ్నిమూఢాఢువః । (12) అనువో ద్యానుమతిరన్విదనుమ
 తైత్వమ్ । (13) హవ్యవాహగ్ం స్విప్తమ్ ॥ ౪ ॥ ౧౪ ॥

దేవేభ్యు తైవ చేతనాన్త దోహమానం చత్వారిచ ॥ 3 ॥

౪. అనువాకః, అపాద్యాశ్శేష్టికధనమ్.

(1) దేవేభ్యోనైస్త్వగోలోక స్తిరోభవత్ । తేప్రజాపతిమబ్రు
 నన్ ॥ ప్రజాపతేస్త్వగోనై నోలోక స్తిరోభూత్ । తమన్విచ్ఛేత్తి । తం
 యజ్ఞక్రతుభిరన్వైచ్ఛత్ । తం యజ్ఞక్రతుభిర్నాన్వవిందత్ । తమిష్టిభి
 ర్నైచ్ఛత్ । తమిష్టిభిరన్వవిందత్ । తదిష్టినామిష్టిత్వమ్ । ఏష్టయో
 వావైవామ । తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్ష తెప్రరోక్షేణ । ప్రరోక్షప్రియాఇవ
 హిదేవాః ॥ ౧ ॥ ౧౫ ॥

(2) తం తపోబ్రవీత్ । ప్రజాపతేతపస్తావై శ్రామ్యసి । అహ
 మువైతపోస్యి । మాన్నయజస్వ । అథ తేస్తత్యంతపోభవిష్యతి । అను
 స్వర్గం లోకం వైధన్యసీతి । సతమాగ్నైయ మష్టాకపాలం నిరవపత్ ।
 తపసేచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తత్తోవై తస్యస్తత్యం తపోభవత్ ।
 అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । స్తత్యగ్ం హవాఅస్యతపోభవతి । అనుస్వ
 ర్గం లోకం విందతి । యస్తేనచ విషాయజతే । యద్యచై నదేవం వేదసా
 త్రిజాహూతి । అగ్నయైస్వాహతపసేస్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా

ప్రజాపతయైస్వాహాః । స్వర్గాయోక్తాయ స్వాహాగ్నయేః సిద్ధకృతై
స్వాహేతి ॥ ౨ ॥ ౧౬ ॥

(3) తగ్గంత్యధాబ్రవీత్ । ప్రజాపతేశ్చ సమైశ్రామ్యసి అహ
మువైశ్చిధాస్మి । మాన్నయజస్వ । అథ తేస్తత్యా శ్చిధాభవిష్యతి ।
అనుస్వర్గం లోకం వైశస్యసీతి । సప్తమాగ్నేయమష్టాకపాలం నిరవ
పత్ । శ్చిధాయైచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతో నైతస్యస్తత్యాశ్చిధాభ
వత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । స్తత్యాహవాఅస్య శ్చిధాభవతి ।
అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన హవిషాయజతే । యడై న దేవం
వేద । సోత్రజుహోతి । అగ్నయైస్వాహా శ్చిధాయైస్వాహా । అనుమ
త్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వర్గాయోక్తాయ స్వాహాగ్నయే
సిద్ధకృతైస్వాహేతి ॥ 3 ॥ ౧౭ ॥

(4) తగ్గంత్యమబ్రవీత్ । ప్రజాపతేస్తత్యైనవైశ్రామ్యసి అహ
మువైస్తత్యమస్మి । మాన్నయజస్వ । అథ తేస్తత్యగ్ంతత్యం భవిష్యతి ।
అనుస్వర్గం లోకం వైశస్యసీతి । సప్త మాగ్నేయమష్టాకపాలం నిరవ
పత్ । స్తత్యాచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతో నైతస్యస్తత్యగ్ం
స్తత్యమభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । స్తత్యగ్ం హవాఅస్య
స్తత్యం భవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన హవిషాయజతే ।
యడై న దేవం వేద । సోత్రజుహోతి । అగ్నయైస్వాహా స్తత్యా
స్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వర్గాయోక్తాయ
స్వాహాగ్నయే సిద్ధకృతైస్వాహేతి ॥ ౪ ॥ ౧౮ ॥

(5) తం మనోబ్రవీత్ | ప్రజాపతేమనస్తావై శ్రామ్యసి | అహము
వై మనోస్మి | మాంనుయజస్వ | అథ తే సత్యం మనోభవిష్యతి | అను
స్వర్గం లోకం వైభస్యసీతి | ససతమాగ్నే యమృతాకపాలం నిరవపత్ |
మనసేచరుమ్ | అనుమత్యైచరుమ్ | తస్మాన్వైతస్య సత్యం మనోభవత్ |
అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ | సత్యగ్ం చావాప్ర్యమనోభవతి | అనుస్వ
ర్గం లోకం విందతి | యస్తేన చ విస్తాయజతే | యఉచై న దేవం వేద |
సోత్రజుహోతి | అగ్నయైస్వాహామనస్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా
ప్రజాపతయైస్వాహా | స్వగాయతోకాయ స్వాహాగ్నేఃస్విష్టకృతే
స్వాహేతి || ౫ || ౧౯ ||

(6) తంచరణమబ్రవీత్ | ప్రజాపతేచరణేనవై శ్రామ్యసి | అహ
మువైచరణమస్మి | మాంనుయజస్వ | అథ తే సత్యం చరణం భవి
ష్యతి | అనుస్వర్గం లోకం వైభస్యసీతి | ససతమాగ్నే యమృతాకపాలం
నిరవపత్ | చరణాయ చరుమ్ | అనుమత్యైచరుమ్ | తస్మాన్వైతస్య స
త్యంచరణమభవత్ | అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ | సత్యగ్ం చావాప్ర్య
చరణంభవతి | అనుస్వర్గం లోకం విందతి | యస్తేన చ విస్తాయజతే |
యఉచై న దేవం వేద | సోత్రజుహోతి | అగ్నయైస్వాహా చరణాయ
స్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా | స్వగాయతోకా
యస్వాహాగ్నేఃస్విష్టకృతే స్వాహేతి || ౬ || ౨౦ ||

(7) తావాస్తతాః పంచస్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః | అపాఘా అను
విత్తియోనామ | తవఃప్రథమాగ్ం రక్షతి | శ్రీధాద్వితీయామ్ సత్యం

త్రితీయామ్! మనశ్చతుర్థీమ్ | చరణంపంచమీమ్! అనుచావైస్వరం
 యానం వింశతి | కామచారోస్య స్వరేణోకేభవతి | యప్తాభిరిష్టి
 భిర్యజతే | యఉచై నాప్తవం వేద | తాస్వన్విష్టి | ప్రస్తాహీ వరాం
 దద్యాత్కగ్ంసంచ | స్త్రీయైచాభారగ్ంసమృధ్యై || 2 || ౨౧ || ౪ ||

౫ అనువాకము, చాతుర్ హోత్రచయనోక్తిః.

(1) బ్రహ్మవై చతుర్ హోతారః | చతుర్ హోతృభ్యోధి
 యజ్ఞానిమితః | నై నగ్ంశప్తమ్ | నాభిచరితమాగచ్ఛతి | యప్తవం
 వేద | (2) యోక్తవైచతుర్ హోతృణాం చతుర్ హోతృత్వం వేద |
 అథోపంచహోతృత్వమ్ | సర్వాహస్తైదిశఃకల్పంతే | వాచస్పతిర్
 హోతా దశహోతృణామ్ | ప్రధివీహోతా చతుర్ హోతృ
 ణామ్ || ౧ || ౨౨ ||

అగ్నిర్ హోతా పంచహోతృణామ్ | వాగ్మితా షడ్ధో
 తృణామ్ | మహాహవిర్ హోతాస్తప్తహోతృ ణామ్ | ఏతద్వై
 చతుర్ హోతృణాంచతుర్ హోతృత్వమ్ | అథోపంచహోతృత్వమ్ |
 సర్వాహస్తైదిశఃకల్పంతే | యప్తవం వేద | (3) ఏషావై సర్వవిద్యా
 ఏతద్భవజమ్ | ఏషాప్రక్షిప్తస్వరస్యహోకస్యాంజసాయనిసుక్తిః || ౨ || ౨౩ ||

ఏతాః యోధ్యైత్యధదిక్షత్ శ్రేయావత్తరసమ్ | స్వరేతి | అన
 వబ్రీహస్సర్వనూయనేతి | విందతేప్రజామ్ | రాయస్సోపం గౌప్తత్యమ్ |
 బ్రహ్మవర్చసీభవతి | (4) ఏతాః యోధ్యైతి | ప్రహోతృత్వానమ్ | ప్ర
 జాంజిత్యా | (5) ఏతాః వా అరుణబోపవైశిర్విదాంచకార || 3 || ౨౪ ||

స్తైరధివాదమపాజయత్ । అథోవిశ్వంపాప్తానమ్ । స్వర్యమా
 సతా యోధ్యతి । అధివాదంజయతి । అథోవిశ్వంపాప్తానమ్ । స్వ రేతి ।
 (6) స్తైరగ్నించినీతస్వర్గంకామః । స్తైరాయుష్కామః । ప్రజాప్తశు
 కామోవా ॥ ౪ ॥ ౨౧ ॥

(7) పురస్తాద్దశహారముదంచముపదధాతియావత్పదమ్ ।
 హృదయంయజుషీపత్నీచ । దక్షిణతః సాగ్ధ్యంచమహారమ్ ।
 ప్రశ్నాదుదగ్ధం పశ్చహారమ్ । ఉత్తరతః సాంచగం పథ్మాతా
 రమ్ । ఉపరిస్తాత్సాంచగంస్తప్తహారమ్ । హృదయంయజుగ్ం
 సీపత్నీశ్చ । యథానకాశంగ్రహాః । యథానకాశం ప్రతిగ్రహాః
 లోకంప్రశాశ్చ । సర్వాహస్యైతాదేవతాః ప్రితా అభీష్టా భవంతి
 ॥ ౨౨ ॥

సదేవమగ్నించినతై । (8) రథసంమితశ్చేత్రవ్యః । వజ్రావైరథః ।
 సప్తైవపాప్తానంభ్రాతృవ్యగ్ం స్మృతే । ప్రక్షస్సంమితశ్చేత్రవ్యః ।
 సతావావైరథః । యావత్ప్రక్షః । రథసంమితమెవంచినతే । (9) ఇమ
 మెవగోకం పశుబంధేనాభిజయతి । అథోఅగ్నిష్టామేన ॥ ౨౩ ॥ ౨౨ ॥

అంతరిక్షముక్త్యన । స్వరతిరాత్రేణ । సర్వాలోకానహీనేన ।
 అథోప్రత్రేణ । (10) వహ్నిదక్షిణా । వరైవ వరగ్ంస్సృహతి । ఆత్మా
 హివరః । (11) ఏకవిగ్ంశతిర్దక్షిణాదదాతి । ఏకవిగ్ంశోవాతైతస్వగోక
 లోకః । పృథ్వర్గంలోకమాప్నోతి ॥ ౨ ॥ ౨౪ ॥

అసావాదిత్య ఏకవింశతిః । అముమైవాదిత్యమాహ్నితి । (12)
 శతందదాతి । శతాయుఃపురుషశ్చ తేంద్రియః । ఆయుఃప్యేవేంద్రి-
 ప్రితితిష్ఠతి । (13) సహస్రందదాతి । సహస్రసంమితస్త్వగ్గోచోకఃస్త్వస్త్వస్త్వ
 లోకస్యాభిజత్యై । (14) అనిష్టకం దక్షిణదదాతి । సర్వాశీ సహ
 గంసి ॥ ౮ ॥ ౨౯ ॥

సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్యాపరుధ్యై । (15) యదిసవిందోమ
 ధానతావతోదద్యాకోననావా । అశ్చ తేతంకామమ్ । యస్మిం
 మాత్మాగ్నిశ్చీయతే । (16) ప్రస్తాహంత్యంతర్వతీందద్యాత్ । సహస్ర
 ర్వాశీవయాగంసి । సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్యాపరుధ్యై ॥ ౯ ॥ ౩౦ ॥

(17) హిరణ్యం దదాతి । హిరణ్యజ్యోతిరైవ స్త్వగ్గోచోకమేతి ।
 (18) వాసోదదాతి । తేనాయుఃప్రతిరతే । (19) వైదిత్యశీగోయజ్ఞా
 త్రిషత్త్వాహిదేవాః । ససత్యమగ్నిం చినుతే । తదేతత్ప్రశుభాధేభిర్హ
 ణం బ్రూయాత్ । నతరేషుయజ్ఞేషు । (20) యోహునై చగోకఃసహ
 త్యాసనుసవనం తర్పయితవ్యావేద ॥ ౧౦ ॥ ౩౧ ॥

తృప్యహిప్రజయాప్రశుభిః । ఉపైనగం సోమశ్చిథోనమతి । ప్రతే
 వై చతుర్హోతాహనుసవనం తర్పయితవ్యాః । గోబ్రహ్మహవిషు
 విదః । తేభ్యో యద్దక్షిణాసనయేత్ । దురిష్టగోస్యాత్ । అగ్నిసంస్య
 వృంశీరన్ । తేభ్యోయభాశ్రద్ధందద్యాత్ । స్విష్టమ్మైవైతస్మిన్ । యతే
 నాస్యాగ్నింవృంజతే ॥ ౧౧ ॥ ౩౨ ॥

సంఖ్యాతాదేవ మూయమా || సర్వాస్తాః | (4) యావత్ప్రతి
 ఊహాః పశూనామ్ | ప్రృథివ్యాం పృథ్వీహింసాః | సర్వాస్తాః |

(5) యావత్తీస్సకతాస్సర్వాః | అస్పృశ్యతస్త్వయీతిహింసాః | సర్వాస్తాః |

(6) యావత్తీశ్వరకారాధ్యక్షే | అస్మాకంప్రృథివ్యామహింసాః || 36 ||

సర్వాస్తాః | (7) యావత్తోష్ణావోన్యాపృథివ్యామహింసాః | పృథి

ష్ఠానుప్రత్యిష్ఠితాః | సర్వాస్తాః | (8) యావత్తీన్ద్రోన్యాపృథివ్యాః | నిష్ఠ

తాః పృథివీమను | సర్వాస్తాః | (9) యావత్తీహింసాపృథివ్యాః | నిష్ఠ

తాః పృథివీమను | సర్వాస్తాః 3 || 32 ||

(10) యావత్తో వస్తస్పృతీయః | అస్మాకంప్రృథివ్యామహింసాః | సర్వా

స్తాః | (11) యావత్తోగ్రామ్యాః ప్రశవస్సర్వాః | అస్మాకంప్రృథివ్యాః |

సర్వాస్తాః | (12) యేద్విపాకశ్చతామహింసాః | అస్మాకంప్రృథివ్యాః |

సర్వాస్తాః | (13) యావదాంజన ముచ్యతే || 4 || 33 ||

దేవత్రాయచ్చమానుషమ్ | సర్వాస్తాః | (14) యావత్ప్రతి

ష్ఠాయ ప్రాణంసర్వమ్ | దేవత్రాయచ్చ మానుషమ్ | సర్వాస్తాః |

(15) యావత్ప్రాణాయ ప్రాణంసర్వమ్ | దేవత్రాయచ్చ మానుషమ్ |

సర్వాస్తాః | (16) సర్వగ్ం సీప్రగ్ం సర్వంత్రపు | దేవత్రాయచ్చ

మానుషమ్ || 5 || 34 ||

సర్వాస్తాః | (17) సర్వగ్ం హిరణ్యగ్ం వక్షతే | దేవత్రాయచ్చ

మానుషమ్ | సర్వాస్తాః | (18) సర్వగ్ం సునర్ణగ్ం వక్షతే |

దేవత్రాయచ్చ మానుషమ్ | సర్వాస్తాః ఇష్టకాంత్యా | ఉపకాంత

మఘాదధే । తేసన్ పిత్రా । తేస్తబ్రహ్మణా । తయోదేవతయాంగిరస్వ
ధువాసీద ॥ ౬ ॥ ౪౦ ॥

భూమెరధివిష్టితాః పృథివీ మనుసవాన్తా ఉచ్యతే మానుష
గంసీద ॥ ౬ ॥

యచ్చప్రియః పుత్రః సవశాపాస్సికతాశ్శర్కరా అశ్మానో
వీరుధ సుధీర్వప్రస్ఫుటయో నాగ్యాగో ద్విపాక్షో యావదాంజనం
యావత్త్రస్థాయ సగ్లోహయే పునః సీస్తగం హిరణ్యగం సువ
ణగ్ం పారితి ముష్టాదశ ॥

2. ఆశవాకా, శుభ్యులేభయాముపధానా గృహవ్రాతః.

(1) సర్వాదితోదితః । యచ్చాంతర్భూతం ప్రకీర్తితమ్ ।
సర్వాస్తా ఇష్టకాన్తత్వా । ఉపకామమఘాదధే । తేసన్ పిత్రా తేస్త
బ్రహ్మణా । తయోదేవ తయాంగిరస్వధువాసీద । (2) అంతరిక్షంచ
కేసలమ్ । యచ్చాస్మిన్నంతరాపేతమ్ । సర్వాస్తాః । (3) అంతరిక్ష్య
శ్చయోప్రజాః ॥ ౧ ॥ ౪౦ ॥

గంధర్వాప్తసరశ్చనే । సర్వాస్తాః । (4) సవానుదారాకా
భస్మలిలాకా । అంతరిక్షే ప్రకీర్తితాకా । సర్వాస్తాః । (5) సర్వానుదా
రాభస్మలిలాకా । స్థావరాఃప్రోమ్యాశ్చయే । సర్వాస్తాః । (6) సర్వాం
ధునిగం సర్వాకర్షగ్ంసాకా । హిమాయచ్చనీయతే ॥ ౨ ॥ ౪౧ ॥

సర్వాస్తాః । (7) సర్వాస్మగ్గీర్తిక వితతాకా । నీహణోయచ్చ
శీయతే । సర్వాస్తాః । (8) సర్వావిద్యుత్తస్సర్వాగ్ం స్తసయిత్నూకా

హృదయచ్యుతీయతే సర్వాస్తాః । (9) సర్వాప్రపంచీప్రసరితః । సర్వ
మప్సుచరంచయత్ । సర్వాస్తాః ॥ 3 ॥ ౪౩ ॥

(10) యాశ్చ కూప్తాయాశ్చ నాద్యాస్సముద్రిమాః । యా
శ్చ వై శంతీసుత ప్రాప్తచిర్యాః । సర్వాస్తాః । (11) యేహ జ్ఞిష్ఠంతి
జీమూతాః । యాశ్చ వర్షంజివృష్టయః । సర్వాస్తాః । (12) తప్తస్థైః
ఆకాశమ్ । యచ్ఛక్తాశేప్రతిస్థితమ్ । సర్వాస్తాః । (13) వాయుః
వయాగ్ంస్తి సర్వాణి ॥ ౪ ॥ ౪౪ ॥

అంతరిక్షచరంచయత్ సర్వాస్తాః । (14) అగ్నిగ్ంసూయం
చంద్రమ్ । మిత్రంవరుణంభగమ్ । సర్వాస్తాః । (15) సత్యగ్ంశ్చైర్ధాం
తపోదమమ్ । నామరూపంచభూతానామ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః
క్షృత్యా । ఉపకామమఘాదధే । తెనర్షిణా తేనబ్రహ్మణా । తయా
దేవతయాంగిరస్వధువాసీద ॥ ౫ ॥ ౪౫ ॥

ప్రజాహిమో యచ్ఛీయతే సర్వాస్తా స్సర్వాణి బ్రహ్మణే
కంచ ॥ ౬ ॥

దిక్షోంతరిక్షమాంతరిక్ష్య ఉదారానుదారా ధునింమరీచీ
విమృత ప్రసంఖీర్యాశ్చ యేచతపోవాయుమగ్నిగ్ం సత్యంపంచదశ ॥

౬ అనువాకము, తదఖ్యంతరతేభాయాం ఉపధానమస్త్రాః.

(1) సర్వాం దినగ్ం సర్వాం దేవాంశివి । యచ్ఛాంతస్సూ
తం ప్రతిస్థితమ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః క్షృత్యా । ఉపకామమఘాదధే ।
తెనర్షిణా తేనబ్రహ్మణా । తయా దేవతయాంగిరస్వ ధువాసీద ।

(2) యావత్తీస్తారక్తాస్సర్వాః । వితతా రోచనే ద్వివి । సర్వాస్తాః ।

(3) ఋచౌ యజుగ్గంషి సామాని ॥ ౧ ॥ ౧౪ ॥

అథర్వాంగిరసశ్చయో । సర్వాస్తాః । (4) ఇతిహాసపురాణంచ ।

స్వదైవజనాశ్చయో । సర్వాస్తాః । (5) యోచ్యోకానోచ్యోకాః ।

అంతర్భూతం ప్రశిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తాః । (6) యచ్చబ్రహ్మయచ్ఛా

బ్రహ్మ । అంతర్బ్రహ్మక్ ప్రశిష్ఠితమ్ ౨ ॥ ౪౭ ॥

సర్వాస్తాః । (7) అహోరాత్రాణి సర్వాణి । అథకమాసా

గ్గంశ్చ కేవలాన్ । సర్వాస్తాః । (8) సర్వాస్సమాఖ్యే సర్వాన్మా

సాన్ । సునవక్తరంచ కేవలమ్ । సర్వాస్తాః । (9) సర్వం భూతగ్ం

సర్వం భస్యమ్ । యచ్ఛాతోధిభవిష్యతి । సర్వాస్తాః ఇష్టకాః శ్రుత్వా

ఉపకామదుఘాదధే । తేనోషిణాశేనబ్రహ్మణా । తయాదేవతయూం

గిరస్వధువాసీద ॥ 3 ॥ ౪౮ ॥

సామానిబ్రహ్మక్ ప్రశిష్ఠితం శ్రుత్వాత్రిణిచ ॥ ౧ ॥

దివం తారక్తా ఋచఇతిహాస పురాణంచ యోచయచ్ఛాహా

రాత్రాణ్యమాఖ్య భూతగంశమ్ ॥

౯. అశ్వాకః బ్రహ్మణాపతనీయమన్తాః.

(1) ఋచాం ప్రాచీ మహాతీదిగుచ్ఛతే । దక్షిణామాహు ర్యశ్

మామహారామ్ । అథర్వణామంగిరసాం ప్రతీచీ । సామ్నా మగీచీమహా

తీదిగుచ్ఛతే । (2) ఋగ్భిః పూర్వాన్యైర్దైవిదేవ ఈయతే । యజువైకా

దేతిష్ఠతి మధ్యే అహ్నః । సామవేదినా సమయేమహియతే । వేదే
 రశూన్యస్త్రైభి రేతిసూర్యః । (3) ఋగ్భృజాతాగ్ంసర్వశోమూహిక
 మాహుః । సర్వాగ్తిర్యాజుషీ హైవశశ్వత్ ॥ ౧ ॥ ౪౯ ॥

సర్వంతేజస్సామ రూప్యగ్ంహ శశ్వత్ । సర్వగ్ం సేదం
 బ్రహ్మశాహైవ స్తప్తమ్ । (4) ఋగ్భృజాతంవైశ్వంవర్ణమాహుః ।
 యజుర్వేదం క్షత్రియస్యాహు ర్యోచిమ్ । సామవేదినాగ్ంతానాం
 ప్రసూతిః । పూనైపూర్వేభ్యోవచస్తదూచుః । (5) ఆనర్శమగ్నిం
 చిన్వానాః । పూర్వ విశ్వస్సృజామృతాః । శతం వర్షంసహస్రాణి ।
 దీక్షితాస్తత్రమాసత ॥ ౨ ॥ ౫౦ ॥

(6) తపతీద్ధ్రువాపతిః । బ్రహ్మ బ్రహ్మభవధ్వయమ్ । సత్య
 గ్ంహహూతైషామాసీత్ । యద్విశ్వస్సృజతసత । (7) అమృతమేభ్య
 ఉదగాయత్ । సహస్రం పరివధ్నరాక । భూతగ్ం హప్రసౌతైషా
 మాసీత్ । భవిష్యత్ప్రతిచాహరత్ । (8) ప్రాగ్ంఅధ్వర్యురభవత్ ।
 ఇదగ్ం సర్వగ్ం సిమాసతామ్ ॥ 3 ॥ ౫౧ ॥

అప్రానో విద్వానావృతః । ప్రతిప్రాతిష్ఠ దధ్వరే । (9) ఆత్ర
 వా ఉపగతారః । సదస్యాఋతవో భవన్ । అథామూసాశ్చమా
 సాశ్చ । తమసాధ్వర్యవోభవన్ । (10) అశగ్ం సస్త్రిహస్తాస్తేజః ।
 అచ్ఛావాగో భవద్యశః । ఋతమేషాం ప్రశాస్తాసీత్ । యద్విశ్వస్సృ
 జతసత ॥ ౪ ॥ ౫౨ ॥

(11) ఊర్ధ్వాహస్తి మునసహస్త్ । ధృవగోపస్స హోమభవత్ ।
 ఓజోభ్యస్తోధ్ధావన్ణః । యద్విశ్వస్యజ్జ ఆసత్ । (12) అపచితిఃప్రాతీ
 యామయజత్ । వైష్టి యామయజత్విషిః । ఆహ్వానిద్విదుషీస్తత్యమ్ ।
 శ్రీధాహ్వానాయజశ్చయమ్ । (13) ఇరాపత్నీవిశ్వస్యజామ్ । ఆకూ
 తిరపిసద్ధవిః ॥ ౧౩ ॥ ౧౩3 ॥

ఇథ్యగ్ం హోతృవృత్త్యుత్తరే । తృష్ణాచాపహతాముభే ।
 (14) వాగేమాగ్ంసు బ్రహ్మణ్యసీత్ । ఛందోయోగాత్ విజానతీ
 కల్పతంత్రాణి తవ్రానాహః । స్వగ్ం స్థాశ్చసర్వశః । (15) అహో
 రాత్రే పశువృత్త్య । ముహూర్తాఃప్రేమ్యాఅభవన్ । మృత్యుస
 నభవద్ధాతా । శమితోగ్రోవిశాంపతిః ॥ ౧౪ ॥ ౧౪౪ ॥

(16) విశ్వస్యజఃప్రథమాస్సత్రమాసత్ । సహస్రసమం ప్రసు
 తేనయంతిః । తతోహజజ్జై భువనస్య గోపాః । హిరణ్మయశ్శకున్తి
 ర్భృహ్మనామ । (17) యే ప్రసూర్యస్తపతి తేజస్తేధః । సితాపుణ్ణిణపితృ
 మాన్ యోనియోనాం । నావేదవిన్మనుజై తంబృహంతమ్ । సర్వా
 నుభుమాత్మాసగ్ం సంపరాయే । (18) ఏషంతోమహిమాబౌహ్మ
 ణస్య । నకర్మణా వధకై నోకసీయాన్ ॥ ౧౫ ॥ ౧౪౫ ॥

తస్యైవాత్మాపవిత్రంవిదిత్వానకమణాలిప్యతేవాపకేన । (19)
 పంచ పంచాశతస్త్రివృత స్సంవత్సరాః । పంచ పంచాశతః పంచ

నశాః । పంచపక్షాశతస్సప్తనశాః । పంచ పక్షాశత ఏకవింశతాః ।
 విశ్వసృజోగోస్తహస్ర సంవత్సరమ్ । (20) ఏతేనైవ విశ్వసృజ ఇదం
 విశ్వమసృజంత । యద్విశ్వ మసృజంత । తస్మాద్విశ్వసృజః । (21)
 విశ్వమేనా నను ప్రజాయతే । బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగంసశ్లోక తాయంతి
 తి । ఏతాసామేవ దేవతానాగంసాయుజ్యమ్ । సాష్టికతాగంసమాన
 శ్లోక తాయంతి । యప్రతదుప్రయంతి । యేచ్ఛేనత్ప్రాహుః । యేభ్యశ్చై
 నత్ప్రాహుః ॥ ఓమ్ ॥ ౮ ॥ ౫౬ ॥

శశ్వదాసతసిమా సతామాసత హవిష్యతిః కసేనూ స్తస్మాద్విశ్వ
 సృజోష్టేచ ॥ ౯ ॥

తుభ్యం దేవేభ్యస్తపసా దేవేభ్యోబ్రహ్మవై చతుర్వీధితానాం
 యచ్చామృతగం సర్వాదిశోదిక్షు సవాణందినమృచాంపాచీనవ ॥

తుభ్యంతపసా తావా ఏతాః పశ్యహిరణ్యం దదాతి సర్వాదిశ
 స్తప ఆసీద్బ్రహ్మపతిః షట్పంచాశత్ ॥

తుభ్యం సమాప్తమ్.

సున్నా లపన్నమ్.

హరిఃఓమ్॥ బ్రహ్మగ్రాన్థాన్మౌనములభతేక్షతాయరాజన్యమ్॥
మరుభ్యోనైశ్యమ్॥ తపసేశూద్రమ్॥ తమసైతస్కరమ్॥ నారకాయ
వీరహణమ్॥ సావ్ధనేశ్శీబలమ్॥ ఆక్రమాయాయోగూమ్॥ కామాయ
పుగ్గంశ్చైవమ్॥ అతిక్రుష్టాయమాగ్ధమ్॥ ఇతి ప్రథమానువాకః॥ ౧॥

గీతాయపూతమ్॥ నృతాయశైలూపమ్॥ ధర్మాయచభాచరమ్॥
నర్మాయరైభమ్॥ సరిష్టాయైశీమలమ్॥ హసాయకానిమ్॥ ఆనందాయ
శ్రీప్రఖమ్॥ ప్రముదేకుమారీస్తుత్రిమ్॥ మేధాయైరథకారమ్॥ ధైర్య
య తత్కణమ్ ౨ ॥

శ్రమాయకౌటాలమ్॥ మూయాయైకానూకారమ్॥ రూపాయ
మణికారమ్॥ శుభేనపమ్॥ శరవ్యాయాఇషుకారమ్॥ సౌఖ్యైధన్వ
కారమ్॥ కర్మణేబ్యాకారమ్॥ ద్విష్టాయరజ్జుస్తర్గమ్॥ మృత్యుపే మృద
యమ్॥ అంతకాయశ్వనితమ్॥ ౩ ॥

సంధయేజారమ్॥ కేహయోపప్రతిమ్॥ నిర్ముఖ్యైపరివిత్తమ్॥
ఆర్జ్యైపరివిదానమ్॥ అర్యాధ్యైదిధిషూపతిమ్॥ ప్రవిత్రాయభిషజమ్॥
ప్రజ్ఞానాయనక్షత్రదర్శమ్॥ నిష్కృష్ట్యైపేశస్కారిమ్॥ బలాయో
పదామ్॥ వర్ణాయానూరుధమ్॥ ౪ ॥

నదీ॑భ్యః పాం॑జిప్తమ్ । ఋ॒శీ॑ కా॒భ్యోనై॑షాదమ్ । పు॒రుష॑వ్యాః
ఘా॑యన్తు॒రదమ్ । ప్ర॒యన్త॑భ్యశ్చ॒స్మత్తమ్ । గంధ॑ర్వాప్స॒రాభ్యోవా॑
త్త్యం । సర్ప॑దే॒వజ॑నేభ్యో ప్రతి॑పదమ్ । అ॒నేభ్యశ్చ॑వమ్ । ఇ॒ర్యతా॑యా
అ॒కితమ్ । పి॒శాచే॑భ్యో బిదల॑కారమ్ । యాత్ర॑ధానే॒భ్యః కంటక॑కా
రమ్ ॥ ౫ ॥

ఉ॒ద్ధాచే॑భ్యః క్షు॒బ్దమ్ । ప్ర॒ముదే॑వామసం । ద్వా॒ర్భ్యస్సా॑మమ్ ।
స్వ॒స్నానాం॑ధమ్ । అ॒ధర్మాయ॑బధి॒రమ్ । సం॒జ్ఞానా॑యస్మ॒రకా॑రీం । ప్ర॒
కా॒మోద్యా॑ యోప॑నదమ్ । ఆ॒శి॒తా॒యైప్ర॑శ్చిన్నమ్ । ఉ॒ప్రశి॒తా॒యా
అ॒భిప్ర॑శ్చిన్నమ్ । మ॒ర్యాదా॑యైప్రశ్చ॒చ్ఛివి॑వాకమ్ ॥ ౬ ॥

ఋ॒త్యైస్తే॑నహృ॒దయమ్ । వై॒రహ॑త్యా॒య పి॑శునమ్ । వి॒వ్రైత్యై
క్ష॒త్తారమ్ । ఔ॒ప॒ద్రష్టా॑యసంగ్ర॒హీతా॑రమ్ । బ॒లాయా॑నుచ॒రమ్ ।
భూ॒మీప॑రిష్క॒ర్షం । ప్రి॒యాయ॑ప్రి॒యవా॑దినమ్ । అ॒రిష్టా॑ అ॒శ్వసా॑
దమ్ । మె॒ధాయ॑వాసః ప॒ల్పాలీ॑మ్ । ప్ర॒కా॒మాయ॑రజ॒ముత్రీ॑మ్ ॥ ౭ ॥

భా॒యైదా॑ర్వాహ॒రమ్ ॥ ప్ర॒భాయా॑ఆగ్నో॒ధం । నా॑క॒స్యప్ర॑
ష్ఠా॒యాభి॑షే॒క్తారమ్ । బ్ర॒హ్మ॑స్యవిష్ట॒పాయ॑ పాత్ర॒నిశే॑గమ్ । దై॒వలౌ॑
కా॒యపే॑శితారమ్ । మ॒ను॒వ్యగ్లో॑కా॒య ప్ర॑క॒రితా॑రమ్ । స॒ర్వేభ్యో॑ లో॒
కేభ్య॑ఉప॒సక్తారమ్ । అ॒వ॒ర్త్యై॒వధా॑యాప॒మంధి॑తారమ్ । సు॒వర్గా॑య॒లౌ
కా॒యభా॑గ॒దుఘమ్ । వక్॑ పి॒ష్టాయ॑ నా॒కాయ॑ పరి॒వైష్టా॑రమ్ ॥ ౮ ॥

అ॒మే॒భ్యోహ॑స్తి॒పమ్ । జ॒వా॒యాశ్చ॑వమ్ । పు॒ష్ట్యైగో॑పాలమ్ । తే॒జసే॑
జ॒పాలమ్ । వీ॒ర్యా॑యావి॒పాలమ్ । ఇ॒రా॒యైశ్చీ॑నాశమ్ । క్షీ॒లా॒లాయ॑సు॒రా

కారమ్ | భద్రాయగృహపమ్ | శ్రేయ సేవి త్తథమ్ | అధ్యతాయానుక్ష
త్రాతమ్ || ౯ ||

మన్యవేయస్తాపమ్ | శ్రోధాయనిస్తరమ్ | శోకాయాభిస్తరమ్ |
ఉన్మా బివిహంబాభ్యాంప్రిస్థినమ్ | యోగాయయోక్తారమ్ | డేమా
యవిమోక్తారమ్ | నపు సేమాంసప్రృతమ్ | శీలా మాంబనికారమ్ |
నిగో బుద్ధ్యోక్తారమ్ | యుమాంసమామ్ | ౧౦ ||

యన్యాయమసూమ్ | అభర్త్యగోవతోకామ్ | సుంవత్సరాయ
పర్యాగిణీ | ప్తరివత్సరాయా విజాతామ్ | ఇదావత్సరాయాప్రస్క
ద్వరీ | ఇత్వత్సరామాతీర్వరీ | వత్సరాయవిచ్ఛరామ్ | సరస్వ
త్సరాయపరీర్షిమ్ | ననాయనప్రపమ్ | అన్యతోరణాయ దావ
పమ్ || ౧౧ ||

సహస్రార్థావరమ్ | వేశంశాభ్యాదాశమ్ | ఉప్తస్థావరీభ్యోబై
స్థమ్ | ఉత్వయభ్యశ్శేష్కలమ్ | పారాయకైవరమ్ | అవారాయ
మాతారమ్ | ప్రిధైధ్యత్సరమ్ | విషమేభ్యోమైతాలమ్ | స్వనేభ్యఃపర్ణకమ్ |
గుహాభ్యః కరాలమ్ | సానుభ్యా జంభకమ్ | పర్వతైభ్యః కింపూ
రుషమ్ || ౧౨ ||

ప్రతిశ్రుత్యా యంబుశలమ్ | ఘోషాయభృషమ్ | అంతాయ
బహునాశమ్ | అసంతాయమాకమ్ | మహాసేవీణావారమ్ | క్రోశా
య తూణవత్సమ్ | అక్రింబాయదుందుభ్యాహుతమ్ | అనవత్సరాయశంఖ
ద్భమ్ | బుద్ధ్యోగనసంధాయమ్ | ప్రాధేభ్యశ్చమకమ్ || ౧౩ ||

బి॒భ్ర॒ధా॒స్స॒యై॒పా॒ల్క॒సమ్ । భూ॒త్యై॒జా॒గ॒ర॒ణమ్ । అభూ॒త్యై॒స్వ॒ప్న॒
 సమ్ । తు॒లా॒యై॒వా॒ణి॒జమ్ । వ॒ర్ణా॒య॒హి॒ర॒ణ్య॒కా॒రమ్ । వి॒శ్వే॒భ్యో॒దే॒వే॒భ్యో
 స్సి॒ద్ధ॒లమ్ । ప్ర॒శ్నా॒ద్దో॒షా॒య॒గ్దా॒వమ్ । ఋ॒త్యై॒జ॒స॒వా॒ది॒సమ్ । స్య॒ధ్వా
 అ॒ప॒గ॒ల్భ॒మ్ । స॒గ్ం॒శ॒రాయ॑ ప్ర॒చ్ఛి॒దమ్ ॥ ౧౮ ॥

హ॒సా॒య॒పు॒గ్ం॒శ్చ॒లూ॒మా॒ల॒భ॒తే॒వీ॒ణా॒వా॒ద॒ం॒గ॒ణ॒కం॑ గీ॒తాయ॑ ।
 యా॒ద॒సే॒శా॒బు॒ల్యా॒మ్ । వ॒ర్ణా॒య॒భ॒ద్ర॒వ॒తీ॒మ్ । తూ॒ణ॒వ॒ద్ధం॒గ్రా॒మ॒ణ్యో
 పా॒శి॒సం॒భూ॒తం॑ స్త్ర॒తాయ॑ । మో॒దా॒య॒ను॒క్రో॒శక॑మ్ । అ॒సం॒దా॒య॒త
 ల॒వమ్ ॥ ౧౯ ॥

అ॒క్ష॒రా॒జా॒య॒కి॒త॒వమ్ । కృ॒తాయ॑ స॒భా॒వి॒సమ్ । త్రే॒తాయా॑ ఆ॒ది॒స॒వ
 గ్ం॒శమ్ । ద్వా॒ప్ర॒రాయ॑ బ॒హి॒స్స॒దమ్ । క॒ల॒యే॒స॒భా॒స్థా॒ణమ్ । దు॒ష్కృ॒తా
 య॒చ॒ర॒కా॒చార్య॑మ్ । అ॒ధ్వ॒నే॒బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ణమ్ । పి॒శా॒చే॒భ్యో॒స్సై॒ల॒గమ్ ।
 పి॒షా॒సా॒యై॒గో॒వ॒స్థ॒చ్ఛమ్ । ని॒ర్ఋ॒త్యై॒గో॒మా॒తమ్ । త్సు॒ధే॒గో॒వి॒క॒తమ్ ।
 త్సు॒త్యై॒స్థా॒భ్యా॒ంతమ్ । యో॒గాం॑ వి॒శ్వ॒స్తం॒తం॒మా॒గ్ం॒సం॒భి॒క్ష॒మా॒ణఉ॒ప్
 తి॒ష్ఠ॒తే ॥ ౧౯ ॥

భూ॒మై॒సీ॒త॒స్త్వి॒ణా॒మా॒ల॒భ॒తే । అ॒గ్న॒యే॒గ్ం॒స్థ॒లమ్ । వా॒య॒వే
 చాం॒డా॒లమ్ । అ॒తరి॑తూ॒య॒వగ్ం॒శ॒స్త్రి॒సమ్ । ది॒వే॒భి॒ల॒తీ॒మ్ । సూ॒ర్యా॒య
 హ॒ర్య॒తమ్ । చ॒ంద్ర॒మ॒సే॒మి॒ర్మి॒రమ్ । నక్ష॑త్రే॒భ్యః కి॒లా॒సమ్ । అ॒హ్నే
 శ్శు॒క్లం॒పిం॒గ॒లమ్ । రా॒త్రి॒యై॒క్ర॒ష్ణం॑ పిం॒గ్రా॒తమ్ ॥ ౨౦ ॥

నాచెపురుషమాలభతే | ప్రాణమపానగ్రాసముదానగ్ సంమా
సంతా వాయవే | సూర్యాయ చక్షురాలభతే | మనశ్చంద్రమసే |
దిగ్భ్రశోత్రిమ్ | ప్రజాపతయైపుషమ్ ౧౩ ||

అథైతానయాపెభ్యఆలభతే | అతిహస్తమతిదీర్ఘమ్ | అతికృ
శ మశ్యగ్ గనలమ్ | అతిశుక్లమతికృష్ణమ్ | అతిశ్లత్త మతిలోమశమ్ |
అతికింఠ మతిదంతురమ్ | అతిమిర్చిరమతిమేమిషమ్ | ఆశాయైజామిమ్ |
ప్రతీక్షాయైకుచూరీమ్ || ౧౪ ||

బ్రహ్మగ్రీతాయశ్రమాయస్తంధయేనదీభ్య ఉత్సాదేభ్యఋత్యై
భానూ అమేభ్యోమన్యవేయమ్యై దశదశసోభ్యోద్వాసశ ప్రతిశు
త్కాయైబీభభానయై దశదశహసాయస్తప్తాక్షరాజాయత్రయోదశ భూ
మ్యైదశవ్రాచేషడభనవైకాం నవిగ్ంశతిః || బ్రహ్మణ్యైమ్యైనవదశః ||

సున్నాలపన్నం సమాప్తమ్ .

అథ పంచానువాకాః.

హరిఃఓమ్ | ౧ || ప్రజాపతేరత్యుశ్వయ తత్ప్రహత తదశోఽభవ
ద్యుశ్వయ తదశ్వస్యాశ్వ త్వంతదేవాఅశ్వమేధేనై వప్రత్యకధుకేషునై
ప్రజాపతిగ్ంసర్వంకరోతి యోఽశ్వమేధేనయజతే సర్వప్రవభ వసినర్వ
ప్రవాప్రసాప్రాయశ్చి త్తిస్సర్వస్య భేషజగ్ంసర్వంవా ప్రతేసప్రాప్నానం
దేవా అతరన్నపివా ప్రతేస బ్రహ్మహత్యామతర స్థస్సర్వప్రాప్నానమ్ || ౧ ||

తరతి తరతి బ్రహ్మహత్యాంయోఽశ్వమేధేన యజతే యజ్ఞవై
నమేవంవేదో తరం వై తత్ప్రజాపతే రత్యుశ్వయ త్తస్మాదశ్వస్యాత్తర
తోఽవద్యన్తి దక్షిణతోఽనేయం పశూనాంవైతనఃకటోభవత్యపు
యోనిర్వా అశోఽపుజోవేతనస్య ప్రవైసం యోవాప్రశిష్ఠాపయతి
చతుష్టోమస్తోమోభవతి సరడ్ధవా అశ్వస్య సక్థ్యా పృత త దేవాశ్చ
తుష్టోమేనైవ ప్రత్యకధుర్యచ్చతుష్టోమ స్తోమోభవ త్యుశ్వస్య సర్వ
త్యాయ || పృథమానువాక స్సమాప్తః.

హరిఃఓమ్ || ౨ || పవమాన్సునర్జనః | ప్రవిత్రేణచిచ్ఛవః | యః
సోతానపునాతుమా | పుసన్తమాదేవతవాః | పురంతు మచవోద్ధియా |
పునంతువిశ్వంక్రయః | జాత వేదఃప్రవిత్రీవత్ | ప్రవిత్రేణపునాహిమా | శు
క్రేణదేవ దీద్యత్ | అగ్నైక్రత్వాక్రతూగ్ంరను || ౧ ||

యశ్చైప్రవిత్రమర్చిసి | అగ్నైవిత్రమక్తరా బ్రహ్మతేనపుసేమ
సా | ఉభాభ్యాం దేవసవితః | ప్రవిత్రేణప్రవేసచ | ఇదంబ్రహ్మ పుసేమ

హే । నైశ్వదేవీపుష్పదేవ్యాగాత్ । యస్మైబహిష్టస్థువోవీర్యపృష్ఠాః ।
తానూమద స్తస్సధమం ద్యేమః । యస్మైస్యామపతయోరయూణామ్ ॥ ౨ ॥

నైశ్వాహోరశ్మిభిర్భూనాతు । వాతఃప్రాణేనేషిరోమయో
భూః । గ్యావామృధసీవయస్తాపయోభిః । ఋతానరీయశ్చయే మాపునీ
తామ్ । బృహద్భిస్సవిత్త స్తభిః । వగ్షిష్టేర్గేవమస్తభిః । అగ్నేదక్షైః
పునాహిమం । యస్మాదేనా అస్మినత్ । యేనాహోదివ్యం కశః । తేనదివ్యే
ప్రబ్రహ్మణా ॥ 3 ॥

ఇతరబ్రహ్మపునీమసే । యఃపావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సం
భృతాన్రసం । సత్త్వగ్ం సపుత మశ్వాచైః । స్వదితంమాతరిశ్వనా ।
పావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతాన్రసమ్ । తస్మై సరస్వతీ
నుహే । శ్రీరగ్ం సర్పిర్మధూరకమ్ । పావమానీ స్వస్త్వయసీ ॥ ౪ ॥

సుదుహాహివయస్వతీః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణే
స్వమృతగ్ం హితమ్ । పావమానీర్దిశన్తుసః । ఇమంకోకమథోఅముం ।
కానూ ఘ్నమర్థయన్తుసః । దేవీర్దేవేస్సహంభృతాః । పావమానీస్వస్త్వ
యసీః । సురుహాహిఘ్నతశ్చుతః । ఋషిభిస్సమృత్యోరసః । బ్రా
హ్మణేష్వమృతగ్ం హితమ్ । సే సదేవాః ప్రవిత్రేణ । ఆత్మాసంపునతే
సదా । తేనస్తహస్రీధారేణ । పావమాన్యః । పునన్తుమా । ప్రాజాప
త్యంప్రవిత్రం । శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయం । జేసబ్రహ్మవివోదయం ।
పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్రీస్సునీతీస్తహమా పునాతు । సోమస్వ

స్త్రావరుణస్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రమృశాభిః పురాతనమా ।
జాతవేదామోర్జయన్త్యా పునాతు ॥ ద్వితీశూనువాక స్సహంప్తః.

హరిః ఓమ్ ॥ 3 ॥ స ర్వేషువా ఏషుగోకేషుమృత్యునాన్వాయత్యాః ।
తేభ్యోయదాహుతీర్నజుహుమాత్ । లోకేలోకపసంమృత్యుర్ద్విందేత్ ।
మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహాత్యభిపూర్వనూహుతీర్నహోతి ॥
కాల్లోకాదేవమృత్యుమవయజతే । నైసంగోకేలోకేమృత్యుర్ద్విందతి ।
యముష్టైస్వాహాముష్టైస్వాహేతిజహ్వస్సంచక్షేత్ । బహుంస్సృష్ట
తగ్రింకుర్వీత్ । మృత్యవైస్వాహాత్యేకస్మాన్నైకాంజుహుమాత్ । ఏకోవా
అముష్మికోగోకేమృత్యుః ॥

అశననూమృత్యుశ్చేవతమైవాముష్మన్తోకేవయజతేభూణాం
త్యాయైస్వాహాత్యవభృథ ఆహుతింజుహూతి । భూణాంత్యామేవా
వయజతే । తదాహుః । యద్భూణాంత్యావాత్యాభః । కస్త్యాన్యశ్చేషి
క్రియత ఇతి । అమృత్యుర్వాత్రన్యోభూణాంత్యానూ ఇత్యాహుః ।
భూణాంత్యావావమృత్యురితి । యద్భూణాంత్యాయైస్వాహాత్యవభృ
థ ఆహుతిం జుహూతి ॥

మత్యుమేవాహుత్యాతర్పయత్యాపరిపాణం కృత్వా భూణా
న్నేభేషజంకరోతి । ఏతాగ్ంనూవైముక్షిభదోదస్యవః । భూణాంత్యా
యైస్వాహుశ్చిత్తిం విదాంచకార । యోహస్యాసి ప్రజానాం బ్రాహ్మ
ణగ్ంహంతి । సర్వస్వైతస్వైభేషజంకరోతి । జంబకాయస్వాహాత్యవభృథ

ఉత్తమామాహుతిం జహోతి | వరుతోవై జంబకః | అంతతనన వసు
ణమవయజతే | అల టెర్విస్థి ధస్య శుక్లస్యపింగాక్షస్యమూర్ధంజహోతి |
సతద్వైవరుణస్యరూపమ్ | రూపేణైవ వరుణమవయజతే |

(లోకేష్వుస్త్వఋహోతి మూర్ధంజహోతి ద్వేచ)
తృతీయానువాక స్సమాప్తః.

హరిః ఓమ్ || రక్షమా శ్శాంఘై జాహూరూద్యోపూతభవమన్యేతయథా
స్తేనోయథాగ్రాహస్తానమేషభనతియోయోనాకెతిస్పించయినత్వా
చీన మేనోభ్రుంహత్యానూస్తస్మాన్మచ్యతేయానదేనో దీక్షాముపైతి
దీక్షితప్రతే స్మృతిజహోతి సంవత్సరం దీక్షితో భవతి సంవత్సరాదై
వాత్సాసంపుసేతేమాసం దీక్షితో భవతియోమాస్తసంవత్సరస్సంవత్స
రాదైవాత్సాసం పుసేతే చతుర్విగంశతిగం రాత్రిద్దీక్షితో భవతి చతు
ర్విగంశతి రర్ధమాసా స్సంవత్సర స్సంవత్సరా దైవాత్సాసం పుసేతే
ద్వాదశరాత్రీ ద్దీక్షితో భవతి ద్వాదశమాసా సంవత్సర స్సంవత్స
రాదైవాత్సాసం పుసేతే షడ్రాత్రీద్దీక్షితో భవతి షడ్వ్యయితేస్సం
వత్సర స్సంవత్సరా దైవాత్సాసం పుసేతే నమాగ్ం సమశ్చీనూ
న్నస్త్రీయముపేనూన్నో పర్యాసీత జగుప్సేతాస్పతాత్పయో గ్రాహ్మ
ణస్య ప్రతం యవాగూరాజస్య స్వామితా వైశ్వస్యాథో సౌమ్య
ప్యధ్వరవతద్వైశం బ్రూయాద్యది మన్యేతో పదస్వామితోవ్యవసం
థూంస్సక్తాన్మృతమిత్యనువ్రతయే దాత్తకానుపదాసాయ |

చతుర్థానువాక స్సమాప్తః.

హరిః ఓమ్ | గి || హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రవద్యే తీర్థం మేదేహి
 యాచితః | యస్మయాభుక్తమసాధూనాం ప్రాపేధ్యశ్చప్రతిగ్రహః | యన్మే
 మనసా వాచాశర్మణావా దుష్కృతం కృతమ్ | తస్మిన్నోఽన్యోఽపయోగో
 బృహస్పతిస్సవితాచపునస్తుపునఃపునః | నమోఽగ్నేయోఽస్తుమః సేనమ
 ఇంద్రియనమోవరుణాయనమో వాహన్త్యై నమోఽభ్యుధైః ||

యదపాంక్షారం యదమేధ్యం యదశాస్త్రం తదపగచ్ఛతాత్ |
 అత్యాశనాదతీహనాన్యచ్చ ఉగ్రాత్ప్రితిగ్రహాత్ | తన్నోనయరాజా
 ప్రాణినాహ్యవమర్శతు | సోఽహమప్రాప్తోవిరజోనిర్ముక్తోముక్షిక్విషః |
 నాకస్యప్రప్తమారుహ్యగచ్ఛేన్నగ్నా న్యోకతామ్ | యశ్చాప్సువరుణ
 స్సప్తనాత్వఘమర్షణః | ఇమం మే గణ్ధేయమునే న స్వస్తి శుత్రుద్రిస్తా
 మగ్ంసచ తాపమస్థియా | అసిక్నియా మరుద్వృధేవితస్తయాఽఽర్జికి
 యేశ్రుణుహ్యనుజోమయా | ఋతంచ సత్యంచా భీద్ధాత్తనసోఽధ్యజా
 యత | తతోరాత్రిరజాయత తతస్సముద్భో అర్ణవః ||

సముద్భోదర్ణ వాదధిసంవద్ధరో అజాయత | అహోరాత్రాణిమి
 దధద్విశ్వస్యమిషతోవశీ | సూర్యాచస్త్రిమసా ధాతాయథాపూర్వ
 మకల్పయత్ | దివంచపృథివీంచా స్తరిక్షమశోసువః | యత్ప్రభివ్యాగం
 రజస్త్వమా స్తరిక్షే విరోదసీ | ఇమాగ్ం స్తదాపా వరుణఃపునాత్వఘ
 మర్షణః | ఏషభూతస్య మధ్యభువనస్య గోప్తా | ఏష పుణ్యకృతాం
 లోకానైషమృత్యోర్ హిరణ్మయమ్ | ద్యావాభృచ్చిన్యోర్ హిరణ్మ
 యగ్ంసగ్ంశ్రేతగ్ం సువః |

సప్తస్మవస్సగ్ంశీశాధి । అర్చ్యంజ్వలశ్శోభ్యతిరహమస్మిజ్శోభి
 జ్వలతిబ్రహ్మహమస్మియోహమస్మిబ్రహ్మహమస్మిఅహమస్మి
 బ్రహ్మహమస్మి అహమేవాహంమాంజహామిసావహః । అకార్య
 కార్యవక్ష్యేన్ద్రీస్యైనోభ్యోహహంసుతత్పగః । వహ్యోహమఘమర్షా
 స్తస్మాత్సాపాత్పముచ్యతే । రజాభూమి స్తవమాగ్ంశోదయస్వప్రవ
 నన్ద్యోహః । ఆక్రాంత్యుచ్చైఃప్రమేవిధర్షంశయస్వబాధువనస్య
 రాజా । సృష్టప్రవిహ్రి లోధినానో అవ్యేబ్రహ్మహస్మోమోవా వృధేసు
 హనశ్శనుః ॥ ఇతి పంచానువాక స్సమాప్తః.

మృత్యులంగులన్యాసమ్.

అస్యశ్రీమృత్యులంగులన్యాస స్తోత్రమహమస్త్రస్య ఊర్వా
 ఖలాంగలఋషిః । కాలాగ్ని చంద్రోదేవతా । క్లాంబీజమ్ ॥ క్లింశక్తిః ।
 క్లింకీలకమ్ । ఋతగ్ంశ సత్యమిత్యస్య మస్త్రస్య । యమఋషిః । మృ
 త్యుదేవతా । మృత్యుపథానే విసయోగః ॥

క్లాం అగుస్తా...సమః ॥ క్లింశర్బ...సమః ॥ క్లామ్మధ్యమా...
 సమః ॥ క్లాంఅనామికా...సమః ॥ క్లాంకనిష్ఠికా...సమః ॥ క్లఃకరతలద ॥
 ...సమః ॥ ఏవంహృదయాదిన్యాసః ॥ భూర్భువస్సువరోవితి దిగ్బంకరః
 ధ్యానమ్ ॥ శ్లో ॥ సీలపర్వతసంకాశ । కోటిసూర్య సమప్రభ । కాలదం
 డధర శ్రీమాన్ వై వస్వతసమోస్తుతే ॥ లం పృథ్వీ తత్వాత్మనేగంధం
 సమర్పయామి । హం ఆకాశ తత్వాత్మనే పుష్పం పరికల్పయామి ॥
 యం వాయుతత్వా...ధూపం పరికల్పయామి ॥ రం అగ్ని తత్వాత్మనే
 దీపం పరికల్పయామి ॥ వం అమృత తత్వాత్మనే అమృత వై వేద్యం
 సమర్పయామి ॥ సం సర్వతత్వాత్మనే తాంబూలాది సర్వోపచారాన్
 సమర్పయామి ॥

శ్రీ ర మ్మ.

పంచసూక్తములు.

[ద్రావిడపాఠం]

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే పురుషసూక్తప్రారంభః.

హరిః ఓమ్॥ సహస్రీ శ్రీఁ ప్రాపురుషః । సహస్రీక్షుస్సహస్రీ
పాతీ । స భూమిం విశ్వతో నృత్వా । అత్యశిష్ట ద్దశాంగులమ్ ।
పురుష ఏవేదగ్ం సర్వమ్ । యహ్మతం యచ్చ భవ్యమ్ । ఉతా
మృతత్వస్వేశానః । యదన్నేనాశిరోహతి । సతావాసస్యనుహిమాం ।
అతోజ్యాయాగ్ంశ్చ పూరుషః॥ ౧॥

పాదోఽస్య విశ్వో భూతాని । శ్రిపాదస్యామృతం దివి ।
శ్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః । పాదోఽస్యేహ భవాత్పునః । తతో
విష్వజ్విక్యాకామత్ । సాశనానశనే అభి । తస్మాద్విరాడజాయత ।
విరాజో అధి పూరుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత । ప్రశాన్చగృభిమి
మిథోఃపురః ॥ ౨ ॥

యత్పురుషేణ హవిషా । దైవా యజ్ఞమతస్వత । నస్తన్తో
అస్యాస్తీదాజ్యమ్ । గ్రీష్మ ఇధ్మ శ్చరద్దవిః । ప్రచ్ఛాన్యాసన్పరిధయః ।
త్రిస్సప్త సమిధః కృతాః । దైవా యస్యజ్ఞం తస్వానాః । అబధ్ను
న్పురుషం ప్రశుమ్ । తం యజ్ఞం ఒకహిషి పాగ్మన్ । పురుషం
జాతమగ్రితః ॥ ౩ ॥

తేన దేవా అయజ్ఞస్య । సాధ్యా ఋషయశ్చయే । తస్మాన్యజ్ఞాన్సర్వహుతః । సమ్భృతం పృషదాజ్యమ్ । ప్రశూగ్ం స్తాగ్ం శ్చక్రే వాయవ్యాత్ । ఆరణ్య నైగ్రమ్యాశ్చయే । తస్మాన్యజ్ఞాన్సర్వహుతః । ఋషసామానిజ్ఞానే । ఛందాగ్ం సిజ్ఞానే తస్మాత్ । యజ్ఞస్తస్మాదజాయత ॥ ౮ ॥

తస్మాదశ్వా అజాయస్త । యేకేనో భయాదతః । గావో హజ్ఞానే తస్మాత్ । తస్మాజ్జాతా అజావయః । యత్పురుషం వ్యగధుః । క్షతిధావ్యకల్పయన్ । ముఖిం కిమస్య కాశ్రాహూ । కాస్తూరూ పాదాపుచ్యతే । బ్రాహ్మణో ఽస్య ముఖమాసీత్ । బ్రాహూ రాజస్యః కృతః ॥ ౯ ॥

ఘోరూ తదస్య యద్వైశ్యైః । ప్రద్యాగ్ం శూద్రో అజాయత । చప్రీనూ మససోజాతః । చక్షో స్సూర్యో అజాయత । ముఖం దిప్తిశ్చాచ్యశ్చ । ప్రాణా ద్వాయురజాయత । నాభ్యా ఆసీదస్త్యరితమ్ । శీర్ష్ణోఽఽద్యా స్సమవర్తత । ప్రద్యాగ్ం భూమిర్విశ్వశ్శ్రీతాత్ । తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥ ౧౦ ॥

వేదాహమైతం పురుషం మహాస్థమ్ । ఆదిత్యసర్గం తమస్తస్మపాదే । సర్వాణిరూపాణి విచిత్ర్య ధీరః । నామాని కృత్వా ఽభివక్షత్ యదాస్తే । ధాతా పురస్తాద్య ముదాజహర । శక్రః ప్రవిద్యా ప్రవిశ్చత్సతనః । తమైవం విద్వాస్తమృత ఇహ భవతి । నాస్యః పథా అయనా యవిద్యతే । యజ్ఞేన యజ్ఞమయజస్తదేవాః ।

తావిధర్మాణి ప్రథమాన్యాసమ్ । తేహానాకం మహిమానస్సచన్తే ।
యత్త) పూర్వేసాధ్యాస్సన్తి కైవాః ॥ 2 ॥

పూరుషః పురోఽగ్రతో జాయత కృతో కల్పయన్నాస్త
ద్వేచ ॥ ౧౨ ॥ జ్యాయానధి పూరుషః ॥ అన్యత్త) పురుషః ॥

(ఆర ॥ 3-౧౨-3౨ + 3౩)

అదభ్యసమ్భూతః పృథ్వైర్వరసాచ్చ । విత్త్వకర్మణ స్సమ
వర్తతాధి । తస్యత్వష్టా విసదదూపమేతి । తత్పురుషస్య విత్త్వమా
జాస్త మగే) । వేదాహమైతం పురుషం మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం
తమస్తః పరస్తాత్ । తమైవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి । నాన్యః
పథావిద్యతే యనాయ । ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భే అస్తః । అజాయ
మానో బహుధా విజాయతే ॥ ౩ ॥

తస్యధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్ । మరీచీనాం ప్రదమిచ్ఛన్తి
వైధసః । యోదైవేభ్య ఆతపతి । యోదైవానాం పురోహితః । పూ
ర్వోయో దైవేభ్యోజాతః । నమోరుచాయ బ్రాహ్మయే । రుచం
బ్రాహ్మో జనయస్తః । దైవా అగ్రే తదబువన్ ॥ యస్త్వైవం
బ్రాహ్మణో విద్యాత్ । తస్యదైవా అస్తన్వశే । హీశ్చ ఖేలక్ష్మీశ్చ
పత్నీశ్చ । అహోరాత్రే ప్రార్థ్యే । నక్షత్రాణి సూర్యమ్ । ఆశ్విన్యో
వ్యాతమ్ । ఇష్టం మనిషాణా । అముం మనిషాణా సర్వం మనిషాణా ॥
౪ ॥ జాయతే నశేస్తప్తచ ॥ (ఆర ॥ 3-౧3-3౪ + ౪౦)

ఇతి పురుషసూక్తం సమాప్తమ్.

అథ నారాయణ మూక్తమ్.

ప్రహస్య శీఘ్రం దేవం విశ్వాత్మం విశ్వశఘ్నమ్ । విశ్వం
 నారాయణం వైవస్వతం పరమం ప్రభుమ్ । విశ్వతః పరమనిత్యం
 విశ్వం నారాయణం హరిమ్ । విశ్వమేవేదం పురుషస్తద్విశ్వముప
 జీవతి । పృథివిశ్విస్త్యాశ్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతమ్ । నా
 రాయణం మహాక్షయం విశ్వాత్మానం పరాయణమ్ । నారాయణ
 పరం బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః । నారాయణ పరో న్యోతి
 రాత్మానారాయణః పరః । యచ్ఛక్తిం జగత్సస్తిస్త్యతే శ్రూ
 యతే ॥ ౧ ॥ అస్మత్తమన్యనం కవిగ్ం సముద్రే ॥ ౨ ॥ విశ్వ శఘ్నమ్
 మ । పద్మకోశ ప్రతికాశగ్ం హృదయం చాప్యనోముఖమ్ । అధో
 నిష్ట్యావితస్త్యాంతు నాభ్యాముపరితిష్ఠతి । హృదయం తద్విజానీనూ
 ద్విశ్వస్థాయితనం మహత్ । సస్తగ్ం పిరాభిస్తులమ్భత్యా కోశ
 సన్నిభమ్ । తస్యాస్తేనుషిరగ్ం సూక్ష్మంతస్త్రిస్త్రస్రవం ప్రతిష్ఠితమ్ ।
 తస్యమధ్యే మహాసగ్ని ర్విశ్వాద్విశ్వతోముఖః । సోఽగ్ం భుగ్వి
 భజన్తిష్ఠన్నాహారమజరః కవిః । సంతాప్తయతి స్వందేహపాద
 తల మస్తకమ్ । తస్యమధ్యే నహ్నిశ్చిహ్ని ఆణీయో ॥ ౩ ॥ ధాన్యవృక్షితః ।
 నీలతోయదమధ్యస్థా విన్యతేభే వభాస్వరా । నీవారశూక వత్తన్వి
 పీతాభాస్యా త్తనూపమా । తస్యా శ్చిహ్నియామధ్యే పరమాత్మా
 వ్యవస్థితః । సబ్రహ్మస శివస్సేన్ద్రీస్సోఽక్షరః పరమస్త్వరాత్ ॥ ౪ ॥

నారాయణస్థితోన్యవస్థితశ్చత్వారిచ॥౧౧॥

(తై॥ ఉ॥ ౪-౧౧-౨౫ + ౨౬)

ఋతగ్ంస్తత్యంపరంబ్రహ్మప్రపంచస్యష్టపింగళిమ్ | ఊర్ధ్వరేతం
విరూపాక్షం విశ్వరూపాయవైనమః॥ ౧౨॥

ఓమ్ నారాయణాయవిష్ణువేం వాసుదేవాయ ॥ ధీమహి | తంనో
విష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ ౨౭॥

విష్ణోర్నకంనీర్యాణి ప్రవోచంయః పార్థివాని విమమేరజాగ్ంస్తి
యో అస్మభాయదుత్తరగ్ంస్తదస్థం విచక్రిమాణ సైగోరగ్రాయో
విష్ణోరరాటమసి విష్ణోః పృథుమసి నిష్ణోశ్చస్త్రేస్తోవిష్ణోస్సూరస్తివిష్ణో
ధ్రువమసి వైష్ణవమసివిష్ణవేత్వా ॥ అస్త్యయచ్చైకాన్నచత్వారిగ్ం
శచ్చ ॥ ౧౩ ॥

(తై॥ సం॥ ౧-౨-౨౭)

తదస్యప్రియమభి పాథో అశ్యామ్ | నగోయత్రదేవయనో
మదన్తి | ఉరుక్రిమస్త్యసహిబధ్ధురితా | విష్ణోఃప్రదేవరమేమధ్వఉత్సః
(అష్క॥ ౨-౪-౫౨)

ప్రతద్విష్ణుస్తననీర్యాయ | మృగోనభీమః కుచగోగ్రిష్ఠాః | య
స్యోరుషు శ్రిమవిక్రమణేషు | అధిక్షీయన్తి భువనాన్విశ్వా ॥ (అష్క-
౨-౪-౨౪)

ప్రగోమాత్రయాత్రనువాప్యధాన | సతేమహిత్యమస్వశ్చవన్తి |
ఉభేతేవద్మరజసీపృథివ్యా విష్ణోదేవత్వమ్ | పరమస్యవిధే॥

విచక్రమే పృథివీమెవనతామ్ | క్షేత్రాయ విష్ణుర్మనుషేదిశ
స్యన్ | ధ్రువాసోఅస్యకీరయోజనానః | ఉరుషితిగ్ంస్తజనిమాచకార॥

త్రిరైవః పృథివీమైషవతామ్ । విచక్రమేతత్సంమహిత్యా
ప్రవిష్ణురస్తుతినస్తస్త్వీచుక్ । త్వేషగ్ంహ్యస్తస్థవిరస్యరామ్ ॥

అతోడైవా అరిస్తున్తోయతో విష్ణుర్విచక్రమే । ప్రృథివ్యా
స్తస్తథామభిః ॥ ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదమ్ । సమూధ
మస్యపాగ్ంస్తుగే ॥ త్రేణిప్రదా విచక్రమేవిష్ణుర్గోపాఅదాభ్యః । తత్తో
ధర్మాణిధారయ్యుక్ । విష్ణోః కర్మాణిపశ్యతయతోన్రతానిపస్పశే । ఇన్ర
స్యయుజ్యస్సభా ॥

తద్విష్ణోఃపరమంప్రదగ్ంసదాపశ్యన్తిసూరయః । దివీనచక్షురాతతమ్ ।
తద్విప్రసోవిప్రస్యో జాగ్రవాగ్సస్సమిధతే । విష్ణోర్యత్సరమంప్రదమ్ ।
హరిః ఓమ్ ॥ ఇతి నారాయణసూక్తమ్.

శ్రీ సూక్తమ్.

హిరణ్యసర్ణాం హరిణీం సుస్తర్ణరజతస్రజామ్ । చన్ద్రాంహిరణ్మ
యీం లక్ష్మీంబాతవేదోమసూవహా । తాంమతనహజాతవేదోలక్ష్మీ
మసపగ్రామిణీమ్ । యస్త్యాం హిరణ్యం విదైయంగామశ్వం పురుషావ
హమ్ । అశ్వపూర్వాం రథమధ్యాంహస్తినాదప్రభోధిణీమ్ । శ్రియం
దేవీముపహ్వయై శ్రీర్మాదేవీజుషతామ్ । కాసోఽస్మితాం హిర
ణ్యప్రాకారానూద్రాణంబ్వలన్తింశ్చప్రాం తర్పయన్తిమ్ । ప్రద్యేష్ఠితాం
ప్రక్షవర్ణాంత్యామి హోపహ్వయైశ్రియమ్ । చన్ద్రాంప్రభాసాంయశస్సా
బ్వలన్తిం శ్రియంతోకే దైవజుష్టాముదారామ్ । తాంప్రగ్మనేమీం శర

ణమహంప్రపద్యే² లక్ష్మీనశ్యతాంతా¹వృణే¹ । ఆదిత్యవర్ణేతప్రసా²ధిజ్ఞా
 తోవనస్పతిస్తవప్రత్యు²ధబిల్వః । తస్యసలాని తప్రసానునన్తుచూయా
 స్తరాచూశ్చ బాహ్యలక్ష్మీః । ఉపైశుమాం దేవప్రఖః కీర్తిశ్చమణినా
 స్తహ । ప్రాదురూభతో²స్తి రాష్ట్రే²స్తి కీర్తిమృద్ధిం²దాతుమే ।
 త్సుప్తిపాసామలం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీర్నాశచూమ్యహమ్ । అభూతిమన
 మృద్ధిచనర్వాం నిర్ద్ధునమేగృహత్ । గన్ధద్వారాం మరాధర్హాం నిత్య
 పుష్టాంకరీషీణీమ్ । ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం త్వమిహోపహ్వయై
 శ్రియమ్ । మనస్సకామమూకూతిం వాచస్పత్యమశీమహి । పశూ
 నాగ్ం నూపమన్నస్యమయి శీశ్శ్రియతాయశః । కర్దమేనప్రజాభూ
 తామయినమ్భవకర్దమ । శ్రియం వాసయమేతులే నూతరింపగ్గమా
 లిసిమ్ । అపస్సృజన్తుస్నిగ్దాని చిక్షీత వసమేగృహే । నిచకైవీంమూత
 రం శ్రియం వాసయమేతులే । ఆర్ద్రాం పుష్కరిణీం పుష్టిం సువర్ణాం
 హేమచూలిసిమ్ । సూర్యాంహిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో ముమా
 వహ । ఆర్ద్రాయః కరిణీం యప్తింపింగళాం పద్మచూలిసిమ్ । చన్ద్రాంహి
 రణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో ముమావహ । తాంఘ ఆవగజాతవేదో
 లక్ష్మీమనపగ్రామిసిమ్ । యస్యాంహిరణ్మయం ప్రభూతంగాహోద్రాశ్యో²
 శ్వాన్విన్దేయం పురుషానహమ్ ॥ పశ్చిమే పశ్చిమి పద్మస్తే పద్మా
 లయే పద్మదళాయతాషి । విశ్వప్రియే విష్ణుమనో²నుకూలేత్వత్పాద
 పద్మం మయిననిధిత్స్వ ॥ శ్రియైజాతశ్రియఆనిర్యాయ శ్రియంవయో
 జనితృభ్యోదదాతి । శ్రియంవసానా అమృతత్వమాయౌ భవన్తి నద్య

స్సమిథామితద్యూక్ ॥ (సత్యాసవితా సృతద్యూక్) శ్రియవై నంత
 చ్చియమాదధాః । సంతతమృచా వపట్కుతం సంధతంసంధీయతే
 ప్రజయాప్రశుభిః । యవంవేద । ఓమ్ మహాదేవ్యైచవిద్యహే విష్ణుప్ర
 త్యైచధీమహి । తంనోలక్ష్మీః ప్రచోదయాత్ ॥ హరిఃఓమ్॥

భూ సూ క్తమ్.

హరిః ఓమ్॥ భూమిర్భూమా చ్యార్వరిణాః సర్వక్షం మహి
 త్వా । ఉపస్థితే దేవ్యదితైః గ్నిమన్నాద మన్నాద్యాయాదధే । ఆ
 యంకః పృథ్విరక్రమీచసదన్మాతరంపునః । పితరంచ ప్రయన్తువః ।
 త్రింశద్ధామ విరాజతి వాక్పత్యాయశిశియే । ప్రత్యస్యనాద్యుభిః ।
 ఆస్యప్రాణాదపాసత్యస్తశ్చరతి రోచనా । వ్యఖ్యస్మహిషన్తువః ॥ య
 త్వాక్రుధః పరోవపమన్యూనాయదవర్త్యా । సుకల్పమగ్నైత త్తప్తపున
 స్త్వా దీవయామసి । యతేమన్యూపరోప్తస్య పృథివీమనుదధ్వసే । ఆది
 త్యావిశ్వేతదైవా వసవశ్చస్తమాభరన్ ॥

మేదిన్ దేవీవసున్ధరా స్త్యావసుధాదేవీవాసవీ । బ్రహ్మవర్చ
 సః పితౄణాం శ్రోత్రం చక్షుర్మనః । దేవీహిరణ్యగర్భిణీ దేవీప్రసూ
 పరీ । సదనేస్తత్వాయ నేసీద । సముద్రవతీ సావిత్రిహనోదేవీ మహ్యణీ ।
 మహీధరణీ మహూవ్యధిష్ఠాశ్శృణో శృణోజ్ఞేయజ్ఞేయజ్ఞేవిభీషిణీ । ఇంద్ర
 పత్ని వ్యాసినీసురసరిదిహ । వాయుమతీ జలశయనీశ్రియం ధారాజాస్త
 త్యతోపరిమేదిన్ । శ్లోవపరిధత్తంపరిగాయ । విష్ణుప్రత్నీం మహిందేవీం
 మాధవీం మాధవప్రియమ్ । లక్ష్మీప్రియసఖీం దేవీం సనూమ్యచ్యుత

ప్రల్లభామ్ । ఓమ్ ధనుర్ధరాయవిష్ణవే సర్వసిద్ధ్యైచ ధీమహి । తనో
 ధరాప్రభోదయాత్ । మహీంద్రేవీ విష్ణుపత్నీమజూర్యామ్ । ప్రతిచీ
 మేనాగ్ంశావిషాయజామః । త్రైధావిష్ణురురుగ్రాయోవిచక్రమే । మ
 హీందివం పృథివీమన్తరిక్షమ్ । తచ్ఛాశ్చైత్తిశ్రవ ఇచ్చమానా । పు
 ణ్యగ్ం శ్లోకంయజమానాయ కృణ్వతీ ॥ హరిః ఓమ్॥

నీశాసూక్తమ్ .

హరిః ఓమ్॥ నీశాంద్రేవీగ్ం శరణమహం ప్రపద్యేసుతరసి తరసై
 సమః ॥ గృణాహి । ఘృతవతీసవిత్తరాధిపత్యైఃపయస్వతీ రన్తరాశా
 నోఅస్తు । ధ్రువాదిశాంవిష్ణుపత్నీఘోరాన్స్యేశానా సహస్రాయామ
 నోతా । బృహస్పతిర్వాతరశ్శ్వేతవాయుస్సద్ధవానావాతాఅభినో గృణ
 న్తు । విష్ణుమౌఛాదివోదరుణః పృథివ్యాఅస్యేశానా జగతోవిష్ణుపత్నీ ॥

మహాదైత్యైచవిష్ణవే విష్ణుపత్యైచధీమహి । తనోనీశాప్ర
 బోదయాత్ ॥ హరిః ఓమ్॥

పశ్చాసూక్తం సమాప్తః .

అధిశ్రవణము కావలసినవారు మంత్రపాఠ ప్రథమభాగ పుస్తకమందు జూడఁదగును.

అథ బృహస్పతి సూక్తమ్.

ఇమాంధియమితిద్వాదశ చక్రస్యసూక్తస్య అయాసోఽబృహస్ప
తిప్రీఢ్యమ్ । బృహస్పతిసూక్తజపే వినియోగః॥

ఇమాంధియం సప్తశీర్షికాం సితానః ఋతప్రజాతాం బృహతీమ
విస్తత్ । సురీయంస్విజ్జనయ ద్విశ్వజన్యైరూస్యశ్చక్రమిన్ద్రాయశంసత్॥

ఋతంశంసంత ఋజుదీధ్యానా దివస్సుత్రాస్తో అసురస్యవీరాః ।
విప్రంప్రదమశ్శిరస్తోదధానా యజ్ఞస్య ధామ ప్రథమం మానంత॥

హంసై రిన్దసఖభివాణదద్భి రశ్మన్మయాన్వి సహనావ్యస్యత్ ।
బృహస్పతి రభికవిక్రదన్తా ఉతపాశ్చా దుచ్చవిద్వాఅగాయత్ ॥ అవో
ద్వాభ్యాంప్రవీకయాగా గుహాతిష్ఠ స్తీరస్మతస్యసేతౌ । బృహస్పతిస్తమసి
జ్యోతిరిచ్చన్నుదుస్రాఅకవిహిన్స ఆవః । విభిద్యాపురంతయథే- మ
పానీనిప్రీణిస్తాకమురథే రక్మంతత్ । బృహస్పతిరువనం సూర్యంగా
మకం వివేద స్తనయన్నిన ద్యాః॥

ఇన్ద్రోన్దలం రక్షితారం దుఘానాంక రేణేప్ర విచకతాకరవేణ ।
స్వేదాజ్జభి రాశి రమిచ్చమానోరోదయత్ప్రణిమాగా అముష్ణాత్ ।
సకుంప్ర జ్యేభిస్సఖభి శ్శుచద్భి గౌధాయస్తంవిధంతసై రదదకః । బ్రహ్మ
ణస్పతివక్త్రాషభిన్వరాహైఃపుంమకస్వేదేభిన్రవిణంవ్యాసత్ ॥ తేన
త్యైవమనస్తా గోవశ్శింగా ఇయానాస ఇవణ యన్తధీభిః । బృహస్పతి
మిశోఅవద్యపేభిరుదుస్రియా అస్మజతస్త్వయ్యగ్భిః । తంవర్ధయన్తైవతే

భిశ్చివాభిశ్చివాభిస్సహిషనానదతం సదధనే । బృహస్పతిం వృషణం
 శూరసాతౌభరభరే అనుమనెమశ్శిష్యమ్ ॥ యదావాజమసనద్విశ్వ
 రూప్రమాద్యామరుక్ష దుత్తిరాణి సగ్ధ । బృహస్పతిం వృషణం వధా
 యన్తానానా సమైభిధ్రతోజ్యోతి రాసా ॥ సత్యామాశిషం కృణతా
 వయోధైకీరించిధ్యవథస్సేభి రైవైః । ప్రశాన్త్యుతా ఆవభవన్తు వి
 త్తాస్తద్రోదసీశృణుతం విశ్వమిన్దే ॥ ఇన్ద్రోమహ్నమహతో అణా
 వస్త్య విమూధాన మభినదబుడస్య । అహస్సహిమరిణా త్సప్తసి
 ధ్గాన్దైవై ద్యావా పృథివీప్రావతం నః ॥

బృహస్పతిసూక్తమ్ సమాప్తమ్.

స ర స్వ తీ సూ క్త మ్.

హరిః ఓమ్॥ ఋషయ ఆశ్వలాయనం ప్రత్యూచుః । కథం నా
 ర్వతప్రాప్తిః కేన ధ్యానేన సువ్రత । మహాసరస్వతీయైః న తుష్టా భవతిత
 ద్వద॥ ఆశ్వలాయనఉవాచ॥ శృణ్వంతు ఋషయస్స ర్వేగుహ్యైశ్చమ్యత
 మం మహత్ । దశశ్లోక్యమిదం స్తోత్రం ధ్యానపూర్వం వదామ్యహం ।
 వక్ష్యే సారస్వతం స్తోత్రం వాక్పవృత్తికరం శుభమ్ । లక్ష్మీవివర్ధనంచై
 వ వివాదే విజయప్రదం । సదాసకలరోగఘ్నం సర్వసంపత్కరం శుభమ్ ।
 సర్వ స్త్రీరాజవశ్యార్థం సర్వకార్యశుభావహమ్ । సర్వపాపక్షయకరం
 భక్తాభీష్టప్రదాయకమ్ ॥ ఋషిరాశ్వలాయనస్తు చ్ఛందోనుష్టుప్రకీర్తి
 తం । దేవతాస్తోత్రమస్త్రీస్య మహావాగీశ్వరీ తథా ॥ శుద్ధస్ఫటికసంకా
 శాశశశిబింబసమప్రభామ్ । కుండేందుతుహినాభాసాం హంసాసనగ-

తాం శుభామ్॥ అంకుశం చాక్షుసూత్రంచపాశపుస్తకధారిణీమ్॥ ముక్తా
హారై స్సమూయుక్తాం దేవీం ధ్యానమృచ్ఛశుభ్రజామ్॥ సితేన దర్పణా
భేన వస్త్రేణ పరిభూషితాం । సుస్తసిం వేదిమధ్యాంతాం చంద్రార్థ
కృతశేఖరామ్॥ జ్ఞానకలాపసంయుక్తాం పూర్ణచంద్రనిభాననాంబ్రిలో
చసీం మహాదేవీం స్వర్ణనూపురధారిణీమ్ ॥ కంఠకంఠీం సుతామో
ష్ఠీం సర్వాభరణభూషితాం । కటకై స్వర్ణరత్నైశ్చైర్మహావలయభూ
షితామ్॥ కేయుక్తైర్ద్రౌళిలూప్తైశ్చన్యోతయంతీం జగత్త్రియమ్॥ శబ్ద
బ్రహ్మాదిశ్చ ధ్యానోత్ జ్ఞానకామస్సనూహితః॥

అస్య శ్రీనరస్వతీక్షేప్తాత్రమహామ స్త్రీస్య అశ్వలూయనభగవాన్
ఋషిః । అనుష్టుప్పంసః । శ్రీ సరస్వతీ దేవతా । యద్వాగతి బీజం ।
దేవీంచమితీకై క్తిః । ప్రహా దేవీతి కీలకమ్ । పరబ్రహ్మధైవై వత్సం ।
మమ సరస్వతీప్రసాదసిద్ధ్యరే జపేవినియోగః ॥ ఐం-అంగుష్ఠాభ్యాం
సమః । క్లిం-తర్జనీభ్యాంసమః । సౌః - మధ్యమాభ్యాంసమః । హ్రం-
అనామికాభ్యాంసమః । హ్రీం-కనిష్ఠికాభ్యాంసమః । హూం । కరతల
కరపృష్ఠాభ్యాంసమః । ఐం - హృదయాయసమః । క్లిం- శిరసేస్వాహా ।
సౌః - శిఖాయైవహత్ । హ్రం - కవచాయహుం । హ్రీం - నేత్రత్ర
యాయ వౌహత్ । హూం - అస్త్రాయఫహత్ । భూర్భువస్సువరోమితి
దిగ్బంధః ॥

ధ్యానమ్ ॥ పరబ్రహ్మత్మికాం దేవీం భుక్తిముక్తికలప్రదామ్
ప్రణమ్యస్తామితామేవ జ్ఞానశక్తింసమాహితః॥ లమిత్యాది పంచపూ
జాంకుర్యాత్ ॥ మనుః॥ ఐం-హ్రీం-శ్రీం-ఐం-క్లిం-సౌః॥ ఇతియథాశక్తిం
జటత్వా పారాయణం కుర్యాత్ ॥ యథా॥౧॥ (ప్రహా దేవీత్యస్య భరద్వా
జ సరస్వతీగాయత్రీ) ప్రహా దేవీత్యస్య మస్త్రీస్య । భరద్వాజఋషిః ।
గాయత్రీఛండః । శ్రీ సరస్వతీదేవతా ॥ ఐం-బీజం । మమవాస్నేధ్యరే
జపేవినియోగః॥

మంత్రః ॥ ప్రహా దేవీసరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । ధీనామ
చిత్రీవతు ॥

శ్లో॥ యా వేదాంతార్థత్వైక స్వరూపా సరమార్థతః |
నామరూపాత్మికావ్యక్తా సామాంపాతు సరస్వతీ॥ ౧॥

౨॥ ఛందః॥ (ఆనోదివోత్రి స్సరస్వతీత్రిష్టుప్) ఆనోదివ ఇత్యస్య
మస్త్రీస్య | అత్రిఋషిః | త్రిష్టుప్ఛందః | శ్రీసరస్వతీదేవతా | క్షీం-
బీజం | మమ వాక్సిన్ధ్యైరే జపేవినియోగః॥

మస్త్రీః॥ ఆనోదివోబృహతః పర్వతాదా సరస్వతీ యజ్జతా
గంతుయజ్జమ్ | హవందేవీజుహాణ మృతాచీశగ్గాంనోవాచ ముశతీ
శృణోతు॥

శ్లో॥ యాసాం గోపాంగవేదేషు చతుషేష్వైకై వగీయతే |
అద్వైతాబ్రహ్మణఃశక్తి స్సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౩॥ ఛందః॥ (పావకానోమధుచ్ఛందా స్సరస్వతీగాయత్రీ) పాకా
నఇత్యస్య మస్త్రీస్య | ద్వైశ్వానరోమధుచ్ఛందా ఋషిః | గాయత్రీ
ఛందః | శ్రీసరస్వతీదేవతా | సాః-బీజమ్ | మమ వాక్సిన్ధ్యైరేజపే
వినియోగః॥

మస్త్రీః॥ పావకానస్సరస్వతీవాజేభిర్వాఙినీవతీ యజ్జం వఘ్ని
యావసః॥

శ్లో॥ యావర్ణపదవాక్యార్థ స్వరూపేణ ప్రవర్తతే |
అనాదినిధనానంతా సామాంపాతుసరస్వతీ॥

౪॥ ఛందః॥ (చోదయిత్రీమధుచ్ఛందా స్సరస్వతీ గాయత్రీ)
చోదయిత్రీత్యస్య మస్త్రీస్య | ద్వైశ్వానరో మధుచ్ఛందాఋషిః | గాయ
త్రీఛందః | శ్రీసరస్వతీదేవతా॥ హ్రిం-బీజం॥ మమ వాక్సిన్ధ్యైరేజపే
వినియోగః॥

మస్త్రీః॥ చోదయిత్రీ హృన్మతానాం చేతంతీ సుమతీనాం |
యజ్జం దధే సరస్వతీ॥

శ్లో॥ అధ్యాత్మమధిదైవంచ దేవానాంసమ్యగీశ్వరీ ।

ప్రత్యగాస్తైవసంతీయా సామాంపాతుసరస్వతీ॥

గీ॥ ఛందః॥ (మహో అణ్ణో మధుచ్ఛందా స్సరస్వతీగాయత్రీ)

మహోఅర్ణ ఇత్యస్య మస్త్రస్య । మధుచ్ఛందాఋషిః । గాయత్రీఛందః । శ్రీసరస్వతీదేవతా । హ్రీం-బీజం । మమవాక్సిన్ధ్యర్థే జపే వినియోగః॥

మంత్రః॥ మహోఅణ్ణో స్సరస్వతీ ప్రచేతయతి కేతునా । ధి

యో విశ్వావిరాజతి॥

శ్లో॥ అంతర్యామ్యాత్మనావిశ్వం శ్రోత్రాక్యంయాధిగచ్ఛతి ।

నద్రాదిత్యాదిరూపస్థా సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౬॥ ఛందః॥ (చత్వారివాగ్నీ ర్భతమా వాద్గేవీత్రిప్టుప్) చత్వారి

వాగీత్యస్య మస్త్రస్య । ఉచధ్యపుత్రో గీర్భతమఋషిః । వాద్గేవతా । త్రిప్టుప్ఛందః । హ్రీం-బీజం । ... జపే వినియోగః॥

మంత్రః॥ చత్వాని వాక్పరిమితాప్రదాని తావిమర్శ్యాహ్మణ

యేమస్తీషిణః । గుహాత్రీని నిహితా నేగయంతిశురీయంవాచో మను

ష్యావదంతి॥

శ్లో॥ యాప్రత్యగ్స్త్రిప్తిభిజ్ఞానై ర్వ్యభ్యచూనానుభూయతే ।

వ్యాపినిజ్ఞస్త్రియాపై కా సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౭॥ ఛందః॥ యద్వాన్మమోభార్గనోవాక్ త్రిప్టుప్ । యద్వా

గీత్యస్య మంత్రస్య । భార్గనో నమఋషిః । శ్రీధేనువాగీశ్వరీదేవతా । త్రిప్టుప్ఛందః । హ్రీం-బీజం । ... జపే వినియోగః॥

మస్త్రః॥ యద్వాగ్వదంత్యవిచేతనాని రాష్ట్రీదేవానాం నిష

సాప ముద్రా । చతస్ర ఊర్ధ్వం దుదుహేపయాంశ్చి క్వస్త్విసస్యాః పర

మంజగామ॥

శ్లో॥ వ్యక్తావ్యక్తగిరస్సర్వే వేదాద్యావ్యాహరంతియామ్ ।

సర్వకామగుహాధేను స్సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౮॥ ఛందః॥ (దేవీంవాచన్నమో భార్గవోవాక్కిష్టుః) దేవీం-
వాచమిత్యస్య మంత్రస్య । భార్గవో నేమిఋషిః । శ్రీధేనువాగీశ్వరో
దేవతా । క్రిష్టుః ఛందః॥ హ్రాం-బీజం... జపేవినియోగః॥

మస్త్రీః॥ దేవీం వాచ మజనయం తదేవాస్తాం విశ్వహాపాః
ప్రశవో వదంతి । సానోమం దేప్రమూర్జం దుహానా ధేను ర్వాగస్తానుప్ర
సుమ్మతైతు॥

శ్లో॥ నామజాత్యాదిభి ర్భేదై రప్రథాయా వికల్పితా ।

నిర్వికల్పాత్పితౄణా వ్యక్తా సా మాంఘాతు సరస్వతీ॥

౯॥ ఛందః॥ (ఉతత్వః పశ్యత్ బృహస్పతిర్వాక్కిష్టుః) ఉతత్వః
పశ్యన్నిత్యస్య మంత్రస్య బృహస్పతిఋషిః । క్రిష్టుః ఛందః॥ శ్రీసరస్వతీదే
వతా । హ్రాః - బీజం ॥ ... ర్భే జపే వినియోగః॥

మస్త్రీః॥ ఉతత్వః పశ్యన్న దదర్శవాచ ముతత్వశ్చైవ స్మశృ
ణోత్యేనాం । ఉతో త్వస్మైత్వాం విసస్రజాయేవపత్య ఉశతీసు
తాసాః ॥

శ్లో॥ యాంవిదిత్వాఖిలం బంధం నిర్మంధ్యాఖిలవత్కానామ్ ।

యోగీయాతి పరంస్థానం సా మాంఘాతు సరస్వతీ ॥

౧౦॥ ఛందః॥ (అంబితమైగృత్సమద స్సరస్వత్యనుష్టుః) అంబిత
మ ఇత్యస్య మస్త్రీస్య । గృత్సమదఋషిః । అనుష్టుః ఛందః । సరస్వతీ
దేవతా । శ్రీం - బీజం । మమ... ర్భే జపే వినియోగః॥

మస్త్రీః॥ అంబితమైవదీతమై దేవీతమైసరస్వతీ । అప్రశస్తా ఇ
వశ్యస్తిప్రశస్తి మంబనస్కృధి ॥

శ్లో॥ నామయాపాదికం సర్వం యస్యామావేశ్యతాం పునః ।

ధ్యాయంతి బ్రహ్మసోరూపం సా మాంఘాతు సరస్వతీ॥

అథ ఫలశ్రుతిః.

శ్లో॥ యఃకవిత్వం నిరాతంకం భుక్తింముక్తింఽచవాంఛతి | సోభ్య
రైస్యనాంనశ్శ్లోక్యాభక్తస్తాతి సుస్వతీమ్ || ౧ || తస్యైవంస్తువతోనిత్యం
సమభ్యర్చ్యసుస్వతీమ్ | భక్తశ్రద్ధాభియుక్తస్య మాణ్మాసాత్ప్రత్యయో
భవేత్ || ౨ || ఇతఃప్రవర్తేవాణి స్వేచ్ఛగూలలితాక్షరాగద్యపద్యా

శ్మికావాణీప్రమేదైశ్చ వివక్షితైః || ౩ || అశృతం బుధ్యతే గ్రంథంప్రా
యస్సారస్వతం కవిః | శృతంచ ధారయేదాశు ఫలద్దీప్సవప్రవాగ్భ
వేత్ || ౪ || విఖ్యాత స్సర్వలోకేషు వాగ్మీ భవతి సర్వదా | అజేయః
ప్రతిపక్షాణాం స్వయంజీతాభిజాయతే || ౫ || స్వయూధ్యై ర్వేదభా

ష్యైర్వా వివాదే ప్రస్తుతే సతి | అహం వాచస్పతి ర్విష్ణు శ్శివోవా
స్మీతి భావయేత్ || ౬ || ఏవం భావయతా తేన బృహస్పతిరపి స్వయం |
నశక్నోతి సమంవక్తుం న రెష్వన్యేషు కాకథా || ౭ || నకాంచనస్త్రియం

నిందెన్నదేవా న్నాపిచ ద్విజాః | అనార్యైర్నాభిభాషేత సర్వత్రైవ
క్షమీభవేత్ || ౮ || సర్వత్రైవప్రియంబ్రూయాద్యదిచ్ఛేత్సిద్ధిమాత్మనః |
శ్లోకైస్తైవతిరస్కృత్యాద్విమంతం ప్రతివాదిసమ్ || ౯ || ప్రతివాదిగజా
నాంతు సింహానా భవతి మానవః | యద్వాగితిద్యృష్టచైస్తైవ దేవీం
యోర్హయతిప్రతీ || ౧౦ || తస్య నాసంస్కృతావాణీ ముఖాదుచ్చరతే
క్వచిత్ | సమామి యామినీనాథ రేఖాలంకృతకుంతలాం || ౧౧ ||

భవానీం భవసంతాప నిర్వాపణసుధానిధిం | యయాచేదంధృతం సర్వం
జగత్స్థావరజంగమమ్ || ౧౨ || యాంనత్వాలోకపాలాద్యా స్వేస్వే
ధర్మైప్రతిష్ఠితాః || ఇత్యాశ్వలామనముని నిజగాదదేవ్యాస్తోత్రం

సమస్తఫలభోగనిదానభూతం | ఏతత్పఠేద్విజవర శ్శుచితాముపేత్య
సంధ్యానువాంఛితఫలా న్యుపయాతిశీఘ్రం || ప్రథమం భారతీనామ
ద్వితీయంచసరస్వతీ తృతీయంశారదాదేవీ చతుర్థంకంసమర్దనీ పంచ

మంగళుజగన్మాతా మమంచై వతు పార్వతీ! సప్తమంచై నకామారి అష్ట
మంబ్రహ్మవాదినీ । నవమంచై వవారాహి దశమంబ్రహ్మపుత్రికా॥
ఏకాదశంచవాగ్దేవీ ద్వాదశంచరదాంబికా । ద్వాదశై తాని నామాని
త్రిసంధ్యంయఃపఠెన్నరః । వాగ్వాదిన్యామ్రసాదేన వత్సరాత్సుకవి
ర్భవేత్ ॥

ఇత్యాశ్వలాయనఋషిప్రోక్షం

ఫలశ్రుతి స్సమాప్తమ్.

అథ సరస్వతీస్తోత్ర ప్రారంభః.

యత్పాదాంబుజ మంబుజాననముఖై రాద్యైరచింత్యం సురై
ర్యచ్ఛార్మిత మగణ్యమేవ వచసాంవాచస్పతై రుచ్చితామ్ । యత్కా
రుణ్యకటాక్షసూత్రకలితా చిత్రాజగన్మాలికా పాయూత్సామమసర్వ
జాభగవతీ భద్రైశ్వరీభద్రీదా॥౧॥ వందేసర్వసురాదిభి ర్నిగదితాంబో
కప్రసిద్ధప్రభాం శుభ్రాం శాస్త్రపురాణ నాటక మహాకావ్యాదిసంచారి
ణీంబ్రహ్మాదిత్రిదశై రనిందితగుణై రావేష్టితాంసర్వదా । నానాభూష
ణభూషితాం సతతవాభీష్టప్రదాంభారతీమ్ ॥ ౨ ॥ కలహంసమత్లీ కాది
రూఢం కలవీణా కలకంపితో త్తనూంగం । కలయాకలితంవిఘ్నోః కిరీట
కలయే కంచనకామినీవిశేషమ్ ॥ ౩ ॥ శుభ్రాంశుభ్రవిలేప మాల్యవ
సనాం శీతాంశుఖండోజ్జ్వలాం వ్యాఖ్యామక్షగుణం సుధాఘృతకలశం
విద్యాంబుజాంబుజైః । బిభ్రాణం కమలాసనాం కుచనతాంవాగ్దేవ
తాం సంస్థితాం । వందేవాగ్విభవప్రదాం త్రినయనాం సౌభాగ్యసంప
త్కరీమ్ ॥ ౪ ॥ ఛందః పాదయుగోరుచాపజఘనా శిక్షాపిజం ఘ్రేశ్రీ
ఋగ్వేదాదియుగా యజుస్సురదనా యా సామవామోదరా ॥ తర్కో
జ్ఞత్సుకుచాశ్రుతి స్మృతిభుజా కావ్యారవిందాననా వేదాంతామల్యో

చనా విలసితా నామిమా వాగీశ్వరీమ్ || ౫ || కుండేందువారణ మ్మ
 జాళ మరాళితార నీహరహర ఘనసారపటీరకార । యాపు స్తకాక్ష
 వలయాంకుశపాశహస్తా సాభారతీ మమ ముఖాంబుకుహే సదాస్తామ్ ||
 ౬ || నవనవ ముక్తాహారాం సవమణివలయాం నవాంబరధరాం । పీనప
 యోధరభారాం సరసిజనయనాం సరస్వతీం వందే || ౭ || సరస్వతీ నమ
 స్తుభ్యం వరదేశికామయాపిణీ । విద్యారంభం కరిష్యామి సిద్ధిర్భవతు మే
 సదా || ౮ || పద్మపత్రివిశాలాక్షీ పద్మకేసరవర్ణిణీ నిత్యంపద్మాలయా
 దేవీ సామాంపాతుసఃస్వతీ || ౯ || యాకుం డేందుతుషారహరధవళా
 యాశుభ్రవస్త్రావృతా | యావీణా వరదండమండితకరాయాశ్చేతపద్మా
 సనా | యా బ్రహ్మచ్యుత శంకరప్రభృతిభిర్దైవై సదాపూజితాసామాం
 పాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేష జాడ్యహా || ౧౦ || దోళికా యుక్తా
 చతుర్భిఃస్ఫుటికమణిమయీ శుక్లమాలాం దధానాంహ స్తైనై కేనపద్మం
 సితమపిచశుకం పుస్తకం చాప రేణ । భాసాకుం డేందుశంఖస్ఫుటికమణి
 నిభా భాసమానా సమానా సామే వాగ్దైవతెయం నివసతునద నెసర్వ
 దా సుప్రసన్నా || ౧౧ || ఆమ్నాయమూర్తిరను బంధషడంగవాస
 తర్కప్రకల్పితకళాభరణాభిరామా | వాణీవధూ భకగవతీ మమవక్త్ర
 పద్మ సద్మ న్యభీష్టఫలదా వసధంకృషీస్తా || ౧౨ || అమలకమలసంస్థా
 లేఖిని పుస్తకోద్యత్కరయగళసరోజా కుండమందారకార । ధృతశశ
 ధర ఖంబోల్లస కోటీరచూడాభవతు భవభయానాం భంజిని భారతీ
 నః || ౧౩ || శరదీమవికాసమండహాసాం స్ఫురదీదీవరలోచనాభిరా
 మాం | అరవిందసమాన సుందరాస్యా మరవిందాసన సుందరీముపాసే ||
 ౧౪ || పుస్తకజపవతుహ స్తై వరదాభయ చిహ్నచారుబాహులతైకర్పూ
 రామలడైహే వాగీశ్వరి శోదయాశు మమచేతః || ౧౫ || నీహరహర
 ఘనసార సుధాకరాభాం కల్యాణదాం కనకచంపకదామభూమాం |
 ఉత్తుంగపీనకుచకుంభ మనోహరాంగీం వాణీంనమామి మనసావచసాం
 విభూత్యై || ౧౬ || శ్రీమచ్ఛందనచచిత్తోజ్జ్వలవపు శ్శుక్లాంబరా
 కామదావామాలంకృతకుంతలా ప్రివిలసన్ముక్తావళిశోభనా । సర్వజ్ఞా
 సనిదాన పుస్తకధృతా శుభ్రాక్షమాలాధరా వాగ్దేవీవదనాంబుజే వస

తం మే త్రైలోక్యమాతాచిరమ్ || ౧౭ || శారదాశారదాంభోజ వద
నావననాంబుజే | సర్వదాసర్వదాస్మాకం సన్నిధిస్సన్నిధిం క్రియాత్ ||
౧౮ || శరణంకరవాణిశర్మదం శే చరణం వాణిచరాచగోపజీవ్యం | కరు
ణమస్మతైః కటాక్షసాత్రైః కురుమామంబ కృతార్థసార్థవాహమ్ ||
౧౯ || వాగ్వాణీభారతీబ్రాహ్మీభాషా గీశ్వరదాతథా సరస్వతీ కామ
దుఘా వేదగర్భాక్షరాశ్రికా | వాచాసిద్ధిమవాప్నోతి వివాదవిజయీ
భవేత్ || ౨౦ || తంగస్తస్మింతుహినహరిసమానభాసాం శాతోదరీం
శశికళా కలితావతంసాం | చంద్రదాసనాం చకిత బాలకురంగనేత్రాం
వీణవినోదనిరతాం కలయామివాణీం || ౨౧ ||

ఇతి సరస్వతీస్తోత్రం సమాప్తమ్.

శ్రీ ర మ్మ.

వారుణజవమ్.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ అస్మిన్ దేశే సద్య
 సువృష్టిసిద్ధ్యర్థం వారుణజపాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తనంగత్వేన
 తదాచౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థ మభ్యుదయార్థంచ మహా
 జనైస్సహ స్వస్తిప్రణామవాచనం కరిష్యే॥ ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమా
 ప్త్యర్థం గణపతిపూజాం కరిష్యే॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచ
 నంకృత్వా వ్రాణానాయమ్య ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభ
 తిథౌ అస్మిన్ దేశే సువృష్టిత్సస్య సంజీవన హేతుభూత తత్తన్మండల
 వ్యాప్తసద్యసువృష్టి సిద్ధ్యర్థం గణపతిముద్దిశ్య గణపతిప్రీత్యర్థం వరుణ
 ముద్దిశ్య నాగప్రీత్యర్థం బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర ముద్దిశ్య బ్రహ్మవిష్ణు
 మహేశ్వరప్రీత్యర్థం ఇంద్రముద్దిశ్య ఇంద్రప్రీత్యర్థం మమ జన్మరాశ్య
 పేక్షయానామరాశ్య పేక్షయూచ సూర్యాదీనాం నవానాంగ్రహాణామ
 నుకుల్య ఫలసిద్ధ్యర్థం ఏవగ్రహాః అదిష్టస్థానేషు స్థితాః తేభ్యస్సకాశా
 దేకాదశస్థానస్థిత ఫలావాప్త్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ముద్ది
 శ్య ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ప్రీత్యర్థం దుర్గా గణపతితేత్రపాలకా
 భయంకరానుద్దిశ్య దుర్గా గణపతితేత్రపాలకాభయంకర ప్రీత్యర్థం
 వాయుముద్దిశ్య వాయుప్రీత్యర్థం ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకానుద్దిశ్య ఇంద్రా
 ద్యష్టదిక్పాలక ప్రీత్యర్థం కార్తవీర్యముద్దిశ్య ఋష్యశృంగప్రీత్యర్థం పర్జ
 న్యముద్దిశ్య పర్జన్యప్రీత్యర్థం వారుణజపాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ తదంగ
 ఆచార్యబ్రహ్మఋత్విగ్వరణం కరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ శుచౌ దేశే
 గోమయేనోపలిప్య రంగవల్యాదిభిరలం కృత్వా తదుపరి నూతనవస్త్ర
 మాస్తీర్య॥ తద్వస్త్రే పంచద్రోణపరిమిత తండులానితీప్య॥ తస్మాభ్య
 వరుణకలశంసంస్థాప్య, శుద్ధోదకేనాపూర్య ఆకలశేషధూవతి... కనిక్ర
 దతు॥ ప్రవోయజ్ఞేషు... శాఖాః॥ ఇతి పంచపల్లవై రాచ్ఛాద్య గాయ
 త్ర్యిగోమూత్రం గంధద్వారామితి గోమయం, ఆప్యాయస్వేతి క్షీరం,
 దధిక్రాడణ్ణ ఇతి దధి॥ శుక్రమసీత్యాజ్యం మధువాతాఇతిమధు॥ స్వా

దువసస్వేతి శర్కరా దేవస్య త్వేతి కుశోదకం సహితాన్నితి నవర
 త్నాని నిక్షిపేత్ కలశస్య ముఖే విష్ణుః... కలశాంబు సమాశ్రితాః ||
 శ్లో || కుంభోదకేషు పుణ్యాని తీర్థాని ప్రవిశంతి నై | భాగీరథీమనదీ ప్రణీతా
 బ్రహ్మనిర్మితా || వేత్రావతీ వేగవతీ పంపాపాప ప్రణాశినీ | కుశావతీ కుశో
 ద్వర్తి సరయూ సర్వపాపకః || శల్లుణీకృష్ణ వేణీచచన్ద్ర భాగాకుశోదకే |
 మలాప తుంగభద్రాచ కావేరీ సర్మదా తథా || యమునా బ్రహ్మగంగా
 ద్యాః నిత్యం కలశమాశ్రితాః || అత్ర సావిత్రి గాయత్రీ శాంతిః పుష్టి
 కరీ తథా | ఆయాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః || ఏహిగం
 కేతి యమునే గోదావరి సరస్వతీ | సర్మదా సింధు కావేరీ జలేస్థిక్
 త్సన్నిధింకురు || అపోవాయీ దగ్ధం సర్వం... సువరాప ఓం కలశే ధేను
 ముద్రాం ప్రదర్శ్య || ఇషేత్వోజ్జేత్వా... పశూన్వాహి || బ్రహ్మసంధ
 త్తం తస్మేజన్వతం... ప్రజనయన్ పరీహి || అగ్నిమీశే పునోహితం... ధా
 తమం || అగ్నే ఆయాహి వీతయే... బర్హిషి || శన్నోదేవీ... స్రవంతునః ||
 నమస్తే సుదర్శిమన్యవ... ఉత తేనమః || సహస్రశీర్షాపురుషః... దశాంగు
 లం || దేవస్యత్వా... హస్తాభ్యాం || యాః ఫలిసిర్యా... త్వగ్ హసః ||
 కలశే ఫలం నిక్షేప్య || గణానాం త్వా... సీససాదనం || కలశే గణపతి మావా
 హయామి || అవతే హేహో వరుణ... కృతాని || ఇమం మే వరుణ... రాచ కే ||
 తత్త్వాయామి... ప్రమోషీః || కలశే వరుణమావాహయామి || బ్రహ్మ
 జజ్ఞానం... వివహా || కలశే బ్రహ్మణమావాహయామి || ఇదం విష్ణుర్విచ
 క్రమే... పాగ్ంసురే || కలశే విష్ణుమావాహయామి || త్వంబకం యజా
 మహే... అమృతాత్ || కలశే మహేశ్వరమావాహయామి || ఇంద్ర
 వో... కేవలః || కలశే ఇంద్రమావాహయామి || ఆసత్తేన... విపశ్యన్ ||
 అగ్నిందూతం... సుక్రతుం || కద్రుద్రాయ... హృదే || అధిదేవతా ప్రత్య
 ధిదేవతా సహిత సూర్యగ్రహ మావాహయామి || ఏనం అధిదేవతా
 ప్రత్యధిదేవతా సహిత తత్తద్గ్రహం స్త తత్తన్మంత్రైరావాహయేత్ ||
 దుర్గాగణపతిక్షేత్రపాలాకాభయంకర త్వీయంబక ఇంద్రాద్యష్టదిక్పా
 లకాం స్త తత్తన్మంత్రైరావాహయేత్ || తతః కలశే తవ వాయురితి వాయు
 మావాహయేత్ || శ్లో || కార్తవీర్య మహావీర్య సర్వోపద్రవనాశక |

సర్వత్ర సర్వదారక్ష్యం నుష్టాన్నాశయనాశయః॥ ఇతి కార్తవీర్యమావా
హయామి॥ ఋష్యశృంగాయముసదేగే విభాండక సుతాయవై । నమ
శ్శాంతాధిపతేగే సద్యస్సువృష్టి సేతవే ॥ ఋష్యశృంగ సమస్తుభ్య
మనావృష్టినివారిక। జంభూనాం ప్రాణరక్షార్థం సువృష్టిం సర్వదాకరు॥
ఇతి శ్లోకద్వయోన మృణ్మయకృత ఋష్యశృంగ ప్రతిమామావాహనం॥
పూజించకృత్వా॥ తతః । సికామేనికామేనః...కల్పతాం పర్జన్యాయ
ప్రగాయత...పర్జన్యః పునఃమీణాం॥ పర్జన్యోవసోర్ధారా...పూరయతి॥
పర్జన్యమావాహయామి॥ ఆవాహితేభ్య స్సర్వేభ్యో దేవేభ్యః షోడ
శోపచారాన్ కుర్యాత్ ॥ అనయాధ్యానావాహనాది...సర్వాత్మకః॥
ఆవాహితేభ్య స్సర్వేదేవతాస్సు॥వరదాభవంతు॥ అస్మిన్ దేశేనువృష్టి
త్సన్య సంజీవనసేతుభూత తత్తన్మండలవ్యాప్త సద్యస్సువృష్ట్యా సర్వే
తటాకాః పరిపూర్ణాభవంతు॥ ఏవంతి॥ ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాం
శుభతిథౌ పర్జన్యదేవతా ముద్దిశ్య పర్జన్యదేవతాప్రీత్యర్థం మారుతమసీ
త్యనువాకశ్చయం అన్యోన్య సహగౌన సహస్రసంఖ్యాక మారుతమసి
తత్ప్రకాశిక మంత్రజపం యజమానయుక్తాః కరిష్యామః॥ తతః॥ ఆచా
ర్యపురోగాః సర్వే బ్రాహ్మణాః నాభిదగ్న జలంప్రవిశ్య దర్భరజ్జుంగృహీ
త్వా వరుణప్రార్థనం కుర్యాత్ ॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ చంద్రప్రభం వంకజసన్ని
విష్టం పాశాంకుశాభీతి వరప్రదానం । ముక్తాకలాపాంచిత సర్వగాత్రం
ధ్యానేత్ప్రసన్నం వరుణం సువృష్ట్యై ॥ త్వంవై జలవతిర్భూత్వా సర్వస
స్యాభివృద్ధయే । నిమంతిత్తో మసేశానః పూర్వత్రైలోక్యరక్షణ॥
పుష్కలావ రక్షైశ్చైషై స్నాపయంతి వసుంధరాం॥ దివ్యగర్జితసన్నద్ధం
తోయాత్మానం నమామ్యహమ్॥ యస్య కేశేషు జీమూతాః సద్యసర్వాం
గసంధిషు । సర్వే సముద్రాశ్చ త్వారస్త స్మైతో యాత్మనేనమః ॥
ఇతి ప్రార్థయిత్వా॥ ధవళం మకరాయాథం పాశపాణిం ప్రచేతసం । శక్త్యా
యుధం ప్రశాంతంచ చింతయేద్యాదహంపతిం॥ ఇతి ప్రార్థయిత్వా॥ ఆపో
వా ఇదగ్గం సర్వం... సువరావటం॥ సర్వే సూర్యాభిముఖాః॥ యాదివ్యా
వృష్టిస్తయాత్వా శ్రీణామి॥ హస్తం ప్రత్యక్షమారుతమసీ త్యనువాక

ద్వయం! అన్యోన్యసహాయేన యథాశక్తిసంఖ్యాక బ్రాహ్మణంజపిత్యాః
 మారుతమసిమరుతామోభోషాం ధారాంభింధి తోపసహ్యమి । దేవా
 పసవ్యా అగ్నేసోమనూర్యా...తథదంక్షేత్రమావిశంతు॥ తథగంక్షేత్ర
 మనువివిశంతు॥ తతసర్వేజలేనిమగ్నాః! ఉన్నంభశోతి మంత్రేణ సహ
 స్రీవారంజపిత్యా ॥ జపంతే యాదివ్యావృష్టి స్తయూత్వాస్త్రీణామి॥
 మారుతమసి మరుతామోజగతి కృష్ణంవాసః...రూపేణైవై నగుంసమ
 ర్థయతి వరుషస్యావరుధై ॥ దేవావసవ్యా దేవాశర్మణ్యా దేవాసప్రీతయ
 ఇత్యాబధ్నాతి ॥ లోకాః ప్రీతా అభీష్టాభవంతి ॥ ఇతిబ్రాహ్మణానువా
 కావాః ఉమావతేశ్చ జపంకుర్యాత్ ॥ యాదివ్యా వృష్టిస్తయూత్వా
 శ్రీణామి॥ ఇతిహస్తప్రత్యాశ్య ॥ ఉన్నంభయ పృథివీం భింధీనం దివ్యం
 నభః! ఉద్దోదివ్యస్యనోదేహీశానో విశ్వజాడృతిం । ఇతి సర్వేబ్రాహ్మ
 ãాః జలేనిమగ్నాః । యథాశక్త్యా జపంకుర్యాత్ । తతో జలా దుత్తీ
 ర్యాచమ్య॥ జలేతిష్టంతః కూప్యాభ్యస్యః...సముద్రాభ్యస్యః ॥ సర్వా
 భ్యస్యః...సమీచీనామాసి । హరణ్యవర్ణ అపాంగ్రహాన్...వారుణో
 వైకీతస్సమ ఉపనద్ధోమిత్రోనయోహిదేవావై యజ్ఞమాగ్నీధేవ్య
 భజంతావభ్యధ యజూగ్ంఽజుహోతి కూప్యాభ్యస్యః అద్భ్యస్యః
 వహంతీభ్యస్యః పృథివైస్యస్యః అంతరిక్షాయస్యః దివేస్యః సంప్లో
 వ్యతేస్యః బ్రహ్మగ్ంప్రవర్ణేణ ప్రచరిష్యామః పవమానస్సువర్జనః
 ప్రజాపతిస్సవితోత్తరాస్యాం వేద్యామన్యాసీహవీగుంషి సాదయతి సర్వే
 షు వారుణోవాశ్వః ప్రజాపతిర్దేవా నియంవా వసరఘాకశ్చిగ్ధవాస్మా
 అస్మాన్ లోకాన్ ప్రేత్య విద్యుస్మహాసో ధూపయో యోసౌతపన్ను
 దేత్యావమాసాం యోసామాపోవై చతుష్టయో జానుదఘ్ని మగ్నిం
 ప్రణీయేమానుకం విశీర్షీంపర్జన్యాయ పునరద్భ్యస్సంవత్సరస్తస్యవై
 మేఘస్తస్యవై శ్వాసువర్ణంఘర్మమవ్యోభభారాంభస్యపార ఆదిత్యో
 వాపవఆదిత్యోవై తేజఆపోవాఇదగ్ంసర్వం భద్రం కర్ణేభిరిత్యాది దశ
 శాంతిర్జపిత్యానమోబ్రహ్మణే...బృహతేకగోమి! ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాం
 తిః! ఏవంత్రీ! వృష్టిరసివృష్సమేపాప్తానమమృతాత్సత్యముపాగాం! హరిః
 ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు॥ తతస్సుబ్రాహ్మణ్యమాహ్వానంచ కృత్వా॥ ఏవం

గుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ అస్మిన్ దేశేనువృష్టిత్వస్య సంజీవన
 హేతుభూత... సిద్ధ్యర్థం పార్వతీసహిత రామలింగేశ్వరముద్దిశ్య తప్తీ
 త్యర్థం ఏకవింశత్యుత్తర శతబ్రాహ్మణాః శృతాధ్యయన సంప
 న్నాః సదాచారవంతశ్చ త్రిషు వేదేషు సూక్తాని షర్వన్యాని పారాణి వా
 యవ్యాన్తైర్బ్రాహ్మణైః తత్తల్లింగమంత్రాణి బ్రాహ్మణానిచ సప్తరాత్ర
 మేకరాత్ర మేకాదశరాత్ర మేకవింశతిరాత్ర మష్టాచత్వారింశద్రా
 త్రంవా యావత్సమాపనం బ్రహ్మచర్యం ఔరాలవణవర్జనం అథశ్శయ
 నమితి నియమేన జపేయః ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ
 సర్వాన్ దేవతానుద్దిశ్య తప్తీత్యర్థం సంభవితా నియమేన కల్పాక్ష
 ప్రికారేణ సంభవద్భిర్ద్రవ్యైః సంభవద్భిరుపఞ్చరైశ్చ సమిధాద్యచరు
 భిర్ముఖాహుతిగుం హుత్వా ఉపస్తీర్య ద్వీరవదాయ అభిఘోర్య గణా
 నాంత్యా... సీదసాదనగ్గుస్వాహా || గణపతయ ఇదం | అవదానధర్మేణ
 ప్రత్యాహుతింజహుయాత్ | సమిదాద్యచరువీహిభిః చతుర్విధహూ
 మేన భగవాన్ సర్వాత్మకః సర్వం శ్రీయజ్ఞేశ్వర హుతాశనస్సుప్రీణా
 త్ | యజ్ఞేశ్వరా ర్పణమస్తు || అస్మిన్ దేశే అస్మిన్ గ్రామే... సద్యస్సు
 వృష్ట్యా సర్వేనద్యా సర్వేతటాకాః పరిపూర్ణాభవంతు | ఇతి సర్వత్ర
 గ్రాహ్యం ||

వారుణజపవిధి స్సమాప్తః.

మహాలింగార్చన ప్రయోగః.

మహాలింగార్చనవిధిర్నిఖ్యతే | ఆచార భూశుద్ధ్యాది కృత్వా తతః
 మహాగణపతికూజాం కుర్యాత్ ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య శ్రీపరమే
 శ్వరప్రీత్యర్థం భవానీ పార్థివేశ్వర ముద్దిశ్య భవానీ మహాలింగార్చనా
 ఖ్యం కర్మకరిష్యే మయా సంకల్పిత మహాలింగార్చనంగత్వేన పార్థివ

లింగనిర్మాణాఖ్యం కర్మకరిష్యే భూమిర్భూమ్నా ఇత్యనువాకేన భూ
 మింప్రార్థయేత్ భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణా... ఆజ్యంజమాణావియం
 తు॥ మావోరిషదితిఖనిత్వా + మావోరిషత్తనితా... యామసి-స్వోనా
 పృథివీతిమంత్రేణశుద్ధమృత్తికాం గృహీత్వాస్వోనాపృథివీ + సప్రధాః
 మృత్తికేహనమేచాపమితిగృహీత్వాశుద్ధమృత్తికామభిమంత్ర్య-మృ
 త్తికేహనమేచాపం-పరమాంగతిం-యేపథాంపథి స్వగృహమానయేత్
 యేపథాంపథిరక్షయః... తస్మై నమోరుద్రేభ్య ఇతిమృత్తికాంభూమా
 సంస్థాప్య-నమోరుద్రేభ్యోయే పృథివ్యాం-దే మామన్నమిషవః - దధా
 మి-నమోరుద్రేభ్యో యేంతరిక్షే యేషాంవాతః దధామి నమో రు
 ద్రేభ్యోయేదివి యేషాం వర్షమిషవః-దధామి-మానస్తాక ఇతి మృత్తి
 కాంజలేమిశ్రయేత్ మానస్తాకేతనయే... విధేమతే జలం సంహోత్య
 రుద్రసూక్తం జపన్ లింగానిపరికల్ప్య శుచౌదేశే ప్రాజ్ఞాభో దన్తు
 భోవా సప్తవింశతి లింగాని క్రమేణస్థాపయేత్ ॥ తథాచైతాని అష్టో
 త్తరశతలింగానిభవంతి॥ తతః లింగాత్మనా నిర్మిత చతురశ్చ యీశా
 న్యాద్యష్టదిక్షు యేక్తైకస్యాం దిశిఃత్రీణిఃత్రీణి లింగాని బాహ్యేస్థాపయే
 త్ ॥ తాదృశత్రికాష్టకం ప్రత్యేకం బ్రహ్మవిష్ణు శివనామకం భవతి,
 ఏతానిచతుర్వింశతి లింగాని భవంతి తతోబాహ్యత ఏవత్రికద్వయాం
 తరాశే ప్రాగాద్యష్ట దిక్షు ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలరూపాణి అష్టేలింగాని
 (దిక్షు అష్టే)స్థాపయేత్ ॥ యేవంబాహ్యవరణాని॥ అథాభ్యంతరావర
 ణాని విన్యసేత్ ॥ బహిస్థిత ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక లింగసమ్ముఖాని ॥
 విష్ణేశ్వర వీరభద్ర నందికేశ్వర భైరవ సుబ్రహ్మణ్య దుర్గా మహా
 కాళీ శివాత్మకనామకాని అష్టేలింగాని స్థాపయేత్ ॥ తతః త్రిశూల
 లింగసమ్ముఖాని భవాద్యష్టమూర్తిలింగాని స్థాపయేత్ ॥ తతః ఈశాన
 కోణమారభ్య ఈశాన ప్రాగగ్ని నిరుఋతి వాయవ్యదిక్షు సద్యోజాత
 వామ దేవ అఘోరతత్పురుషేశానాత్మక పంచబ్రహ్మస్వరూపాణి పంచ
 మంచ ఘంచవింశతిలింగాని స్థాపయేత్ ॥ తస్మద్ధ్యే మహాలింగ సంస్థాప
 నాయ పీఠంపరికల్ప్య తాదృశస్థలంత్యక్త్యా మహాలింగస్య ఉత్తరస్యాం
 దిశి ఏకాదశధుద్భాత్మకాని ఏకాదశలింగాని స్థాపయేత్ ॥ తతః మహా

లింగస్య దక్షిణస్యాం దిశి షడక్షరాత్మకాని షల్లింగాని స్థాపయేత్ ||
 తతః షడక్షరలింగ మహాలింగయోర్మధ్యే దక్షిణామూర్తినామక మేక
 లింగం స్థాపయేత్ || తతః మహాలింగైకాదశ లింగయోర్మధ్యే చండి
 శ్వరాభిధాన మేకలింగం స్థాపయేత్ || అథ మహాలింగస్థాపనాప్రకారః
 లింగాత్మనాస్థిత పశ్చిమప్రకార మధ్యభాగమారభ్య పౌర్వోద్వార సమీ
 పస్థిత పంచబ్రహ్మలింగపర్యంతం అతిఋజ్వాకారేణ ఏకైకస్యాంపంక్తౌ
 వింశతిలింగాని ఏవంక్రమేణ పంచలింగపంక్తయః కార్యాః || తాపికించి
 దన్యోన్య సంశ్లిష్టాః కార్యాః తాశ్చ పశ్చిమాదిక్రమేణ ఖండచతుష్ట
 యాత్మనా ఏకైకస్మిన్ ఖండే పంచవింశతిలింగాని ఏవంక్రమేణ విభ
 క్తృతి విభావ్య పశ్చిమప్రకార సన్నికృష్ట ప్రథమఖండస్య దక్షిణో
 త్తరద్వైర్ధ్వయోః దక్షిణోత్తరయోః పార్శ్వయోః ఋజ్వాకారేణ
 ప్రథమపంక్తౌ ఏకైకస్యాందిశి పంచపంచలింగాని స్థాపయేత్ || ద్వితీయ
 పంక్తౌవపి పూర్వప్రకారేణ చత్వారిలింగాని పూర్వస్థాపిత లింగైః
 కించిదన్యోన్య సంశ్లిష్టాని యథాభవంతి తథాస్థాపయేత్ || ఏవమేవ
 తృతీయపంక్తౌవపి త్రిణిత్రిణిలింగాని స్థాపయేత్ || తతః చతుర్థపంక్తౌ
 వపి షష్ఠద్వైలింగాని స్థాపయేత్ || తతః పంచమపంక్తౌవపి ఏకమేకలింగం
 స్థాపయేత్ || తతః మధ్యఖండస్థిత పంచవింశతిలింగాని పరిత్యజ్య ఏవ
 ముత్తరతోపి తృతీయఖండస్థిత ప్రథమపంక్తిం దక్షిణోత్తర పార్శ్వ
 యోః ఏకైకేన లింగేనవర్ధయేత్ || తతః తదుపరి ద్వితీయపంక్తిం
 ద్వాభ్యాంద్వాభ్యాం లింగాభ్యాం వర్ధయేత్ || తదుపరి తృతీయపంక్తిం
 త్రిభిస్త్రీభిర్నిర్ధర్షయేత్ || తదుపరిచతుర్థపంక్తిం చతుర్భిశ్చతుర్భి
 ర్నిర్ధర్షయేత్ || తదుపరి పంచమపంక్తిం పంచభిఃపంచభిఃలింగైర్వర్ధ
 యేత్ || ఏవంచ పంచత్రింశదుత్తర శతలింగాత్మకం త్రిపురసుందరీనా
 మకం శ్రీచక్రాత్మకం పీఠమతిసుందరం నిష్పన్నంభవతి తదుపరి పంచ
 వింశతిసంఖ్యాని మహాలింగాని పరశివఖండనామాని భవంతి ఏవంమహా
 లింగస్థలింగానాం స్థాపనప్రకారః || తతః పశ్చిమభాగే బాహ్యవరణేభ్యో
 బహిః వృషభ యమ చిత్రగుప్త బహిః చండికేశ్వరాభి ధానానిపంచ
 లింగాని స్థాపయేత్ || అథావరణపూజామారభేత్ || ఇతిప్రస్థారప్రకారః ||

మూలేనాచమ్య మూలేన ప్రాణాచూమత్రయం కృత్వా దేశ
 కాతా సంకీర్త్య శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పరశివ
 స్య మహాలింగార్చనక్రమేణ యావచ్ఛక్తిధ్యానావాహనాది షోడశోప
 చారపూజాం కరిష్యే॥ తనంగకలశారాధనం నిలిష్యే॥ శ్లో॥ కలశస్య
 ముఖే... సచూత్రితాః॥ ఓమ్ భూస్సనస్సువః... ప్రసోదాయాత్॥ ఇతి
 గాయత్రీత్రివారిమభిమంత్యై॥ ప్రణవేనదశహారాభిమంత్యై॥ శంఖ
 చక్రయోని సురభిముద్రాః ప్రకర్ష్యై॥ అస్త్యేణశశిగ్గంధః॥ కూర్మ
 ముద్రయా కలశోదకం ప్రచ్ఛాద్యై॥ కలశోదకేన శంఖపూపూర్వై॥
 శంఖే గంధపుష్పాక్షతాః నిక్షిప్యై॥ తతః శంఖపూజాంకరిష్యే॥ శంఖ
 పీఠే బ్రహ్మణమావాహయామి॥ శంఖమధ్యే ఆదిత్యసూవాహయామి॥
 శంఖహృదయే చంద్రమావాహయామి॥ శంఖాగ్రే గంగాం సరస్వతీం
 ఆవాహయామి॥ శంఖేహస్తం ప్రస్తార్యై॥ శ్లో॥ శంఖంచంద్రార్కదైవ
 త్వం వరుణం చాధిదైవతం॥ పృథేప్రజాపతిం వింద్యా దక్షగంగా సర
 స్వతీ॥ పృథివ్యాం యానితీర్థాని వాసుదేవస్యచాక్షుయా॥ శంఖేతిష్ఠంతి
 సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్॥ త్వంపురాసాగరోత్పన్నో విష్ణు
 నా విధృతః కరీ॥ సర్వదేవహితార్థాయ పాంచజన్య నమోఽస్తుతే॥
 గర్భాదైత్యాది భూతానాం విదీర్యంతే సహస్రశః॥ తవనాదేనపాతా
 శే పాంచజన్య నమోఽస్తుతే॥ దర్శనేపి శంఖస్య స్పర్శనేనతు సర్వతః॥
 విలయం యాంతిపాపాని హిమవద్భాస్కరోదయే॥ స్తుత్వాశంఖకరే
 ధృత్వా మంత్రైరేభిస్తువైష్ణవైః॥ పృథివ్యాంయాని తీర్థాని వాసుదే
 వస్యచాక్షుయా॥ శంఖేతిష్ఠంతి సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్॥
 అనేనమంత్రేణ దేవోపకరణాని సంప్రోక్ష్య॥ పూజానవ్యాశి సంప్రో
 క్ష్య... దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥ పునశ్శంఖం పూరయిత్వా॥

తతః పీఠపూజాంకరిష్యే॥ ఓం మండూకాయనమః, ఓం కా
 లాగ్నిరుద్రాయనమః, మూలప్రకృత్యై నమః, ఆధారశక్త్యై నమః, కూ
 ర్మాయనమః, అనంతాయనమః, వరాహాయనమః, భూమ్యై నమః,
 సుధార్ణవాయనమః, రత్నద్వీపాయనమః, మహాకల్పకోద్యానాయన
 మః, స్వర్ణప్రాకారాయనమః, కల్పవృక్షేభ్యో నమః, మణిమంటపాయ

నమః, స్వర్ణ పేదికాయ... రత్న సింహాసనాయ... చతురశ్రం సింహాసనం
 పరికల్ప్య... తస్య అగ్నేనూదిగోణ చతుష్టయే అధర్వాయ... అజ్ఞానా
 య... అనై రాగ్యాయ... అనై శ్వర్యాయ... ప్రాగాదిదిత్తుచతుష్టయే
 ధర్వాయ... అజ్ఞానాయ... అనై రాగ్యాయ... ఐశ్వర్యాయ... మధ్యేమా
 య... విద్యాధ్యాయ... అనంతాయ... పద్మాయ... అనందకందాయ...
 సంవిన్నాయ... ప్రకృతిమయప్రత్యేగ్య... వికృతిమయకేసరేగ్య...
 పంచాశద్విష్ణుగ్య సర్వతత్త్వగోపనిర్ణయ... అం, అర్కమండలాయ
 ... అం, సోమమండలాయ... మం, నహ్నిమండలాయ... సం, సత్త్వా
 య... రం, రజనీ... తం, తపనీ... ఔం, అత్మినే... ఆం, అంతరాత్మ
 నే... సం, పరమాత్మినే... హీం, జ్ఞానాత్మినే... (స్వగ్రా) ప్రాగాది
 చతుర్దిత్తు మధ్యేచ ఓం జ్ఞానతత్త్వాత్మినే... నూనూతత్త్వాత్మినే...
 విద్యాతత్త్వాత్మినే... పరతత్త్వాత్మినే... తతోఽప్రదక్షేష మధ్యేచ వా
 మామై... శ్రీస్థామై... శ్రీస్థామై... రాద్ర్యై... కాశ్యై... కలవి
 కర్ణికామై... బలనికర్ణికామై... బలప్రమథిన్యై... సర్వభూతదమన్యై
 ... మనోన్మత్తీన్యై సమః ఇతి మధ్యాంతం ప్రాదక్షిణ్యే సమః సంపూజ్య,
 ఓం సమోధగవతే సకలగుణాత్మకశక్తుక్తాయ అనంతాయ యోగ
 పద్మ పీఠాత్మకేనమః॥ ఇతి పీఠపూజాంకృత్యా॥ అథ సావర్ణ రజత తామ్ర
 దాహుకాద్యవ్యతమే చతురశ్రే సుసోభితే విస్తీర్ణపీఠే లింగానిసాప
 యేత్ ॥ పునః మూర్తీనాంచన్య మూలేన ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా
 దేశకాతాసంగీర్త్య శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం శ్రీసాంబసదాశివముద్దిత్య
 శ్రీసాంబసదాశివ ప్రీత్యర్థం శ్రీసాంబసదాశివ ప్రీతయే దశావరణా
 ర్చనపూర్వక మహాలింగార్చనం కరిష్యే॥ తదంగ ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం
 కరిష్యే॥ ఓం శ్రీప్రాణప్రతిష్ఠాపన మహామంత్రస్య । బ్రహ్మ
 విష్ణు మహేశ్వరాయుష్యః । ఋగ్యజుస్సామధర్వణాని ఛంధాంసి
 ప్రాణశక్తిః పరాదేవతా । ఆం, బీజం, హ్రీం, శక్తిః, క్రోం, కీల
 కం, శ్రీసాంబసదాశివ ప్రాణప్రతిష్ఠాపన సిద్ధ్యర్థేషు వినియోగః ॥

అం, కం, ఖం, గం. ఘం, జం, పృథివ్యాపస్తేజోవాయురాకాశాత్మనే, ఆం, అంగుష్ఠాభ్యాంనమః॥ ఇం, చం, ఛం, జం, ఝం, ఞం, శబ్దస్వర్గరూపరసగంధాత్మనే, తర్జనీభ్యాంనమః॥ ఉంటం తండంధం ణమ్॥ త్వక్చక్షుశ్రోత్రజహ్వఘ్రాణాత్మనే, ఉం, మధ్యమాభ్యాంనమః॥ ఏం, తం, థం, దం, ధం, నమ్, వాక్పాణిపాదపాయూపస్థానాత్మనే, అనామికాభ్యాంనమః॥ ఓమ్ పం, ఫం, బం, భం, మమ్, మనోబుద్ధిచిత్తాఽహంకారాత్మనే, ఔం. కనిష్ఠికాభ్యాంనమః॥ అం, హం, సం, తుం, శం, వచనాదాన విసర్గానందాత్మనే, కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః॥ అం, కం, ఖం, గం, ఘం, జం, పృథివ్యాపస్తేజోవాయువాకాశాత్మనే, హృదయాయనమః॥ ఇం, చం, ఛం, జం, ఝం, ఞం, శబ్దస్వర్గరూపరసగంధాత్మనే, శిరసేస్వాహా॥ ఉం, టం, తం, డం, ధం, ణమ్, త్వక్చక్షుశ్రోత్రజహ్వఘ్రాణాత్మనే, శిఖాయైవషట్॥ ఏం, తం, ధం, దం, ధం, నమ్. వాక్పాణిపాదపాయూపస్థానాత్మనే, కవచాయహుమ్॥ ఓం, పం, ఫం, బం, భం, మం, మనోబుద్ధిచిత్తాఽహంకారాత్మనే, నేత్రత్రయాయవౌషట్॥ అం, హం, సం, తుం, శం, వచనాదాన గమన విసర్గానందాత్మనే, అస్త్రాయఫట్॥ భూర్భువస్సువగోమితిదిగ్బంధః॥ శ్రీ సాంబనదాశివప్రాణా ఇహ ప్రాణాః॥ ఓమ్, ఆం, హ్రీం, క్రోం॥ యరలవశషసహలోమ్॥ సర్వేంద్రియాణి వాఙ్మనశ్చక్షుశ్రోత్ర జహ్వఘ్రాణ రేతో బుద్ధ్యాదీనిసుఖంచిరం తిష్ఠంతుస్వాహా॥ ధ్యానం శ్లో॥ రక్తాంభోధి స్థపోతోల్లసదరుణసరో జాధిరూఢా । కరాబ్జైః । పాశంకోదండ మిత్థూద్భవ మణిగుణ మవ్యంకుశంపంచబాణాన్ । బిభ్రాణాస్సుక్కపాలంత్రినయన సహితాపీనవత్క్షీరుహాఢ్యా । దేవీ బాలార్కవర్ణాభవతుసుఖకరీ ప్రాణశక్తిః పరానః॥ ల మిత్యాది పంచపూజా॥ లింగమధ్యే హస్తం నిధాయ । మనుః ఓం , హ్రీం , హ్రీం , కోం , యరలవ శషసహుం । హంసస్సహం మహాలింగస్థ లింగ ప్రాణా । ఇహప్రాణాః॥ ఓం , హ్రీం , హం , మహాలింగస్థలింగ జ్ఞవ ఇహస్థితః॥ ఓం , హ్రీం-హ్రీం । క్రోం । మహాలింగస్థలింగ సర్వేం

ద్రియాణి || ఓం , హ్రం , హం , మహాలింగస్థలింగత్వచ్ఛిక్షుశ్శ్రోత్ర
జహ్వఃప్రూణపాణా ఇహంగత్యా సుఖంచిరంతిష్ఠంతుస్వాహా || ఇతి, త్రి
వారమభిమంత్ర్య ||

అనునీతేపునః- ముపఃహ్వయతే, పాణప్రతిష్ఠాపన ముహూర్త
స్సుముహూర్తో అస్తు || ప్రాణప్రతిష్ఠాంగత్వేన కాలేనైవేద్యం నివేద
యామి | తతః | ఇంద్రాద్యష్టదిక్షుస్థిత దిక్పాలాత్మక ప్రథమావరణార్చ
నంకరిష్యే || త్రాతారమింద్రమవితారమింద్రం + త్వింద్రః | మూలం ||
ఇంద్రంపరశివ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || ధ్యానా
వాహనాది మూలేన పుష్పాంతైరుపచర్య | త్వన్నో అగ్నేవరుణ—
స్మతు || మూలం || అగ్నింపరశివమావాహయామి | అగ్నయేపరశివా
యనమః || ధ్యానాచర్యా-సుగన్నః పంథామభయం + యజమ-
మూలం || యమాయ పరశివాయనమః || అనుస్వంతమయజమానమి
చ్ఛ - మస్తు - మూలం || నిఋణుతయేపరశివాయనమః | తత్త్వా
యామి - యోషీః - మూలం || వరుణంపరశివ మావాహయామి || వరు
ణాయ పరశివాయనమః | ఆనోనియుద్భిః - దానః || మూలం || వాయుం
పరశివమావాహయామి || వాయువేపరశివాయనమః | వయగుంసోమ
ప్రతేతవ - సుభ గాసుపత్నీ - మూలం || కుభేరంపరశివ మావాహయామి -
తమీశానంజగతస్తస్థు + స్థయే | మూలం || ఈశానంపరశివ మావా
హయామి || ఈశానాయపరశివాయనమః | హే | ఇంద్రాద్యష్టదిక్పా
లకాః | భవంతోమయా పూజతాస్తుష్టాస్సంతు | పూజాంగ్యహతు |
అభీష్టసిద్ధింమేదేహి | శరణాగతవత్సల | భక్త్యానమర్పయేతుభ్యం |
ప్రథమావరణార్చనం || పరశివం సమర్ప్య | అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ |
శరణాగతవత్సల | భక్త్యానమర్పయేతుభ్యం ద్వితీయావరణార్చనే |
అథ అష్టదిక్షుస్థితత్రిమూర్తిలింగాత్మక ద్వితీయావరణార్చనం కరిష్యే |
యోరుద్రో అగ్నా - అస్తు - మూలం || రుద్రం పరశివమావాహ
యామి || ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే - సురే - ఓం | సమశ్చివాయ || విష్ణుం
పరశివ మావాహయామి | బ్రహ్మజ్ఞానం | వివహ - మూలం ||

బ్రహ్మణంపరశివ మావాహయామి॥ ఏవం - ప్రాగాద్యష్టదిక్షుస్థిత
 రుద్రవిష్ణు బ్రహ్మలింగానాం పూజాంకృత్వా॥ ప్రార్థనాత్ - హేరు
 ద్రవిష్ణు బ్రహ్మణఃభవంతో మయాపూజితాస్తుష్టాస్సంతు॥ పూజాం
 గృహంతు - అభీష్ట - భాభ్యంద్యితీయావరణార్చనం॥ అథతార్థ
 కేశ్వరలింగాత్మకతృతీయా వరణార్చనంకరిష్యే॥ శ్లో॥ అనుజ్ఞాం దేహి
 మేదేవ । తృతీయావరణార్చనే॥ ఓం నమోహింశ్యంభావనానామః
 మూలం॥ తారకేశ్వరంపరశివమావాహయామి । ఏవ మిశాన్యాది
 ప్రాదక్షిణ్యేన ఈశానదిక్పర్యంతం । చతుష్టాంశాసుస్థితాస్తో త్రరశత
 సంఖ్యాకతారకలింగేషు ప్రత్యేకంప్రత్యేకం పూజాంకృత్వా సేతార
 కేశ్వరాః । భవంతోమయా పూజితాస్తుష్టాస్సంతు । పూజాంగృ
 హంతు - అభీష్టసిద్ధింమేదేహి- తుభ్యం-తృతీయావరణార్చనం । తతః
 అష్టగణపత్యాత్మక చతుర్ధావరణార్చనం కరిష్యే । అనుజ్ఞాం దేహిమే
 దేవ । చతుర్ధావరణార్చనే॥ నిషిసీదగణపతే గణేషు త్వామాహుర్వీ
 ప్రథమంకవీనాం నాఋతేత్యుక్తియతేవృంచనారే మహావర్కా
 మఘవంచిత్రమర్చ- గణానాంత్యా - దనం- మూలం॥ గణపతిం పర
 శివమావాహయామి॥ భద్రంకర్ణేభిః...దాయుః॥మూలం॥ వీరభద్రం
 పరశివమావాహయామి॥ తత్పురుషాయ విద్మహేవక్రతుండాయ-
 యాత్ - మూలం॥ సందికేశ్వరంపరశివ మావాహయామి॥ తేత్రస్య
 పతినావయం - దృశే - మూలం॥ భైరవంపరశివ మావాహయామి॥
 నమోఅస్తు + సర్వేభ్యో నమః - మూలం॥సుబ్రహ్మణ్యం పరశివమా
 వాహయామి॥జాతవేదసే...తరసేనమః॥- మూలం॥దుర్గాంపరశివమా
 వాహయామి- ఆయంగౌః పృశ్నిరక్రమిత్ - త్సువః॥ మూలం॥
 మహాకాళీంపరశివ మావాహయామి॥ తత్పురుషాయ విద్మహేమహా
 సేనాయధీమహి...ప్రచోదయాత్॥ - మూలం॥ శివాత్మజం పరశివ
 మావాహయామి॥ హేవిఘ్నేశ్వరాత్మస్య గణపతయః భవంతో మయా
 పూజితాస్తుష్టాస్సంతు । పూజాంగృహంతు, అభీష్టసిద్ధిం - తుభ్యం-
 చతుర్ధా వరణార్చనం । అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ - పంచమావరణ

ర్చనే - అధి భవాద్యష్టమూర్త్యైత్యక పంచమావరణార్చనం కరిష్యే॥
 అస్మిన్మహాత్మ్యే... అధి - తే - నృసి॥మూలం భవంజలమూర్తిం పర
 శివమావాహాయామి । నీలగ్రీవాశ్శీతి కంఠాః - రాః - తే - నృసి ।
 మూలం - పంచశ్రీతిమూర్తిం పరశివమావాహాయామి, నీల గ్రీవాశ్శీతి
 కంఠాః - పంచశ్రీతాః - తే - నృసి - మూలం । రుద్రమగ్నిమూర్తిం
 పరశివమావాహాయామి । రుద్రేన్మౌళేషు - నృసి - మూలం॥ పశుప
 తిం యజమానమూర్తిం పరశివమావాహాయామి॥ యేభూతానా.. నృసి॥
 మూలం - ఉగ్రం వాయుమూర్తిం పరశివమావాహాయామి - యే
 అన్నేషు - నృసి - మూలం॥ మహాదేవంసోమమూర్తిం పరశివమావా
 హాయామి॥ గోపథాం పథిరక్షయః... నృసి - మూలం - భీమమాతాశ
 మూర్తిం పరశివమావాహాయామి - యేతీర్థాని - తన్నృసి - మూలం॥
 ఈశానమర్కమూర్తిం పరశివమావాహాయామి॥ విశ్వం భూతం... భువ
 నం - అస్తు॥ భవాద్యష్ట మహేశ్వరే భ్యోన్నమః - తే భవాద్యష్ట
 మహేశ్వరాః - భవంతో మయా పూజితాస్తుప్తాస్సంతు - పూజితా
 గృహంతు॥ అభీష్టసిద్ధిం - ఇతి పంచమావరణార్చనం - అనుజ్ఞాం దేహి
 మేదేవ - షష్టావరణ పూజనే - అధనౌకాదశ రుద్రాత్త్యక షష్టావర
 ణార్చనం కరిష్యే - ఓం - నమస్తామాయచ - రుద్రాయచ । మూ
 లం - భవం పరశివ మావాహాయామి - నమస్తామాయ చాఽరుణా
 యచ - మూలం సర్వం పరశివ మావాహాయామి - నమశ్శృంగాయచ -
 పశుపతయేచ । మూలం - రుద్రం పరశివ మావాహాయామి । నమ
 ఉగ్రాయచ భీమాయచ - మూలం ॥ ఈశ్వరం పరశివ మావాహాయా
 మి॥ సమో అగ్రేవధాయచ దూరేవధాయచ - మూలం - భీమం
 పరశివ మావాహాయామి - సమోహంత్రేచ హనీయసేచ - మూలం -
 ఉగ్రం పరశివ మావాహాయామి - సమో వృక్షేభ్యో హరి కేకేభ్యః ।
 మూలం - పశుపతిం పరశివ మావాహాయామి - నమస్తారాయచ - మూ
 లం - శంకరం పరశివ మావాహాయామి - నమశ్శంభవేచ మయోభ
 వేచ - మూలం - శంభుం పరశివ మావాహాయామి - నమశ్శంకరా
 యచ - మయస్కరాయచ । మూలం - మహేశ్వరం పరశివ మావా

హయామి - నమశ్శివాయచ శివతరాయచ । మూలం - మహాదేవం
 పరశివ మావాహయామి । అస్మేరుద్రా + దేవాః - ఏకాదశ రుద్రే
 భ్యోనమః - హే ఏకాదశ రుద్రాః భవంతో మయా పూజితాస్తుష్టా
 స్సంతు - పూజాంగృహ్లాంతు - అభీష్టసిద్ధింమే దేహి ఇతి షష్టా నరణ
 పూజనం - అథ సద్యోజాతాది పంచబ్రహ్మత్వక సప్తమా వరణార్చ
 నం కరిష్యే - ఈశానస్సర్వ విద్యానాం...శివోం) సద్యోజాతం...
 యాత్ - మూలం॥ ఈశానాది పంచబ్రహ్మమూర్తిం పూర్వవక్త్రం
 పరశివ మావాహయామి - అఘోరేభ్యో...శివోం॥ సద్యోజాతం...
 నమః - మూలం॥ అఘోరాది పంచబ్రహ్మమూర్తిం దక్షిణవక్త్రం
 పరశివ మావాహయామి - సద్యోజాతం...శివోం॥ మూలం - సద్యోజా
 తాది - పంచబ్రహ్మమూర్తిం పశ్చిమవక్త్రం - పరశివ మావాహ
 యామి, వామ దేవాయ...భవోన్భవాయ నమః - మూలం॥ వామ
 దేవాది పంచబ్రహ్మమూర్తిం - ఉత్తరవక్త్రం పరశివ మావాహ
 యామి, తత్పురుషాయ...రుద్రరూపేభ్యః - మూలం - తత్పురు
 షాది పంచ బ్రహ్మమూర్తిం ఊర్ధ్వవక్త్రం - పరశివ మావాహ
 యామి, - హే పంచబ్రహ్మమూర్తయః - భవంతో మయా పూజితా
 స్తుష్టా స్సంతు, పూజాంగృహ్లాంతు - అభీష్టసిద్ధింమేదేహి, ఇతి సప్త
 మావరణార్చనం - అనుజ్ఞాత దేహిమేదేవ - అష్టమా వరణార్చనే -
 అథ షట్తరక లింగాత్మక అష్టమా వరణార్చనం కరిష్యే-నమ స్త్రీర్భా
 యచ - కూల్యాయచ - మూలం - ఓంకారం పరశివ మావాహ
 యామి, నమఃఽపాద్యాయచా వార్భాయచ - మూలం - నకారం
 పరశివ మావాహయామి - నమః ప్రతరణాయ చోత్తరణాయచ ।
 మూలం - మకారం పరశివ మావాహయామి - నమ ఆతార్భాయ
 చాలాద్యాయచ । మూలం - శికారం - పరశివమావాహయామి -
 నమ శమ్పాయచ - ఘ్నాయచ - మూలం - వకారం పరశివమావా
 హయామి - నమ శ్చికత్యాయచ ప్రవాహ్యాయచ - మూలం॥ యకా
 రం పరశివ మావాహయామి - హేతార కేశ్వరాః భవంతో మయా
 పూజితాస్తుష్టాస్సంతు - పూజాంగృహ్లాంతు, అభీష్ట సిద్ధింమేదేహి,

అష్టమా వరణార్చనం - అనుజ్ఞాం దేహి మేదేవ నవమావరణార్చనే -
 అథ దక్షిణామూర్తిలింగాత్మక నవమా వరణార్చనం కరిష్యే || సదా
 సస్పృతిమద్భుతం - శివం - మూలం - దక్షిణామూర్తి - పరశివమా
 వాహయామి - హేదక్షిణామూర్తే - భవాన్. మయాపూజితా
 స్తుప్తా భవ - పూజాం గృహీణ - అభీష్టసిద్ధిం మేదేహి । నవమావర
 ణార్చనం - అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ - దశమా వరణార్చనే - అథ
 పంచత్రింశదుత్తరశతసంఖ్యాక త్రిపురసుందరీ లింగాత్మక దశమా వర
 ణార్చనం కరిష్యే - దేవీం వాచమ ... తైతు - మూలం - మహా
 త్రిపురసుందరీ - శ్రీలలితాంబాశక్తిం పరశివమావాహయామి । ఏవం
 పంచ త్రింశదుత్తరశతలింగేషు ప్రత్యేకంప్రత్యేకంపుష్పాంతైరపచర్య
 హేత్రిపురసుందరిలలితాంబాశక్తేభవతి మయాపూజితాస్తుష్టాభవ ||
 పూజాంగృహీణ - అభీష్టసిద్ధింమేదేహి దశమావరణార్చనం - అను
 జ్ఞాం దేహిమేదేవ సమస్తావరణార్చనే - అథ సమస్తావరణార్చనం కరి
 ష్యే - సహస్రాణి సహస్రసాయే - తన్నసి - ఓం - నమశ్శి
 వాయ - మహాలింగం పరశివ మావాహయామి - అభీష్ట సిద్ధిం
 మేదేహి సమస్తావరణార్చనం - అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ - భవతః
 పరిపూజనే || ఇతి ఆవరణపూజా సమాప్తా - పునఃప్రాణానాయమ్య
 దేశకాలా సంకీర్త్య - మమ - ఉమామహేశ్వర పీత్యర్థం - సంభవ
 ద్భి నమక విధానేన సహస్రీనామార్చన పురస్కరం - యావచ్ఛక్తి
 ధ్యానా వాహనాది షోడశోపచారపూజాం కరిష్యే - ధ్యానం - పంచ
 వింశతి ముఖాంభోజం । పంచాశత్కరమండితం - పృపుల్ల కమలోల్లాస
 చరణాంబురుహోద్భవం - విచిత్రరత్నమకుట కటాక్షాద్వైరలంకృతం
 వ్యాఘ్ర చర్మాంబరధరం - దేవ్యాచ పరయాయుతం । శుద్ధ స్ఫటిక
 సంశంకా - చతుర్బాహుం - త్రిలోచనం - సర్వావరణ సుయుక్తం
 సర్వశక్తి విరాజితం - సర్వజ్ఞం సర్వతోదీప్తం - ధ్యాయే పరశివం
 హృది - ధ్యాయామి - నమకన్యాసానంతరం - నమస్తేరుద్ర । బా
 హుభ్యాముతలే నమః - మూలం || సాంగాయ - సాయుధాయ - సవా
 హనాయ - సశక్తిపత్నిపుత్ర పరివారసమేతాయ శ్రీ పరశివాయనమః ||

ధ్యానామి - యాత ఇమ - మృదయ॥ మూలం - సాం॥ ఆవాహ
 యామి - యాతేరుద్రశివాతనూ - అభిచాకశీః - మూలం - సాం॥
 సింహాననం-యామిషం...పుష్యంజగతు-మూలం-సాం॥ పుష్య-శివే
 నవచసాత్వా - అసత్ - మూలం - సా॥ అర్ఘ్యం - అధ్యక్షా
 వక్తా । ధాన్యః - మూలం - సాం॥ ఆచమనం - అసౌయస్తామః -
 మహే - మూలం - సాం॥ మధుపర్కం - అసౌయోవసర్పతి - మృ
 దయాతిసః - మూలం - సాం॥ పంచామృతస్నానం - సమో అస్తు
 నీలగ్రీవాయ - కరన్నమః - మూలం - సాం॥ శుక్లోదకస్నానం -
 ప్రముంచ ధన్వనః - నవ - మూలం - స్నానానంతరం శుద్ధాచమ
 నం - అవతత్యధనుః - భవ - మూలం సాం॥ నస్త్రం - విజ్యంధనుః-
 నిషంగధిః - మూలం - సాం॥ ఉపవీతం - యాతేపీఠిః - పరిభుజ
 మూలం - సాం॥ చందనం - నమస్తే అస్త్రాయుధాయధన్వనే -
 మూలం - సాం॥ తిలాక్షతాన్ - పరితేధన్వః - తం - మూలం -
 సాం॥ నానావిధ పరిమళ పుష్పాః - పంచబిల్వైరప్త పుష్పైః - సుగం
 ధైః కోమలైశ్శుభైః - అన్యైస్సుగంధి భిఃపుష్పైః శివపూజాం కరో
 మ్యహం-ఓం-నమస్తే అస్తుభగవన్-మహాదేవాయనమః । మూలం-
 సాం॥ బిల్వదళం తతః పూజాంకుర్యాత్-ద్రాపేలంధనః...నామమతు-
 మూలం-సాం॥ ధూపం-యాతేరుద్రశివాతనూః-జీవసే-మూలం-సాం॥
 దీపం ఇమాగుంరుద్రాయ-తురం-మూలం॥ సాం - ధూపదీపానంతరం
 ఆచమనం - మృదానోరుద్రః - ప్రణీతౌ - మూలం॥ సాం- నైవేద్యం
 మానోమహంత - రుద్రీరిమః - మూలం॥ సాం - మధ్యే మధ్యేపా
 నీయం మానస్తాకేతనయే - విధేమతే - మూలం॥ సాం అమృతాపి
 ధానమసి - ఉత్తరాపోశనం - ఆరాత్యేగోఘ్నా - బర్హాః మూలం॥
 సాంహస్తా ప్రత్యోశయామి - శుద్ధాచమనం - స్తుహిశుతం - సేనాః-
 మూలం॥ సాం - తాంబూలం-పరిణోరుద్రస్య - మృడయ - మూలం॥
 సాం- నీరాజనం - మీఠుష్టమశివతమ - దాగహి - మూలం॥ సాం
 నీరాజనానంతరం శుద్ధాచమనం - వికిరిదవిలోహిత - నివపంతుతాః
 మూలం॥ సాం- పుష్పాంజలిం - సహస్రాక్షి సహస్రధాబాహువోః

కృధి- మూలం॥ సాం - మంత్రీపుష్పం - సహస్రాశి సహస్రసోదే...
 తంవోజంభేదధామి । మూలం॥ సాం - ప్రదక్షిణనమస్కారం- మూలం॥
 సాం॥ తత్పురుషాయ విద్మహేమహాదేవాయ ధీమహి... యాత్ -
 మూలం॥ సాం - ప్రసన్నార్ఘ్యం సమర్పయామి - అనయాభ్యానావా
 హనాది షోడశోపచారపూజయూచ భగవాన్ సర్వాత్మకః సాంగస్థా
 యుధ - స్వపరివారసమేతః శ్రీ పరశివఃసుప్రీతో వరదోభవతు॥ సర్వం
 శ్రీపరశివదక్షిణపాదుకార్పణమస్తు । తతః పూజాసాంగతాస్థిర్ధర్మం ।
 అంతశ్చండికేశ్వర పూజాం కరిష్యే - కదుగ్దియ ప్రచేతసే ...
 హృదే - మూలం - చండికేశ్వరం పరశివ మావాహయామి - షోడ
 శోపచారపూజాం కృత్వా । హే చండికేశ్వర - మయాపూజిత స్తుప్తో
 భవ - పూజాంగృహాణ॥ శ్లో॥ నీలకంఠ పదాంభోజ పరిస్ఫురితమా
 నస - శంఖోః పూజాఫలం దేహి చండిశ్వర నమోస్తుతే । ఏవంసప్రా
 ర్థ్య - అథ పూజా సాంగతాస్థిర్ధర్మం - చిత్రపూజాం కరిష్యే - ఉపా
 దా - జయ మూలం - చిత్రం పరశివమావాహయామి - షోడశో-
 కృత్వా । హేచిత్రమయా పూజిత స్తుప్తో భవ - పూజాంగృహాణ
 అథ పూజాసాంగతా స్థిర్ధర్మం - చిత్రగుప్తపూజాం కరిష్యే । సచిత్ర
 చిత్రం - దువస్వా - మూలం - చిత్రగుప్తం పరశివ మావాహయామి
 షోడశో - కృత్వా - హేచిత్రగుప్తమయా పూజిత స్తుప్తో భవ - పూజాం
 గృహాణ - అథ పూజాసాంగతా స్థిర్ధర్మం । ధర్మరాజ పూజాం
 కరిష్యే - యమాయ సోమగుం సునుత - కృతః - మూలం॥ యమః
 పరశివమావాహయామి - సంపూజ్య - హే - యమధర్మరాజమయా
 పూజిత స్తుప్తో భవ - పూజాం గృహాణ - అథ పూజాసాంగతా స్థిర్ధర్మం
 వృషభధ్వజ పూజాం కరిష్యే - వృషభం మానమానానాం - సవ
 త్నానాం విమానహిం । హంతారం శత్రూణాం కృధివిరాజం గోపతి
 గవాం॥ మూలం - వృషభధ్వజం పరశివ మావాహయామి - పూజ
 యామి - షో - చర్య - కృత్వా - హేవృషభధ్వజ - యా పూజిత
 స్తుప్తో భవ - పూజాం గృహాణ - పూజాసాంగతా స్థిర్ధర్మం - బహిః
 చండికేశ్వర పూజాం కరిష్యే - ఏవతే రుద్రభాగః - వాసాః - మూ.

లం - బహిః చండికేశ్వరం పరశివ మావాహయామి - షో - చర్య -
 హే బహిశ్చండికేశ్వర మయాపూజితస్తుష్టోభవ - పూజాం గృహణ -
 అథ మహాలింగో త్వం నాంగ త్వేన సాంగసావరణ - సాయుధ -
 పత్నీపుత్ర పరివారసమేత శ్రీ పరశివ పునః పూజాం కరిష్యే -
 తేన షోడశోపచారైః సంపూజ్య - భవాయ - దేవాయ - ఇత్యాది
 భిః పుష్పాష్టకందత్వా శైరేవ నామభిః - భవందేవం తర్పయామితి
 తర్పయిత్వా - అథ లింగ స్తవం వశేత్ - శ్లో || సర్వజ్ఞ సర్వవిజ్ఞాన ప్రదా
 నై కమహాత్మనే - నమస్తే దేవదేవేశ - సర్వభూత హితేరత | అనం
 తక్తి ర్నిసంపన్న - అనేకాసన సంస్థిత | అనేకకాంతి సంయోగ పరమే
 శనమోస్తుతే - పరాపర పరాతీత - ఉత్పత్తి స్థితికారక - సర్వార్థ
 సాధనోపాయ విశ్వేశ్వర నమోస్తుతే || కృత్యా లింగప్రతిష్ఠాంతం స్తవ
 మేవ ముదీరయేత్ || లింగ స్తవ మిదంపుణ్యం - యశ్చోతి సదా
 నరః | నోత్పద్యతేచ సంసారే - స్థానంప్రాప్నోతి శాశ్వతం - తస్మా
 త్సర్వప్రయత్నేన శృణుయాల్లింగసం స్తవం - పాపకంచుకనిర్ముక్తః
 ప్రాప్నోతి పరమంపదం - తతః - మూలం || యథాశక్తి జపిత్వా
 తతః , మహిమ్నాది స్తవం కుర్యాత్ || ఆత్మాత్వం - ఇత్యాదిభిః
 స్తుత్వా - మంత్రహీనం క్రియాహీనం - భక్తిహీనం మహేశ్వర -
 పూజతోసిమయాదేవ తత్త మస్య మయాకృతం - యద్యవ్యసంహతైః
 పుష్పైః - రవాపైర్భాగ గర్భితైః - కేశకీటాదిదుప్తేన - పూజతో
 సిమయాప్రభో - అన్యత్రా స కచిత్తేన - క్రియాహీనేనవాప్రభో -
 మనోవాక్కాయదుప్తేన - పూజతోసి త్రిలోచన - యచ్ఛోపహత
 పాత్రేణ కృతమర్ఘ్యాదికంమయా - తామసేనచభావేన తత్త మస్య
 మయాప్రభో - మంత్రేణాక్షరహీనేన - పుష్పేణవికలేనచ - పూజ
 తోసిమహాదేవ - తత్సర్వంక్షమ్యతాంమమ - వ్రతంసంపూర్ణతాం
 యాతు - ఫలంచాక్షయ మశ్నుతాం || ఇతి పతిత్వా - పునః - ప్రద
 ఖీణనమస్కారైః సమ్యక్పరితోష్య - యస్యస్మృత్యాచ నామో
 త్యా - తపః పూజాక్రియాదిషు - న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి -
 పద్వీపం దేతమచ్యుతం - మంత్రహీనం క్రియాహీనం - భక్తిహీనం

మహేశ్వర! యత్నా - స్తుతే॥ అసయాధ్యా నావాహనాదిహోడశోప
చార పూజయూచ భగవాన్ సర్వాత్మకః సాంగస్థాయుధ సవారణ
సశక్తి పత్నీపుత్ర సపరివారసమేత శ్రీ పరశివ సుప్రీత సుప్రసన్నో వరదో
భగవాన్ - సర్వం శ్రీ పరశివ దక్షిణపాదుకార్పణమస్తు॥

శ్లో॥ రస్మిభూత మహేశస్య హ్యత్రపూజిత దేవతాః - సదా
శివాంగలీనాస్తే సంతుసర్వ సుఖావహః - ఇతి సర్వేష్వా వరణేషు -
పుష్పాంజలింవికీర్య - పరివారగణాన్ - శ్రీ పరశివస్య దేహేవిలీనాన్వి
భావ్య - తతోనిర్వాణముద్రయా - పుష్పం గృహీత్వా - వహన్నా
సాధ్వినా- శ్లో॥ హృత్పద్మకర్ణి కామధ్యే ఉమయాసహశంకర-నివ సత్త్వం
సురశ్రేష్ఠ సర్వైరావణైస్సహ॥ ఇతి స్వహృదయ కమలే పరశివ
ముద్వాస్య - తత్రైవ పంచపూజాం కృత్వా - బాణరావణచంఢీశ -
నందిభృంగిరిటాదయః - మహాదేవ ప్రసాదోయం - సర్వేగృహ్లాంతు
తాంభవాః - ఇతి బాణాదిభ్యో నై వేద్యశేషం విభజ్య - దత్వా -
మూలేన- తీర్థప్రసాదం సాధకో గృహీత్వా-యజ్ఞేనేతి ఉద్వాసయేదితి॥
ఇతి మహాలింగార్చనప్రయోగస్సమాప్తః ॥ శ్లో॥ యాంతు దేవగణా
స్సర్వేపూజా మాదాయపార్థివ - ఇష్ట కామార్థ సిద్ధిర్థం పునరాగమ
నాయచ॥

(శ్రీ రుద్ర) న మ క త్రి శ తి నా మా వ లి :

ఓం రుద్రమన్యవేనమః
రుద్రదేవవేనమః
రుద్రధన్వనేనమః
రుద్రబాహుభ్యాం
నీలగ్రీవాయనమః

ఓం సహస్రాక్షాయనమః
మిథుషేనమః
తేభ్యోనమః
ఆయుధాయనమః
అనాతతాయనమః (౧౦)

ఓం ధృష్ట వేనమః

హిరణ్యబాహవే

సేనాశ్వేనమః

దిశాంచపతయేనమః

వృక్షేభ్యోనమః

హరికేశేభ్యోనమః

పశూనాంపతయేనమః

సస్పింజరాయనమః

త్విషీమతేనమః

పథీనాంపతయేనమః (౨౦)

బభృశాయనమః

వివ్యాధినేనమః

అన్నానాంపతయేనమః

హరికేశాయనమః

ఉపవీతినేనమః

పుష్టానాంపతయేనమః

భవస్యహేత్యైనమః

జగతాంపతయేనమః

రుద్రాయనమః

ఆతతావినేనమః (౩౦)

క్షేత్రాణాంపతయేనమః

సూతాయనమః

అహంతాయనమః

వనానాంపతయేనమః

రోహితాయనమః

సవతయేనమః

వృక్షాణాంపతయేనమః

ఓం మంత్రిణేనమః

వాణిజాయనమః

కక్షాణాంపతయేనమః (౪౦)

భువంతయేనమః

వారివస్కృతాయనమః

ఓషధీనాంపతయేనమః

ఉచ్చైర్హోషాయనమః

ఆక్రందయతేనమః

పత్తీనాంపతయేనమః

కృత్స్నవీతాయనమః

ధావతేనమః

సత్వనాంపతయేనమః

సహమానాయనమః (౫౦)

నివ్యాధినేనమః

ఆవ్యాధినీనాంపతయేనమః

కకుభాయనమః

నివంగిణేనమః

స్తేనానాంపతయేనమః

నిషంగిణేనమః

ఇషుధిమతేనమః

తస్కరాణాంపతయేనమః

వంచతేనమః

పరివంచతేనమః (౬౦)

స్థాయూనాంపతయేనమః

నిచేరవేనమః

పరిచరాయనమః

అరణ్యానాంపతయేనమః

ఓం సృకావిభోవ్యసమః
 జేఘాగ్ నదోభ్యసమః
 ముష్టతాంపతయేనమః
 అసిమదోభ్యసమః
 సక్తంచరభోవ్యసమః
 ప్రకృతానాంపతయేనమః 20
 ఉష్ఠీషిణేనమః
 గిరిచరాయనమః
 కులుంచానాంపతయేనమః
 ఇమమదోభ్యసమః
 ధన్వావిభోవ్యసమః
 ఆతన్వాసేభోవ్యసమః
 ప్రతిదధాసేభోవ్యసమః
 ఆయచ్చదోభ్యసమః
 విస్పృజదోభ్యసమః
 అస్యదోభ్యసమః (౮౦)
 విధ్వదోభ్యసమః
 ఆసీనేభోవ్యసమః
 శయానేభోవ్యసమః
 స్వపదోభ్యసమః
 జాగ్రదోభ్యసమః
 తిష్ఠదోభ్యసమః
 ధావదోభ్యసమః
 సభాభోవ్యసమః
 సభాపతిభోవ్యసమః
 అశ్వేభోవ్యసమః (౯౦)
 అశ్వపతిభోవ్యసమః
 ఆవ్యాధినీభోవ్యసమః

ఓం వివిధ్యంతీభోవ్యసమః
 ఉగణాభోవ్యసమః
 తృగ్ హతీభోవ్యసమః
 గృతేభోవ్యసమః
 గృత్సపతిభోవ్యసమః
 వ్రాతేభోవ్యసమః
 వ్రాతపతిభోవ్యసమః
 గణేభోవ్యసమః (౧౦౦)
 గణపతిభోవ్యసమః
 విరూపేభోవ్యసమః
 విశ్వరూపేభోవ్యసమః
 మహాదోభ్యసమః
 క్షుల్లకేభోవ్యసమః
 రథిభోవ్యసమః
 రథేభోవ్యసమః
 రథపతిభోవ్యసమః
 సేనాభోవ్యసమః (౧౧౦)
 సేనానిభోవ్యసమః
 క్షత్రుభోవ్యసమః
 సంగ్రహేత్త్రుభోవ్యసమః
 తక్షదోభ్యసమః
 రథకారేభోవ్యసమః
 కులాలేభోవ్యసమః
 కర్కారేభోవ్యసమః
 పుంజిశ్టేభోవ్యసమః
 నిషాదేభోవ్యసమః
 ఇమకృదోభ్యసమః
 ధన్వకృదోభ్యసమః (౧౨౦)

ఓం మృగయుభ్యోనమః

శ్వనిభ్యోనమః

శ్వభ్యోనమః

శ్వపతిభ్యోనమః

భవాయనమః

రుద్రాయనమః

శర్వాయనమః

పశుపతయేనమః

నీలగ్రీవాయనమః

శతకంఠాయనమః (౧౩౦)

కపడినేనమః

వృక్షకేశాయనమః

సహస్రాక్షాయనమః

శతధన్వనేనమః

గిరిశాయనమః

శిపివిష్టాయనమః

మీఢుష్టమాయనమః

ఇషుమతేనమః

హ్రస్వానమః

వామనాయనమః (౧౪౦)

బృహతేనమః

వర్షాయనేన

వృద్ధాయన

సంవృద్ధనేన

అగ్రియాయన

వ్రథమాయన

ఆశవేన

అజిరాయన

ఓం శీఘ్రియాయన

శీభ్యాయన (౧౫౦)

ఊర్వాయన

అవస్వన్యాయన

స్రాతస్యాయన

ద్విప్యాయనమః

జ్యేష్ఠాయన

కనిష్ఠాయన

పూర్వజాయన

అపరజాయన

మధ్యమాయనమః

అపగల్భాయన (౧౬౦)

జఘన్యాయన

బుద్ధియాయన

సోభ్యాయన

ప్రతిసర్వాయన

యామ్యాయన

క్షేమ్యాయన

ఉర్వర్యాయన

ఖల్యాయనమః

శ్లోశ్యాయన

అవసాన్యాయన (౧౭౦)

వన్యాయన

కక్ష్యాయన

శ్రవాయనమః

ప్రతిశ్రవాయన

ఆశుషేణాయన

ఆశురధాయన

ఓం శూరాయనమః

అవభిందతేన

వర్షిణేనమః

వహాధినేన (౧౮౦)

బిల్వినేన

కవచినేన

శృతాయనమః

శృతసేనాయన

దుందుభ్యాయన

అహన్యాయన

ధృష్టవేనమః

ప్రమృశాయన

దూతాయన

ప్రహితాయన (౧౯౦)

నిషంగిణేనమః

ఇషుధిమతేన

తిక్షేపవేన

ఆయుధినేన

స్వాయుధాయన

సుధన్వినేన

సృత్యాయన

పథ్యాయన

కాట్యాయన

నీప్యాయనమః (౨౦౦)

సూద్యాయన

సరస్వాయన

నాద్యాయన

వైశంతాయన

ఓం కూప్యాయన

అవట్యాయన

వష్యాయన

అవష్యాయన

మేఘ్యాయన

విద్యుత్యాయనమః (౨౧౦)

ఈధ్రియాయన

ఆతప్యాయన

వాత్యాయన

రేష్మియాయన

వాస్తవాయన

వాస్తుపాయన

సోమాయన

రుద్రాయన

తామ్రాయన

అరుణాయనమః (౨౨౦)

శంగాయన

పశుపతయేన

ఉగ్రాయన

భీమాయన

అగ్రేవధాయన

దూరేవధాయన

హంత్రేన

హనీయసేన

వృక్షేభ్యోన

హరికేశేభ్యోనమః (౨౩౦)

తారాయన

శంభవేన

ఓం మయోభవేన

శంకరాయన

మయస్కరాయన

శివాయన

శివతరాయన

తీర్థాయన

కూల్యాయన

పార్వతాయనమః (౨౪౦)

అవార్వాయన

ప్రతరణాయన

ఉత్తరణాయన

ఆతార్వాయన

అలాద్యాయన

శష్ఠ్యాయన

ఘేన్యాయన

సికత్యాయన

ప్రవాహ్యాయన

ఇరిణ్యాయనమః (౨౫౦)

ప్రతర్థాయన

కింగ్శిలాయన

క్షయణాయన

కపడినేన

పులస్తయేన

గోష్ఠ్యాయన

గృహ్యాయన

తల్పాయన

శేష్యాయన

కాట్యాయన

ఓం గహ్వరేష్ఠాయన

హృదయ్యాయన

నివేష్ఠ్యాయన

పాగ్ంసవ్యాయన

రజస్యాయన

శుష్కాయన

హరిత్యాయన

లోప్యాయన

ఉలప్యాయన

ఉర్వాయనమః (౨౭౦)

సూర్యాయన

షణ్డాయన

పర్ణశద్యాయన

ఉపగురమాణాయన

అభిఘ్నతేన

అఘ్నతేన

ప్రఘ్నతేన

కిరికేభ్యోన

దేవానాగ్ంహృదయేభ్యోన

విక్షీణకేభ్యోన (౨౮౦)

విచిన్వత్కేభ్యోన

ఆనిహితేభ్యోన

ఆమివత్కేభ్యోన

ద్విపదేన

చతుష్పదేన

గోఘ్నేన

పూరుషఘ్నేన

క్షయద్వీరాయన

భగవతేన

వృథివ్యాంరుద్రేభ్యోన ౨౯౦

అంతరిక్షేరుద్రేభ్యోన

దివిరుద్రేభ్యోన

వాతాన్నేభ్యోన

వహ్నిభ్యోన

దశప్రాచ్యేభ్యోన

దశదక్షిణాభ్యోన

దశప్రతీచీభ్యోన

దశోదీచీభ్యోన

దశోర్ధ్వాభ్యోన

శారీ గణపతి కుమార వృవభ విష్ణు వైశ్రవణాదిత్యా పరివార
సహితాయ శ్రీపరమేశ్వరాయనమః. (300)

శ్రీరుద్రత్రిశతినామపూజాం త్సమర్పయామి.

విజ్ఞప్తి.

అయ్యా! వారుణజపం, మహాలింగార్చన ప్రయోగము,

సూర్యస్తోత్రము ఈ 3 గ్రంథములు వ్రాసి పంపించిన పుణ్యా

త్ములు కందాళ వెంకటేశముగారు కల్గేవల్లి అగ్రహారము-శృంగ

వరపుకోట తాలూకా - విశాఖపట్టణంజిల్లా, పరమేశ్వరుడు వీరిని

రక్షించు గాత!

సూర్యస్తోత్రమ్.

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజన శలాకయా । చక్షురుస్సీలి
తంయేన తస్మై శ్రీగుర వేనమః॥ పుణ్యక్షేత్రే కురుక్షేత్రే పుణ్యతీర్థజలా
తయే । సిద్ధిర్ముని గణైశ్చాపి జప్తం సంశుద్ధమానసైః ॥ దివ్యైస్సహ
శుమాసీనం కృతపూర్వాహ్నిక క్రియం । విశుద్ధ తప సం శాంతం బ్రహ్మ
ణా సమతేజసం॥ సర్వశాస్త్రార్థ తత్వజ్ఞం సర్వభూత హితేరతం కృష్ణా
జినోపవీతేన వృతస్కంధం సునిర్మలం॥ సర్వభూత హితంపుణ్యం సర్వజ్ఞం
జ్ఞానసాగరం । జగముభ్యుగమే కాకే శౌనకో మునిస త్తమః ॥ నత్వాధ
శిరసాభూషా స్వగురుం దీప్తతేజసం । వినయా వనతోభూత్వా తత్త్వా
దావభ్యవాదయత్ ॥ భృగురప్యతి హర్షణ శౌనకం వినయాన్వితం ।
తేవాచవచన్తే శ్లాఘైః ప్రవణీకృతమానసం॥ స్వాగతం తేద్విజశ్రేష్ఠ కిమా
గమనకారణం । సర్వత్ర కుశలంవత్స తపస్తే వర్ధతేధికం॥ కన్యస్వాధ్యా
య నిరతో వర్తసే గురుపూజనే । కశ్చిన్న్యహే భవేధాన్త్యం తథాను
ష్ఠాన తత్పరః॥ కచ్చిచ్ఛుతాని శాస్త్రాణి త్వయాధర్మాశ్చ శాశ్వతాః॥
కచ్చిద్వేత్సనితే వత్స పూజ్యంతే తిథయోముదా॥ ఇత్యేవముక్తోగురుణా
తౌనకశ్శుద్ధమానసః॥ కృతకృత్యమివాత్మానం మన్యమానో బ్రవీదిదమ్॥
తౌనకః ॥ ధన్యోహమేవఘోకేస్మిన్ నాన్యోస్తి మునిస త్తమ । నైవాన్యే
షు తపబ్రహ్మన్ కరుణాహి విభావ్యతే ॥ యత్సమాత్మన సందేహ
స్సత్సర్వం విద్యతేమయి । త్వత్ప్రసాద కృతంత్యేవ న్నహి సంప్రాప్య
తేన్యథా॥ సర్వశాస్త్రాణ్యధీతాని మయి వేదాశ్చ శాశ్వతాః । వేదాం
జాని సమస్తాని పురాణా త్యఖిలానిచ॥ సర్వేష్వేతేషు విప్రేంద్ర సమధీ
తేషుకృత్స్నశం । అర్ధావాప్తిః ఫలం తేషాం తతోన్ముసాన కృద్భవేత్॥
త్వతేనకర్మణా పుంసాం స్వర్గావాప్తి ర్విధీయతే॥ సాచానిత్యేన భోగేన
క్షయతే నాత్రసంశయః॥ అక్షయ్యం లభతేయేన ఫలం నిశ్చేయసాత్మ
శం । కర్మణావాద్విజశ్రేష్ఠ కథయస్వ భృగుస త్తమ॥

భృగుః॥ శ్లో॥ శోభనంతే మతం వత్సయదే తద్భవతోచ్యతే ।
 తదహం సంప్రవక్ష్యామి ప్రణిధాయ మనశ్చక్షుః॥ క్షయిష్టు సకలం కర్మ
 వేదశాస్త్ర ముభోద్భవం । అక్షయ్యమేకం సుకృతం యదాదిత్యస్యతో
 షణం॥ దేవతాః సంక్షయం యాంతి సర్వాః కల్పస్య సుక్షయోఽసూర్యా
 ఖ్యం పరమంజ్యోతి రేకమేవావతిష్ఠతే ॥ తస్మాదేవ సముత్పత్తి ర్జగ
 తాంచ పునఃపునః । సర్వదేవ మయోదేవ సర్వదేవాత్మకోహ్యతః॥
 సర్వసిద్ధి ప్రదస్సూర్య ఇతివేదై ర్వినిశ్చితః॥ రహస్యమేతద్విజ్ఞాయ విశ్వా
 మిత్రేణ ధీమతా॥ పురాలోకోపకారార్థం కీర్తితం పరమంకాళా॥ సర్వ
 వ్యాధి ప్రశమనం రోగఘ్నం స్తోత్రముత్తమం॥ ఆదిత్యప్రీతి జనకం సర్వ
 పాప ప్రణాశనం । అక్షయ్య పుణ్యఫలదం పవిత్రం పరమం హితం॥ స్వర్గ
 మోక్ష ప్రదంలోకే సర్వాభీష్ట ప్రదాయకం । నామ్నాం సహస్రం సూ
 ర్యస్య త్రయీమూర్తేః ప్రకాశితం॥ యఃపఠేత్ప్రయతో మర్త్యః సర్వ
 పాపైః ప్రముచ్యతే॥ యద్యదిచ్ఛతి చశ్రీయః తత్తత్ప్రాప్నోత్యసంశయః॥

ఓం అస్య శ్రీసూర్యనారాయణ దివ్యసహస్రనామస్తోత్ర మహా
 మంత్రస్య । విశ్వామిత్రో భగవాన్ ఋషిః । శ్రీ సూర్యనారాయణ
 పరమాత్మా దేవతా । ఆదిత్యస్యవితేతి బీజం । ఉపాంశు రితిశక్తిః । జగ
 చ్ఛక్తు రితికీలకం । శ్రీసూర్యనారాయణప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః ।
 భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ మూర్తాండం భానుమా
 దిత్యం హంసం సూర్యం దివాకరం । తపనం భాస్కరం వందే సర్వతో
 కైకచక్షుషం॥ సూర్యం భాస్వత్కిరీటాంగదమణి వలయానంద దేహం
 సువర్ణప్రొద్వత్కాంతం సురేశం ప్రకటిత విలసత్కుండలై ర్మండితాం
 గంహస్తాద్వచ్చంఖ చక్రాంబుజగద మమలం పీతకాశేయవస్త్రం విమృ
 ద్వద్భాసమానం దినకరమనఘం పద్మసంఘం నమామి॥ యస్సప్తాశ్వరథ
 స్సహస్రకీరణః పద్మాసనః పద్మయుక్పాణిః కశ్యపజః కలింగ జననోయ
 శోభిధిదేవశ్శివః । అగ్నిః ప్రత్యధిదేవతాఋణ పదచ్చత్ర ధ్వజస్సృక్పటః
 ప్రాగ్గాస్య సమమృతమండలగతో భానుః క్రియాన్మంగలం ॥ ధ్యేయ
 స్సదా సవితృమండల మధ్యవర్తీ నారాయణ స్సరసిజాసన సన్ని
 విష్టః । కేయూరవాన్మకరకుండలవాన్కిరీటీ హరిహిరణ్మయవపుష్కోత

శంఖచక్రః ॥ ఉదయగిరి ముపేతం భాస్కరం పద్మహస్తం । సకలభవన
 నేత్రం నూత్నరత్నోపధేయం । తిమిరకరిమృగేంద్రం బోధకం పద్మినీనాం
 సురవరమభి వందే సుందరం విశ్వరూపం ॥ రక్తోత్పలదళాకారం రత్న
 మాలా విభూషితం । సూర్యనారాయణం వందే ఛాయాశ్లిష్ట తనువిభుమ్ ॥
 విశ్వామిత్రః హరిః ఓం శ్లో॥ ఆదిత్యాయాది దేవాయ భాస్వతే విశ్వ
 మూర్తయే । సద్యోజాతాది దేవాయ వేద్యా వేద్యాయ తేనమః ॥ తపనా
 యత మింద్రః తారకబ్రహ్మరూపిణే । తపోమయా యతవ్యాయ తరు
 ణాయ నమోనమః ॥ తాపనాయ తపోధాత్రే తారాయ తరుణాత్మనే ।
 తపోతీతాయ తత్వాయ తపసాం నిధయేనమః ॥ త్రిదశాయ త్రితనవే
 గాయత్రీ వల్లభాయ చ । త్రికాలధ్యాన సంస్థాయ త్రిలోకేశాయ తేనమః ॥
 త్రియామయాయ రుద్రాయ నమస్తే త్రిగుణాత్మనే । తీర్థాయ తీర్థనిష్ఠా
 య తీర్థేశాయ తపస్వినే ॥ తీర్థరూపాయ ధీరాయ నమః ॥ తీర్థకరాయ చ ।
 దివ్యకేయూరహారాయ నమోదీనార్తిహరిణే ॥ దినేశాయ ద్యుమణయే
 దిగ్విభూషణశాలినే । కుండలాంచిత గండాయ పుండరీక ప్రియాయ చ ॥
 ప్రచండరోచిషే తుభ్యం మూర్తాండాయ నమోనమః । అండజాగ్రజ
 సూతాయ పండితా యారిఖండినే ॥ ఖండితధ్వంత జాలాయ చండమి
 త్రాయ తేనమః । స్తవ్యాయ స్తుతిలోలాయ నమస్కార ప్రియాయ చ ॥
 స్తుతిదూరాయ శూరాయ స్తుతి సారాయ తేనమః । స్తుత్యాయ స్తోత్ర
 రమ్యాయ సుచరిత్రాయ శంభవే ॥ కేశవాయ సుశాంతాయ శుభరూ
 పాయ శూలినే । సులభాయ సురూపాయ సురరాజాయ తేనమః ॥ సభ్య
 య సకలేశాయ శాస్త్ర సప్తాశ్వచారిణే । సోమాయ సోమ రూపాయ
 సౌమ్యరూపాయ తేనమః ॥ సనాతనాయ హంసాయ సారంగాయ నమో
 నమః । సుశ్లోకాయ సురేశాయ పురాణ పురుషాయ చ ॥ సవిత్రే ధ్యాన
 గమ్యాయ సామేసామప్రియాయ చ । శుచయే శోకనాశాయ శివాయ
 శ్రీప్రదాయ చ ॥ శ్రీధరాయ సుకేశాయ సర్వేశాయ నమోనమః ॥ నమ
 ఉగ్రాయ భీమాయ నీలగ్రీవాయ చక్రిణే ॥ సురాగ్రగణ్యదేవాయ సుగ్రీ
 వాయ నమోనమః । సునాసీరాయ మహాతే సూక్ష్మాయ సుగుణాయ చ ॥
 సమస్త జగదాధార మూర్తయే చ వివస్వతే । సహిష్ణవే సకామాయ

సదానందాయతేనమః॥సచ్చిదానంద రూపాయ సర్వలోకైకచక్షుషే॥
 సర్వలోక ప్రబోధాయ సర్వజ్ఞాయ నమోనమః॥వికర్తనాయ వీరాయ
 విరూపాక్షాయ విద్యతే॥విధాత్రే విశ్వరూపాయ విమల విశ్వసాక్షిణే॥
 విశోకాయ విశాలాయ విభవే పీతరాగినే॥విశ్రాంతాయ విరూపాయ
 విసంకటకరాయచ॥విభోచనాయ వ్రాజ్ఞాయ విశ్వేశాయ విపశ్చితే॥
 వీర్యాయ వీరభద్రాయ విఘ్నరాజాయతేనమః॥విజయాయ విరాజా
 య విశ్వవేద్యాయ వేదసే॥వైకుంఠాయ వికుంఠాయ నీలకంఠాయ
 పాత్రిణే॥కుంతలా సురసంఘాయ శిలికంఠాయతేనమః॥తురగాయా
 మరేశాయ విఘ్నఘ్నే చామలాంబిషే॥తుర్యాయ తుర్యగతయే తుం
 దిలాయ నమోనమః॥వాసుదేవాయ వసవే వామనాయ వసూధినే॥
 వాగతీతాయ వేద్యాయ వజ్రదేహాయతేనమః॥వేదితాఖిలాలాకాయ
 వాగీశాయ వరాయచ॥వేదగమ్యాయ విపదే నమోవేదాంతవేదినే॥
 వరిష్ఠాయ వదాన్యాయ గరిష్ఠాయ గుణాత్మనే॥స్థవిష్ఠాయ స్థపత్రయై
 శ్రేష్ఠరూపాయ శాంతయే॥రవయే లోకరత్నాయ నమోరాజీవబా
 ధవే॥రమేశాయా తి రమ్యాయ రాజీవాక్షాయతేనమః॥రాజ్ఞేరాజోప
 చారాయ పద్మరాగ ప్రభాయచ॥నమోరాజాధి రాజాయ రత్నగర్భా
 శ్రియాయచ॥రామాయ లోకగురవే రఘవే రాక్షసారయే॥రోగ
 హర్త్రే మహేశాయ రోచిషాం పతయేనమః॥సమస్తే పంకజాక్షాయ
 శంఖచక్ర ధరాయచ॥30॥శంకరాయూప్యహిస్థాయ కుంకుమాంకిత
 వక్షసే॥హృత్పంకజాంత స్సంస్థాయ నమః॥పంకజబాంధవే॥పంకజో
 జ్వల దేహాయ నమస్సంకర్షణాయచ॥నమః॥పంకజనాథాయ నమః॥
 పంకజపాణయే॥నమః॥పంకజనాభాయ పంకజాక్షాయతేనమః॥నిర్గు
 ణాయ నిరీశాయ నిర్వికారాయతేనమః॥నిరంజనాయ నీహార హరిణే
 నిర్జరాయచ॥నిదాఘరూపిణే తుభ్యం నిర్జరేశాయతేనమః॥యజ్ఞాయ
 యజ్ఞగమ్యాయ యజ్ఞరక్షకరాయచ॥యజ్ఞాంగరూపిణే యజ్ఞ భుజే
 యజ్ఞ ఫలాయచ॥యజ్ఞకర్త్రే యజ్ఞభర్త్రే యజ్ఞరూపాయతేనమః॥
 సుజ్ఞానగోచరాయాస్తు నమః॥కల్యాణమూర్తయే॥ఋగ్యజుస్సామరూ
 పాయ యాజ్ఞసేయజ్ఞపాలినే॥యశస్వతే యధార్థాయ యతయేచ

సమోనమః శిష్టాయ శిషివిష్టాయ విశిష్టా భీష్టదాయినే ॥ శిష్టేష్టాయ
 సురూపాయ స్మప్తిస్థిత్యం తహేతవే । అష్టైశ్వర్య ప్రదానాయ డుష్ట
 ఘ్నాయ విరించయే॥ త్రివిష్టపాధి రాజాయ చాష్టదిక్పతయేనమః । విష్ట
 రశ్రవసే తుభ్యం విష్ణవే శాయతేనమః ॥ సమోబ్రహ్మణ్య దేవాయ
 భానవే భవహరిణే॥ ౮౦॥ భాగధేయాయ బలినే నమస్తే చిత్రభానవే ।
 భగ్గాయభాసా నిధయే భాస్కరాయ నమోనమః ॥ శాలార్కాయ
 భవఘ్నాయ భారతీపతయేనమః । ప్రభాకరాయ భీమాయ భవరోగ
 హరాయచ॥ భాసురాయ జగద్భూత భావనాయ నమోనమః । భక్తా
 నాంభవభంగాయ భక్తిముక్తి ప్రదాయచ॥ భూమిపాలాయ భవ్యాయ
 భక్తిగమ్యాయ తేనమః । నమస్సహస్రశిష్యానాంసహస్రాక్షాయ తేనమః॥
 సహస్రభానవేకోటి సహస్రయగధారిణే॥ సహస్రపాదచారాయ సహస్ర
 కిరణాయచ॥ సహస్రమూర్తయే తుభ్యం సహస్రాక్షాయ తేనమః॥ వ్యక్తా
 క్షూప్తావ్యక్తరూపాయముక్తాసక్తాయశక్తయే । రక్తాయరక్తవస్త్రాయ రక్త
 ఛత్రాయరాగిణే॥ రక్తమాల్యాంబరాధ్యాయ రక్తపుష్పప్రియాయచ ।
 రక్తద్వజాయ రామాయ రక్తరూపాయ తేనమః ॥ ఋభాయ ఋధవం
 ధ్యాయ బుద్ధిదాయ విశుద్ధయే । సిద్ధగంధర్వ పూజ్యాయ శ్రద్ధాయాపా
 యతేనమః ॥ శుద్ధబుద్ధ స్వరూపాయ బ్రహ్మాయ శతధన్వినే । ఘోర
 దుఃఖాబ్ధితారాయ గోవిందాయ నమోనమః॥ గోప్తేగోపతయేగోఘ్నే
 ఖద్యోతాయ గరుత్మతే॥ ౮౧॥ గోవర్ధనాయ గోపాయ గోపికా వల్లభా
 యచ । గోమతే గజరాజాయ గోపాలాయ నమోనమః ॥ దేహస్థాయ
 నమోధాత్రి దేవదేవాయ తేనమః । దేహశుద్ధి విధానాయ నమోద్వ్యా
 దశమూర్తయే॥ దేవసింహాయ దివ్యాయ దేవాధీశాయ తేనమః । దేహ
 శూన్యాయ శర్వాయ సర్వదేవ మయాయచ॥ నమోదేవాదిదేవాయ
 దేహసంచారహేతవే । దైత్యసంఘవినాశాయ సూర్యదేవాయ తేనమః॥
 దమనాయ దమిష్టాయ దారిద్ర్యహరణాయచ । దయావశేదైత్యహృతే
 దమగమ్యాయ తేనమః॥ దర్శనజ్ఞాన దాంతాయ దండినేదానవారయే ।
 దక్షాయ విశ్వరత్నాయ దాక్షిణ్య నిధయేనమః ॥ దక్షాయాక్షయరూ
 పాయ రూప్తాయ క్షయహరిణే । అక్షిణ మూర్తయే త్కాంతి మత్తేక్ష

మ్యాయతేనమః ॥ సక్షత్రగ్రహచారాయ చాక్షతీతాయ సాక్షిణే ।
 యజ్ఞేశ్వరాయ యతయే సౌమ్యాయా త్తయకారిణే ॥ సప్తక్వాయ విప
 క్వాయ చాక్షమాలా ధరాయచ । అక్షీణాయ సమస్తుభ్యం లోకాధ్య
 త్తాయతేనమః ॥ క్షేత్రతాయ క్షేత్రపాలాయ క్షేత్రజ్ఞాయ త్విషీమతే ।
 కుక్షీనిక్షిప్తలోకాయ ఆత్మరత్నాకరాయచ ॥ నమోక్షతాయ రక్షోఘ్నే
 పద్మాతాయ నమోనమః ॥ నమస్తే దివ్యరూపాయ దివ్యాధరణశాలినే ॥
 దుర్గహాయ దుర్ంతాయ దుర్గాయ దురితారయే । దుస్తరాయ ధురీ
 ణాయ దుఃఖధ్వంసాయతేనమః ॥ దివాకరాయ దీప్తాయ దివిజస్తామధా
 రిణే । దిక్ప్రకాశైక దీపాయ దివసేశాయతేనమః ॥ వజ్రీణేవజ్రీపాలా
 య వజ్రహస్తాయ వాజినే । వామదేవాయ వసవే వేద్యాయ వరదా
 యినే ॥ నమోవాచాధిపతయే వారిజాస్తాయతేనమః ॥ సత్యాయసత్త్వ
 సంధాయ సర్వజీవదయావతే ॥ సమానాధిక శూన్యాయ సవిత్తేచ నమో
 నమః । సాగరాయచ సారాయ కారుణ్యనిధయే నమః ॥ స్యందనాంతర
 సంస్థాయ స్యందినే శ్రేయసాయచ । సాధువాదాయ సామ్రాజ్యదా
 యినే సుహృదాయచ ॥ సౌవర్ణాజ్వల రూపాయ సవికల్పాయ సాధవే ।
 సరాతనాయ శూరాయ గిరీశాయ నమోనమః ॥ ధీరాయ దిక్ప్రకాశా
 య ధీస్వరూపాయ ధీమతే । సంకల్పాయ స్వరూపాయ సత్కృతాయ
 నమోనమః ॥ ధీరూపిణే హృదిస్థాయ ధిషణాయ నమోనమః ॥ ధ్యానా
 య ధ్యానగమ్యాయ ధ్యేయాయ ధ్యానశాలినే ॥ ధామ్నేధరాధినాథా
 య ధాత్రేతుభ్యం నమోనమః । మహీయసే మహేశాయ మాధవా
 య మహాత్మనే ॥ మంత్రాయ మంత్రరూపాయ మంత్రరాజాయతేనమః ॥
 మాయామయాయ మాయాయ మాయాధారాయతేనమః ॥ మాయా
 తీతాయ మరుతే మాంగల్యాయ నమోనమః । మనీషిణే మనోజ్ఞాయ
 మహానీయాయ మంత్రిణే ॥ మానినే మాననీయాయ మనసే విమలా
 త్మనే । మహాసేనాయ మహాసే మాలినే మదనాయచ ॥ హరాయ హరి
 దశాయ హరయే పరమాత్మనే । హరనేత్రాయ హర్షాయ హృషీ
 కేశాయతేనమః ॥ హవిర్ధానాయ హవ్యాయ హవఃస్థాయనమోనమః ॥
 నమోహిరణ్యగర్భాయ సర్వలోకహితాయచ ॥ అహోనాశాయ హరిణే

మహాసాం నిధయేనమః ॥ గ్రహేశాయాగ్ర గణాయ గవ్యాయ
గుహాయచ । హిరణ్యరేతసేతుభ్యం హిరణ్య వపుషేనమః ॥ యోగ
గమ్యాయ యోగాయ యోగినే యోగదాయినే యోగ్యాయయోగ్య
రూపాయ యోగనిష్ఠాయ తేనమః ॥ నారాయణాయ నవ్యాయ నరసిం
హాయనామినే । నాదాయ నాదినేతుభ్యం నాదగమ్యాయ తేనమః ॥
నాదబ్రహ్మ స్వరూపాయ నాగాభరణశాలినే నానారూపాయ భూషా
య సంధగోపాయ తేనమః ॥ సగేశాయ సరేంద్రాయ సర్మదాయచ
నర్మిణే । పద్మనేత్రాయ సూత్రాయ శుచరిత్రాయ చిత్రిణే ॥ పద్మా
సనాయ పాలాయ పరమేశాయ తేనమః । పురుషూతాయ పుణ్యాయ
పూర్ణాయ పురభేదిణే ॥ పూరయితే పురాణాయ పుష్కరాక్షాయతే
నమః । కలయే కలికాలఘ్నే కామాయ కలుషారదే ॥ ప్రభాకాంతా
య విశ్వైక కారణాయ కలాపినే । కల్యాణాయ విశాలాయ కాలరూ
పాయకాలినే ॥ ఖరోచిషేఖ సంస్థాయ ఖద్యోతాయ ఖగాయచ । గభ
స్తీశాయ గతయే లోకాగారాయ తేనమః ॥ త్రిశూలినేక వచినే కమం
డలు ధృతేనమః । మృత్యుంజయాయ జటినే జగదానందరూపిణే ॥ జగ
జ్జైత్రాయ జైత్రాయ ప్రశాస్తే కృత్తివాససే । వీతిహూత్రాయ జగ
తాం పవిత్రాయ నమోనమః ॥ నమోదురిత దూరాయ కరుణాకర
మూర్తయే । శరణాగతదాసానాం పారిజాతాయ తేనమః ॥ జంతుజా
డ్యాపహారాయ జన్మమృత్యుహరాయచ । జరాశూన్యాయ జాలాయ
జగతాం పతయేనమః ॥ జ్ఞానాయ జ్ఞానగమ్యాయ జ్ఞానినే జ్ఞానదాయినే
సర్వజ్ఞాన స్వరూపాయ జ్ఞాననాథాయ తేనమః ॥ తీర్ణిమ వేచా యుధినే
వర్మిణే కర్మిణేనమః । వైశంతాయచ కాంతాయ నాద్యా నాద్యాయ
తేనమః ॥ జ్యేష్ఠాయచ కనిష్ఠాయ పరిష్ఠాయ వరాత్మనే ద్రాఘిష్ఠాయ
యవిష్ఠాయ పుంజ్యష్ఠాయ నమోనమః ॥ సంసారఘోరదుఃఖాబ్ధి ధ్వంసా
య ధ్వాంతహరిణే । అంసాపహారి పరమ పుంసే హంసాయ తేనమః ॥
హాసీయసేచ హంత్రేచ హరికేశాయ హస్తినే । హరితాయ హరిత్యా
య హరిణ్యాయ నమోనమః ॥ అవారాయచ పాద్యాయ ప్రతద్యాయ
ఫలస్తయే । ప్రవాహ్యాయచ ఫేన్యాయ కపిలాయ వరాయచ ॥ పరం

పాయ పద్భాయ పరేశాయ నమోనమః । బృందారకాభి వంద్యాయ
 ముకుందాయ మురారయే ॥ ఇందివరశత్రుతాయ స్కందాయ కవి
 తాత్మనే । మందహసాయతే తుభ్యం ఇందిరాత్రాయతేనమః । భూతా
 నామధి నాథాయ భూతయే భూతిదాయినే । భూతాశ్రయాయ శర్వాయ
 సర్వభూత ప్రబోధినే ॥ భూతనాథాయ పూర్వాయ పంచభూత
 మయాయచ । సర్వభూత నిషేవ్యాయ భూతానాంపతయేనమః ॥ గంగా
 తరంగ సంగాయ మంగలాయ మహాత్మనే ॥ ౧౦౦ ॥ రంచస్మకీచి బాలా
 య పింగలాత్రాయతేనమః । వేదకర్త్రే వేదస్మజే వేదసూపాయ వేది
 నే ॥ వేదశిష్టేశ వేద్యాయ వేదాంగాయ నమోనమః । శ్రుతాయ
 శ్రుతిసాగాయ శ్రుతాయ సుమహాత్మనే ॥ సమృద్ధాయచ శుద్ధాయ
 స్వాముధాయ సుధన్వనే । సత్యాయచ సరస్వాయ నమస్సత్యత్యాయ
 విష్ణవే ॥ లోకాధ్యక్షాయ కకువే సురాధ్యక్షాయతేనమః । సమఃకంజా
 ధిపతయే తేజః పుంజాయచారయే ॥ మంజునాదాయ తిమిర భంజనాయ
 నమోనమః । అంబుజాయాంబరస్థాయ నమశ్చాంబరచారిణే ॥ కుంభో
 ద్యవాయ కులినే శంబరాయాచలాయచ । జంభారయే జగద్ధాత్రేకంబు
 శ్రీవాయతేనమః ॥ రక్తాంబరాయ రజనే తుంబురుస్తుతిశాలినే । విద్యు
 త్యాయచ వాత్యాయ వరదాయ వరాత్మనే ॥ శంబరారాతయే తుభ్యం
 అంబికాపతయేనమః । తప్తజాంబూనదాభాయ సప్తగంధర్వచారిణే ॥
 సుప్తజ్ఞాన ప్రణాశాయ నమోవిత్త ప్రదాయచ । జటాధరాయ చంద్రా
 య నమస్తే చంద్రమాళయే ॥ కలాపినేచ గురవే గౌరీభక్త్రే గుణా
 త్మనే । దృఢప్రజ్ఞాయ దార్ధ్యాయ ధరాధారాయధామినే । నమఃకశ్యల
 కర్మఘ్నే వటువే చటులాత్మనే ॥ ౧౦౧ ॥ పటియనే వటుస్థాయ కూపస్థాయ
 నమోనమః । మృగవ్యాసాయ మృదవే మృగరాజాయయోగినే ॥ మహా
 ర్థాయ సుమిత్రాయ నమస్తే మీనకేతవే । స్వస్తిదాయ స్వస్తికృతే
 స్వధాయ సర్వదాయచ ॥ రవయో లోకరత్నాయ కర్ణికార ప్రియాయచ ।
 విధామ్యేన సుకేశాయ గోపాలాయ శిఖావతే ॥ శాఖాయ సర్వశాఖా
 య సుశాఖాయ సుఖాయచ । కామితార్థ ప్రదానాయ కపర్దిశాయ
 శాంతయే ॥ కాలరూపాయ కర్త్రేచ కలారూపాయతేనమః । మరీచయే

మహేశాయ మహాగర్భాయ ఛత్రిణే॥ సువర్ణాయ సువర్ణాయ స్వర్ణవర్ణాయ
 తేనమః । సంపూర్ణాయ సుకర్ణాయ నమస్తే విశ్వకర్మణే॥ బ్రా
 జప్తవే భోజనాయ భోక్త్రేభోగప్రదాయచ । భోగేశాయ భవఘ్నాయ
 భవదూరాయ భోజనే । బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణేశాయ సుబ్రహ్మణ్యాయ తే
 నమః । ఓంనమః పరమార్థాయ పురుషాయ మహాత్మనే । నిష్కల్మ
 షాయ శుద్ధాయ మధ్యాయ మరుతేనమః । ధావంతాపహర చారా
 య ధ్యాతృపాపహరాయచ । త్రివిక్రమాయ రామాయ వైకుంఠాయ
 మరాయచ । గోవిందాయనమః పశ్య నాభాయ ప్రభవాయచ ॥
 ౧౨౦॥ తేజోమతే విధాత్రేచ వాసుదేవాయ భూభుజే । హృషీకే
 శాయ కూర్మాయ మాధవాయాచ్యుతాయచ । జనార్దనాయ కృష్ణాయ
 ఉపేంద్రాయ నమోనమః । ప్రస్మ్యమ్నాయానిరుద్ధాయ శ్రీధరాయ
 శివాయచ । దామోదరాయ దేవాయ అనంతాయాంతకాయచ । వసు
 ణాయ సృసింహాయ వరాహాయ వరాత్మనే । హయగ్రీవాయ హంసాయ
 దినాధిపతయేనమః॥ పురుషూతాయ పుణ్యాయ పుష్కరాయ పినాకినే ।
 నమః ప్రవణరూపాయ భూపాయ ప్రత్యయాయచ । పరబ్రహ్మ స్వరూ
 పాయ దేవదేవాయ తేనమః॥ స్థవిరాయ స్థవిష్ణవాయ ధర్మిష్ఠాయార్థదా
 యినే । దేవోత్తమాయ ద్యుతయే దేవాధీశాయ తేనమః॥ అధిష్ఠానా
 యశాంతాయ పృథివ్యాయ ప్రకాశినే । సృష్టిస్థితివినాశాంతం విధాత్రే
 విశ్వసాక్షిణే । విశ్వమిత్రాయ విభవే విబుధాగ్రేనరాయచ । విశా
 లాక్షాయచేష్టార్థ కృతే విశ్వాత్మనేనమః । సమంజసాయ సంహరే
 శత్పుష్పాయచ శూలినే । శరణ్యాయ వరేణ్యాయ సర్వాధిపతయేనమః॥
 శోకనాశాయ శాంతాయ సప్తజహ్వయసంగినే । చతుర్ముఖాయచం
 ద్రాయ శంఖచక్రాసింధారిణే । నిష్కలంకాయ నిత్యాయ కలంకఘ్నే కలా
 త్మనే । సుకుమారాయ కైలాస వాసినే వ్యాసరూపిణే॥ ౧౨౧॥ సర్వభూ
 తనివాసాయ దాసానాం సులభాయచ । నమః కల్పాయ కల్యాణ కవితా
 యకుఢారిణే । కుశలాయ కుమారాయ కంజమిత్రాయ తేనమః॥ కశా
 హరాయ కామ్యాయ సకలాధారరూపిణే । అకూరాయ ఖచమాయ
 బిజక్రేపచక్రిణే । గిరిచారాయ గిరయే గమానాయ నమోనమః ॥

కుంభినిశాయకులినే గుహాయగిరిధన్వనే । ఉద్యోగినేవిద్యుతయే సదన
 స్మయరూపిణే । హృద్యాయనిరవద్యాయ ప్రద్యుమ్నాయాఘహారిణే ।
 మహావైద్యైకవేద్యాయ చైద్యహానాయభానవే । భవరోగాదివేద్యాయ
 భక్తదారిద్ర్యహారిణే । ప్రతప్తాయప్రశాంతాయ నిదాఘాయనిజా
 త్మనే । నభోరత్నాయనాగాయ నభస్యాయనమోనమః॥ పరంజ్యోతి
 స్స్వరూపాయ పరేశాయప్రగల్భినే । పాపారయేపూరయిత్రే పుష్క
 రాక్షాయభూభృతే । వసుప్రదాయామత్యాయ పూర్ణాయపరమా
 త్మనే । భూతిదాయప్రభావాయ భువనేశాయభోగినే । భూతనాథాయ
 భద్రాయ భానవేబ్రహ్మరూపిణే॥ ౧౮౦॥ భూదేవాయ చరత్కోఘ్నే
 సర్వలోకప్రియాయచ । మహాగతాయరవయే వ్యాఘ్రచర్మధరా
 యచ । భస్మద్ధూళితగాత్రాయ భస్మశుద్ధికరాయచ । భస్మప్రీతిమతే
 భస్మశాయినేభస్మదాయచ । మరీచయేమరేశాయ మాంగళ్యనిధయే
 నమః॥ వృద్ధిప్రదాయభక్తానాం బుద్ధిరూపాయ తేనమః॥ సిగ్ధబృందాభి
 పంద్యాయ శుద్ధనిర్మలమూతయే । శలభాయశరణ్యాయ శాపకాయ
 శశాయచ । సంగ్రామాయసమథాయ పతంగాయచరోచిషి ।
 సర్వలోకాధిపతయే చాముండిజనకాయచ । గండభాగోల్లసద్రత్న కుం
 డలాయనమోనమః॥ నిత్యాయనిరవద్యాయ సత్యాయామితతేజసే ।
 సచ్చిదానందరూపాయ చాదిత్యాయనమోనమః॥ పద్మప్రియాయపా
 పానాం నిహంతేపరమాత్మనే । ప్రభాకరాయభీమాయ భాస్వజేవిశ్వ
 మూతయే । సప్తగంధర్వచారాయ తేజసాం నిధయేనమః । దివసే
 శాయదివ్యాయ సర్వదీనాతిహారిణే । జగదీశాయశర్వాయ ధ్యేయా
 యపరమేష్ఠినే । త్రిమూర్తికమయరూపాయ జగతాంజ్ఞానమూతయే ।
 తమోనిహంత్రేలోకానాం త్రయీతనుధరాయచ । గ్రహాయగ్రహ
 రాజాయ భాస్కరాయనమోనమః ॥ వివస్వతేచరవయే తరుణాయ
 నమోనమః । రత్నాయసర్వజగతాం చక్షుషేకర్మసాక్షిణే । రక్షితా
 ఖిలలోకాయ విష్ణురూపాయ తేనమః । తపనాయసవిశ్రేచతపోరూపాయ
 సాధవే । అరుణాయద్యుమణయే బాలినేచాంశుమాలినే । శశ్వద్రక్షి
 త్రలోకాయ విశ్వరూపాయ తేనమః । గరుడాగ్రజనూతాయ జగదానం

దహేతవే । నిగమాగమవేద్యాయ నమోనారాయణాయచ । దయా
 పరాయదివ్యాయ దివ్యమూర్తిధరాయచ । ప్రస్థోతనాయవంద్యా
 సత్యసంధాయ తేనమః । దివాకరాయసూర్యాయ శూరాయాంశుమతే
 నమః । సర్వశేవదయాభూత కారణాయకలాపినే । ఖగ్గోతనాయరుద్రా
 య విద్యుతేచప్రభావతే । సహస్రాంశువిరాజాయ సర్వదేవాయ
 యచ । లోకాయలోకమణిదే । లోకానాంబంధవాయచ । పినాకినే
 చక్రభృతే పుణ్యశ్లోకాయ తేనమః । జనాధారాయ శేషాయ సురశే
 ష్ఠాభివందినే । మనోజవాయజటినే జీవితాంతకరాయచ । దుష్టయా
 యదురంతాయ సామగానప్రియాయచ । చరాచరస్వరూపాయ సర్వేశా
 యనమోనమః ॥ నమోనమఃస్తే జగతాం నివాస జగద్ధితాధార జగ
 త్స్వనూప జగత్పదంగారభవత్సరేశతద్యోవ సర్వంలయమేష్యతీదం ॥
 నమోనమః కారణకారణాయ నమోనమః కార్యకరాయభానో ।
 నమోనమస్తే పునఃప్రత్యమాయనమః పరేశాయహిరణ్యరూప ॥ జయ
 భాసురభూతాత్మనే భూతభావనకామద । త్వంకర్తాసర్వలోకానాం
 హర్తాపాలయితాప్రభో । త్వంసర్వజగతాం యోనిరనాదిప్ర్రజాం
 తకృతే । త్వమింద్రస్త్వంయమ స్త్వస్తాత్వంరుద్ర స్త్వంజలాధిపః । త్వ
 మగ్ని స్త్వంచపవనః త్వంధాతాత్వంప్రజాపతిః । ఋగ్వేద స్త్వంయజుర్వే
 దస్సామవేద స్త్వధర్మచ । త్వంస్వాహోత్వం వహఃచరః త్వంసదాలో
 కపావకః । ఇత్యేవంలోకనాధస్య భానోరమితతేజసః । నామ్నాంసహ
 స్రంవిప్రేంద్ర కీర్తితంపరమషీణా । విశ్వామిత్రేణమునినా లోకాను
 గ్రహకాంక్షీణా । షణ్మాసజప్యత్సిధ్యంతి కామితార్థానసంశయః ।
 కామితార్థప్రదంన్యూణాం పుత్రపౌత్రాభివర్ధనం । రాజాగ్నిశత్రుగ్రీవా
 ఘ్న చోరబాధావిनाశనం । ఋణరోగాదిదాదిద్రవ్య సర్వరోగాపహర
 కం । వివాహంభూమిలాభంచ ధనరాజ్యాదివర్ధనం । దుష్టకుప్తాదినహృ
 లమాయుర్వర్ధనము త్తమం । మనోరథమహోద్యోగ సర్వయాత్రఫల
 ప్రదం । యఃపఠేచ్ఛుణుయాద్వాపి లిఖేద్ధక్వాసమాహితః । తుల
 ఘ్న సహస్రేషు సర్వక్రతు షు యత్ఫలం కాశీయాత్రాసు యత్ఫు
 ల్లాం మహాదానేషుయత్ఫలం । తత్ఫలంసనరశేష్ట సంప్రాప్నోతినసం

శయః । సర్వాయుస్సుసుఖీభూత్వా భుక్త్వాభోగాననేకశః । దివ్యపుష్పక
మారుహ్య దేహంతేషు అవర్జితం । కిన్నరై సేవ్యమానస్య సూర్య
సాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ యతోజగత్స్థావరజంగమాఖ్యం లయంతి
యప్రేష్యతి జీవలోకః । తత్ప్రాకృతం రూప మజాన్యభీష్టం సతోస్మి
మాయా మయమప్రమేయం ॥ ధృతవస్త్వయం భీమ తేజోమండల
మధ్యగం । సర్వవ్యాధి ప్రశమనం ఛాయాశ్లిష్ట తనుంభజే ॥

ఇతి సూర్య సహస్రనామ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

అనావృష్ట్యాది దోషపరిహార శాంతిః.

పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌఅస్మి
న్యామే అస్మిదేశేఅస్మిన్యామే అనావృష్ట్యాది దోషపరిహారార్థంసర్వ
స్సువృష్టిసిద్ధ్యర్థం వాపీకూప తటాకాది పరిపూర్తి సిద్ధ్యర్థం ఋష్య
శృంగ ఆవాహనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః పుణ్యాహవాచనాఖ్యం
కర్మకరిష్యే । తదంగగణపతి పూజాంకుర్యాత్ । పరణకలశస్థాపనం
కుర్యాత్ ॥ పునుషసూక్తవిధానేన షోడశోపచార పూజాంకుర్యాత్ ॥
తదంగ ఋత్విగ్వరణం కరిష్యే ॥ ఆదౌఅచార్య బ్రహ్మఋత్విగ్వరణం
దద్యాత్ । ఆణాగణపతి ప్రార్థనంకుర్యాత్ । శ్లో॥ఋష్యశృంగాయమున
యే విభాండకసుతాయవై । నమశ్శాంతాధిపతయే సద్యస్సద్వృష్టి
హేతవే । వీవోన్నాం-మసిహా । ఇమంమే-షీః । ఉన్నంభయ-స్థతిం ।
మిద్యన్యహసో-వర్షంతి । పురోవాతః-భూతరావృత్వాహా । పర్జ
న్యాయ-పురుషీణాం । పర్జన్యోవసోర్థారా-సంపూరయతి । సమానమే
తదుదకం-అగ్నయఇతి । ఏతైర్మంత్రైః । ఏకై కస్య అష్టోత్తర శతజపం
కుర్యాత్ । సర్వేఋత్విజః జానుదఘ్నంవానాభిదఘ్నంవాజలమ
ధ్యేస్థిత్యావారుణాను వాకాన్ సంకల్పపూర్వణవశేత్ । కృతవీర్య

సుతోరాజాన్సహస్ర భుజమండలః । అవతారోహరేస్సాక్షాత్పాల
 యేత్ప్రథివీం మహీం । చంద్రప్రభంపంకజ సన్నివిష్టం పాశాంకుశా
 భీతి వరందధానం । ముక్తాకలాపాంచిత సర్వగాత్రాంధ్యాయే త్ప్రస
 న్నంవరుణం సువృష్ట్యై ॥ ఇతి సర్వేఋత్విజః ప్రార్థ్య । సుబ్రహ్మణ్య
 హ్వనంకుర్యాత్ । సుబ్రహ్మణ్యోఽం ఇతిత్రిః । ఇంద్రాగచ్ఛ-ఉప స్తరణ
 మసి । ఏహివర్జన్యత్రిః । ఏహింద్రాత్రిః । ఏహివరుణాత్రిః ॥ ఏహిపుష్క
 లావ ర్తక మేఘుత్రిః । మాందాః । వాశాః-సురాష్ట్రాః । ఇహవర్ష
 యంతు । పర్జన్యోవసోధారా-సంపూరయతి । పుష్కలావ ర్తకై రేఘైః
 ప్రవర్షంతు వసుంధరాం । విద్యద్గర్జితసన్నిధంతోయాత్మానం సమా
 మ్యహం । యస్యకేశేషుజీమూత సద్యస్సర్వాంగ సంధిషు । కుక్షే
 సముద్రాశ్చ త్వార స్తస్మైతో యాత్రనేనమః । సమానమేతదుదకం-
 దివంజిన్వంత్యగ్నయ ఇతి ॥ ఓంసమోధగవతే వరుణాయ జలాధిప
 యే మకరవాహనాయ పాశహస్తాయ విష్ణు భక్తాయ నానాలంకృత
 మేఘవస్త్రాచ్ఛాదన విద్యుత్ప్రకాశ దీప్తజ్వాలాన్వోష్ణమీనున గర్జిత
 జీమూతఘోషాలంకృతసర్వ నదీతటాకవాసీకూప సమ్మర్ది సంపూర్ణ
 బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర రాజర్షి దేవద్విజగణానాం సకల జీవప్రా
 ణాధార సకల జీవ ఆహారార్థం శీఘ్రమేవ వరుణ ఆగచ్ఛ ఆగచ్ఛ
 వర్షప్రతిబాధం నివారయ నివారయ । వర్షంధారయ ధారయ । వర్షం
 విముంచయ విముంచయ పశ్చాద్వాతం శమయ శమయ పురోవాతం
 జనయ జనయ మహావృష్టిం సావయ సావయ సద్య స్సు వృష్టిం
 దేహిపర్జన్యోం ॥ అస్మిన్నామే అస్మిన్దేశే అస్మిన్రాష్ట్రే అనాన్యప్రదో
 షమరిహోస్తు ॥ సద్యస్సువృష్టి సిద్ధిరస్తు ॥ కేచిత్ చతుష్పథే దేవాలయ
 సన్నిధే సుబ్రహ్మణ్యహ్వనం కుర్యాత్ । తతఃవారుణాను వాకాన్ప
 తేత్ ॥ వారుణఅధ్యాయు । ఆపఉదంతు । ఉదాయుషా । వాచామేం
 ద్రియేణ । ప్రజాపతిర్యజ్ఞాన్ । ధృవోసీత్యాహ । యోనై సప్తదశం ।
 ఇంద్రంవోహవామహే । ప్రజాపతిస్తావరుణం । వషట్కూరోసౌ సౌ
 కీంకరుణ మాశ్విస మింద్రంవోసరః । అగ్నింవావతస్య । ప్రజాపతిర్య

రుణాయ । యావామింద్రావరుణా । మారుతమసి మరుతామోజః ।
 దేవావసవ్యా అగ్నే । మారుతమసి మరుతామోజః । దేవావస
 వ్యా దేవాశ్చర్మాణ్యః । అగ్నినారయిం । ఏతద్వాఅపాం । అపాంత్య
 మన్ । ఇంద్రాగ్నిభ్యాంత్యా సయుజాయుజా । వృష్టిసనీరుష । జ్యో
 తీగంషికురుతే । రుద్రోవాపమః । వసోరారాం జూహూతి । అగ్నిరే
 వేభ్యోపాక్రామత్ । సమీచీనామాసి । హిరణ్యవర్ణాః । అపాంగ్ర
 హన్ । వారుణోవైక్రీతః । దేవావైయజ్ఞ మాగ్నిధే । ఆవభృథ
 యజూగంషి । కూప్యాభ్యస్వాహా । అద్యస్వాహా । పృథివ్యైస్వాహా ।
 ఆబ్రహ్మన్ । ఆక్రాన్వాసీ । జజ్ఞబీజం । యోవాఅశ్వస్య మేధస్య ।
 బ్రహ్మసంధత్తం । పవమానః । ప్రజాపతిసవితాభూత్వా ఉత్తరస్యాం
 వేద్యాం । ససూనాంత్యా । అపాంయోద్రవణే । యంతునదయః ।
 ఆపోదేవీః । యత్తేగ్రావ్ణా । యద్దిదీత్ । వారుణోవాఅశ్వః । యద్య
 శ్వం । తదాహుః । ఏషవైవిభూః । తార్ష్యేణ । ఆదిత్యశ్చ । ప్రజా
 పతింవై దేవాః పితరం । ప్రజాపతిర్దేవాన్ । ఇయంవాదిసరభూ । కశ్చ
 ధ్వై । యచ్చామృతగం । సర్వాదిశస్సర్వాందివం । అగ్నిశ్చజాత
 వేదాశ్చేతి ప్రశ్నాంతం జపేత్ । తస్యవై మేఘః । తస్యవై ద్వా ।
 ప్రజాపతిస్సంభియమాణః । సువర్ణంఘర్మం । సహస్రశీర్షా । అద్య
 స్సంభూతః । భర్తాసన్నియమాణః । అంభస్యపారే । ఆదిత్యోవాపమ
 ఏతత్ । ఆదిత్యోవై తేజః । పీవోన్నాం ప్రశ్నాంతం జపేత్ । తతః ।
 దశ్మాంతులు-మిత్రోసి-ఇత్యాదిన్యాసపూర్వకసహస్రఘటాభిషేకకాల
 మందు తటాకంఠోగాని ప్రవాహంఠోగాని నాభిదఘ్నుజలస్థితులయి
 వారుణ అధ్యాలుశతాను వాకములు చెప్పవలెను । . . . . నంబీజం ।
 రుంశక్తిః । ణంకీలకం । అస్యశ్రీధ్వవాసుత్వేత్యస్య మంత్రస్య । ఋష్య
 శృంగఋషిః । అనుష్టుప్పండః । వరుణోదేవతా । ఇంద్రప్రీత్యర్థే వర్ష
 ప్రతిబంధక నివారణార్థే జపేవినియోగః । ధృవాసుత్వా అంగు-సమః ।
 సుతీతయః తర్జ-సమః । అన్యత్ప్రాశంమధ్య-సమః । వరుణోము మో
 చత్ అనా-సమః । అవోస్వానా అదితేరుషస్థాత్ కని-భ్యాంసమః ।
 యూయంపాతస్య స్తిభిస్సదానః కరతల-సమః ॥ ఏవంహృదయాది

న్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ శ్లోకం॥ ఋష్యశృం
గాయమునయే విభాండక సుతాయవై । నమశ్శాంతాధి పతయే సద్య
సద్యప్రి సేతవే॥ ధృవాసుత్వాసుక్షితయస్సు పేశస్తోవ్యా 3 అస్మ
త్పాశం వసుహోము మోచత్ । అవోవన్వానా అదితేర్వపసాద్యూ
యంపాతస్య స్తిభిస్సదాసః॥ ౧౦౮ యీ మంత్రము జపముచేయవలెను.

శ తా ను వా క క్ర మః .

ఎట్లనగా - త్వమగ్నే, త్వమగ్నే ప్రతిపూరుషం ప్రతిపూరు
షం రుద్రోవాపషః॥ రుద్రోవాపషః॥ ఆశుశ్మశానః॥ ఋచాంప్రాచీం
తేషామసురాణాం । సువర్ణాయవా ఏషలోకాయ చియ్యతే యదగ్ని
స్తం॥ సువర్ణాయవా ఏషలోకా యదేవరథః॥ సువర్ణాయవా ఏషలో
కాయ చీయతేయ దగ్నిర్వజ్రః॥ అసావాదిత్యోదశకోషభాం॥ సౌరీం॥
అసౌసోమారాద్రం॥ ఇంద్రస్య వజ్రోసి వార్తృఘ్నస్తనూపః॥ వసో
ధారాం॥ సువర్ణఘర్మం॥ సహస్రశీర్షా॥ అగ్భ్యస్సమ్భూతః॥ దశ్శాం
తులు ౧౦ అణారణీయాని త్రిప్రశ్వాంతం అనగా ఖండలు ౨౦ యిం
దులో సంహితలోవి ౧౩ పరాయంతలోవి ౪ చిత్త్రిలోవి 3 నారాయ
ణంలోవి ౨౦ । దశ్శాంతులు ౧౦ మొత్తం ౧౦౦ ॥

అయ్యా! ఈ శతానువాకములు ప్రత్యేకముగా ముద్రించబో
వుచున్నారము - సస్వరసహితముగా ఈ గ్రంథమందు చేర్చినదెడల
గ్రంథవిస్తర భయముచే చేర్చనైతిని.

1 సంధ్యావందనం.

2 విచ్చిన్నాపాసనం.

3 ఉదకశాంతి.

అయ్యా! ఈ ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా ముద్రింపించినందున
ఈద్వితీయముద్రణమునందు గ్రంథవిస్తరభీతిచే చేర్చనైతిని.

సమాప్తము

శ్రీ రఘు.

శ్రీమద్రామాయణే-యన్ధకాంజే

ఆదిత్యహృదయస్తోత్రమ్.

శ్లో॥ తతో యన్ధపరిశ్రాంతం సమరే చింతయాసితమ్!

రావణం చాగ్రతో వృష్ట్యా యుద్ధాయ సముపస్థితమ్॥ ౧

దైవతైశ్చ సమాగమ్య ద్రష్టు మభ్యాగతో రణమ్!

ఉపాగమ్యా బ్రవీద్రామ మగస్త్యో భగవా నృషిః॥ ౨

టీక. తతః-అటుపిమ్మట, రణమ్-యన్ధమును, ద్రష్టుం-చూచుటకు, దైవత శ్చ-దేవతలతోను, సమాగమ్య-చేరి, అభ్యాగతః-వచ్చిన, భగవాన్-అధికమైన మా హాత్యముగల, ఋషిః-జ్ఞానవంతుఁడగు, అగస్త్యః-అగస్త్యుఁడు, యన్ధపరిశ్రాంత మ్-పోరునందు అలసినవాఁడును, యుద్ధాయ పోరుకొఱుకు, సముపస్థితమ్-వచ్చిన, రావణంచ-రావణుని, అగ్రతః-ముందట, దృష్ట్వా-చూచి, సమరే-యన్ధమునందు, చింతయా-ఆలోచనతో, స్థితమ్-ఉన్న వాఁడునగు, రామమ్-రాముని, ఉపాగమ్య-సమీ పించి, అబ్రవీత్-పలికెను.

తా॥ అంత యన్ధంబుఁ జూచుటకై దేవతలతోఁ గూడ వచ్చియున్న భగ వంతుండును, త్రికాలజ్ఞుండు నగునగస్త్యమహర్షి, రాముండు యన్ధంబున నలసటు జొంది, మఱల యన్ధంబునకువచ్చి తనముండట నిలుచున్న రావణుంగని, చింతనొంది యుండుటంజూచి, రామునియొద్దకువచ్చి యిట్లని పలికెను.

శ్లో॥ రామరామ మహాబాహో శృణుగుహ్యం సనాతనమ్!

యేనసర్వా నరీక వత్స సమరే విజయిష్యసి॥ 3

ఆదిత్యహృదయం పుణ్యం సర్వశత్రువినాశనమ్!

జయావశం జపం నిత్య మక్షయ్యం పరమం శుభమ్॥ ౪

సర్వమంగళమాంగశ్యం సర్వపాపప్రణాశనమ్!

చింతా శోక ప్రళమన మాయుర్వర్ధన ముత్తమమ్॥ ౫

టీక. రామ-రాముఁడా! రామ రాముఁడా! (రాముఁడు చింతావిష్టుఁడగుటవల నను ఆదరాత్మికయము వలనను కౌగిలుబంధి యవసరమువలనను రెండుమాటలు రామసంబోధనము చేయఁబడినది) మహాబాహో-పెద్దచేతులు గలవాఁడా! వత్స-

బిడ్డా! యేన-దేనిచేత, సమరే-యుద్ధమునందు, అరీక్-శత్రువులను, సర్వాక్-అందఱును, విజయువ్యసీ-జయింపఁగలవో, తత్ (అధ్యాహృతము)-అట్టి, సుహృం-రహస్యమును, సనాతనం-అనాదియును, పుణ్యం-పవిత్రమును, సర్వశత్రువినాశనం-సమస్త శత్రువుల నశింపఁజేయునదియు, జయావహం-జయము గలిగించునదియు, నిత్యం-నాశము లేనిదియు, అక్షయ్యం-నాశము లేని ఫలముగలదియు, పరమం-అధికమైనదియు శివం-మంగళకరమును, సర్వమంగళమాంగల్యం - సమస్త మంగళములకును మంగళమును, సర్వపాపప్రణాశనం-సమస్తపాపములను నశింపఁజేయునదియు, చింతాశోక ప్రశమనం-మనస్సునందలి దుఃఖమును దేహపీడను బోఁగొట్టునదియు, ఆధివ్యాధులం బోఁగొట్టునదియును, ఆయుర్వర్ధనం-ఆయుస్సును వృద్ధిఁబొందించునదియు, ఉత్తమం-శ్రేష్ఠమునగు, ఆదిత్యహృదయం - ఆదిత్యహృదయసంబంధియైన, సూర్యమండలాంతర్యామియైన పురుషుండు ఆదిత్యహృదయశబ్దముచేతఁ జెప్పఁబడుచున్నాడు, యఆదిత్యేతిష్ఠక్, యఆదిత్యమంతరోయమయతి, అంతరాగమ్యేయసాచరంతం యఏ పోంతరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషోద్భవ్యతే, ఇత్యాదిశ్రుతులచేతఁ జెప్పఁబడిన అంతరాదిత్యవిద్యచే నుపాసింపఁబడునట్టి పరమాత్మయైన పరమపురుషుండు ఆదిత్యహృదయ శబ్దచామ్యుండు, అతని సంబంధమైనదనుట, లేక, ఆదిత్యాంతర్యామి యయిన పురుషుండు, ఆదిత్యహృత్, అనుశబ్దముచేతఁ జెప్పఁబడును, ఆదిత్యహృదంతయతి-ఆదిత్యహృత్తునుబొందునది కావున, ఆదిత్యహృదయమును స్తోత్రమునను పేరుగలిగినది, ఆదిత్యహృదయమును పేరుగల, జపం-స్తోత్రమును, శృణు-వినుము.

తా॥ రామా! రామా! మహాబాహుండా! నాయనా! నీవేస్తోత్రము జపించినచో సమస్తశత్రువులను యుద్ధంబున జయింపఁగలవో అట్టి పరమరహస్యంబును సనాతనంబును బవిత్రంబును సమస్తశత్రువుల నశింపఁ జేయునదియు జయప్రదంబును నిత్యంబును అక్షయమైన ఫలముగలదియు పరమ మంగళప్రదంబును సమస్త మంగళంబులకును మంగళంబును, సమస్తపాపనాశంబును ఆధివ్యాధిహారంబును ఆయుర్వృద్ధికరంబును సర్వస్తోత్రంబులలోను ఉత్తమంబునగు సుబ్రహ్మ్యప్రతిపాదకమైన ఆదిత్యహృదయంబును స్తోత్రమును నీకుపదేశించెదను వినుము.

శ్లో॥ రశ్మిమంతం సముద్యంతం దేవాసుర నమస్కృతిమ్ ।

పూజయస్వ వివస్వంతం భాస్కరం భువనేశ్వరమ్॥

టీక. త్వం (అధ్యాహృతము)-నీవు, రశ్మిమంతం-ప్రకాశములైన కిరణములు

గలవాఁడును, లేక, రక్షితుంతుం - అంతరంగభక్తులు గలవాఁడును, వారలచే నుపాసింపఁబడువాఁడు ననుట, సమన్వితం - చక్కగా నుదయించుచున్నవాఁడును, దేవాసురసమస్కృతం - దేవతలచేతను అసురులచేతను సమస్కరింపఁబడినవాఁడును, వివస్వతం - తన తేజస్సుచే నితరములయొక్క తేజస్సులను అచ్చాదించువాఁడును, భౌస్కరం - కాంతులజేయువాడును, నూర్మదు చంద్రుడు అగ్ని మొదలగువానికిని గాంతి యొసంగువాడు ననుట, అగు, భువనేశ్వరం - లోకములయొక్క నాథుని, సమస్త లోకముల నియమించునట్టి సర్వేశ్వరుని, పూజయస్వ-పూజింపుము, ఈస్తోత్రముచే నారాధింపుమనుట.

తా॥ నీవు సువర్ణ వర్ణుండగుటచేఁ బ్రశస్తకిరణములు గలవాఁడును (అంతరంగ భక్తులచే నుపాసింపఁబడు వాఁడును) ఉదయమును బొందుచున్నవాఁడును దేవాసురులచే నమస్కృతుండును ఇతర తేజస్సుల నన్నింటిని బరిభవించునట్టి మహాతేజస్సు గలవాఁడును, చంద్రనూర్య ప్రభృతులకును తేజమునొసంగువాఁడు నగు సమస్త లోకనియామకునిఁ బరమాత్మును ఇమ్మహాస్తోత్రముచే నారాధింపుము.

శ్లో॥ సర్వదేవాత్మకో హ్యేష తేజస్వీ రశ్మిభావనః॥

ఏష దేవాసురగణాం లోకాం పాతి గభ స్తిభిః॥

2

టీక. ఏషః-ఈసూర్యమండలాంతర్వర్తిపురుషుఁడు, సర్వదేవాత్మకః-సమస్త దేవతలకు ఆత్మభూతుఁడు, తేజస్వీ-అధికమైన తేజస్సుగలవాఁడు, రశ్మిభావనః-కిరణములచేత (లోకములకు) కలిగించువాఁడు, లేక, అంతరంగభక్తులను ముక్తులుగాఁ జేయువాఁడు, ఏషః-ఈతఁడు, దేవాసురగణాం-దేవాసురసమూహములను, లోకాం-లోకములను, గభ స్తిభిః-కిరణములచేత, పాతి-రక్షించుచున్నాఁడు.

తా॥ ఆదిత్యమండలాంతర్వర్తియగు నీపురుషుఁడు, సమస్త దేవతలకు నాత్మభూతుఁడు, తనతేజస్సుచే సమస్తతేజస్సులను తిరస్కరించువాఁడు, కిరణముల సమస్తలోకంబులకు ఉత్పత్తినితీసింహారంబులు నేయువాఁడు (భక్తులకు మోక్షంబు నొసంగువాఁడు) ఈతఁడే, కిరణములచే వర్షాదులుగల్గించి దేవాసురప్రభృతి సమస్తలోకంబులను రక్షించును.

శ్లో॥ ఏష బ్రహ్మచ విష్ణుశ్చ శివ స్సమందః ప్రజాపతిః॥

మహేంద్రో ధనదః కాలో యమస్సోమో హ్యోమాంపతిః॥౧౮

టీక. ఏషః-ఈతఁడు, బ్రహ్మచ-చతుర్యులుఁడును, విష్ణుశ్చ-విష్ణువును, శివః-

శివుండును, స్కందః - కుమారస్వామియు, ప్రజాపతిః - తొమ్మిదిప్రజాపతులు
మహేంద్రః-దేవేంద్రుండును, భనదః-కుబేరుండును, కాలః - మృత్యువును, యమ
యముండును, సోమః-చంద్రుండును (హి, అనునది పాదపూరణార్థము), అపా
పతిః-వరుణుండును.

తా॥ ఈతఁడే సమస్తదేవతలును శరీరముగాగలవాడు, ఇతఁడే బ్రహ్మ, ఇత
విష్ణువు, ఇతఁడే శివుండు, ఇతఁడే కుమారుండు, ఇతఁడే నవప్రజాపతులును, ఇతఁ
దేవేంద్రుండును, ఇతఁడే కుబేరుండును, ఇతఁడే మృత్యువు, ఇతఁడే యముఁడ
ఇతఁడే చంద్రుండు, ఇతఁడే వరుణుండు.

విశేషార్థము:—పూర్వస్థానమునందు సర్వదేవతాత్మకత్వము చెప్పఁబడిన
అది యిపుడు వివరింపఁబడుచున్నది. “యఏవోంతరాదిత్యే హిరణ్యయః పురుషో
శ్చతే” (నూర్యునియందు లోపల హిరణ్యముండైన ఏయీపురుషుండు చూడఁబ
డునాడో) అని శ్రుతియందుఁ బరమయోగులచే జూడఁబడువాడుగాఁ జెప్పఁబ
డుటఁ జేసి, పురోన రివాచకమైన ఏతచ్ఛబ్దముచే నిర్దేశము చెయ్యఁబడినది. ఏమః
ఈతఁడు, బ్రహ్మచ-చతుర్ముఖశరీరుండు, చతుర్ముఖాంతర్యామియీతం డనుట, ఇట్లు
ముందును తెలియునది. విష్ణుశ్చ-విష్ణువును, శివః-శివుండును, స్కందః-“స్కండికా
గతిశోపణయోః” అను ధాతువున బుట్టినది, శత్రువులను శోషిల్లఁజేయువాడనుట,
ప్రజాపతిః-“ప్రజాపతిక్షరతిగర్భే అంతః” (గర్భమునందు లోపలఁ బ్రజాపతి విహ
రించును) అను శ్రుతియందుఁ జెప్పఁబడిన ప్రజాపతిస్వరూపుఁడనుట. మహేంద్రః-
(మహాక్షోద్రః) స్వరూపమునందును విశ్వర్యమునందును అవధిలేనివాఁడు. భనదః
“అన్నాదోవసుదః” అని శ్రుతియందుఁ జెప్పఁబడిన ప్రకారమున సమస్త ఫలముల
నొసంగువాఁడనుట. కాలః-జగత్సంహారము సేయువాఁడు, “కాలాయమహాగ్రాహ
యతే నమః” అని శ్రుతియందును, అతాచరాచరగ్రహణాత్” అని శారీరకమీమాంస
సామూత్రమునందుఁ జెప్పఁబడినకాలరూపుండు అనాదిర్భగవాన్ కాలః, అని పరా
శరమహర్షి చేఁ జెప్పఁబడినది. యమః-శిక్షించువాఁడు, పాపులశిక్షించువాఁడనుట,
సోమః-(అమృతం) నూలే, అమృతమనఁగా మోక్షము దాని నొసంగువాఁడు. అపాప
తిః-జలములకు నాథుండు, “ఆపోనారా ఇతిప్రోక్తా ఆపోవై నరనూనవః, తాం
దస్యాన్యనం పూర్వం తేన నారాయణస్మృతః” (జలములు నారము లని చెప్పఁబ
డినది, ఏలయనఁగా— జలములు నరునివలనఁబుట్టి నవి, అజలములు ఈయనచే

పూర్వము స్థానమయ్యెడు గావున ఈతఁడు నారాయణుఁ డనఁబడెను) అనియు 'ఆప ఏవనన్జాదా' (మొదట జలమునే సృజించెను) అనియు నుండుటవలన, మొదట జలమును సృజించి యందు నివసించునట్టి నారాయణహృత్ డనుట.

శ్లో॥ పితరో వనవ స్సాధ్యో న్యశ్వినౌ మరుతో మనుః॥

వాయుర్వహ్నిః ప్రజాప్రాణ * ఋతుకర్తా ప్రభాకరః॥ ౯

టీక. ఏమః (అధ్యాహృతము) - ఈతఁడు; పితరః - అగ్ని స్వాత్మాది పితృదేవతలు; వనవః - అష్టవసువులు; సాధ్యః - సాధ్యులు ('హి' అనునది పాదపూరణార్థము); అశ్వినౌ - అశ్వదేవతలు; మరుతః - ఆవహానివాయువులు; మనుః - మనువు; వాయుః - భూ లోకమునందలి వాయువు; వహ్నిః - అగ్ని; ప్రజాప్రాణః - జలయొక్క ప్రాణము; ఋతుకర్తా - ఋతువులను జేయునట్టి; ప్రభాకరః - సూర్యుడు; మహేశ్వరతీర్థ పక్షము నందు; ఋతుః - అందఱిచేతను బొందఁబడునట్టివాడు; కర్తా - చేయువాడు.

తా॥ ఈతఁడే పితృదేవతలు; ఇతఁడే అష్ట వసువులు; ఇతఁడే సాధ్యులు; ఇతఁడే అశ్వదేవతలు; ఇతఁడే మరుత్తులు; ఇతఁడే మనువు; ఇతఁడే వాయువు; ఇతఁడే అగ్ని; ఇతఁడే వసంతాది ఋతువులకుఁ గారణమైన సూర్యుండు; (సమస్త కార్యములకును) చేరకుండు; సూర్యుండు).

విశేషార్చనము:—పితరః - పితృదేవతలు, పితరులయొక్కయు నంతర్యామియైన వాఁడుట, వనవః - (నదావనంతి) ఎల్లప్పుడునుండువారలు. 'ధ్రువోదరస్తథాసోమ ఆపోవై శ్వానరోనిలః, ప్రత్యావశ్చ ప్రభావశ్చ వనవోష్టే ప్రక్షిత్తాః' (ధ్రువుండు భరుండు సోమండు ఆవుండు వై శ్వానరుండు అనిలుండు ప్రత్యాఘండు ప్రభావుండు అని వసువులు ఎనమండ్రుగాఁ జెప్పఁబడినారు.) లేక, 'అగ్నిశ్చపృథివీచ వాయుశ్చాంతరిక్షంచ ఆదిత్యశ్చదౌశ్యశ్చ చంద్రమాశ్చ నక్షత్రాణిచ ఏతేవై వనవః' అను శ్రుతివలన అగ్నిప్రభృతులు అష్ట వసువులు సాధ్యః - (సిద్ధి రేపామస్తే) సిద్ధిగలవారలు. 'మనర్మంత్రః ప్రాణదశ్చ చేతయానశ్చ వీర్యవాక్, విత్తిజ్ఞయోనశ్చైవ హంసో నారాయణస్తథా, ప్రభవోథ విధుశ్చైవ సాధ్యాద్వాదశజ్ఞః' (మనువునుమంత్రుండు ప్రాణుండు చేతయానుండు వీర్యవంతుండు విత్తి జయుండు నయుండు హంసుండు నారాయణుండు ప్రభవుండు విధువు అని పండ్రెండుగురు సాధ్యులు జన్మించిరి).

* 'ఋతుకర్తా' ఇతి మహేశ్వరతీర్థ పాఠః.

అశ్వినో-అడుగుజ్జముయొక్క రూపముదాల్చిన మూర్త్యభార్యయగు సంక్షాదేవికిని మగ గుజ్జముయొక్క రూపునొందిన సూర్యనకును బుట్టి నవారలు, మరుతః-వాయుపురాణమునందు జెప్పబడిన ఘక్ల జ్యోతిరాజులు నలుబదితోమ్మందుగురు, మనుః-మననము సేయువాఁడు, 'నాన్యోతో స్తిమంతా' (ఇతనికన్న నితరుఁడు మననము సేయువాఁడు లేడు) అనిశ్రుతి, సృష్టికిఁబూర్వము ప్రపంచవిషయకమననము గలవాఁడనుట, వాయుః-(వాతి) సమస్తమును వాసనగలదిగాఁ జేయువాఁడు. వహ్నిః - వహతి (హవ్యం)-దేవతలహవిస్సును గొనిపోవువాడు, లేక, హుతమయిన హవిస్సును వహించువాఁడు, గ్రహించువాఁడనుట- 'ఇష్టాపూర్తం బహుధాజాతం జాయయానం విశ్వంబిభర్తి భువనస్య నాభిః తదేవాగ్ని స్తద్వాయు స్తత్సూర్యస్తదు చంద్రమాః (ఏదిభువనమునకు నాభిభూతమై పుట్టినదియు పుట్టుచున్నదియు నగు సమస్తమైన యిష్టాపూర్తమును భరించుచున్నదో, ఆదియే యగ్ని, ఆదియే వాయువు, ఆదియే సూర్యుఁడు, ఆదియే చంద్రుఁడు)అనిశ్రుతి. ప్రజాప్రాణః-ప్రజలకుఁ బ్రాణహేతువు, ణోహ్యేవాన్యాత్ కః ప్రాణ్యాత్, యదేష ఆకాశ ఆనందవోనస్యాత్' (ఆనంద రూపమైన ఆకాశము అనఁగా బ్రహ్మము లేనియెడ, ఎవఁడు ప్రాణము గలవాడగు ను?) అని శ్రుతి. ఋతుః-(ఆర్యతే)పొందఁబడువాఁడు, తెలియఁబడువాఁడు. 'ఋతు స్సుదర్శనఃకౌలః' అని సహస్రనామస్తోత్రము. కర్తా-చేయువాఁడు, సమస్త భూతం బులయందును అంతఃప్రవిష్టంజై సమస్తకర్మలకును బ్రేరకుఁడు(ధియోయోనః ప్రచోదయాత్' ఎవ్వఁడు మాబుద్ధులం బ్రేరించునో) అని శ్రుతి. మతీయు, 'అంతఃప్రవిష్టం కర్తారమేతం, అథరథాక్ రథయోగాక్ పథస్సృజతే, సహికర్తా, సర్వకర్మా' (లోపలఁ బ్రవేశించిన కర్తయగు నితని, మతీయు రథంబులను రథములతోఁగూడిన మార్గములను సృజించును, అతఁడుగదా కర్త, సమస్తకర్మములు గలవాఁడు.) అను శ్రుతులును బ్రమాణములు. ప్రభాకరం-ప్రభాంకరోతి, వెలుతురు అనఁగా జ్ఞానమును జేయువాఁడు, జ్ఞానము నొసంగువాఁడనుట, 'తేషాం సతత యుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్, దదామిబుద్ధియోగంతం యేనమాముపయాంతితే' (అట్లు ఎల్ల పుష్టులను యోగము నవలంబించి, ప్రీతితో నన్నుభజించువారలకు, దేనిచే వారలు నన్ను బొందఁగలరో, ఆట్టి జ్ఞానయోగమును నేనొసంగుదును) అని భగవద్గీతలు.

స్తోత్రపారంభః.

శ్లో॥ ఆదిత్య స్సవితా నూర్యః ఖగః పూషా గభస్తిమాకా ।

* సుపర్ణ సప్తనో భాను ర్హిరణ్యరేతా దివాకరః ॥

౧౦

టీక. ప్తం-(ఇచ్చటః బ్రథమాంతశబ్దములకుః బ్రతిశబ్దమునకును 'త్వం' అని యధ్యాహారము) సీవు, ఆదిత్యః-ఆదితియొక్క- పుత్రుఁడవు, లేక, ఆదితియనఁగా అఖండితమైన భూమి, దానికి నాథుఁడవు, లేక, సర్వంబదత్తే-అన్నిటిని గ్రహించు వాఁడవు, యస్మాత్సర్వమాదత్తే తస్మాదాదిత్యః, (ఎందువలన అన్నిటిని గ్రహించు చున్నాఁడో అందువలన ఆదిత్యుఁడు) అనిశ్రుతి, భూమియందలి సమస్త రసమును గ్రహించువాఁ టనుట, లేక, జీవరూపంబున సమస్తవిషయంబుల భుజించువాఁడ వనుట. సవితా-(జగత్)నూతే, జగత్తునుగలిగించువాఁడవు నూర్యః-సువతి(జనాక కర్మణి) జనులను కర్మయంతుఁడవైరించువాఁడవు, ధియో యోనః ప్రచోదయాత్, అనిశ్రుతి. ఖగః-ఖేగచ్ఛతి, ఆకాశమునందిరుగువాఁడవు, లేక, ఖంగచ్ఛతి, దహరా కాశమును బొందినవాఁడవు, ఉపాసకులచే దహరాకాశమున జాడఁబడువాడవనుట. పూషా-పుష్టతి, జగత్తును బోషించువాఁడవు, స్థితికర్తవనుట. గభస్తిమాకా-ప్రశ స్తములయిన కిరణములు గలవాఁడవు, లేక, గభస్తియనగా సర్వవ్యాపియగులక్ష్మీ, ఆదిగలవాఁడవు, లక్ష్మీవంతుడ వనుట. 'యథాసర్వగతోవిష్టు స్తవై వేయం ద్విజో త్తమః' (బ్రాహ్మణోత్తముఁడా! ఎట్లు విష్టువు సర్వమునుబొందినవాడో అట్లే ఈల క్ష్మీయు సర్వమును వ్యాపించియుండును.) అని పరాశరమహర్షిచే జెప్పఁబడినది. సుపర్ణః-మంచిపర్ణములు ఆనఁగా అుక్కలుగలవాఁడవు, పరమాత్మవనుట, ద్వాను పర్ణా సయుజా సఖాయా, (ఇద్దఱు సుపర్ణులు కూడనుండువారలును స్నేహితులును) అనిశ్రుతి జీవాత్మపరాత్మలను విచ్ఛేదించుచున్నది. తపసః - తపింపఁజేయువాఁడవు. పాతాంతరపక్షమునందు, సువర్ణ సదృశః-బంగారముతో సమానుఁడవు. 'హిరణ్య శృక్రుహిరణ్యకేశ ఆప్రణభా త్వర్వవసవర్ణః' (బంగారుమీసములుగలవాఁడును బంగారు వెండ్రుకలుగలవాఁడును గోల్లుయెడలుకొని సమస్తశరీరమును సువర్ణవర్ణము) అనిశ్రుతి. భానుః-ప్రకాశించువాఁడవు, హిరణ్యరేతాః - బంగారువికారమైన

* 'సుపర్ణ సదృశో భానుః' ఇతి పాతాంతరమ్.

లేతస్సుగలవాడవు, కారణమైన లేతస్సు పిరణ్ణయమనుట కార్యము పిరణ్ణయమని తెలుపుటకొఱును, పిరణ్ణయమైన బ్రహ్మాండమును సృజించినవాడ వనుట, 'అపవిత్రస సర్వదా' తానువీర్య మపాపుజత్. తదండ మభవద్ధృమం సహస్రాంశుసమ ప్రభమ్' (మొదట జలములనే సృజించెను, అందు వీర్యము నుంచెను, అది సూర్య సమానమైన కాంతిగల హేమవికారమైన యండమయ్యె) అని మతస్మృతి. దివాక రం-పగటినిజేయువాడవు, లేక, దివాన్మృతింకఁగోతి, వెలుతురును జేయువాడవు, ఆజ్ఞానమును బోగొట్టి జ్ఞానము నొసంగువాడ వనుట 'తేషాం సతతయక్తానాం భజతాం శ్రీతిపూర్వకమ్. దదామి బుద్ధియోగంతం యేనమా ముపయాంతితే' అని భగవదీతలు.

శ్లో॥ హరిదశ్వ స్సహస్రాద్ధి స్సప్తసప్తి ర్మరీచిమాక్షా।

తిమిరోన్మథన త్వంభు స్త్వష్టా మార్తాండ అంశుమాక్షా॥౧౧

టీక. త్వం(అధ్యాహృతము)-నీవు, హరిదశ్వః-ఆకుపచ్చనివన్నెగలగుఱ్ఱములు గలవాడవు, లేక, హరిత్-హరతి (మనం) మనోహరమైన, ఆశ్వః-వాహనముగల వాడవు, వృషభగరుడాది మనోహరవాహనములుగల పరమేశ్వరుడవనుట. సహస్రాద్ధిః-వేయికిరణములుగల వాడవు, లేక, అర్చ్యతే ఇతిఅర్చిః, అర్చిః అనుటచేఁ బూజనీయమైన మంగళగుణము చెప్పఁబడుచున్నది, వేయిమంగళగుణములు గలవాడవు, లెక్కకు మిఱిన కల్యాణగుణములు గలవాడవనుట. సప్తసప్తిః - సప్తయను గుఱ్ఱముగలవాడవు, 'ఏకోఅశ్వోవహతి సప్తనామా' (ఒకగుఱ్ఱము సప్తయనువేరు గలది వహించుచున్నది) అనిశ్రుతి, సప్తయనుగుఱ్ఱముగల యాదిత్యున కంతర్యామి వనుట. మరీచిమాక్షా-ప్రశస్తకిరణములుగలవాడవు, మ్రియంతేశత్రవః అనేన-దీనిచే శత్రువులు చతురు, అని, మరీచియనఁగా చక్రము, అదిగలవాడవనుట, చక్రము ఇతరాయుధోపలక్షకము, శంఖచక్రగదాధరుడవనుట. తిమిరోన్మథనః - చీకటిని బోగొట్టువాడవు, లేక, తిమిరమనఁగా జ్ఞానోత్పత్తిప్రతిబంధకమైననోషము, దాని బోగొట్టువాడవు, జ్ఞానము గలిగించువాడవనుట, శంభుః-శంభవత్యస్యాత్, సుఖముగలిగించువాడవు, త్వష్టా-త్వక్షతి, సమస్తనామరూపములను సంచరించువాడవు, మార్తాండః - మృతే అంతేజాతః, బ్రహ్మాండము మృతము కాగాఁ బుట్టినవాడవు, బ్రహ్మాండముః ప్రలయము నొందినపుడు మరల సృజించుటకై యున్నవాడవనుట, లేక, మృతంఅంతంజేవయతి, ప్రలయమునొందిన బ్రహ్మాండమును మరల జీవించజేయు

వాడవు, సృజించువాడవనుట, అంశుమాల్ - ప్రకృప్త కిరణములుగలవాడవు, లేక, అంశుశబ్దము, అంశువ్యాప్తై, అనుధాతువునం బుట్టినది, అంశవనఁగా వ్యాప్తి అదిలవాడవు. ప్రపంచము లోపల వెలుపల నంతటను వ్యాపించినవాడవనుట, 'అంతర్వహితృతత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణః స్థితః' (దానినంతయు, లోపల వెలుపలను వ్యాపించి నారాయణుం డున్నాఁడు) అని శ్రుతి.

శ్లో॥ హిరణ్యగర్భ శ్శిశిర స్తపస్ భాస్కరో రవిః ।

అగ్నిగర్భో దితేః పుత్రః శృంఖ శ్శిశిరచాశనః॥ ౧౨

టీక. త్వం(అధ్యాహృతము)-నీవు, హిరణ్యగర్భః-బంగారువికారమైన అండు ము గర్భమందుఁగలవాడవు, హిరణ్యప్రహృండుమును సృజించినవాడ వనుట, 'అపవన సజ్జానై తానువీర్యముపాస్యజత్, తదండుమధవద్దేమం సహస్రాంశు సమ పృథమి' అని మనుస్మృతి, లేక, హిరణ్య-హితమును రమణీయమును అయిన, గర్భః- అంతఃరణము గలవాడవు, ధత్తులకు మేలుగఁగునది కావున రమణీయమైన హృదయముగలవాడవనుట, లేక, హిరణ్య-జీవనమూహము, గర్భః-కడుపునఁ గలవాడవు, శిశిరః-చల్లనివాడవు, తాపత్రయతప్తులతాపముఁ బోఁగొట్టి సుఖము గల్గించువాడ వనుట, తపనః - తపింపఁజేయువాడవు, ధత్తులయొక్క శత్రువులకు సంతాపముఁ గలుగఁజేయువాడ వనుట, భాస్కరః-ప్రకాశము నేయువాడవు, సర్వవస్తువులను దెలియుటకు కారణభూతుడవనుట, రవిః-రాలి, శబ్దించువాడవు, వేదముఅక్ష బ్రహ్మదేవునకుపదేశించినవాడ వనుట, 'యోవై వేదాంశ్చ పృథాహోతృత్వై' (ఎవఁ డు ఆబ్రహ్మదేవునికొఱకు వేదముల నుపదేశించెనో) అనిశ్రుతి, లేక, రూపతే ఇతి రవిః-వేదములచేత చెప్పఁబడువాడవు, లేక, ధత్తులచేత స్తుతంబఁడువాడవు, అగ్నిగర్భః-పగటియందు అగ్నిగర్భమందుఁ గలవాడవు, 'ఉద్యంతంవా ఆదిత్యమగ్ని రనుగుమారోహతి' (అగ్ని ఉదయించుచున్న నూర్యునిపొందును) అనిశ్రుతి, లేక, అగ్నిగర్భః-కాలాగ్నిరుద్రుఁడు గర్భమందు గలవాడవు, 'నారాయణాద్రు ద్రోజాయతే' నారాయణునివలన రుద్రుఁడుపుట్టును) అని శ్రుతి. అదితేః-అదితిదేవియొక్క, పుత్రః-కొడుకవు లేక, అదితిపుత్రుడవుగా నవతరించినవాడ వనుట, లేక, అదితేః-అదితియొక్క, పుత్రః - పురుషుఁడైన కొడుకును అనగా నింద్రుని రక్షించిన వాడవు, శంఖుః-కామ్యుతి, ప్రళయకాలంబున నిర్వాణపారముగా కాంతుడవగువాడవు, లేక, శంఖేయస్యః-సుఖము హృదయాకాశమందు గలవాడవు, ఎల్లి ప్పడును అనం

దము గలవాడ వనుట, శిశిర నాశనః-మంచును బోగొట్టువాడవు, నూర్యమండలాంత ర్వర్తి యగుటచే నూర్యకిగణంబుల మంచును బోగొట్టువాడ వనుట.

శ్లో॥ వ్యోమనాథ స్తమో భేదీ ఋగ్యజుస్సామపారగః ।

ఘనవృష్టి రపాం మిత్రో * వింధ్య వీధీ ప్లవంగమః॥ ౧౩

టీక. త్వం (అధ్యాహృతము)-నీవు, వ్యోమనాథః-ఆకాశమునకు ప్రభుండవు, ఆకాశమునందుండువాడవనుట, లేక, ఆకాశమును సృజించినవాడవనుట (ఆత్మన ఆకాశ స్సంభూతః) (ఆత్మవలన ఆకాశము పుట్టినది) అని శ్రుతి. త మో భేదీ-చీకటిని బోగొట్టువాడవు, లేక, రాహువును భేదించువాడవు గ్రహణమున రాహువుచే మింగఁబడి యతని భేదించుకొని వెలువడువాడవు, అట్టి నూర్యుని యంతర్యామివనుట, లేక, భక్తలయొక్క తమోగుణమును బోగొట్టువాడవనుట ఋగ్యజుస్సామపారగః-ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము అను వేదములయొక్క పారమును బొందినవాడవు, సమస్త వేదములయొక్క పర్యవసానమును, సమస్త వేదముల చేతను తెలియదగినవాడవనుట 'వేదాన్ని సర్వై రహమేవ వేద్యః' (సమస్త వేదముల చేతను నేనే తెలియదగినవాడను) అని శ్రుతి, లేక, ఋగ్యజుస్సామవేదములచేత ఆకాశముయొక్క పారమునందు వాడవు 'ఋగ్విజ్ఞానాద్వాన్తే దేవతాయతే, యజుర్వేదేతి స్థలిమధ్యే ఆహ్నుః, సామవేదేనాస్సమయే మహిమతే, వేదై రహస్యస్త్రీభిరేతినూర్యః' (నూర్యుఁడని ప్రాతఃకాలమున ఆకాశమునందు ఋగ్వేదముచే బొందఁబడును, మధ్యాహ్నమునందు యజుర్వేదంబున నుండును, సాయంకాలమునందు సామవేదముతో మహిమిండును) అని శ్రుతి. ఘన వృష్టిః-అధిక మైనవర్ష ముగలవాడవు, అధిక మైనవర్ష ముగరిపించువాడవనుట 'ఆగ్నౌ ప్రాప్తాహుతిస్సమ్యగాదిత్య ముపత్తివతే, ఆదిత్యాజ్ఞాయతే వృష్టిర్వృష్టేరన్నం తతః ప్రజాః' (ఆగ్నియందు వేల్చఁబడిన యాహుతినూర్యునిబొందును, నూర్యునివలన వర్షము వర్షమువలన నన్నము, అన్నమువలనఁ బ్రజలు గలుగుదురు) అని స్మృతి, లేక, అధిక మైన సర్వకర్మఫలరూపమైన వర్ష ముగలవాడవు 'అహంహి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తౌచ ప్రభు రేవచ' (నేనేగదా సమస్తయజ్ఞములకును భోక్తను ప్రభుండను) అని స్మృతి, 'ఫల మత ఉపపత్తేః' (ఉపపత్తివలన, ఈయీశ్వరునివలననే కర్మఫలముగలుగునని సిద్ధమగుచున్నది) అని శ్రీశారీరకమీమాంసానుాత్రము, అపాంమిత్రః-జలములకు స్నేహ

* 'వింధ్యవీధిః ప్లవంగమః' ఇతి పాఠాంతరమ్.

తుండవు, జలమలను వర్షించువాడవగుట, లేక, సముద్రజలంబుల శయనించుచుండు
వాడవనుట, 'వింధ్యవీధీప్రవంగమః' వింధ్యవీధీ-వింధ్యపర్వతముయొక్క మార్గము
నందు, అనగా ఆకాశమార్గమునందు, స్థవంగమః-శీఘ్రముగా బోవువాడవు, లేక,
వింధ్యవీధీ-వింధ్యవీధివలె దుర్గముమైన సుఖమ్నా మార్గమునందు, స్థవంగమః-శీఘ్ర
ముగా భక్తులనుబోవునట్లు జేయువాడవు, శక్తలకు సుఖమ్నా మార్గమున మనో
వాయుధారణము గలిగి మోక్షముగలుగునట్లు ఆనుగ్రహము చేయువాడవనుట,
పాఠాంతరపక్షమందు వింధ్యవీధిః-(దక్షిణాయనమందు) వింధ్యపర్వతము మార్గము
గాఁగలవాడవు, లేక, సుఖమ్నా మార్గము గాఁగలవాడవు, సుఖమ్నా మార్గమును
బొందినవారలె నిన్నుఁ బొందఁగలవారనుట, స్థవంగమః - శీఘ్రముగా నడచువా
డవు, లేక, శీఘ్రముగాఁ బొందించువాడవు, సమస్తకర్మఫలంబులను తప్పక యొసం
గు వాడవనుట.

శ్లో॥ ఆతపీ మండలీ మృత్యుః పింగళ స్సర్వకాపహః ।

కవిర్విశ్వో మహాతేజా రక్తస్సర్వభవోద్భవః॥

౧౮

టీక. తపః (అధ్యాపృతము)-నీవు, ఆతపీ - ఎండగలవాడవు, లేక, ఆనమం

తాత్ తపఃఅస్య అస్తి-మిక్కిలియు తపము అనగా జ్ఞానముగలవాడవు, 'యస్య జ్ఞా
నమయంతపః' అనిశ్రుతి. మండలీ-గుండ్రమైన ఆకారము గలవాడవు, లేక, మండ్యతే
అనే నేతిమండలం. అనగా భూపణము, అధికలవాడవు, కాస్తుభాదిభూపణములు
గలవాడవనుట, మృత్యుః - శత్రులఁజంపువాడవు, పింగళః - ఉదయకాలమందు
గోరోజనపువన్నె గలవాడవు, లేక, పింగతి - కలియువాడవు, సర్వవ్యాపకుడ
వనుట, సర్వతాపహః-(మధ్యాహ్నమునందు) సమస్తమును తపింపజేయువాడవు,
లేక, ఏకకాలమునందే సమస్తబ్రహ్మాండమును సంహరించువాడవు, కవిః-పండితు
డవు, వ్యాకరణము మొదలైన సమస్తశాస్త్రములను ప్రవర్తింపజేసినవాడవగుట;
లేక, సర్వజ్ఞుడవనుట, యస్సర్వజ్ఞ స్సర్వవిత్' అనిశ్రుతి. విశ్వః-సమస్తమును నిర్వహిం
చువాడవు; లేక, సమస్తమును శరీరముగాఁగలవాడవు, 'విశ్వమేవేదంపురుషః' అనిశ్రుతి.
మహాతేజాః-అధికములైన కాంతులుగలవాడవు, లేక, అధికమైన యితరులజయించు
సామర్థ్యము గలవాడవు; రక్తః-భక్తులయం దనురాగము గలవాడవు, సర్వభవో
ద్భవః-సమస్తములైన కార్యములకు కారణభూతుడవు; లేక, అందఱియొక్కయు
సంసారమునకు కారణభూతుడవు.

శ్లో॥ నక్షత్రగ్రహతారాణా మధిపో విశ్వభావనః।

తేజసా మపి తేజస్వీ ద్వాదశాత్ స్స మోస్తుతే ॥ ౧౫

టీక. త్వం(అధ్యాహృతము)-నీవు; నక్షత్రగ్రహతారాణాం-అశ్విన్యాది నక్షత్రములకు గ్రహములకు సాధారణనక్షత్రములకును, అధిపః - నాథుడవు, నక్షత్రగ్రహములయందును అంతర్యామి యైనవాడవనుట, విశ్వభావనః - ప్రపంచమును నిలుపువాడవు; 'ద్యౌస్స చంద్రార్క నక్షత్రం ఖండిశో భూర్యహోదధిః, వాసు దేవస్య పిర్యేణ విభృతాని మహాత్మనః' (స్వర్గము; చంద్రసూర్య నక్షత్రములతోఁ గూడిన ఆకాశము, దిశలు, భూమి, సముద్రము ఇవన్నియు మహాత్ముం డగువాసు దేవుని పిర్యముచేతనే నిలిచియున్నవి) అని మహాభారతము. తేజసామపి-తేజస్సులకు గూడ; తేజస్వీ - అధిక తేజస్సుగలవాడవు, సమస్తతేజస్సులను అణచివేయునట్టి మహాతేజస్సు గలవాడ వనుట, ద్వాదశాత్మక్-పండ్రెండవ మూర్తులు గలవాడా! 'ఇంద్రోధాతా యగః పూషా మిత్రో ధ వరుణోర్యమా', ఆర్చిర్వివస్వాక్ త్వష్టచ సవితా విష్ణురేవచ' (ఇంద్రుఁడు ధాత భగుఁడు పూషుఁడు మిత్రుఁడు వరుణుఁడు ఆర్యముఁడు ఆర్చిస్సు వివస్వంతుఁడు త్వష్ట సవిత విష్ణువు) అని ద్వాదశాదిత్యులు. ఈద్వాదశాదిత్యులయందు అంతర్యామియైయుండువాడా! అనుట. తస్మై(అధ్యాహృతము)-అట్టి, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము; అస్తు-అగుఁగాక; నీవు ఇట్టి విశేషణములు గలవాడవు. ఇట్టి సమస్తకల్యాణగుణములు గల నీకు నమస్కారముఁ జేసెదననుట.

శ్లో॥ నమః పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమే గిరయేనమః ।

జ్యోతి ర్గణానాం పతయే దినాధిపతయే నమః॥ ౧౬

టీక. పూర్వాయ-తూర్పుదిశనుండునట్టి, గిరయే-పర్వతమైన, తూర్పుకొండ యందున్నయనుట; లేక, తూర్పుకొండయం దంతర్యామివై యున్న, తే(అధ్యాహృతము ఇట్లు ముంచును)-నీకొఱకు; నమః-నమస్కారము, పశ్చిమే-పడమటిభాగమందు, గిరయే - పర్వతమైన, పడమటికొండయం దుండునట్టి యనుట; లేక, పడమటికొండ యొక్క అంతర్యామివైన; తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము; జ్యోతిర్గణానాం పతయే-జ్యోతిస్సమాహములయొక్క నాథుడవైన, లేక, ముక్తలగువారల సమా హములయొక్క నాథుడవైన; ముక్తలకుఁ బ్రాప్యస్థానమైన, తే-నీకొఱకు; నమః (అధ్యాహృతము)-నమస్కారము, దినాధిపతయే - పగటికిఁ బ్రభుడవైన, లేక,

పగటినిజేయునట్టి సూర్యునియందు అంతర్యామివైన, తే-నీకు, నమః-నమస్కారము.

తా॥ తూర్పుకొండవై నున్న నీకు నమస్కారము, పడమటికొండపై నున్న నీకునమస్కారము. (తూర్పు పడమటికొండలయందు అంతర్యామివైన నీకు నమస్కారము) జ్యోతిర్గణములకు నాఘండవగు నీకు నమస్కారము. (యక్షలకు వారలకుఁ బ్రాప్తస్థానముగు నీకు నమస్కారము) దినమును జేయునట్టి నీకు నమస్కారము. (సూర్యమండలాంతర్యామి వగు నీకు నమస్కారము).

శ్లో॥ జయాయ జయభద్రాయ హర్యశ్వాయ నమోనమః ।

నమోనమ స్సహస్రాంశో ఆదిత్యాయ నమోనమః॥౧౭

టీక. జయాయ-జయించువాడ వగు ఆప్రతిహతమైన పరాక్రమము గలవాడ వనుట, లేక, 'జయంతి అనేన సద్భక్తా స్సంసారం' (భక్తులు ఈతనిచే సంసారమును జయింతురు) భక్తులనుసంసారమునుజయించునట్లు చేయువాడవగు, (అధ్యాత్మతమ) తే - నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, జయభద్రాయ - జయమును మంగళమును యిచ్చునట్టి, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, హర్యశ్వాయ-ఆశుపచ్చని గుఱ్ఱము గలసూర్యునియొక్క అంతర్యామివైన యనుట, లేక, హరి-మనోహరమైన, ఆశ్వాయ-వాహనముగల, మనోహరమైన గరుడవృషభాదివాహనములు గలవాడ వనుట, ఇది యాదిత్యమండలాంతర్వర్తి పురుషవిషయక మవుటండేసి, యాదిత్యవాచకకబ్జంబులు పలుమారు ప్రయోగింపఁబడినవి, స్తోత్రమవుటవలనను, పునరుక్తము దోషముకాదు, తే-నీకొఱకు, నమఃనమః-నమస్కారము నమస్కారము, సహస్రాంశో-వేయికిరణములుగల సూర్యుని యంతర్యామివైనవాఁడా! లేక, మితిలేని తేజస్సుగలవాఁడా! లేక, వేయిజీవులు గలవాఁడా! సమస్తజీవులును నీయొక్క ఆంశములనుట 'మ మై వాంశో జీవలోకే జీవభూతాః' (నామొక్క ఆంశమే జీవలోకమందు జీవుడయినది) అని చెప్పఁబడియున్నది. తే-నీకొఱకు, నమోనమః-నమస్కారము నమస్కారము, ఆదిత్యాయ-సూర్యుడవైన సూర్యమండలంబునందు, అంతర్వర్తివైన, తే-నీకొఱకు, నమోనమః-నమస్కారము నమస్కారము, 'నమోనమః' అని రెండుమాటలు ఆదరాతిశయమునం జెప్పఁబడినది.

తా॥ ఆప్రతిహతమైన పరాక్రమము గలవాడవగు నీకు నమస్కారము గావించెదను, (భక్తులకు సంసారజయంబు నొల్పించువాడవైన నీకు నమస్కారము చేసెదను) జయంబును మంగళంబును ఒసంగువాడవైన నీకు వందనముగావించెదను, హరి

తవ్యమగు గుఱ్ఱముగల సూర్యునియందు నంతర్యామివై న నీకుఁ బ్రాణియైనవృద్ధుఁ
(మనోహరములగు గరుడవృద్ధాదివాహనములుగల నీకుఁ బ్రాణియైనను) వేయికిరణం
బులు గల సూర్యునియందు దంతర్యామివై నవాఁడా! (నీయంతములైన నమస్తకీవులకు
సాధారణుఁడా) నీకుఁ బ్రణామంబు గావించెదను, ఆదిత్యమండలంబున యోగల
చేఁ జూడఁబడునట్టి నీకశివంఁడనము చేసెదను.

శ్లో॥ నమః ఉగ్రాయ వీరాయ సారంగాయ నమోనమః॥

నమః పక్షప్రబోధాయ మూర్తాండాయ నమోనమః॥ ౧౮

టీక. ఉగ్రాయ-(ఉపాసకులు కౌనివారలకు) భయంకరమైన సూర్యులకు,
తే(అధ్యాత్మతము)-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, వీరాయ - 'ప్రాణినఃవివిధం
తరయతి' ప్రాణులను నానావిధముగాఁ బ్రేరించువాఁడవైన, తే-నీకొఱకు, నమః-
నమస్కారము, సారంగాయ - సారంగచ్ఛత్రీ, శీఘ్రముగా నడుచువాఁడవైన, అగ్ర
నిమిషంబునకు సూర్యుఁడు రెండువేలయోజనంబులు పోవునని పురాణవ్రాసికము
లేక, సారమును బొందువాఁడవైన, సారమును గ్రహించువాఁడవైన యనుట, లేక,
ప్రణవమును బొందువాఁడవైన ప్రణవప్రతిపాద్యుఁడవైన యనుట, లేక, సారంగాయ-
హంసావతారరూపుఁడవైన, తే-నీకొఱకు, నమఃనమః-నమస్కారము నమస్కారము,
పద్మప్రబోధాయ-కమలములను వికసింపఁజేయు వాఁడవైన, హృదయకమలమును
వికసింపఁజేయువాఁడవైన, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, మూర్తాండాయ -
మృతేంతఁజేజాతః, బ్రహ్మాండము మృతమైనప్పుడు (మఱల సృజించుటకు) పుట్టిన
వాఁడవైన, తే-నీకొఱకు, నమఃనమః-నమస్కారము నమస్కారము.

తా॥ ఉపాసకులు కౌనివారలకు భయంకరుఁడవైన నీకు నమస్కారము,
సర్వప్రాణులను తత్తత్పూర్వకర్యానురూపంబుగాఁ గర్మములయందుఁ బ్రేరించు
వాఁడవైననీకు నమస్కారము, శీఘ్రముగా నడుచువాఁడవైన (సారమును గ్రహిం
చువాఁడవైన, ఓంకార ప్రతిపాద్యుఁడవైన, హంసావతారరూపుఁడవైన) నీకు
నమస్కారము, కమలములను వికసింపఁ జేయువాఁడవైన (భక్తుల హృదయకమల
మును సదా వికసింపఁ జేయువాఁడవైన) నీకు నమస్కారము, బ్రహ్మాండము ప్రళ
యము నొందినపుడు మరలసృజించుటనై యున్నవాఁడవైన నీకు నమస్కారము.

శ్లో॥ బ్రహ్మేశానాచ్యుతేశాయ సూర్యా యాదిత్య వర్చసే॥

భాస్వతే సర్వభూతాయ రంద్రాయ వపుషేనమః॥ ౧౯

టీక. బ్రహ్మేశా నాచ్యుతేశాయ-బ్రహ్మదేవునికిని శివునకును విష్ణువునకును నియామకుడవైన, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, సూర్యాయ - పాణిణులను గర్వించుచుండవలెన, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, ఆదిత్య వర్చసే-సూర్యరూపమైన కాంతిగలవాడవలెన, లేక, సూర్యమండలమున, దేవో యాపుడవైన, తే-నీకు, నమః - నమస్కారము, భాస్వతే-తేజస్సు గలవాడవలెన, సమస్త పదార్థములయందును తేజస్సు కలిగించువాడవలెనయనుట; తే - నీకొఱకు, నమః - నమస్కారము, సర్వభక్షయ-సమస్తమును భక్షించువాడవలెన, సర్వమును సంహరించువాడవలెన యనుట; తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, కావుననే ఆకా లమందు, రౌద్రాయ-భయంకరమైన, వపుషే- శరీరమైన, భయంకరమైన యాకా రము గలవాడవనుట, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము.

తా॥ బ్రహ్మ విష్ణు శివులకును నియామకుడవై పరబ్రహ్మయాపుడవైన నీకు నమస్కారము, సమస్తప్రాణులను ఆమ్రైకర్మంబులందుఁ బ్రేరించువాడవైన నీకు నమస్కారము, సూర్యమండలమునందుఁ దేవోయాపుడవైన నీకు నమస్కారము, సమస్తతేజస్సులకును గారణమైన మహాతేజస్సు గలవాడవైన నీకు నమస్కారము, ప్రలయకాలమున సమస్తమును సంహరించువాడవలెన నీకు నమస్కారము, అప్పు డు భయంకరమైన యాకారముగలవాడవలెన నీకు నమస్కారము.

స్తో॥ తమోఘ్నాయ హిమఘ్నాయ శత్రుఘ్నాయామితాత్మనే |
కృతఘ్నఘ్నాయ దేవాయ త్యోగిసాం పతయేనమః | ౨౦

టీక. తమోఘ్నాయ - చీకటిని బోగొట్టువాడవలెన, లేక, అష్టావకుగు బోగొట్టువాడవలెన, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, హిమఘ్నాయ-మంచు ను బోగొట్టువాడవలెన, లేక, హిమచంద్రగా నీతము, ఇది యుష్ణమునకు నుపలకు కము, శీతోష్ణమును బోగొట్టువాడవలెన, భక్తలకు శీతోష్ణాదిద్వంద్వములను నోర్చు శక్తినిొసంగువాడవలెన యనుట, తే-నీకు; నమః-నమస్కారము; శత్రుఘ్నాయ- ఆశ్రతులయొక్క శత్రువులను వధించువాడవలెన, లేక; శత్రుభూతములైన నెందరి యములను వధించువాడవలెన, ఆశ్రతులకు ఇంద్రియముల నిగ్రహించుశక్తినిొసం గువాడవలెన యనుట, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము; అమితాత్మనే-పరిచ్ఛిన్నముకొని స్వరూపము గలవాడవలెన, దేవకాలవస్తుకృతత్రివిధపరిచ్ఛేదము లేని వాడవలెన యనుట, లేక, అమితమైన మహిమగలవాడవలెన, తే - నీకొఱకు;

నమః-నమస్కారము, కృతఘ్నుఘ్నాయ-కృతఘ్నులను వధించువాడవయిన, కృతఘ్నులనఁగా ఇతరులు తమకుఁ గావించిన యుపకారమును మఱచినవారలు, అట్టి మహాపాపులను వధించువాడవయిన, ఇది యుపలక్షణము, పాపము నాచరించిన వారలను శిక్షించువాడవయిన యనుట; తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, దేవాయ-దీవ్యుని, సృష్టిని తిసంహరములచేఁ గ్రిడించువాడవయిన, లేక; ప్రకాశించు వాడవయిన, స్వయంప్రకాశుడవయినయనుట, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, జ్యోతిషాం-చంద్రనూర్వర్ణములయిన ప్రకాశవస్తువులకు, పతయే-ప్రభుడవయిన, చంద్రనూర్వాది జ్యోతిర్వర్ణములకును బ్రకాశము నొసంగువాడవయిన యనుట, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము.

తా॥ అంధకారమును బోఁగొట్టువాడవయిన (అజ్ఞానమును బోఁగొట్టువాడవయిన) నీకు నమస్కారము, భక్తులకు శీతోష్ణాదిద్వంద్వముల సహించుసామర్థ్యము నొసంగువాడవయిన నీకు నమస్కారము, ఆశ్రితుల శత్రువులను వధించువాడవయిన (శత్రువులైన యింద్రియములను జయించుశక్తిని భక్తులకుఁ బ్రసాదించు వాడవయిన) నీకు నమస్కారము, దేశకాలవస్తుకృతప్రతిభ పరిచ్ఛేద శూన్యుడవయిన (అపరిమిత మహిమగలవాడవయిన) నీకు నమస్కారము, సమస్త పాపులను విశేషించి కృతఘ్నులను శిక్షించువాడవయిన నీకు నమస్కారము, సృష్టిని తిసంహరములచేఁ గ్రిడించువాడవయిన (స్వయంప్రకాశుడవయిన) నీకు నమస్కారము, చంద్రనూర్వాది సమస్తజ్యోతిర్వర్ణములకునుఁ బ్రకాశము నొసంగుటచే నాధుడవయిన నీకు నమస్కారము.

శ్లో॥ త వ్రచామికరాభాయ * వహ్నయే విశ్వకర్తణే॥

నమస్తమోభినిఘ్నాయ † రుచయే లోకసాక్షిణే॥ ౨౧

టీక. త వ్రచామికరాభాయ-కాంచబడిన బంగారముయొక్క కాంతివంటి కాంతిగలవాడవయిన, తే-నీకు, నమః-నమస్కారము, వహ్నయే - అగ్నిరూపుడవయిన, లేక, సమస్తలోకములను వహించువాడవయిన, హరయే(పాతాంతరము)-పాపములను హరించువాడవయిన, తే-నీకు, నమః-నమస్కారము, విశ్వకర్తణే-జగత్తు కార్యముగాఁ గలవాడవయిన, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, తమోభినిఘ్నాయ-అంధకారమును బోఁగొట్టునట్టివాడవయిన, లేక, అజ్ఞానమును బోఁగొ

ట్టువాడవయిన, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము, రుచయే-ప్రకాశస్వరూపుడవయిన, ఘృణయే(పాతాంతరము)-ప్రకాశస్వరూపుడవయిన, తే-నీకొఱకు; నమః-నమస్కారము; లోకసాక్షిజే-జనులకు సాక్షిభూతుడవయిన, సమస్తకర్మములకు సాక్షిభూతుడవైన యనుట, తే-నీకొఱకు, నమః-నమస్కారము.

తా॥ మేలిమిబంగారువంటి మేనుగలవాడవైన నీకు నమస్కారము, అగ్ని రూపుడవైన (సమస్తలోకములకును ఆధారభూతుడవైన) నీకు నమస్కారము, (పాతాంతరపక్షమందు) సమస్తపాపములను హరించువాడవైన నీకు నమస్కారము, అంధకారమును నశింపజేయువాడవైన (అజ్ఞానమును నశింపజేయువాడవైన) నీకు నమస్కారము, సమస్తమునందుఁగల బ్రకాశరూపుడవైన (స్వయం ప్రకాశరూపుడవైన) నీకు నమస్కారము, లోకులుచేయు సమస్తకర్మములకు సాక్షిభూతుడవైన నీకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నాశయ త్యేషవై భూతం తదేవ సృజతి ప్రభుః ।

సాయత్యేష తపత్యేష వర్షత్యేష గభస్తీభిః॥ ౨౨

టీక. ప్రభుః-సమస్తమునకునునియామకుండవైన ఏషవై-ఈమహాపురుషుఁడే, భూతం-జగత్తును, నాశయతి-నశింపజేయుచున్నాఁడు, తదేవ-అజగత్తు నే, సృజతి-సృజించును, ఏషః-ఈతఁడు, గభస్తీభిః-కిరణములచేత, సాయతి-శోషిల్లఁజేయును, తపతి-తరింపజేయును, వర్షతి-వర్షించును.

తా॥ సర్వలోకనియామకుండైన యీదేవుఁడే సమస్తప్రపంచమును ప్రలయ కాలంబున సంహరించును, మఱల నాప్రపంచమునే సృజించును, ఈతఁడే కిరణములచే దాపము గల్గించి శోషిల్లఁజేయును, వర్షించునుఁ గుఱియించును.

శ్లో॥ ఏష సుప్తేషు జాగర్తి భూతేషు పరినిష్ఠితః ।

టీక. ఏషః-ఇతఁడు, భూతేషు-ప్రాణులు, సుప్తేషు-నిదురించియుండఁగా, పరినిష్ఠితః-అంతటను వ్యాపించినవాడై, జాగర్తి-మేలుకొనియుండును.

తా॥ భూతంబులు నిద్రించియున్నప్పుడును, ఈతఁడు, అభూతంబుల యన్నిటియందును అంతర్యామిత్వంబున వ్యాపించినవాడై మేలుకొనియుండును.

శ్లో॥ ఏష ఏవాగ్ని హోత్రంచ ఫలం చైవాగ్ని హోత్రిణామ్॥ ౨౩

టీక. ఏషఏవ ఈతఁడే, అగ్ని హోత్రంచ-అగ్ని హోత్రమును కర్మమును, అగ్ని హోత్రిణాం - అగ్ని హోత్రము గలవారలయొక్క, అగ్ని హోత్రము చేయువారలయొక్క, ఫలంచైవ-ఫలమును.

తా॥ అగ్ని హోత్రమును అగ్ని హోత్రముయొక్క - ఫలమును ఈమహాపురుషుడే.
శ్లో॥ వేదాశ్చ క్రతపత్యైశ్చ కర్మసామాం ఫలమేవచ ।

టీక. ఏషః (అధ్యాహృతము) - ఈతఁడా, వేదాశ్చ - వేదములును; క్రతపత్య-
యష్టములును; కర్మసామాం - యష్టములయొక్క, ఫలమేవచ ఫలమును.

తా॥ ఇతఁడే వేదములు, ఇతఁడే యష్టములు, యష్టములచే నొందఁబడిన
ఫలమును ఇతఁడే.

శ్లో॥ యాని కృత్యాని లోకేషు సర్వసిష రవిఃప్రభుః॥ ౨౪

టీక. లోకేషు - లోకములయందు, కృత్యాని - కార్యములు, యాని (గంతి) - ఏవి
కలవో, లేషాం (అధ్యాహృతము) - వానికి, సర్వః - సమస్తాత్మవఁడైన, ఏషః - ఈ
రవిః - సూర్యమండలాంతర్వర్తి యగు పురుషుఁడు, ప్రభుః - నిఁగూడుతుఁడు.

తా॥ మఱియు లోకమున నేయేకర్మములు చేయఁబడుచున్నవో; వానికన్ని
టికిని; సర్వాత్మవఁడైన సూర్యమండలాంతర్వర్తియగు నీహిరణ్యయపురుషుడే
నిరూపింపఁడును ఫలప్రదాతఁడు.

శ్లో॥ ఏన మావత్సు కృచ్ఛేషు కాంతారేషు భయేషుచ ।

కీర్తయత్ పురుషః కశ్చిన్నావసీదతి రాఘవ॥ ౨౫

టీక. రాఘవ - రాముఁడా! పురుషుఁ - పురుషుఁడా, కశ్చిత్ - ఒకానొకఁడైన
ను, ఆవత్సు - ఆపదలయందును, కృచ్ఛేషు - కష్టములయందును, కాంతారేషు - అడవు
లయందును; భయేషుచ - భయములయందును; ఏనం - ఈదేవుని, కీర్తయత్ - కీర్తించు
చున్నవాఁడై, నావసీదతి - దుఃఖింపడు.

తా॥ రాముఁడా! ఇందు వర్ణాశ్రమాద్యధికారినియనుచులేదు, ఎవ్వఁడైనను,
ఆపదలు గలిగినపుడుగాని, కష్టమువచ్చినపుడుగాని, అడవిమార్గంబులంగాని, యితర
భయంబులు గలిగినప్పుడు గాని యీయాదిత్యహృదయ స్తోత్రమును స్మరించినచో
నతఁడు ఆపదలంబాసి నిర్భయుఁడై సుఖము నొందగలఁడు.

శ్లో॥ పూజయ స్వైన మేకాగ్రో దేవదేవం జగత్పతిమ్ ।

ఏత స్త్రిగుణితం జప్త్వా యుద్ధేషు విజయిష్యసి॥ ౨౬

టీక. త్వం - (అధ్యాహృతము) - నీవు, ఏకాగ్రః - ఒకటచెల్లిన మనస్సుగలవాఁ
డవై, దేవదేవం - దేవతలకును దేవుండును, జగత్పతిం - ప్రపంచమునకు నాధుండునగు
ఏనం - ఈదేవుని, పూజయస్వ - పూజింపుము; ఏతత్ - ఈయాదిత్యహృదయమును, త్రిగుణి
తం - ముహూర్టుగా, జప్త్వా - జపించి, యుద్ధేషు - పోరులందు, విజయిష్యసి - గెలువగలవు.

తా॥ నీవు, మనసునిశ్చలముగా నిలిపి, దేవతలకు దేవుండున జగన్నాథుడనీ
నీదేవుని, యిహ్యాదిత్యహృదయస్తోత్రంబునం బూజింపుము, ఈమాదిత్యహృద
స్తోత్రమును మూడుమాటులు జపింతువేని యుద్ధంబులందు జయము సొందగలవు.

శ్లో॥ అస్మిక్ మహాబాహూ-వైష్ణవేషు గం రామందా! త్వం-నీవు, అస్మిక్-ఈ,

శే-తుణమునందు, రావణం-రావణుని, వధిష్యసి-వధింపగలవు.

తా॥ మహాబాహుఁడవగు రామందా! నీ పీఠాదిత్యహృదయమును జపింపు,
ఈతుణముననే రావణుని వధింపగలవు. అని యగస్త్యుండు రామకవచజెప్పెను.

శ్లో॥ ఏవముత్వా తదా గస్త్యో జగామచ యచాగతమ్॥ ౨౭

టీక. తదా-అప్పుడు, అగస్త్యః-అగస్త్యమహర్షి, ఏవం-ఇట్లు, ఉత్తైః -
పాదములచే, యథాగతం-వచ్చినట్లుగా, జగామచ-పోయెను.

తా॥ అంత, నగస్త్యమహర్షి, ఇబ్బిధంబునఁ బడి, తావచ్చినదారిఁబోయెను.

శ్లో॥ ఏత చ్చుత్వా మహాతేజా నష్టశోకః ౭భవత్తదా॥

ధారయామాసనుప్రీతో రాఘవః ప్రయతాత్మవాక్॥ ౨౮

టీక. తదా-అప్పుడు, మహాతేజః-అధికమైన పరాక్రమముగల, రాఘవః -
రాముండు, ఏతత్-దీని, శ్రుత్వా-విని, నష్టశోకః - నశించిన దుఃఖముగలవాఁడు,
భవత్-అయ్యో, చుత్వా-మిక్కిలియు గంతుఁజ్ఞుండై, ప్రయతాత్మవాక్-పరిశుద్ధ
మనస్సుగలవాఁడై, ధారయామాస-ధరించెను, ధ్యానముచేసెననుట.

తా॥ అప్పుడు, మహాతేజుం డగురాముండు; ఇమ్మహాస్తోత్రమును విన్నంతనే
నసునందలి చింతవదలి, పరమసంతుష్టుండై; పరిశుద్ధమైన మనస్సుతో, ఆదిత్య
హృదయ ప్రతిపాద్యుండగు దేవదేవుని ధ్యానించెను.

శ్లో॥ ఆదిత్యం ప్రేక్ష్య జప్త్వాతు పరం హర్ష మవాప్తవాక్॥

త్రి రాచమ్య శుచిర్భూత్వా ధనురాదాయ వీర్యవాక్॥ ౨౯

టీక. వీర్యవాక్-అధికమైన పరాక్రమముగల రాముండు, అచమ్య-అచమనము
ని, శుచిః-పరిశుద్ధుండు, భూత్వా-అయి, ఆదిత్యం-సూర్యుని, ప్రేక్ష్య-చూచి, లేక,
హర్షమండలాంతర్వర్తి హిరణ్మయ పురుషుని ధ్యానించి, త్రి - మూడుమాటులు;
జప్త్వా-జపించియు, ధనుః-వింటిని, ఆదాయ - గ్రహించి, పరం - అధికమైన,
హర్షం-సంతోషమును, అవాప్తవాక్-పొందెను.

తా॥ రాముండు, ఆచమనముచేసి; తునియై, సూర్యంజూచుచు (ఆదిత్యుడు
లాంతర్వర్తి పరమాత్మను ధ్యానముచేయుచు) ముమ్మాటు ఆదిత్యహృదయస్తోత్ర
మును జపించి; యినుమడియైన పరాక్రమంబు గలవాడై, పరమహర్షంబునొం
ధనుస్సు చేతఁబట్టెను.

శ్లో॥ రావణం ప్రేక్ష్య హృష్టాత్తా యుద్ధాయ సముపాగమత్ ।
సర్వయత్నేన మహతా వధే తస్య ధృతోభవత్ ॥ 36

టీక. సః(అధ్యాహృతము)-ఆరాఁడు, రావణం-రావణుని, ప్రేక్ష్య-చూచి.
హృష్టాత్తా-సంతోషించిన మనస్సుగలవాడై, యుద్ధాయ-పోరుకొఱవ, పోరుట
కనుట, సముపాగమత్-సమీపించెను, మహతా-గొప్పదగు, సర్వయత్నేన-సమస్త
ప్రయత్నముచేత, తస్య-ఆరావణునియొక్క, వధే-చంపుటయందు ధృతః-నిశ్చయం
చినవాడగు, అభవత్-అయ్యెను.

తా॥ రాముండు, అంత రావణంజూచి సంతుష్టుండై, సమస్తప్రయత్నంబుల
నతని వధించి నిశ్చయించి యుద్ధంబునేయుటకై సమీపించెను.

శ్లో॥ అథ రవి రవదన్నిరీక్ష్య రామం ।
ముదితమనాః పరమం ప్రహృష్యమాణః ॥
నిశిచరపతిసంక్షయం విదిత్వా ।
సురగణమధ్యగతో వచస్త్యరేతి ॥ 37

టీక. అథ-అటుపిమ్మట, రవిః-సూర్యుండు, సూర్యమండలాంతర్వర్తి హిర
ణ్యపురుషుండనుట, ముదితమనాః-సంతోషించిన మనస్సుగలవాడై, పరమం-మిక్కి
లియు, ప్రహృష్యమాణః-గగుర్పాటునొందినవాడై, సురగణమధ్యగతః-దేవసమూ
హముయొక్క మధ్యభాగము నొందినవాడై, రామం-రాముని, నిరీక్ష్య-చూచి, నిశి
చరపతిసంక్షయం-రాక్షసరాజైన రావణుని నాశమును, విదిత్వా - తెలిసి, త్వరి
తగిరిపడుము, ఇతి-అని, వచః-మాటను, అవదత్-పలికెను.

తా॥ అట్లు, రాముండు జపధ్యానపరాయణుండగుటయు, సూర్యమండల
తర్గతుండైన హిరణ్యయుండగు సమృహపురుషుండు, తన్ను దేవతాసమూహం
పరివేష్టించి కొలువఁ బరమసంతుష్టుండై పులకితదేహుండై, రామునకుం బో
నూపి రామునింజూచి, “రాక్షసరాజగు రావణుండు నాశము నొందఁగలఁ
డైయుండుము, జాగునేయక పోరుము” అని పలికెను.

గ్రంథము సమాప్తమ్.

